

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**AŞAĞI SALAT HÖYÜĞÜ
YENİ ASUR DÖNEMİ YERLEŞİMİ**

İLKAY AKLAN

**ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
ARKEOLOJİ BİLİM DALI**

HAZİRAN 2016

AŞAğI SALAT HÖYÜğÜ YENİ ASUR DÖNEMİ YERLEŞİMİ

İlkay AKLAN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
ARKEOLOğI ANABİLİM DALI
ARKEOLOğI BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

HAZİRAN 2016

İlkay AKLAN tarafından hazırlanan "Aşağı Salat Höyüğü Yeni Asur Dönemi Yerleşimi" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / ~~OY ÇOKLUĞU~~ ile Gazi Üniversitesi Arkeoloji Anabilim Dalında Arkeoloji Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Süleyman Yücel ŞENYURT

Arkeoloji Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan : Prof. Dr. Ayşe Emel ERTEN

Arkeoloji Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

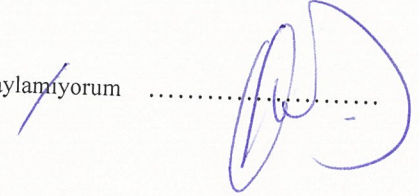
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Yrd. Doç. Dr. Nazlı ÇINARDALI KARAASLAN

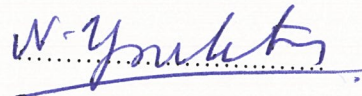
Arkeoloji Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi: 17/06/2016

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Suna BAŞAK

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

İlkay AKLAN

17.06.2016

AŞAĞI SALAT HÖYÜĞÜ YENİ ASUR DÖNEMİ YERLEŞİMİ

(Yüksek Lisans Tezi)

İlkay AKLAN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Haziran 2016

ÖZET

Asur İmparatorluğu'nun Orta Asur Dönemi'nin bitişinin ardından, Yukarı Dicle Bölgesi'ne olan ilgisi özellikle Yeni Asur Dönemi (M.Ö.10.yy-7.yy.) ile birlikte giderek artmış ve bölgenin gerek coğrafi konumundan gerekse ekonomik avantajlarından yararlanmak adına söz konusu bölgede kalıcı bir hâkimiyet amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Yukarı Dicle Bölgesi'ndeki mevcut yerleşmelere yeni yerleşimler eklenmiş, farklı bölgelerden nüfus aktarımları gerçekleştirilmiş ve büyük merkezlerin çevresinde ekonomileri daha çok tarıma dayalı köy yerleşmeleri kurulmuştur. Dicle Nehri'nin kuzeyinde, nehrin geçilmeye en uygun olduğu alanda bulunan Aşığı Salat Höyüğü ise Yeni Asur Dönemi'nde Dicle Nehri boyunca kurulan çok sayıda köy tipi tarım yerleşmelerinden biridir. İlısu Barajı Kurtarma Kazıları kapsamında, höyükte 2000-2002 ve 2009-2010 yıllarında yapılan çalışmalarda ele geçen arkeolojik verilerin değerlendirilmesi (Mimari, Mezarlar, Küçük Buluntular ve Çanak Çömlek) tez çalışmasının temelini oluşturmaktadır. Bu çalışma kapsamında, Aşığı Salat yerleşmesinin Yeni Asur Dönemi'nde bölgede uygulanan yayılım politikası ve örgütlenme biçiminden ne derece etkilendiğı, bu süreçteki rolü ve bölgedeki Asur etkisinin materyal kültüre yansımaları, Asur çekirdek bölgesi ve Yukarı Dicle Bölgesi'ndeki diğer Yeni Asur yerleşmelerinde ele geçen veriler ile karşılaştırılarak değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Bilim Kodu : 1129

Anahtar Kelimeler : Arkeoloji, Aşığı Salat, Yeni Asur, Yukarı Dicle.

Sayfa Adedi : 227

Tez Danışmanı : Prof. Dr. S. Yücel ŞENYURT

AŞAĞI SALAT HÖYÜK THE NEO-ASSYRIAN SETTLEMENT

(M.S. Thesis)

İlkay AKLAN

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

June 2016

ABSTRACT

After the Middle Assyrian Period, the interest of Assyrian Empire to the Upper Tigris Region especially increased gradually from the Neo Assyrian Period (10th-7th century BC), and a continuous domination was aimed in this region on the behalf of enjoying from both the economic advantages and geographical location of it. According to this object, new settlements were added to the present ones in the Upper Tigris region; new population movements occurred from various regions; and new villages economically based upon mostly agricultural activities were established around the main centers in this region. In the north of Tigris River, Aşağı Salat Höyük, a location that is most suitable point to across the river, is one of the settlements in the type of village along the Tigris River in Neo Assyrian Period. Within the scope of rescue excavations of Ilisu dam, the treatment of archeological artifacts (architectural remains, graves, small finds and potteries), which were unearthed in this area in 2000-2002 and 2009-2010, forms the basis of this dissertation. In this context, it is aimed to lighten some points, as what extent Aşağı Salat settlement was affected by the expansion policy and the type of organization of Neo Assyrian Kingdom; its role in this process and the reflections of Assyrian effects in this region on the material culture, by comparing the evidence from the new settlements of Neo Assyrian Kingdom and the Assyrian core territory.

Science Code : 1129

Key Words : Archaeology, Aşağı Salat, Neo Assyrian, Upper Tigris.

Page Number : 227

Supervisor : Prof. Dr. S. Y. ŞENYURT

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın temelini oluşturan Aşağı Salat Höyüğü Yeni Asur Dönemi buluntularını, yüksek lisans tezi olarak çalışmama ve kazı arşivine ulaşmama izin veren, tez süresince değerli eleştirileri ve yönlendirmeleri ile konuya farklı açılardan bakmamı sağlayan, hocam Prof. Dr. S. Yücel ŞENYURT'a, çalışmalarım sırasında bilgi birikimini paylaşan, kaynaklarını ve özverisini esirgemeyen hocam Dr. Atakan AKÇAY'a teşekkürlerimi sunmayı borç bilirim. Araştırma sürecini deneyimleri ile destekleyen hocam Dr. Mücella ERDALKIRAN'a, fikirleri ile çalışmaya katkıda bulunan arkadaşlarım Arş. Gör. Mehmet CEVHER'e ve Arkeolog M. Cem FIRAT'a, Gazi Üniversitesi Arkeolojik Çevre Değerleri Araştırma Merkezi'ndeki çalışmalarım sırasında yardımlarını esirgemeyen arkeoloji bölümü öğrencileri Ahmet Murat YASİN ve Şahin YÜKSEL'e teşekkür ederim. Son olarak yoğun geçen bu süreçte, desteklerini her zaman yanımda hissettiğim aileme ve eşime gösterdikleri anlayış için teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xii
RESİMLERİN LİSTESİ.....	xiv
HARİTALARIN LİSTESİ.....	xv
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xvi
1. GİRİŞ	1
2. YUKARI DİCLE BÖLGESİ	5
2.1. Coğrafi Konum ve Topografik Yapı.....	5
2.2. Araştırma Tarihçesi	8
2.3. Yeni Asur Dönemi'nde Yukarı Dicle Bölgesi'nin Tarihsel Çerçevesi	12
3. AŞAĞI SALAT HÖYÜĞÜ	27
3.1. Coğrafi Konum ve Topografik Yapı.....	27
3.2. Araştırma ve Kazı Tarihçesi	32
4. MİMARİ.....	35
4.1. 1. Mimari Evre	35
4.2. 2. Mimari Evre	37
4.3. 3. Mimari Evre	38

5. MEZARLAR.....	41
5.1. M-29 Mezarı.....	42
5.2. M-58 Mezarı.....	47
5.3. M-60 Mezarı.....	49
5.4. M-61 Mezarı.....	50
5.5. M-64 Mezarı.....	50
5.6. M-66 Mezarı.....	50
5.7. M-67 Mezarı.....	51
5.8. M-68 Mezarı.....	51
5.9. M-69 Mezarı.....	51
5.10. M-70 Mezarı.....	51
6. KÜÇÜK BULUNTULAR.....	55
6.1. Pişmiş Toprak Buluntular.....	55
6.2. Madeni Buluntular.....	55
6.3. Taş Buluntular.....	56
6.4. Kemik Buluntular.....	57
7. YENİ ASUR DÖNEMİ SERAMİĞİ.....	59
7.1. Mal Grupları.....	61
7.1.1. Kahverengi Mal.....	62
7.1.2. Kırmızı Mal.....	63
7.1.3. Kaba Mal.....	65
7.1.4. Boyalı Mal.....	66
7.1.5. Krem Astarlı Mal.....	67
7.1.6. Perdahlı Gri Mal.....	68

7.2. Kap Formları	70
7.2.1. Açık Kaplar	71
7.2.1.1. Çanaklar	71
7.2.1.2. Kadehler	80
7.2.2. Kapalı Kaplar	81
7.2.2.1. Çömlekler	81
7.2.2.2. Şişeler	85
7.2.2.3. Yayıklar	85
7.2.3. Dipler	85
7.2.4. Gövde Parçaları ve Kulplar	88
8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	89
9. KÜÇÜK BULUNTU KATALOĞU	95
10. SERAMİK BULUNTU KATALOĞU	107
KAYNAKLAR	155

Sayfa

EKLER	166
-------------	-----

EK 1: HARİTALAR

EK 2: ŞEKİLLER

ÖZGEÇMİŞ

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 3.1. Aşağı Salat Höyüğü Tabakalanması.....	34
Çizelge 5.1. Mezar Tiplerinin Dağılımı	53
Çizelge 7.1. Mal Gruplarının Dağılımı	61
Çizelge 7.2. Kahverengi Malın Çanak Çömlek Tiplerine Dağılımı	63
Çizelge 7.3. Kırmızı Malın Çanak Çömlek Tiplerine Dağılımı	65
Çizelge 7.4. Kaba Malın Çanak Çömlek Tiplerine Dağılımı	66
Çizelge 7.5. Krem Astarlı Malın Çanak Çömlek Tiplerine Dağılımı	68
Çizelge 7.6. Perdahlı Gri Malın Çanak Çömlek Tiplerine Dağılımı	69
Çizelge 7.7. Aşağı Salat Yeni Asur Dönemi Seramiğinin Formlara Göre Dağılımı	70

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil

Şekil 1. Pişmiş Toprak Buluntular

Şekil 2. Pişmiş Toprak Kandil

Şekil 3. Bronz Bıçaklar

Şekil 4. Bronz Kâseler

Şekil 5. Bronz Halhallar

Şekil 6. Bronz Buluntular

Şekil 7. Taş Buluntular

Şekil 8. Kemik Buluntular

Şekil 9. Cam At Ritonu

Şekil 10. Çan Gövdeli Çanaklar

Şekil 11. Yarım Küresel Gövdeli Çanaklar

Şekil 12. Yayvan Gövdeli Çanaklar

Şekil 13. Yayvan Gövdeli Çanaklar

Şekil 14. Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

Şekil 15. Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

Şekil 16. Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

Şekil 17. Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

Şekil 18. Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

Şekil 19. Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

Şekil 20. Sığ Çanaklar

Şekil 21. Omurgalı Çanaklar

Şekil 22. Omurgalı Çanaklar

Şekil 23. Omurgalı Çanaklar

Şekil 24. Omurgalı Çanaklar

Şekil 25. Kadehler

Şekil 26. Boyunsuz Çömlekler

Şekil 27. Geniş Ağızlı Çömlekler

Şekil 28. Geniş Ağızlı Çömlekler

Şekil 29. Geniş Ağızlı Çömlekler

Şekil 30. Geniş Ağızlı Çömlekler

Şekil 31. Uzun Boyunlu Çömlekler

Şekil 32. Kısa Boyunlu Çömlekler

Şekil 33. Kısa Boyunlu Çömlekler

Şekil 34. Kısa Boyunlu Çömlekler

Şekil 35. Şişeler ve Yayıklar

Şekil 36. Dipler

Şekil 37. Dipler

Şekil 38. Gövde ve Kulplar

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 3.1. Aşağı Salat höyüğü	28
Resim 4.1. Yeni Asur Dönemi 1. mimari evre	36
Resim 4.2. Yeni Asur Dönemi 2. mimari evre	37
Resim 4.3. Yeni Asur Dönemi 3. mimari evre	38
Resim 4.4. Y-36 açması Yeni Asur Dönemi 3. mimari evre	39
Resim 5.1. M-29 mezarı	42
Resim 5.2. M-58 mezarı	47
Resim 5.3. M-61 mezarı	50
Resim 5.4. M-66 mezarı	52
Resim 6.1. Hayvan iskeleti ile birlikte ele geçen bronz kase	56

HARİTALARIN LİSTESİ

Harita

Harita 2.1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Harita 2.2. Iısu barajı kurtarma kazıları

Harita 3.1. Aşağı Salat höyüğü ve çevresi

Harita 7.1. Yeni Asur seramiğinin yayılım alanı

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılan kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
A. ç.	Ağız Çapı
AU	Ağız Uzunluğu
Ç	Çap
Çiz	Çizim
D. ç.	Dip Çapı
DÇ	Delik Çapı
G	Genişlik
K	Kalınlık
K1	Küçük Buluntu Kataloğu
K2	Seramik Buluntu Kataloğu
Lev	Levha
MG	Mal Grubu
PT	Pişmiş Toprak
Res	Resim
SU	Sap Uzunluğu
Şek	Şekil
U	Uzunluk
Y	Yükseklik

1. GİRİŞ

“Aşağı Salat Höyüğü Yeni Asur Dönemi Yerleşimi” adlı bu çalışmanın kapsamını Diyarbakır İlinin Bismil ilçesinde yer alan Aşağı Salat Höyüğünde 2000-2002 ve 2009-2010 yıllarında gerçekleştirilen kazılarda ele geçen Yeni Asur Dönemi’ne ait veriler oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda höyükte açığa çıkarılan mimari unsurların, mezarların, küçük buluntuların ve seramiklerin ayrı başlıklar altında incelenmesi ve Asur etkisinin materyal kültüre yansımalarının değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Bunun yanı sıra Yukarı Dicle Bölgesi’nde yer alan, dönem için tanımlanan yerleşim modelleri kapsamında Aşağı Salat’ın yerleşim tipini belirlemek ve özellikle “küçük köy tipi” olarak adlandırılan yerleşmelerde ele geçen Yeni Asur Dönemi verilerinin Aşağı Salat Höyüğü ile olan benzerlik ve farklılıklarının ortaya konulması çalışmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır.

Son 30 yıla kadar Asur İmparatorluğu’nun Yukarı Dicle Bölgesi ile olan ilişkisi, yazılı belgeler dışında daha çok bölgeye gelen araştırmacıların Lice yakınlarındaki Birkleyn Çay ve Eğil ilçesi yakınlarında belgeledikleri, en erkeni I. Tiglat-pileser’e, daha geç olanları III. Salmanassar ve 8.yy’a ait kaya kabartmalarına, Üçtepe’de ise II. Asurnasirpal ve III. Salmanassar dönemlerine ait Kurkh Monolitlerine dayandırılmaktaydı¹. Ayrıca bölgedeki Asur varlığına 1988-1992 yılları arasında Diyarbakır/Bismil-Üçtepe ve her ne kadar Yukarı Dicle Bölgesi sınırları içerisinde yer almasa da 1982-1991 (1985 yılı hariç) yılları arasında gerçekleştirilen Mardin/Nusaybin-Girnavaz kazıları işaret etmekteydi. 1990’lı yılların sonlarında “İlisu ve Kargamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi” kapsamında gerçekleştirilen kazılar sayesinde bölgenin Yeni Asur Dönemi’ndeki görünümü hakkında bilgiler hatırı sayılır derecede artmıştır. Yukarı Dicle Bölgesi’nde, Bismil ilçesi sınırlarında yer alan Ziyarettepe ve Üçtepe gibi büyük merkezler ile Aşağı Salat, Kavuşan Höyük, Hakemi Use, Gre Dimse, Hirbemerdon, Gre Abdurrahman, Boztepe gibi kırsal yerleşme niteliğindeki küçük yerleşimler bölgedeki Asur kültürü ve yerleşim dokusu hakkında önemli bilgiler sağlamıştır.

Yukarı Dicle Bölgesi, Mezopotamya’nın kuzeydoğusunda yer almakta ve güneyindeki alçak düzlüklerle, kuzeyindeki dağlık bölgelere geçiş sağlamaktadır. Söz

¹ Köroğlu, K. (2002). Demir Çağı’nda Yukarı Dicle Bölgesi. *Anadolu Araştırmaları*, (XVI), 450.

konusu bölge Yeni Asur İmparatorluğu'nun kuzey sınırında olması sebebiyle Asur, Subria ve Urartu arasındaki ilişkilere sahne olmuştur². Bugün de oldukça verimli topraklarıyla ve en önemlisi zengin mineral yataklarıyla ülkemizin önemli yörelerinden biri olan Yukarı Dicle Bölgesi'nin zenginliği, tarihsel süreç içerisinde pek çok topluluğun ilgisini çekmiş ve bölge, tarih öncesi dönemlerden itibaren kesintisiz iskân edilmiştir. Anadolu ile karşılaştırıldığında doğal zenginliklerden yoksun olan Asurluların ilgisi, bölge üzerinden eksilmemiştir³. Orta ve Yeni Asur Dönemi yazıtlarına göre Yukarı Dicle Bölgesi, bazı boşluklar olmakla birlikte M.Ö. 13. yy.'ın başlarından İmparatorluğun M.Ö. 612 yılındaki yıkılışına dek, yaklaşık 700 yıl Asur'un siyasal ve kültürel etkisinde kalmıştır⁴. Son yıllarda gerçekleştirilen kazılarda ele geçen veriler göz önünde bulundurulduğunda, bölgede "Post Asur" olarak adlandırılan ve kültürel olarak Asur etkisinin devam ettiği dönem de içerisine alındığında söz konusu sürenin daha uzun sürdüğü sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bu kapsamda tez çalışmasında öncelikle Yukarı Dicle Bölgesi'nin coğrafi konumu ve topografyası, coğrafi konumunun bölgeye sağladığı avantajlar kısaca değerlendirilmiştir. Bölgede yapılan kazı ve araştırmalar, kronolojik bir düzen içerisinde "Araştırma Tarihesi" başlığı altında incelenmiş ve bölümün sonunda Yeni Asur Dönemi'nde Yukarı Dicle Bölgesi'nin Tarihsel Çerçevesi başlığı altında, bölgede Orta Demir Çağ'da gelişen siyasal olaylar kısaca sunulmuştur.

Tez çalışmasının ana malzemesini oluşturan Aşağı Salat Höyüğü ve çevresi, coğrafi ve topografik açıdan üçüncü bölümde kısaca değerlendirilmiştir. Höyüğün topografyası ve coğrafi konumunun değerlendirilmesinin ardından, höyükte yapılan araştırmalar ve kazı tarihesi ve buna bağlı olarak ortaya çıkan tabakalanma üzerinde kısaca durulmuştur.

Çalışmanın dördüncü bölümünü Aşağı Salat Höyüğünde 2009-2010 yıllarında gerçekleştirilen kazılarda 3 evreli olarak açığa çıkarılan Yeni Asur Dönemi'ne ait mimari unsurlar oluşturmaktadır. Her evrenin mimari oluşumu detayları ile verilmeye çalışılmış ve yakın çevredeki yerleşimlerle ortak özellikler, farklılıklar ve yerleşimin niteliğini belirleyen unsurlar incelenmiştir.

² Radner, K., Schachner, A. (2001). Tuşhan'dan Amedi'ye: Asur Dönemi'nde Yukarı Dicle Havzası'yla ilgili topografik sorular., N. Tuna, J. Öztürk ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilisu ve Kargamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 1999 yılı çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre ve Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 729.

³ Tekin, H. (2009a). Hakemi Use 2008 yılı kazılarında keşfedilen Geç Asur dönemi mezarları. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 26(2), 193.

⁴ Köroğlu, 2002, 450.

Yerleşim alanı içerisinde farklı evrelerde açığa çıkarılan Yeni Asur Dönemi mezarları ve mezar buluntuları arkeolojik açıdan tezin beşinci bölümünde değerlendirilmiştir. Mezar buluntularının tanımlamaları yapıp, Mezopotamya ve yakın çevresinde daha önce ele geçmiş benzerleri ile karşılaştırmalar yapılarak tarihlendirmeye çalışılmışlardır. Mezar buluntularının konumları, mezar yönleri, gömü türleri detaylı şekilde değerlendirilerek, bölge ve dönem için genel yargılara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Ele alınan konu bağlamında küçük buluntular da arkeolojik değerlendirmede önem taşımaktadır. Bu nedenle altıncı bölümde, 2009-2010 yıllarında ele geçen küçük buluntular, türlerine göre sınıflandırılarak alt başlıklar halinde değerlendirilmiştir. Buluntu gruplarındaki her buluntunun tanımlaması yapılmış, Mezopotamya ve Anadolu'daki yakın benzerleri ile karşılaştırılarak tarihlenmeye çalışılmıştır.

Aşağı Salat Höyüğü Yeni Asur Dönemi seramikleri ise yedinci bölümde değerlendirilmiştir ve mal gruplarına ayrılmıştır. Mal gruplarının belirlenmesine yönelik olarak her parça yapım teknikleri, katkı maddeleri, pişme dereceleri ve yüzey işleme teknikleri açısından incelenmiştir. Ele geçen parçaların ortak özelliklerinin belirlenmesinden sonra, ağırlıklı olarak parçaların yüzey özelliklerini ve renklerini esas alan bir mal grubu ayrımı yapılmıştır. Kap formları ise, öncelikle açık kaplar ve kapalı kaplar olmak üzere iki ana gruba ayrılmış, daha sonra her ana grup kendi içinde alt gruplara ayrılıp ele geçen malzeme değerlendirilmiştir.

Sonuç ve Değerlendirme kısmında ise tez çalışmasından elde edilen veriler kısaca özetlenerek, çalışma sonunda ulaşılan genel yargılara yer verilmiştir.

Yukarıda bahsedilen bölümler dışında Küçük Buluntu Kataloğu kısmında, mezarlardan ve diğer kontekstlerden ele geçen küçük buluntuların detaylı bir kataloğu verilmiştir. Her küçük buluntu, kazı çalışmaları sırasında aldıkları envanter numaralarına göre sıralanmış ve tanımlamaları bir katalog düzeni içerisinde sunulmuştur. Seramik kataloğu kısmında ise ele geçen seramik malzemenin tipolojik sınıflandırmaya uygun olarak açma numarası, ait olduğu mal grubu, hamur ve astar özelliklerine dair bilgiler verilmiştir.

Tez çalışması kapsamında incelenen küçük buluntulara ait görsel malzeme, katalog numaraları ile uyumlu olarak, “şekiller” başlığı altında tezin “ekler” bölümünde yer almaktadır. Seramik buluntularının çizimleri ise form özellikleri dikkate alınarak açık

kaplardan kapalı formlara doğru ilerleyen bir düzen içinde ve katalog numaraları ile birlikte aynı bölümde verilmiştir.

2. YUKARI DİCLE BÖLGESİ

2.1. Coğrafi Konumu ve Topografik Yapı

Yukarı Dicle Havzası, Güneydoğu Toros Dağları'nın Anadolu'da dışbükey kıvrım yaptığı alanın güney kesimi ile Suriye sınırı arasında bulunan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır. 57.000 km² yüzölçümüne sahip olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi, kapladığı alan yönünden Türkiye'nin en küçük bölgesidir⁵. Anadolu'nun diğer bölgelerinden Toros Dağları'yla ayrılan Güneydoğu Anadolu ovaları, iklim ve coğrafya açısından daha çok güneyindeki bölgelere benzeyip Mezopotamya'nın kuzeyi olarak kabul edilir⁶ (**Harita 2.1**).

Bölgenin coğrafi özelliklerine geçmeden önce “Yukarı Dicle Havzası” tanımlaması içerisinde kullanılan “havza” terimi üzerinde durmak yerinde olacaktır. Yer bilimlerinde havza; kenarları ekseriya eski kütlelerden, dağlık masiflerden oluşmuş, orta kısımları çukurlaşmış ve çevreden değişik yollarla gelen materyallerle dolmuş, oldukça büyük alanlardır⁷. Verimli Hilal'in, kuzeye doğru en çok sokulduğu ve en büyük genişliğe eriştiği orta kesimini oluşturan Yukarı Dicle Havzası, Mezopotamya ve Suriye ile Orta, Kuzey ve Doğu Anadolu'yu birleştiren yolların kavşak noktasında olması açısından son derece önemli bir coğrafi konuma sahiptir⁸. Bölge, Güneydoğu Toros yaylalarının güneyinden, Suriye'ye doğru gittikçe azalan ve tekdüze yer şekilleri gösteren bir platolar alanıdır⁹. Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Bereketli Hilal'in birbirinden çöller ile ayrılmış iki uzak ucunun birleştiği, kuzeye doğru en çok sokulduğu ve en büyük genişliğe eriştiği kesimdir. Verimli tarım alanlarının oluşturduğu hilale benzeyen yayılım alanı ile bu adı alan Bereketli Hilal, bir ucundan diğerine yaklaşık 1500 km. uzunluğunda bir yay çizmektedir¹⁰. Yukarı Dicle Havzası aynı zamanda Dicle Nehri'nin, doğuda Salat ve Savur çayları, batıda Karacadağ, kuzeyde Güneydoğu Toroslar ve güneyde Tur Abdin Dağları ile

⁵Atalay, İ., Mortan, K. (2011). *Türkiye bölgesel coğrafyası*. (Beşinci baskı). İstanbul: İnkılap Kitabevi Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş., 391.

⁶Schachner, A. (2005). Güneydoğu Anadolu'da Asur egemenliği. *Arkeoatlas*, (4), 58.

⁷Özgen, N. (2007). *Bismil İlçesinin coğrafyası*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

⁸Köroğlu, K. (1998). *Üçtepe I: Yeni kazı ve yüzey bulguları ışığında Diyarbakır/Üçtepe ve çevresinin Yeni Asur Dönemi tarihi coğrafyası*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1.

⁹Coşkun Köse, N. (2005). *Diyarbakır-Bismil yüzey araştırmasında (Dicle'nin Güneyi) saptanmış yerleşimlerin çanak çömlek malzemesinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

¹⁰Eriç, S. (1980). Kültürel çevrebilim açısından Güneydoğu Anadolu., H. Çambel ve R. Braidwood. (Editörler). *Güneydoğu Anadolu tarih öncesi araştırmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, s. 65-83.

çevrelenmiş kesimidir¹¹. Bölgeye önemli bir avantaj sağlayan Dicle Nehri'nin yukarı kesimi, dolayısıyla Türkiye sınırları içinde kalan bölümü doğal çevre bakımından son derece önemlidir. Dicle Nehri'nin bütün kolları Doğu Toros yayının güneye bakan yüzünden çıkar ve eşik bölgesini geçtikten sonra, hemen hemen Toros yayına koşut olarak uzanan farklı bir coğrafyadan geçerek Silopi'den Türkiye'yi terk eder. Bu bölge esasen, Doğu Anadolu dağlık bölgesi ile gerçek anlamdaki Mezopotamya'nın birbirine en yakın olduğu kesimdir. Dicle'nin farklı kollardan oluşan yapısı, bu havzaya birbirinden farklı özellikler taşıyan vadiler sağlayarak, kendi içinde bir çeşitlilik sağlamıştır.¹²

Yukarı Dicle Havzası'nın kuzeyinde şiddetli kıvrılmaya uğramış, yer yer başkalaşmış eski ve yeni kayaçlardan oluşan 2000-3000 m. yüksekliğindeki Güneydoğu Toroslar, bir duvar şeklinde bölgeyi Doğu Anadolu'dan ayırır¹³. Jeomorfolojik açıdan Güneydoğu Toros Dağları ile Mezopotamya Düzlüğü arasında kalan Güneydoğu Anadolu bölgesi fazla engebeli değildir. Nitekim ülkemizin en geniş düzlükleri Toros yayının eteklerinde uzanmaktadır¹⁴. Asıl çalışma alanımızı oluşturan Yukarı Dicle Havzası bütün bu coğrafi çeşitlilikleri barındırmaktadır. Çok yüksek olmayan bölgede, Dicle Nehri'nin geçtiği orta kısım hafif çukurlaşmış bir görünümde. Bölgenin kuzeyinde yer alan Güneydoğu Toros Dağları'nın kolları güneye doğru Ergani, Dicle, Hani, Lice, Hazro ilçelerinin içlerine kadar sokulur. Havzanın önemli yükseltileri kuzeyde Kulp yöresinde yer alan Anduk Dağı (2830 m.), batıda genç bazalt lav ve cürüflerin yer aldığı Karacadağ (1919 m.), güneybatıda Silvan civarında Uzuncaseki (Raman) Dağları ve güneyinde Mazı Dağı (Tur Abdin)'dir¹⁵. Bölgenin kuzeyindeki Toros Dağları, Ergani-Maden, Lice-Genç ve Bitlis Geçidi olmak üzere üç ana noktadan aşılabilmektedir. Güneydeki Tur Abdin Dağları ise Mardin Eşiği, Demirci Geçidi, Savur Yolu ve Şanlıurfa Yolu ile aşılmaktadır¹⁶.

Yukarı Dicle Havzası boyunca eğim koşullarının azalması ve nehrin menderesler çizerek akması sonucu verimli akarsu boyu ovaları oluşmuştur. Bu ovalar, uygun morfolojik ve iklimsel koşullar göstermesi nedeniyle tarımsal faaliyetler için çok

¹¹Baştürk, E. (2010). Asur Devleti'nin Yukarı Dicle Vadisi yayılımı ve politik uygulamaları., B. Erciyas. (Editör). *Güneydoğu Anadolu Araştırmaları Sempozyumu*. İstanbul. Ege Yayınları, 140.

¹²Özdoğan, M. (2013). Fırat uygarlıkları, tarihin aktığı nehir. *Arkeoatlas*, (8), 21.

¹³Coşkun Köse, 2005, 1.

¹⁴Atalay, İ., Mortan, K., 2011, 394.

¹⁵Gökçe, B. (2005). *Diyarbakır-Bismil yüzey araştırmasında (Dicle'nin Kuzeyi) saptanmış olan yerleşim yerlerinin çanak çömlek malzemesinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

¹⁶Köroğlu, 1998, 75.

uygundur¹⁷. Yukarı Dicle Havzası'nda Dicle Nehri ile ona karışan dere ve çayların vadilerindeki ovaların başlıcaları şunlardır: Gervan Ovası, Mermer Ovası, Hani Ovası, Lice Ovası, Diyarbakır Ovası, Çınar-Göksu Ovası, Behramki Ovası, Ambar Çay Ovası, Pamuk Çay Ovası, Salat Ovası, Batman Ovası ve Garzan Ovası¹⁸.

Bölgenin ve ülkemizin en önemli akarsularından olan Dicle Nehri, Toroslar üzerinden iki kaynaktan doğar. Bunlardan biri Elazığ'ın hemen güneydoğusundaki Hazar Gölü, diğeri ise Lice'nin yukarısında aynı adlı mağaradan doğan Birkleyn Çayı'dır. Bu iki kaynak Eğil'de birleşerek Dicle adını alır. Devegeçidi suyu ile birleştikten sonra Diyarbakır Ovası içinde geniş bir yatakta güneye doğru akar. Diyarbakır'ı geçtikten hemen sonra ise bir dirsek yaparak doğuya yönelir. Bu alanda iyice genişleyen ve adacıklar oluşturan yatağı içinde kuzeyden, Anbar, Kuruçay ve Salat çaylarını, güneyden de Göksu ve Savur çaylarını alarak ilerler¹⁹. Yukarı Dicle Havzası'nda bir diğer su kaynağı olan göller, en iyi Bismil ilçesinde araştırılmıştır. Bismil ve Batman arasındaki ovada karstik oluşum ve yeraltı suyu ile şekillenen karstik göller yoğun olarak bulunmaktadır²⁰. Söz konusu göllerin en büyüğü, Yukarı Salat köyünün doğusunda yer alan ve boyutu 325x250 m. olan Sabun Gölü'dür. Ayrıca Çöltepe köyünün kuzeyinde, Keşki Gölü, Soğan Gölü ve İbrahim Gölü yer almaktadır. Yukarı Salat köyü ile Dicle Nehri kıyısındaki İsalı ve biraz kuzeydeki Çöltepe arasında da Aşağı ve Yukarı Akça Gölleri, Darı Gölü ve Çift Göller yer alırken, Çeltikli ve Yukarı Salat köyleri arasında ise Kara Göl ve Bazya Gölleri bulunmaktadır. Pamuk Çayı vadisinin doğusunda yer alan diğer göller ise Yukarı Salat köyünün hemen kuzeyindeki Süleyman Gölü ile Koyunlu köyünün güneyinde yer alan Puro Gölü'dür²¹.

Diyarbakır ovalarında ve Dicle Nehri Havzası'nda toprak altında yuvarlak blok ve çakıllardan oluşan tabaka (Konglomera) varlığı, bölge topraklarının bir özelliğidir. Bu alanlarda daha önce meydana gelen toprakların üst kısmı çok şiddetli sel baskınlarına uğramış ve sellerin getirdiği blok ve çakıllar eski toprağın üzerini kapatmıştır. Daha sonra Karacadağ'dan çıkan bazaltlar bu çakılların üzerini kaplamış ve toprak bazaltların üzerinde oluşmaya başlamıştır²². Bu tür topraklara Bismil ve Batman arasında yer alan höyüklerde

¹⁷ Özgen, 2007, 53.

¹⁸ Erdalkıran, M. (2010). *Çanak çömlek verilerine dayanarak Dicle Havzası'ndaki Halaf Döneminin gelişimi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

¹⁹ Köroğlu, 1998, 1-2.

²⁰ Erdalkıran, 2010, 156.

²¹ Özgen, 2007, 146.

²² Atalay, Mortan, 2011, 404.

de sel tabakası olarak rastlanmaktadır²³. Dicle Nehri, Kuaterner dönemde yaşanan değişikliklere bağlı olarak Yukarı Dicle Havzası'nda farklı seviyelerde sekiler oluşturmuştur. Dicle Nehri'nin her iki kenarında da görülen sekiler, üzerinde köylerin bulunduğu ve sulu tarımın yapıldığı düzlükler halindedir²⁴. Yukarı Dicle Havzası'nda Dicle Nehri'nin oluşturduğu 5 seki sistemi; T1 (40m), T2 (30m), T3 (10m), T4 (4-5m) ve T5 (2-3m) olarak sıralanmaktadır. Sel ve Holosen taraçaları (T4 ve T5) hariç diğer tüm taraça sistemleri Pleistosen döneme aittir. Dicle Nehri'nin en yüksek taraça sistemi, Aşağı Salat köyünün güneyinde ve Korukçu köyünün güneydoğusunda yer alan (T1-40m) taraça sistemidir. Dicle Nehri kıyısında bulunan ikinci taraça sistemi (T2-30m), vadi boyunca devamlılık göstermemesine rağmen T1 sistemine göre daha yaygındır. Söz konusu seki sistemi en iyi şekilde Korukçu köyünün güneyinde yer alan Gricano Höyüğü'nün doğusunda gözlenmektedir. Nehir seviyesinden 10m yükseklikteki T3 sekisi Şeyhan Çayı'nın Dicle Nehri ile kesiştiği ve içinde Kavuşan Höyüğü'nde yer aldığı alanda görülmektedir²⁵. Çalışma konusunu oluşturan Aşağı Salat Höyüğü ve çevresindeki Müslüman Tepe, Körtik Tepe, Hakemi Use gibi yerleşmeler ise 4-5m sekisi (T4) üzerinde yer almaktadır²⁶.

2.2. Yukarı Dicle Bölgesi Araştırma Tarihçesi

Yukarı Dicle Bölgesi'nde son yıllarda yapılan araştırmalarla, günümüzden sadece 30 yıl önce "*terra incognita*" olarak tanımlanan ve yeterince bilinmeyen Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Paleolitik Dönem'den İslami Dönemler'e dek uzanan dönemleri aydınlanmaya; böylelikle bölgedeki uygarlıklar ve süreçleri hakkında öğrenilenler her geçen gün artmaya başlamıştır²⁷. Bölge ile ilgili ilk bilgiler İngiliz Hükümeti'nin talebi üzerine 1861-63, 1866 yılları arasında bölgeye üç gezi yapan J. G. Taylor'dan öğrenilmektedir. Taylor, Üçtepe, Murattaşı (Pornak), Battaltepe, Kazıktepe höyükleri ile Eğil ve Birkleyn Çay mağarasında bulunan Asur kabartma ve yazıtlarını inceleyip, kısa bilgiler vermiştir. Ayrıca günümüzde "*Kuruh/Kurh Monolitleri*" olarak bilinen iki Asur stelinin British Museum'a taşınmasını sağlamıştır²⁸. Bölgedeki yazıtlar ve kaya

²³ Erdalkıran, 2010, 159.

²⁴ Doğan, U. (2003). Aşağı Salat Höyüğü'nün jeoarkeolojisi. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, (18), 132.

²⁵ Doğan, U. (2005). Holocene fluvial development of the Upper Tigris Valley (Southeastern Turkey) as documented by archaeological data. *Quaternary International*, (129), 76-77.

²⁶ Doğan, 2005, 81.

²⁷ Kozbe, G. (2014). Kavuşan Höyük/Diyarbakır Yeni Asur Dönemi gömüleri., A. Özfirat. (Editör). *Arkeolojiyle geçen bir yaşam için yazılar Veli Sevin'e Armağan SCRIPTA*. İstanbul. Ege Yayınları, s. 257.

²⁸ Taylor, J.G. (1865). Travels in Kurdistan, with notices of the sources of the Eastern and Western Tigris and ancient ruins in their neighbourhood. *Journal of the Royal Society of London*, (35), 23.

kabartmaları ile ilgili araştırmalar yirminci yüzyıl başlarında yoğunluk kazanmıştır. 1898-1900 yıllarında Lehmann-Haupt ve W. Belck, Siirt, Diyarbakır, Silvan yörelerinde araştırma yapmıřlardır²⁹. 1907 yılında A. T. Olmstead, Üçtepe, Aktepe, Sıhratepe ve Pınarbaşı höyüklerinde yüzey araştırması yapmıştır. Bu yüzey araştırması sonucunda bölgede ilk kez, Üçtepe’ de olmak üzere Asur seramiğinin varlığı tespit edilmiřtir³⁰. 1946 yılında Türk Tarih Kurumu adına İ. Kılıç Kökten, Diyarbakır, Urfa, Gaziantep çevrelerinde araştırmalar yapmış, bu araştırmalar sonucunda Bismil, Ergani ve Silvan çevresinde birçok höyük tespit etmiřtir³¹. 1947 yılında A. Dönmez ve W. C. Brice, Diyarbakır ve çevresinde Kalkolitik Dönem boyalı seramiğinin yayılımını ve sınırlarını tespit etmek amacıyla Yukarı Dicle Bölgesi’nde yüzey araştırması gerçekleřtirmiřtir³². 1963 yılında H. Çambel ve R. Braidwood başkanlığında “Güneydoğu Anadolu Tarihöncesi Araştırmaları” projesi çerçevesinde, Diyarbakır, Batman ve Siirt illerinde tarımcı köy topluluğu yaşayış biçiminin ilk kez ortaya çıkışı ve gelişimi ile ilgili belgelerin toplanmasına yönelik araştırmalar yapılmıřtır³³. Bu araştırmalar sırasında P. Benedict Diyarbakır çevresinde, özellikle kuzeyde Ergani dolaylarında yüzey araştırmaları gerçekleřtirmiřtir³⁴. 1965 yılında ise P. Meriggi başkanlığında gerçekleştirilen yüzey araştırmasında, Ergani-Diyarbakır, Diyarbakır-Siirt ve Diyarbakır-Mardin yollarının çevresinde yer alan 37 höyük tespit edilmiřtir³⁵. 1980 yılında H. Erkanal, Nusaybin’de bulunan Girnavaz Höyüğünde küçük çaplı bir araştırma yaptıktan sonra, 1982-1990 yılları arasında kazı çalışmaları gerçekleřtirmiřtir³⁶. Diyarbakır il merkezinin doğusunda uzanan Dicle vadisindeki araştırmalar, uzun bir aradan sonra V. Sevin tarafından 1986-1992 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. Sevin, söz konusu yüzey araştırmalarında Diyarbakır-Bismil arasında

²⁹ Günay, D., Whallon, R. (1980). Araştırma bölgesinde daha önce yapılmış inceleme ve geziler., H. Çambel ve R. Braidwood. (Editörler). *Güneydoğu Anadolu tarih öncesi araştırmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, s. 86.

³⁰ Köroğlu, 1998, 3.

³¹ Kökten, K. (1947). Bazı prehistorik istasyonlar hakkında yeni gözlemler. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 5(2), 223.

³² Dönmez, A., Brice, W.C. (1949). The Distribution of some varieties of early pottery in South-East Turkey. *Iraq*, 1(11), 47.

³³ Çambel, H., Braidwood, R. (1980). İstanbul ve Chicago üniversiteleri Güneydoğu Anadolu tarih öncesi araştırmaları karma projesi: 1963-1972 yılı çalışmalarına toplu bakış., H. Çambel ve R. Braidwood. (Editörler). *Güneydoğu Anadolu tarih öncesi araştırmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, s. 1.

³⁴ Benedict, P. (1980). Güneydoğu Anadolu yüzey araştırması., H. Çambel ve R. Braidwood. (Editörler). *Güneydoğu Anadolu tarih öncesi araştırmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, s. 108.

³⁵ Erdalkıran, 2010, 215.

³⁶ Erkanal, H. (1983). 1982 Girnavaz kazıları. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, (5), 131.

pek çok yerleşim tespit etmiştir³⁷. 1988 yılında M. Özdoğan, “Güneydoğu Anadolu Prehistorya Projesi” kapsamında bölgedeki kültür sürecini saptamak amacıyla yüzey araştırması gerçekleştirmiştir. Araştırmalar daha çok Çayönü yakın çevresi ile Ergani Ovası üzerinde yoğunlaşmış ve bu alanlarda farklı dönemlere ait 22 yerleşim saptanmıştır³⁸. Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında yapılması planlanan, Ilısu, Batman ve Cizre barajları, Fırat Nehri’nde kurulması planlanan Kargamış Barajı nedeniyle, 1988-1990 yılları arasında Algaze tarafından bölgede geniş çaplı yüzey araştırmaları gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında Bismil’den itibaren Dicle Nehri boyunca Batman ve Botan çayları çevresi ile Cizre-Silopi ovalarında çok sayıda yerleşim tespit edilmiştir³⁹. 1998 yılında ODTÜ-TAÇDAM koordinatörlüğünde “Ilısu ve Kargamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Kültürel Varlıkların Belgelenmesi ve Kurtarılması Projesi” kapsamında bölgede yüzey araştırmaları gerçekleştirilmiştir⁴⁰. 1999 yılında E. Ay, Yukarı Dicle Havzası’nda kısa süreli bir yüzey araştırması yapmış ve Bismil İlçesi Tepe Beldesi ile Batma Su’yu arasında kalan bölgede 14 yerleşim yeri saptamıştır⁴¹. 2004-2006 yılları arasında G. Kozbe, Şırnak İli, Cizre ve Silopi ilçelerini kapsayan detaylı bir yüzey araştırması gerçekleştirmiştir. Bu çalışmalar sırasında toplam 59 yerleşim yeri saptanmıştır⁴². Son olarak 2007 yılında H. Tekin, bölgedeki Hassuna/Samarra ve Halaf yerleşimlerinin yayılımını ve Dicle Nehri ile olan bağlantısını ortaya çıkartmak amacıyla Diyarbakır-Batman arasında yüzey araştırması gerçekleştirmiş ve 27 yerleşim yeri tespit etmiştir⁴³.

1998 yılında ODTÜ-TAÇDAM koordinatörlüğünde “Ilısu ve Kargamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi” kapsamında başlatılan çalışmalarda, Ziyarettepe⁴⁴, Gricano⁴⁵, Aşağı Salat⁴⁶, Kavuşan Höyük⁴⁷, Gre

³⁷ Özfirat, A. (2005). *Üçtepe II: Tunç çağı kazı ve yüzey araştırması ışığında*. İstanbul: Ege Yayınları, 3.

³⁸ Özdoğan, M. (1990). 1988 yılı Diyarbakır yüzey araştırması. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, (7), 460.

³⁹ Algaze, G. (1989). A New frontier: first results of the Tigris-Euphrates archaeological reconnaissance project. *Journal of Near Eastern Studies*, 4(48), 242.

⁴⁰ Tuna, N. (2002). Sunuş., N. Tuna ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilısu ve Kargamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2000 yılı çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. XXIII.

⁴¹ Ay, E. (2001). Yukarı Dicle Vadisi 1999 yılı yüzey araştırmaları., N. Tuna, J. Öztürk ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilısu ve Kargamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 1999 yılı çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 695.

⁴² Kozbe, G. (2008). Şırnak ili yüzey araştırmaları, 2006. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 1(25), 179.

⁴³ Tekin, H. (2009b). Ilısu projesi seramikli neolitik yerleşmeleri yüzey araştırması, 2007. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 1(26), 279.

⁴⁴ Matney, T. (2004). Sixth preliminary report on excavations at Ziyarettepe (Diyarbakır Province), 2002 season. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(25), 163.

⁴⁵ Schachner, A., Schachner, Ş. (2003). 2000-2001 yılı Gricano kazıları. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2(24), 448.

Dimse⁴⁸, Salat Tepe⁴⁹, Kenan Tepe⁵⁰, Hakemi Use⁵¹, Gre Abdurrahman⁵², Müslümantepe⁵³, Kuriki Höyük⁵⁴, Körtiktepe⁵⁵, Hirbemerdon⁵⁶ gibi merkezlerde kazı çalışmaları yapılmıştır (**Harita 2.2**). Bu kazılardan Salat Tepe, Müslümantepe, Kuriki Höyük kazıları, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığının izni ve Devlet Su İşleri (DSİ)'nin desteği ile günümüzde de devam etmektedir.

-
- ⁴⁶ Şenyurt, Y. (2006a). Aşağı Salat Tepe'den bir Yeni Assur mezarı (M-29)., A. Erkanal-Öktü ve E. Özgen. (Editörler). *Hayat Erkanal'a armağan: kültürlerin yansıması*. 496. İstanbul. Homer Yayınevi, s. 697.
- ⁴⁷ Kozbe, G. (2007). Kavuşan Höyük 2005 yılı kazısı. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(28), 573.
- ⁴⁸ Karg, N. (1999). Gre Dimse 1998: başlangıç raporu., N. Tuna ve J. Öztürk. (Editörler). *Ilisu ve Kargamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 1998 yılı çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 237.
- ⁴⁹ Ökse, T., Görmüş, A. (2014). Demir Çağı'nda Salat Tepe., A. Özfırat. (Editör). *Arkeolojiyle geçen bir yaşam için yazılar Veli Sevin'e armağan SCRIPTA*. İstanbul. Ege Yayınları, s. 233.
- ⁵⁰ Parker, B. (2013a). Yukarı Dicle arkeolojik proje araştırması (UTARP): on yıllık Kenan Tepe araştırmasına genel bir bakış., Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü-Diyarbakır Müze Müdürlüğü. (Editörler). *Ilisu barajı ve hes projesi arkeolojik kazıları 2004-2008 çalışmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. Arkeoloji ve Sanat Yayınları, s. 201.
- ⁵¹ Tekin, H. (2013). Hakemi Use kazıları., Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü-Diyarbakır Müze Müdürlüğü. (Editörler). *Ilisu barajı ve hes projesi arkeolojik kazıları 2004-2008 çalışmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. Arkeoloji ve Sanat Yayınları, s. 103.
- ⁵² Özkaya, V., Coşkun, A. (2011). Gre Abdurrahman 2009 yılı kazısı başlangıç raporu. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(32), 101.
- ⁵³ Ay, E., Ay, A., Tarhan, Ç. (2013). Müslüman Tepe kazıları 2005-2008. , Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü-Diyarbakır Müze Müdürlüğü. (Editörler). *Ilisu barajı ve hes projesi arkeolojik kazıları 2004-2008 çalışmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. Arkeoloji ve Sanat Yayınları, s. 273.
- ⁵⁴ Genç, E., Valentini, S., D' Agostino, A. (2012). Kuriki Höyük archaeological project 2010 a preliminary report. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2(33), 463.
- ⁵⁵ Özkaya, V., Coşkun, A. (2013). Körtik Tepe kazıları. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü-Diyarbakır Müze Müdürlüğü. (Editörler). *Ilisu barajı ve hes projesi arkeolojik kazıları 2004-2008 çalışmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. Arkeoloji ve Sanat Yayınları, s. 1.
- ⁵⁶ Laneri, N., Ur., J. (2010). The Hirbemerdon Tepe archaeological project 2008: a preliminary report. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 3(31), 213.

2.3. Yeni Asur Dönemi'nde Yukarı Dicle Bölgesi'nin Tarihsel Çerçevesi

Yukarı Dicle Bölgesi son 15 yıldan bu yana kazı ve yüzey araştırmaları projeleriyle yoğun bir biçimde araştırılmaktadır. Verimli tarım alanlarının bulunduğu bu bölgede, daha çok Mezopotamya etkili kültürlerin izlerini taşıyan yerleşmeler yer almaktadır. Özellikle Demir Çağı için bu durum daha net bir biçimde izlenmektedir. M.Ö. 14. yy.'dan M.Ö. 7. yy.'a kadar bütün güçlü Orta ve Yeni Asur kralları söz konusu bölgede üsler kurmuş, garnizonlar oluşturmuş, kabartmalar, steller dikmiş, toplu nüfus nakilleri gerçekleştirmiştir⁵⁷. N. Postgate, Asur Devleti'nin tarihini, M.Ö. 1400-1200 yılları arasındaki oluşum ve yayılım dönemi, M.Ö. 1200-900 arasındaki gerileme dönemi, M.Ö. 900-745 arasındaki erken sınırların yeniden belirlendiği dönem ve M.Ö. 745-605 arasındaki yayılımın son aşamasını içeren dönem olmak üzere dört ana bölüme ayırmaktadır⁵⁸. Yukarı Dicle Bölgesi'nde Yeni Asur Dönemi yayılımı ve fetih politikalarına geçmeden önce, bölgede Orta Asur Dönemi'nde gerçekleşen olaylara ve Asur hâkimiyetine değinmek yerinde olacaktır.

Asur Devleti, Orta Asur Dönemi'nde Asur-Ubalit (M.Ö. 1365-1330) ile tarih sahnesinde yeniden boy göstermeye başlamış ve Ön Asya'da yıldızı parlayan bir devlet haline gelmiştir. Asur'un yükselişinde, çevresinde gelişen siyasal olayların etkisi büyüktür. Dönemin en önemli güçlerinden Mısır'da IV. Amenofis dini meseleler yüzünden güç kaybederken, Mitanni Devleti de taht mücadeleleri ile uğraşmaktadır. Tuşratta'nın oğlu Artatama babasını tanımayarak ayrı bir devlet kurmuş ve Hitit kralı I. Şuppiluliuma bu kaos ortamından faydalanmıştır⁵⁹. M.Ö. 14. yy.'da Hitit baskısıyla güç kaybeden ve Hitit İmparatorluğu'nun vasalı durumuna gelen Mitanni Devleti'nin zayıflaması, Asur krallarının elini güçlendirmiş ve bu dönemin ilk önemli kralı olan I. Asur-Ubalit bu durumu fırsat bilerek Mitanni Devleti'nin doğudaki topraklarını ele geçirerek bağımsızlığını ilan etmiştir⁶⁰. Asur Kralları, devletin büyümesini ve sürekliliğini sağlamak adına ekonomik ihtiyaçlarını, ticaret, ganimet ya da ürünün mevcut olduğu bölgeyi denetim altına alarak karşılamıştır. Yukarı Dicle Vadisi jeopolitik konumuyla Asur'un söz konusu taleplerini karşılayabileceği başlıca bölgelerden biridir⁶¹. Asur'un M.Ö. 13.yy.

⁵⁷ Köroğlu, K. (2008). Yukarı Dicle Bölgesi'nde Yeni Assur krallığı sonrasına ilişkin kültürel değişimin tamamlanması: Geç Demir Çağı ve Hellenistik Dönem'in izleri., T. Tarhan, A. Tibet ve E. Konyar. (Editörler). *Muhibbe Darga armağanı*. İstanbul. Sadberk Hanım Müzesi, s. 335.

⁵⁸ Postgate, J. N. (1992). The land of Assur and the yoke of Assur. *World Archaeology*, 3(23), 247.

⁵⁹ Gökçek, L.G. (2015). *Asurlular*. Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları, 83.

⁶⁰ Mieroop, M. (2004). *Antik Yakındoğu'nun tarihi*. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, 214.

⁶¹ Baştürk, 2010, 140.

başlarında I. Adad-Nirari (M.Ö. 1307-1275) ile başlayan Yukarı Dicle Havzası'na olan ilgisi, Mitanni Devleti'nin I. Salmanassar (M.Ö. 1274-1245) tarafından yıkılmasından sonra siyasi yayılım şekline dönüşmüş ve Asur İmparatorluğu'nun M.Ö. 612 yılında yıkılışına dek zaman zaman kısa süreli kesintilere uğrayarak, yaklaşık 700 yıl sürmüştür⁶². I. Adad-Nirari dönemi toprak kazanımlarının başladığı bir yayılım dönemi olarak düşünülebilir. I. Adad-Nirari ve ondan sonra gelen I. Salmanassar ile I. Tukulti-Ninurta dönemini kapsayan 80 yıllık süre içerisinde, liderlik vasıfları güçlü olan bu kralların yayılımcı politikaları Asur Krallığı'nı Yakındoğu'da önemli bir güç haline getirmiştir. Asur'un Kuzey Mezopotamya'da önemli bir güç haline gelmesinde, güçlü kralların politikaları, planlı bir askeri yapılanma ve buna bağlı olarak ekonomik büyüme etkili olmuştur. Diğer taraftan Hitit İmparatorluğu'nun içte ve dıştaki sorunlardan dolayı eski gücünü kaybetmesi de, Asur'un güçlenmesinde önemli bir faktör olmuştur⁶³.

Yazılı kaynakların artmaya başladığı Orta Asur Dönemi'nde, I. Adad-Nirari'ye ait olan ve bölgeye yapılan askeri seferleri anlatan kayıtlar ilk detaylı yazıtlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu kayıtlarda I. Adad-Nirari, Hanigalbat/Mitanni kralı I. Şattuara'nın kendisine isyan etmesi üzerine onu yendiğini ve düzenli olarak haraç vermesi karşılığında ülkesine dönmesine izin verdiğini anlatmaktadır. I. Şattuara'nın yenilmesiyle Mitanni Devleti Asur'a vergi ödeyen bir vasal devlet konumuna gelmiştir⁶⁴. Tell Fekheriye'de olduğu düşünülen Mitanni başkenti Waşşukanni'nin I. Adad-Nirari tarafından fethedilmesinin ardından yeni başkent Taidu'da kurulmuştur⁶⁵. Taidu'nun lokalizasyonu üzerine farklı görüşler olduğu bilinse de son yıllarda yapılan çalışmalar ve Kessler'in görüşleri doğrultusunda Üçtepe/Taidu eşitliği ön plana çıkmaktadır. Bu dönemde Diyarbakır yöresi, Hititler, Mitanni ve yeni kuvvetlenen Asurlular arasında bazı anlaşmazlıklara sahne olmuştur. Yazılı kaynaklarda I. Şattuara'dan sonra Mitanni tahtına geçen Waşaşatta'nın yeniden isyan etmesi üzerine Taidu kentinin fethedildiği ve kralın burada bir saray kurduğu anlatılmaktadır⁶⁶. Her ne kadar I. Adad-Nirari ile birlikte başlayan yayılım politikası başarılı olsa da, bölgede asıl hâkimiyet I. Salmanassar

⁶² Kozbe, G. (2006). Çanak çömlek gelenekleri ışığında Geç Tunç Çağı sonundan Geç Demir Çağ sonuna dek Yukarı Dicle Bölgesi'nde Assur varlığı., A. Erkanal-Öktü ve E. Özgen. (Editörler). *Hayat Erkanal'a armağan: kültürlerin yansıması*. 496. İstanbul. Homer Yayınevi, s. 496.

⁶³ Munn-Rankin, J.M. (1975). Assyrian military power 1300-1200 B.C., *The Cambridge Ancient History*, 2(2), 274.

⁶⁴ Kertai, D. (2009). The History of Middle-Assyrian Empire. *Talanta*, (XL-XLI), 28- 29.

⁶⁵ Schachner, 2005, 58.

⁶⁶ Baştürk, E. (2006). *Assur Devleti'nin Yukarı Dicle yayılımı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

döneminde (M.Ö. 1274-1245) gerçekleşmiştir. I. Salmanassar, krallığının başlarında II. Şattuara'yı yenerek Mitanni egemenliğine son vermiş ve topraklarını yazıtlarında da belirttiği üzere Kargamış'a kadar genişletmiştir. Orta Asur yazıtları, bu savaştan sonra Asur'a karşı yeni bir güç oluşmasını önlemek amacıyla Kuzey Suriye'den 14.000 kadar esirin farklı yerlere nakledildiğini bildirir. Söz konusu kayıt, Asur krallarının M.Ö. 1. binyılda sık sık başvurduğu nüfus aktarımı uygulamasının en erken örneğidir⁶⁷. Kral ayrıca Uruatri (Urartu) ülkesindeki bir ayaklanmaya müdahale edip isyanı bastıran ve bunu yazıtlarında anlatan ilk Asur kralıdır⁶⁸. İsyana sebep olan olay kayıtlarda geçmezken, asıl sebep Uruatri ülkesinin zengin maden yataklarına ve büyük baş hayvana -ki özellikle Urmiye Gölü civarında at yetiştiriciliği bilinmektedir- sahip olmasıdır. Kral, bölgedeki 8 kenti 3 gün gibi kısa bir sürede fethettiğini övünerek anlatır. Fethedilen yerlerden alınan ganimetlerin yanı sıra bölgedeki genç erkekler de rehine olarak Asur'a götürülmüştür⁶⁹. Ancak fethedilen toplulukların siyasi birlikten uzak, olasılıkla birbirlerinden ayrı aşiret nitelikli topluluklar oldukları göz ardı edilmemesi gereken bir faktördür. I. Salmanassar döneminde Yukarı Dicle Havzası'ndaki toprakların yönetimi tekrar düzenlenmiş, bölgeye valiler atanmış ve kent merkezlerinin etrafında tarımsal faaliyetleri organize eden yerleşimler kurulmuştur⁷⁰. Sonuç olarak, Asur Krallığı Kuzey Suriye'ye ve oradan Anadolu'ya giden önemli ticaret yollarına egemen olmuş ve ülkesine çok verimli tarımsal alanlar ve yeni kentler katmıştır⁷¹. I. Salmanassar'dan sonra başa geçen I. Tukulti-Ninurta (M.Ö. 1244-1208) kendinden önceki kralların politikasını devam ettirmiş ve Yukarı Dicle Havzası'nın kuzeyindeki Şubria ülkesine saldırmış ve ardından Hurri topluluklarından oluşan bir koalisyonu yenilgiye uğratmıştır⁷². Şubria ülkesindeki toplulukların ve bölgenin hâkimiyet altına alınması Asur'un stratejik ve ekonomik kazanımları için son derece önemlidir. Özellikle Ergani Maden yöresindeki bakır yataklarına sahip olmak için bölgede kalıcı bir hâkimiyet amaçlanmıştır⁷³. Kralın, kuzey ve doğuda sorun çıkarıcı topluluklara karşı hem güvenliği sağlamak, hem de bakır gibi ham maddelere ulaşmak için yapılan

⁶⁷ Köroğlu, K. (2006). *Eski Mezopotamya tarihi: başlangıcından perslere kadar*. (Birinci Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları, 128.

⁶⁸ Karg, 1999, 241.

⁶⁹ Munn-Rankin, 1975, 280.

⁷⁰ Harmanşah, Ö. (2012). Beyond Assur: new cities and the assyrian politics of landscape. *Bulletin of the American Schools of Oriental Research*, (365), 59.

⁷¹ Çilingiroğlu, A. (1994). *Urartu tarihi*. Bornova: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 15.

⁷² Baştürk, 2006, 10.

⁷³ Munn-Rankin, 1975, 285.

kapsamlı seferleri önemlidir⁷⁴. I. Tukulti-Ninurta, kendisini, Babil, Sümer ve Akad ülkelerinin yanında Nairi ülkesinin de kralı olarak gösterdiği yazıtında, Nairi ülkesinin 40 kralını yendiğinden ve topraklarını ele geçirdiğinden bahseder⁷⁵. Ancak ne I. Tukulti-Ninurta ne de ondan sonra gelen Asur kralları bölgede dağılık halde yaşayan topluluklar üzerinde kalıcı bir egemenlik kurmayı başaramamışlardır. Sonraki yüzyıllarda bölgede devam eden Asur baskısı söz konusu toplulukların Urartu Krallığı adı altında birleşmesine yol açmıştır⁷⁶. Sonuç olarak I. Tukulti-Ninurta, devlet idaresinde kaldığı zaman içinde önemli başarılarla imza atmıştır. Asur Devleti kralın tabiriyle “Aşağı Deniz’den Yukarı Deniz’e kadar uzanmış, Sümer ve Akad topraklarının sahibi” olmuştur. Kısacası kral, Mezopotamya coğrafyasının tamamını denetim altına almıştır. Fakat bütün başarılarına rağmen Asur kralı, bir taht entrikası sonucu oğlu Asur-nadin-apli (M.Ö. 1207-1204) tarafından öldürülmüştür⁷⁷. I. Tukulti-Ninurta döneminden sonra, yazılı kaynakların sustuğu bir dönem başlamıştır. Ticari belgelerin sayısındaki düşüş ve inşaa faaliyetlerindeki azalma Asur ekonomisindeki düşüşe işaret etmektedir. Söz konusu durgunluk, Hattuşa, Emar ve Ugarit gibi büyük kentlerin yıkıldığı ve bazı araştırmacılar tarafından “Kriz Yılları” olarak tanımlanan döneme denk gelmektedir⁷⁸. M.Ö. 1190’da meydana gelen ancak siyasi ve ekonomik etkileri M.Ö. 10. yy.’a kadar süren bu gelişmelerin ardından Hitit İmparatorluğu’nun yıkılması Asur krallarına bir avantaj sağlamış ve I. Tiglat Pileser (M.Ö. 1114-1076) ile birlikte Asur tekrar yükselişe geçmiştir⁷⁹. I. Tiglat-Pileser’in tahta geçmesiyle Asur’un askeri seferleri tekrar canlanmış ve kral ülkesinin topraklarını güneyde Babil’den, batıda Lübnan’a kadar genişletmiştir. Yazıtlarda kralın tahta geçtiği ilk yıllarda Asur’un Yukarı Dicle Havzası’ndaki varlığını tehdit eden Muşkilere karşı sefer düzenlediği ve 20.000 Muşki savaşçısını yendiği belirtilmektedir⁸⁰. Burada bahsedilen ve Alzi bölgesine hâkim oldukları düşünülen Muşki halkı, çeşitli tartışmaları da beraberinde getirmiştir. V. Sevin, Erken Demir Çağ’ında, Elazığ Bölgesinde Geç Tunç Çağ seramiğinden tamamen farklı olan seramik kültürünü Muşkiler ile ilişkilendirmiş ve Muşkilerin, M.Ö. II. binyılın sonlarında (M.Ö. 1350-1300) Kafkasya yoluyla Kuzeybatı

⁷⁴ Kuhrt, A. (2009). *Eski Çağ’da Yakınoğu Cilt I*. (Birinci Baskı). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 465.

⁷⁵ Grayson, A. K. (1987). *The royal inscriptions of Mesopotamia Assyrian Periods volume I, assyrian rulers of the third and second millennia BC (to 1115)*. Canada: University of Toronto Press, 243-244.

⁷⁶ Munn-Rankin, 1975, 286.

⁷⁷ Gökçek, 2015, 105.

⁷⁸ Kertai, 2009, 38.

⁷⁹ Baştürk, 2006, 11.

⁸⁰ Grayson, A. K. (1991). *The Royal inscriptions of Mesopotamia Assyrian Periods volume 2, assyrian rulers of the early first millennium BC (1114-859 BC)*. Canada: University of Toronto Press, 14.

İran'a girmiş Hint-Avrupa kökenli toplulukların batıya uzanmış bir kolu olduğunu belirtmiştir⁸¹. Yine Asur yazıtlarında adı geçen Muşkili Mita teriminden yola çıkılarak Muşkiler ile Frigler arasında bir bağlantının olduğunu ve bu topluluğun Friglerin doğu kolunu temsil ettiğini öne süren görüşler vardır⁸². Özellikle M.Ö. 12. ile 9. yüzyıllar arasına ait olan Asur belgelerinden hareketle Muşki-Frig eşitliğini savunmak olası değildir. Buna karşılık M.Ö. 8. yy'a ait Asur kaynaklarında Muşkiler, Fırat'a yakın bir bölgede giderek gelişen siyasal bir güç olarak ortaya çıkarlar. Bu durum Muşkilerin M.Ö. 9. yy. başlarıyla 8.yy. arasında batıya doğru yayılmış olduklarına işaret eder⁸³.

M.Ö. 2. binyılın sonlarında Kuzey Suriye'ye ve Güneydoğu Anadolu'ya yapılan Arami göçleri, Muşki göçlerinin yanında bu dönemin tarihi olaylarını etkileyen bir diğer önemli faktördür. Hitit İmparatorluğu'nun yıkılışıyla doğan otorite boşluğundan ve Asur'un I. Tukulti-Ninurta'nın son yıllarındaki zayıflığından yararlanan Aramiler, bu yöredeki beylikleri organize etmek istemişlerdir. Bu halklar daha sonra doğuya yönelerek Fırat Nehri ve bu nehrin kollarının geçtiği yörelerdeki verimli tarım alanlarını işgal etmişlerdir⁸⁴. Bu dönemde Asur'u en fazla uğraştıran rakip, I. Tiglat Pileser'in yazıtlarında adı ilk defa geçen Aramilerdir. Kral, Aramilere saldırmak için Fırat Nehri'ni 28 defa geçmiş ve buradaki toprakları fethetmiştir. Ancak bölgeye 28 sefer yapılması göçebe bir topluluk olan Aramilerin tam olarak hâkimiyet altına alınmadığını göstermektedir⁸⁵. Nitekim dönemin başlarında Aramilere karşı üstünlük sağlansa da daha sonra Aramilerin etkin olduğu ve bölgedeki halkın Dicle'nin kuzeyindeki dağlara kaçtıkları sonraki kralların yazıtlarından bilinmektedir⁸⁶. Asur'daki Anu-Adad tapınağında ele geçen Prizm Yazıtı'nda kralın ilk beş yıl içinde yaptığı seferler anlatılmaktadır. Bu yazıttan anlaşıldığına göre I. Tiglat-Pileser saltanatının üçüncü yılında "Yukarı Deniz" olarak adlandırılan Van Gölü kıyılarındaki krallar üzerine bir sefer düzenlemiş ve Nairi ülkesinin 60 kralını yenmiştir⁸⁷. Kuzeyde Nairi ülkesine kadar ilerleyen I. Tiglat-Pileser, Nairi seferi dönüşünde Asurlularca "Dicle'nin Kaynağı" olarak bilinen ve Lice-Genç geçidi yakınlarında bulunan

⁸¹ Sevin, V. (1991). The Early Iron Age in the Elaziğ Region and the problem of the Mushkians. *Anatolian Studies*, (41), 97.

⁸² Konyar, E. (2004). *Doğu Anadolu Erken Demir Çağ kültürü: arkeolojik kazı ve yüzey araştırmaları bulgularının değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

⁸³ Görsel Yayınlar. (1982). *Anadolu uygarlıkları ansiklopedisi (2. Cilt)*. İstanbul: Görsel Yayınlar Ansiklopedik Neşriyat.

⁸⁴ Çilingiroğlu, 1994, 20.

⁸⁵ Kertai, 2009, 42.

⁸⁶ Grayson, 1991, 5.

⁸⁷ Grayson, 1991, 21.

Birkleyn Mağarası duvarına kendi betimlemesini yaptırmış ve Akdeniz'den Van Gölü'ne kadar gittiğini belirten bir yazıt yazdırmıştır⁸⁸.

Asur Krallığı, özellikle I. Tiglat-Pileser sonrası hızla küçülerek başkent ve yakın çevresini kapsayan merkezi bölgeye çekilmiştir. Yoğun Arami göçünün de yaşandığı bu süreçte pek çok Orta Asur yerleşmesi yangınla son bulmuştur. Asur yerleşmelerinde M.Ö. 1050 ile 950 yılları arasındaki dönem ise “karanlık” olarak nitelenecek kadar zayıf arkeolojik veri ile temsil edilir. Orta Asur Krallığı'nın çöküşünü getiren bu kaos ve küçülmenin nedenleri arasında, M.Ö. 1200 yıllarından itibaren ortaya çıkan kuru iklime bağlı olarak, tarım alanlarının verimsizleşmesi ve otlakları kuraklaşan göçebelere harekete geçmesi gösterilmiştir⁸⁹. Asur krallığı, I. Tiglat-Pileser döneminden sonra bir gerileme içerisine girse de, Asur-bel-kala (M.Ö. 1073-1056) döneminde Asur yeniden güçlenmiştir. Asur-bel-kala, yazıtlarında güneyde ve doğuda Babil'den, batıda Lübnan'a kadar olan askeri seferleri ile övünmektedir. Söz konusu kral zamanında Babil, Asur krallığının vasalı konumuna gelmiştir. Ancak bu dönemde bölgedeki Arami baskısı artarak devam etmiştir⁹⁰. Asur-bel-kala Yukarı Dicle Havzası'nda ve Kaşiyari Dağları civarında Aramilerle mücadele etmek zorunda kalmıştır⁹¹. Yukarı Dicle Havzası'nda yer alan Giricano'da gün ışığına çıkarılan tabletler bölgede Orta Asur Dönemi'nin sonlarına dair önemli bilgiler vermektedir. Asur-bel-kala'nın yıllıklarında ve Kırık Obelisk'te Sinamu yakınlarında Aramilerle yapılan savaşlardan bahsedilmektedir. Adı Giricano metinlerinde de geçen Sinamu şehri Giricano'nun yaklaşık 40 km. batısındaki Pornak/Murattaşı Höyük ile eşleştirilmektedir⁹².

Orta Asur Dönemi'nde büyük kentlerin çevresinde görülen *dunnu* sistemi, F. Wiggermann'a göre normal köylerden farklı tutulması gereken, tahkim edilmiş tarımsal üretim merkezleridir. Bir *dunnu*, kral tarafından bir aileye verilir ve tarımsal üretim söz konusu merkezlerin tek faaliyetidir⁹³. Orta Asur Dönemi'nde bir *dunnu* yerleşimi olan Giricano'da bulunan bu tabletler, metinlerde adı geçen limu yılı Ili-iddina (M.Ö. 1069-

⁸⁸ Harmanşah, Ö. (2007). 'Source of the Tigris'. Event, place and performance in the assyrian landscapes of the Early Iron Age. *Archaeological Dialogues*, 14 (2), 188.

⁸⁹ Köroğlu, K., Konyar, E. (2005). Van Gölü Havzası'nda Erken Demir Çağı problemi. *Arkeoloji ve Sanat*, (119), 36.

⁹⁰ Grayson, 1991, 86.

⁹¹ Kertai, 2009, 43.

⁹² Radner, K. (2004). Das Mittelassyrische tontafelarchiv von Giricano/ Dunnu-sa-uzibi. *Subartu*, (XIV), 152.

⁹³ Wiggermann, F. A. M. (2000). Agriculture in the Northern Balikh Valley. The case of Middle Assyrian Tell Aabi Abyad. In R. M. Jas (Eds.), *Rainfall and agriculture in Northern Mesopotamia*. İstanbul. Nederlands Historisch-Archaeologisch Instituut, s. 171-231.

1068) ile Orta Asur Dönemi'nin sonu ve Erken Demir Çağı'nın başlangıcı için bir dayanak noktası oluşturmaktadır. Aynı zamanda bu tarih Asur gücünün bölgede kaybedildiği, Tushan (Ziyarettepe) şehrinin terkedildiği ve halkının kısmen Dicle'nin kuzeyindeki Subria'ya kaçtığı bir dönemin başlangıcı olarak da görülebilir⁹⁴. Orta Asur Krallığı'nın sonlarına doğru, özellikle M.Ö. 11.yy. ortaları ile M.Ö. 10. yy. ortaları arasındaki dönemde Yukarı Dicle Havzası'nı da etkileyen göç hareketleri, iç karışıklıklar ve iklimdeki olası değişiklikler gibi nedenlerle krallığın küçüldüğü ve eyaletler üzerindeki kontrolü büyük oranda kaybettiği bilinmektedir⁹⁵. Sonraki yüzyılda Asur egemenliği, Asur, Nineve ve Erbil arasındaki Asur üçgeninin dışına pek çıkmamıştır⁹⁶.

Asur-bel-kala (M.Ö. 1073-1056) ile II. Asur-nasir-pal (M.Ö. 883-859) dönemleri arasında geçen süre içerisinde Yukarı Dicle Havzası ile ilgili bilgi veren kaynaklar susmuştur⁹⁷. Erken Demir Çağı boyunca Yukarı Dicle Havzası'nda yerel kültürün ağırlıklı olduğu bir yerleşim şablonu bölgede yapılan yüzey araştırmaları ve kazılar ile ortaya çıkmıştır⁹⁸. Yaklaşık 150 yıl süren ve Orta Asur Dönemi'nden tamamen farklı bir seramik geleneğine sahip bu kültür, yeni ve yerel bir sistemin işaretidir. Maddi kültürde görülen yenilikler Aramilere ait olmamasına karşın, daha çok Doğu Anadolu kökenli olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle bölgedeki kazılarda ve yüzey araştırmalarında bulunan çok sayıda yivli seramik, kuzey ve kuzeybatıdan gelen bir etkiye işaret etmektedir.

M.Ö. 10.-7. yüzyıllar arasındaki dönemde Yakınoğu'nun tarihine Asur Devletinin, önce toparlanması, sonra da hızla yayılması egemen olmuştur⁹⁹. Yeni Asur Dönemi ile birlikte yazılı belgelerin sayısında önemli bir artış görülmektedir. Özellikle askeri sefer kayıtları Mezopotamya tarihinde daha önce hiç olmadığı kadar iyi belgelenmiştir. Yazılı belgelerin diğer büyük çoğunluğunu M.Ö. 8. ve 7. yy'a tarihlenen resmi yazışmalar oluşturmaktadır. Bunların yanı sıra Asur, Nimrud, Nineve ve Sultantepe (Urfa) gibi kentlerdeki kütüphanelerde bulunan edebi eserler Asur tarihinin günümüze ulaşmasına

⁹⁴ Schachner, A. (2002). 2000 yılı Giricano kazıları ön raporu., N. Tuna ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2000 Yılı çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 552.

⁹⁵ Köroğlu, 2002, 457.

⁹⁶ Roaf, M. (1996). *Mezopotamya ve Eski Yakınoğu*. (Birinci baskı). İstanbul: İletişim Yayınları, 149.

⁹⁷ Roaf, M., Schachner, A. (2005). The Bronze Age to Iron Age transition in the Upper Tigris Region: new information from Ziyaret Tepe and Giricano., A. Çilingiroğlu ve G. Darbyshire. (Editörler). *Anatolian Iron Ages 5*. Ankara. British Institute of Archaeology, s. 119.

⁹⁸ Parker, B. (2003). Archaeological manifestations of empire: assyria's imprint on Southeastern Anatolia. *American Journal of Archaeology*, 4(107), 529.

⁹⁹ Kuhrt, 2009, 123.

katkı sağlamışlardır¹⁰⁰. M.Ö. 10. yüzyılın sonunda, II. Adad-Nirari (M.Ö. 911-891) krallıkta yeniden sıkı bir denetim sağladığında Asur'un kaderi değişmeye başlamıştır¹⁰¹. Her ne kadar Yeni Asur İmparatorluğu'nun başlangıcı hakkında çeşitli görüşler varsa da, dönemin asıl başlangıcı daha çok II. Asur-nasir-pal'e dayandırılır¹⁰². II. Asur-nasir-pal'in yazıtlarından öğrenildiği kadarıyla Yukarı Dicle Havzası'nda Asur egemenliği ancak M.Ö. 9.yy'da tekrar kurulabilmiştir. II. Asur-nasir-pal, M.Ö. 882, 879 ve 866 yıllarında olmak üzere Yukarı Dicle Havzası'na üç sefer düzenlemiştir. Kalhu yazıtında geçen M.Ö. 882 yılındaki seferinde kral, Şubnat Nehri'nden kuzeye doğru ilerleyerek Kaşiyari (Tur Abdin) Dağları'nı aşar ve Diyarbakır çevresinde olduğu anlaşılan Damdamussa kentine sefer düzenler¹⁰³.

Aynı seferde *“Nirbu ülkesinden hareket ederek Tuşhan kentine yaklaştım. Yenilemek için Tuşhan'ı ele aldım. Eski duvarlarını temizledim, yerlerini belirledim, temel çukurlarına ulaştım ve yeni bir duvarı tamamladım. İçinde krali ikametgâhum için bir saray kurdum”* sözleriyle bugün Ziyaret Tepe olarak bilinen eyalet merkezi Tuşhan'da tekrar hâkimiyet kurulduğu ve çeşitli imar faaliyetlerinde bulunduğu anlatılmaktadır¹⁰⁴. M.Ö. 879. yılı seferinde kral Yukarı Dicle Havzası'na geri döner ve Tuşhan'daki sarayın yapımı tamamlanır. Bu noktadan sonra Tuşhan kuzeye ve kuzeybatı'ya yapılan seferlerde bir basamak olarak kullanılır¹⁰⁵. Söz konusu yılın sefer kayıtlarında Aramiler tarafından ele geçirilen Sinabu ve Tidu kentlerinin geri alındığı, Bit-Zamani'li Amme-Baal'a ait olan 1500 kişinin Asur'a götürüldüğü ve Nairi ülkelerinden toplanan hasadın, Tuşhan, Damdamussa, Sinabu ve Tidu gibi kentlerde depolandığı belirtilmektedir. Bu olayların anlatıldığı yazıt, başarıların bir kanıtı olarak Tuşhan'da diktirilmiş ve 1863 yılında da Üçtepe Höyüğü'nde bulunmuştur. Kurh Monoliti olarak bilinen stelin Üçtepe'de bulunması üzerine Tuşhan-Üçtepe eşitliği uzun süre kabul görmüştür. Ancak Kessler bu eşitliği reddederek Tuşhan'ın Ziyaret Tepe ile eşitlenmesi gerektiğini önermiş ve bu görüşüne dayanak noktası olarak, Kurh Monoliti'nin kralın M.Ö. 879 yılına kadar olan ilk beş seferinin yazıtlarını içerdiğini, dolayısıyla da M.Ö. 879 yılında diktirilemeyeceğini

¹⁰⁰ Grayson, A. K. (1982). Assyria: Ashur-dan II to Ashur-nirari V (934-745 B.C.). *The Cambridge Ancient History*, 3(1), 238.

¹⁰¹ Roaf, 1996, 159.

¹⁰² Ona, S. (2007). *Yeni Asur Dönemi'nde Cizre-Silopi Ovası*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

¹⁰³ Parker, B. (2013b). Geographies of power: territoriality and empire during the Mesopotamian Iron Age. *Archeological Papers of the American Anthropological Association*, 1(22), 131.

¹⁰⁴ Grayson, 1991, 202.

¹⁰⁵ Parker, 2003, 535.

ifade etmiştir. Son yıllarda Ziyaret Tepe’ de yapılan kazılarda ele geçen arkeolojik buluntular ve tabletler Tuşhan-Ziyaret Tepe eşitliğini kuvvetlendirmiş ve bu eşitlik bilim dünyasında kabul görmüştür¹⁰⁶. Yazılı kaynaklar ve arkeolojik belgelerden, daha önceki seferlerin aksine II. Asur-nasir-pal’in bölgede kalıcı bir hâkimiyet kurma politikası izlediği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda bölgede imar faaliyetlerine ağırlık verilmiş olup, Dicle Nehri boyunca bir takım tahkimli merkezler kurulmuştur¹⁰⁷.

II. Asur-nasir-pal’in yazıtlarında önemle vurgulanan yıllık sefer düzenleme geleneği, oğlu III. Salmanassar (M.Ö. 858-824) döneminde de devam etmiştir ancak uzun saltanatı boyunca yaptığı 34 seferden yalnızca 4 tanesi Yukarı Dicle Havzası ile ilgilidir. Bu sefer kayıtlarında Tuşhan kentinden veya bölgedeki diğer kentlerden söz edilmemekle birlikte, Üçtepe’de bulunan Kurh Monoliti ile Dicle’nin kaynaklarından Birkleyn Çay’daki kabartma ve yazıtları kralın batı ve kuzeydeki seferlerinde bölgedeki üsleri kullandığını göstermektedir¹⁰⁸. Nitekim kralın bölgedeki seferleri *turtanu* olarak bilinen komutan Dayyan-Assur üzerinden yürüttüğü yazıtlardan bilinmektedir ve Nairi üzerine yapılan seferlerde Bit-Zamani Krallığı bir basamak noktası olarak kullanılmıştır¹⁰⁹. Urartu ve Asur toprakları arasında bir tampon bölge oluşturan S/Şubria’ya sefer yapan kral buradan vergi almış, saltanatının 15. yılında ise Nairi ülkelerine ilerlemiştir.

III. Salmanassar **“Saltanatımın 15. Yılında Nairi Ülkelerine yürüdüm. Dicle Nehri’nin kaynağında, mağaranın ağzında kaya üzerine krali tasvirimi yaptım; üzerine cesaretimin zaferlerini yazdım”**¹¹⁰ sözleriyle zaferini Lice yakınlarındaki Birkleyn Mağarası’nda pekiştirdiğini belirtmektedir. III. Salmanassar döneminde Tuşhan ve çevresi Asur’un kuzey sınırını oluşturmuş ve bu durum M.Ö. 673 yılına kadar devam etmiştir¹¹¹. M.Ö. 9.yy.’da Asur izlerinin Yukarı Dicle Havzası’nda yoğunlaşması, II. Asur-nasir-pal ve III. Salmanassar’ın politikalarına bağlıdır. Her iki kralın da ana hedefi Suriye ve özellikle Akdeniz kıyısına hâkim olmaktır. Söz konusu krallar düzenledikleri yoğun seferlerle Yukarı Dicle Havzası’na hâkim olup kuzey cephelerini koruma altına almayı başarmışlardır. Bu hedefe III. Salmanassar döneminde ulaşılmış ve bundan sonra batıdaki

¹⁰⁶ Köroğlu, 1998, 16.

¹⁰⁷ Parker, 2013, 131.

¹⁰⁸ Köroğlu, 1998, 14.

¹⁰⁹ Guarducci, G. (2011). *Facing an empire: Hirbemerdon Tepe and the Upper Tigris Region during the Early Iron Age and Neo-Assyrian Period*. United States of America: Gorgias Press, 23.

¹¹⁰ Grayson, A. K. (1996). *The Royal inscriptions of Mesopotamia Assyrian Periods volume 3, assyrian rulers of the early first millennium BC II (858-745 BC)*. Canada: University of Toronto Press, 39.

¹¹¹ MacGinnis, J., Matney, T. (2009). Archaeology at the frontiers: excavating a provincial capital of the assyrian empire. *Journal of Assyrian Academic Studies*, 1(23), 4.

seferlere ağırlık verilmiştir.¹¹². Ancak III. Salmanassar'dan sonra tahta geçen oğlu V. Samsi-Adad (M.Ö. 823-811) krallığının başında 27 kent in isyanı ile karşılaşmış ve bu durum hedefini Nairi toprakları olarak belirleyen kralı zor durumda bırakmıştır. Asur'da yaşanan bu iç karışıklık Urartu krallarının bu dönemde topraklarını güneye ve Kuzeybatı İran'a doğru genişletmelerini sağlamıştır. Urartu kralı Menua'nın (M.Ö. 820-785) Palu yazıtından, Urartu Krallığı'nın bu dönemde topraklarını Karacadağ çevresine kadar genişlettiği anlaşılmaktadır. Bu durum bölgede arkeolojik malzeme ile kanıtlanamadığı için şüpheli olarak değerlendirilmektedir. Bu yargı doğru olsa bile Şubria ve Karacadağ çevresindeki Urartu hâkimiyeti çok uzun sürmemiş ve III. Tiglat Pileser (M.Ö. 744-727) ile birlikte gerek siyasi gerek askeri alanda yapılan düzenlemelerle birlikte kaybedilen topraklarda tekrar hâkimiyet sağlanmıştır¹¹³. Yeni uygulamalar ile Asur kralı ülke içindeki her eyalete hızla müdahale etme fırsatı bulmuştur. Daha önce valiler tarafından geniş yetkilerle yönetilen eyaletler daha küçük birimlere ayrılarak doğrudan krala bağlı görevliler tarafından idare edilmeye başlanmıştır. III. Tiglat-Pileser'in başa geçmesiyle oluşturulan yeni bir sistem ise casusluk örgütünün kurulması olmuştur. Özellikle Urartu ülkesi içinde gelişen olayların kral tarafından öğrenilmesi Asur'a önemli bir avantaj kazandırmıştır¹¹⁴. Kral 8. yılında Kuzey Suriye'den tehcir ettiği 83.000 kişiyi eyalet merkezi Tuşhan'a yerleştirmiştir. Söz konusu kayıt III. Salmanassar'ın son yıllarında görülen isyanlardan sonra bizzat bir Asur kralının bölgeye müdahale ettiğini gösteren önemli bir ayrıntı olarak karşımıza çıkar. Eponym listelerinde, bu dönemde Tuşhan'daki Asur valisi olarak Dur-Assur'un adı geçmektedir¹¹⁵.

III. Tiglat-Pileser'in Yukarı Dicle Bölgesi ile ilgili yıllıkları yetersizdir ancak bu durum II. Sargon döneminde (M.Ö. 721-705) nispeten düzelmiştir. II. Sargon'un Urartu üzerine yaptığı ünlü 8. seferinde (M.Ö. 714) Yukarı Dicle Bölgesi'nden bahsedilmezken, aynı kral döneminde Yukarı Dicle Bölgesinde bulunan kentlerle olan yazışmalar dönemin aydınlatıcı belgeleridir¹¹⁶. İlk grup yazışmalar M.Ö. 707 yılında Tuşhan yöneticisi Sa-Assur-dubbu tarafından yazılanlardır, ikinci grup ise yine Tuşhan'dan Asipa adlı biri tarafından yazılan mektuplardır, ancak söz konusu kişi ile ilgili neredeyse hiçbir bilgi yoktur. 3. grubu ise Amidu (Diyarbakır) yöneticisi Liphur-Bel'in yazdığı mektuplar

¹¹² Schachner, 2005, 60.

¹¹³ Guarducci, 2011, 24.

¹¹⁴ Çilingiroğlu, 1994, 86.

¹¹⁵ K. Köroğlu., Ş. Yumruk. (2014). Ergani/Girgis (Kesentaş) Yeni Assur kabartması, *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler*, (38), 5.

¹¹⁶ Guarducci, 2011, 27.

oluşturmaktadır. Mektupların içeriği Urartu hareketlerini gözlemleyen raporlardır. Askeri harekâtlar dışında Urartu ile tampon bölge olan dağlık Şubria'ya sığınmaya çalışan Asurlu ve Urartulu siyasi ve diğer kaçaklar söz konusu mektupların temelini oluşturur. Mektuplarda geçen bir başka önemli konu ise Şubria ve Urartu topraklarındaki ağaçların kesilip Dicle Nehri yoluyla taşınmasıdır¹¹⁷.

II. Sargon'dan sonra tahta geçen Sanherib (M.Ö. 704-681) M.Ö. 681 yılında bir saray entrikası sonucu öldürülür ve kralın öldürülmesi ile ilgili iki kişi Şubria'da bulunur. Bu süreçte tahta geçen Esarhaddon (M.Ö. 680-669) Şubria'ya sefer düzenler ve M.Ö. 673 yılında Şubria kentleri Uppumu ve Kullimeri'yi ele geçirir. Esarhaddon döneminde Yukarı Dicle Bölgesi politik bir değişim süreci yaşamıştır. Şubria'nın fethi ile birlikte söz konusu eyalet Uppumu ve Kullimeri ana kentler olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu uygulamanın tam tersi niteliğinde bir uygulama ise Tuşhan ve Bit-Zamani eyaletlerine uygulanmış ve iki eyalet tek bir eyalet olarak birleştirilmiştir¹¹⁸.

Esarhaddon'dan sonra Asur tahtına Asurbanipal (M.Ö. 668-627) çıkmıştır ancak Asurbanipal dönemi iç çekişmelerin sıklıkla yaşandığı bir dönem olarak kayıtlara geçmiştir. M.Ö. 652-648 yıllarında Asurbanipal'in kardeşi Samas-suma-ukin'in başlattığı isyan bastırılmış olsa da, iç çekişmelerin sonucu olarak Asur İmparatorluğu kendine bağlı vasal devletler üzerindeki kontrolünü kaybetmiştir. Elam Krallığı üzerine M.Ö. 647 yılında yapılan ve kazanılan sefer haricinde, Samas-suma-ukin isyanından sonra Asur genellikle savunmaya yönelik bir dış politika izlemiştir¹¹⁹. Asurbanipal'in yıllıklarından anlaşıldığı kadarı ile Samas-suma-ukin tarafından isyana teşvik edilen topluluklar arasında, Akad, Kalde, Elam, Guti, Amurru ve Nubia halkları sayılsa da, Guti, Amurru ve Nubia halklarının isyana destek verdiğini gösteren açık bir kanıt yoktur¹²⁰. M.Ö. 639 yılından sonra Asurbanipal'in yıllıkları ani bir şekilde sona ermiştir. Söz konusu sessizliğin kesin nedeni bilinmese de, Asur'daki iç çekişmeler ve askeri başarısızlıklar bu karanlık dönemin nedeni olarak görülmektedir¹²¹.

M.Ö. 612 yılında imparatorluğun kutsal şehri Asur, başkent Nineve ve diğer büyük şehri Nimrud, Med ve Babil orduları tarafından oluşturulan bir koalisyon tarafından

¹¹⁷ Karg, 1999,245.- Guarducci, 2011,27.

¹¹⁸ Guarducci, 2011, 28.

¹¹⁹ Schneider, A.W., Adalı, S.F. (2014). "No harvest was reaped": demographic and climatic factors in the decline of the Neo-Assyrian empire. *Climatic Change*, 3(4), 441.

¹²⁰ Frame, G. (2007). Babylonia 689-627 B.C. A political history. *Pihans*, (69), 133.

¹²¹ Roux, G. (1992). *Ancient Iraq*. (Third edition). Londra: Penguin Books, 372.

yıkılmıştır. Kral Sin-şar-işkun'un ölümünden sonra tahta geçen, kralın görevlilerinden II. Asur-ubalit, (M.Ö. 611-609) ordudan geriye kalanlarla birlikte çok kısa bir süre için Harran'da hüküm sürse de 609 yılından sonra Asur egemenliği tamamen ortadan kalkmıştır¹²².

Asur İmparatorluğu'nun yıkılış sürecinde Yukarı Dicle Havzası'nın nasıl etkilendiği sorusu son yıllarda bölgede yapılan çalışmalarla kısmen cevap bulmuştur. Bölgede Ziyarettepe ve Üçtepe başta olmak üzere, Gre Dimse, Kavuşan Höyük, Aşağı Salat, Gre Abdurrahman, Hakemi Use, Boztepe, Hirbemerdon gibi yerleşimlerdeki Yeni Asur Dönemi yapılarının veya tabakalarının ani bir yangın veya saldırı sonucu terk edildiğine dair herhangi bir iz yoktur. Bu dönemde bölge ile ilgili bilgi veren bir tablet Ziyarettepe G alanındaki büyük yapıda ele geçmiştir. Burada *Mannu-ki-Libbali* adlı yönetici, efendisine ümitsiz bir anlatımla at, teçhizat yokluğu ve görevlilerin kenti terk etmiş olmaları nedeni ile arabaları yürütemez hale geldiğini ve kentte sonunu bekleyen bir görevli olduğunu anlatmaktadır. Mektup Nineve'nin düşmesinden sonraya, M.Ö. 612-609 arasındaki imparatorluğun dağılma sürecine tarihlenmektedir¹²³. Nineve'nin düşüşünden sonra, Yukarı Dicle Bölgesinde dengeler değişmiş ve yönetim merkezleri ile kuzey sınırını koruyan askeri garnizonlar büyük oranda terk edilmiştir. Merkezi sistemin çökmesi, devlet denetiminde çalışan atölyelerin, güvenli ortamda gelişen ticaretin, Dicle Nehri üzerinden başkente yapılan hammadde nakliyatının ve en önemlisi devlet denetimindeki tarım faaliyetlerinin sonunu getirmiş olmalıdır¹²⁴.

Asur İmparatorluğu'nun M.Ö. 612 yılında Med ve Babil koalisyonu tarafından sona erdirilmesi ile bölge sessizliğe gömülür ve Yukarı Mezopotamya tarihi tekrar belirsizleşir¹²⁵. Bölgede, Asur İmparatorluğu'nun M.Ö. 612 yılında yıkılmasından Hellenistik Dönemin (M.Ö. 330) başlarına kadar geçen süre, Wilkinson ve Tucker tarafından Asur etkisinin devam ettiği bir süreç olarak görülmüş ve söz konusu dönem için "*Post Asur*" terimi kullanılmıştır.¹²⁶ Post Asur terimi ile kastedilen, Yeni Asur Dönemi'nden itibaren devam eden çanak çömlek çeşitleri, tarım ve dokumacılık gibi yaşam biçimleri ve ölü gömme gelenekleriyle Asur hâkimiyeti boyunca varlık gösteren

¹²² Roux, 1992, 376.

¹²³ Köroğlu, 2008, 337.

¹²⁴ Köroğlu, 2008, 337

¹²⁵ Curtis, J.E. (1989). *Excavations at Qasrij Cliff and Khirbet Qasrij*. (Birinci baskı). Londra: British Museum Publications Ltd. 52.

¹²⁶ Wilkinson, T.J., Tucker, D.J. (1995). *Settlement development in the North Jazira, Iraq. A study of the archaeological landscape*. (First edition). Warminster: Aris & Phillips Ltd. 101.

kültürel öğelerin, Asur siyasi egemenliğini kaybetse de bölge halkı tarafından devam ettirilmesi sürecidir¹²⁷.

Döneminin en güçlü devletlerinden olan Asur'un ansızın yıkılması henüz yeterince anlaşılammış bir olgudur¹²⁸. Yaşanan süreç ve bu sürecin koşulları altında yatan sebeplere son yıllarda iklim değişiklikleri ile ilgili yapılan çalışmalar da eklenmiştir. Asurbanipal dönemine ait metinlerden dönemin iklim koşulları ile ilgili bilgi almak mümkündür. M.Ö. 666 yılında krala yazılan bir mektupta bol yağışların olduğu belirtilmekte ve bunun için tanrıya şükredilmektedir. Ancak M.Ö. 657 yılında kralın rahiplerinden *Akkulanu* tarafından krala yazılan mektupta geniş bir kuraklıktan ve bu kuraklık sonucu hasat mevsimindeki ürün düşüklüğünden bahsedilmektedir¹²⁹. Son yıllarda Anadolu ve Yakınoğu coğrafyasında yapılan çalışmalarda, *Akkulanu*'nun mektubu ile paralel olarak M.Ö. 7. yy. ortalarında geniş çaplı bir kuraklık yaşandığı ortaya çıkmıştır¹³⁰. Asur bir tarım toplumu idi ve imparatorluk ekonomisinin yapısı doğal olarak fethedilen topraklara ve bununla paralel olarak tarıma bağlı idi. M.Ö. 7.yy. ortasında yaşanan söz konusu kuraklık açık bir biçimde imparatorluğun ekonomik yapısına darbe vurmuştur. Bu durumla paralel olarak gelişen bir başka görüş ise, ekonomideki bozulmanın takip eden yıllarda siyasi istikrarsızlığa neden olduğudur ki, M.Ö. 652-648 yıllarındaki Samas-suma-ukin isyanından sonra vasal devletler üzerindeki kontrolün kaybedilmesi söz konusu duruma ipucu niteliğindedir. Ancak yine de eldeki kanıtlar bu görüşleri destekler nitelikte net değildir¹³¹. G. Frame göre, M.Ö. 652-648 yıllarındaki Samas-suma-ukin'in başını çektiği isyan Asur ordusunu yıpratmış ve düşüşün başlangıcı olmuştur¹³². A. W. Schneider ve S. Adalı'ya göre Asur'un çöküşünü hazırlayan faktörler arasında Sanherib dönemi toplu nüfus aktarımı politikaları, yeni başkent Nineve'de yapılan imar faaliyetleri ve M.Ö. 7. yy. ortalarında yaşanan kuraklık yer almaktadır. Sanherib döneminde yaklaşık yarım milyon insanın başkent ve çevresine imar faaliyetlerinde çalıştırılmak üzere yerleştirilmesi, kent 150 hektardan 750 hektara kadar büyümesi, kent nüfusunun artış göstermesi, tarımsal nüfusu ve üretimi azaltmıştır¹³³. Sonuç olarak Sanherib döneminde başlayan nüfus artışı ve kentli sayısındaki

¹²⁷ Kozbe, G. (2013). Diyarbakır/Kavuşan Höyük 2005-2008 kazıları., Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü-Diyarbakır Müze Müdürlüğü. (Editörler). *İlisu barajı ve hes projesi arkeolojik kazıları 2004-2008 çalışmaları*. İstanbul. Arkeoloji ve Sanat Yayınları, s. 331-345.

¹²⁸ Kuhrt, 2009, 213.

¹²⁹ Schneider, Adalı, 2014, 438.

¹³⁰ Schneider, Adalı, 2014, 437.

¹³¹ Schneider, Adalı, 2014, 441.

¹³² Frame, 2007, 131.

¹³³ Schneider, Adalı, 2014, 439.

artış, tarım toplumu olan Asur'daki iç dinamikleri bozmuş ve M.Ö. 7. yy. ortalarında başlayan kuraklıkla beraber ekonomik yapı bozulmuştur. Bu bozulmanın etkileri ülke içindeki isyanlar ve egemenlik kavgaları ile kendini göstermiş ve rakiplerin güçlenmesini sağlamıştır.

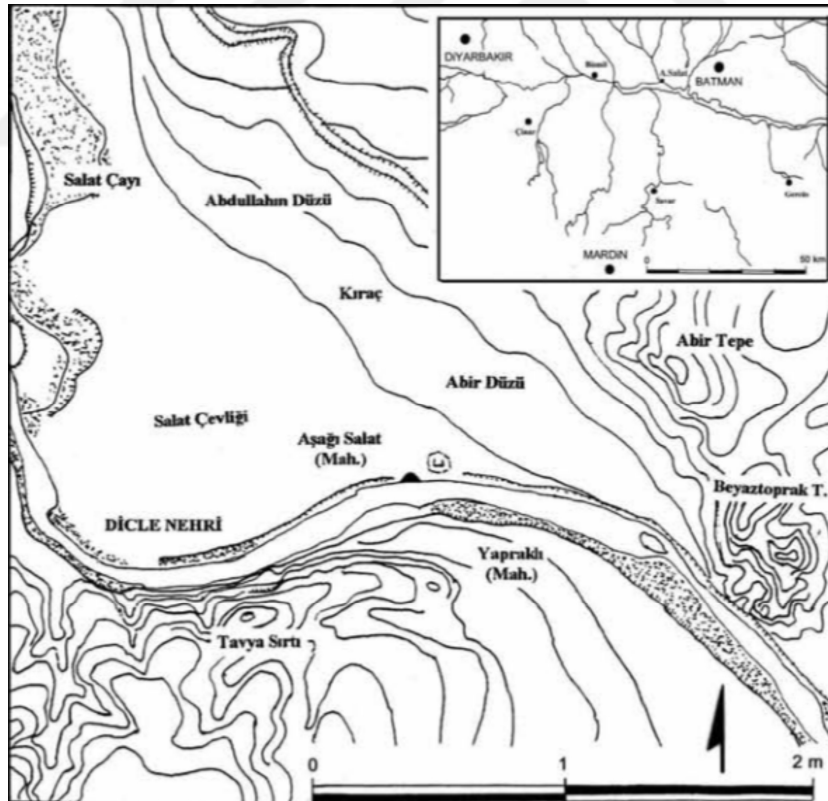

3. AŞAĞI SALAT HÖYÜĞÜ

3.1. Aşağı Salat Höyüğü Coğrafi Konum ve Topografik Yapı

Güneydoğu Toroslar ile Mardin Dağları arasındaki hafif engebeli ve geniş coğrafi özellik gösteren Yukarı Dicle Havzası, Mezopotamya kültür coğrafyasının kuzey ucunda yer almaktadır. Dicle Nehri ve kolları tarafından beslenen bölgede, nehrin kuzeyinde ve güneyinde olmak üzere irili ufaklı çok sayıda höyük bulunmaktadır. Dicle Nehri'nin hemen kuzey sekisi üzerinde bulunan höyüklerden biri olan Aşağı Salat Höyüğü, Diyarbakır İli, Bismil İlçesi, Yukarı Salat Beldesi'nin 3 km güneyinde yer almaktadır. Höyük üzerinde bugün Yukarı Salat Beldesi'ne bağlı Aşağı Salat Mahallesi bulunmaktadır. Dicle Nehri kıyısındaki höyük, Salat Çayı ile Dicle Nehri'nin birbirine kavuştuğu noktanın 2 km doğusundadır¹³⁴. Höyük, kuzeyde Salat Çayı ve Dicle Nehri'nin alüvyal dolgusu olan Salat Çevliği ve Abir Tepe eteği olan Abir Düzü, doğuda Beyaztoprak Tepe ve Abir Tepe ile güneyde Dicle Nehri'nin sınırladığı alanda yer almaktadır (**Harita 3.1**).

Harita 3.1. Aşağı Salat ve Çevresi (Akçay, 2005, Lev. 2)

¹³⁴ Şenyurt, Y. (2002a). Aşağı Salat 2000 yılı kazısı., N. Tuna ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2000 yılı çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 671.

Salat Vadisi'nden gelen yol, Dicle Nehri'ni Aşağı Salat mevkiinden geçerek güneye ve doğuya doğru yönelmektedir. Dicle Vadisi'ni doğuya götüren doğal güzergâh nehrin kuzey tarafında Abir Tepe ve Beyaztoprak Tepe, güney tarafında Tavya Sırtı tarafından engellendiği için, nehir ancak höyüğün bulunduğu noktada geçilmeye uygundur¹³⁵ (Resim 3. 1).

Resim 3.1. Aşağı Salat Höyüğü (Aşağı Salat Höyük Kazı Arşivi)

Bismil Ovası'ndaki eski yerleşim yerlerinin dağılımına bakıldığında, Dicle Nehri kıyı şeridinin yanı sıra ırmakların alçak kıyıları ve ağız bölgelerinin yerleşim alanı olarak seçilmiş olduğu görülmektedir. Tarımsal faaliyetlere yönelik yerleşme politikası, Aşağı Salat yerleşimcilerinin Salat Çayı'nın oluşturduğu alüvyon düzlüğünü tercih etmelerinde önemli rol oynamıştır. Höyük her ne kadar Dicle Nehri ve Salat Çayı'nın taşkın alanı içinde olsa da Aşağı Salat'ın bu coğrafi konumu, Bismil Ovası yerleşim tarihinin iklim-yerleşme ilişkisi hakkında önemli bilgiler sunar¹³⁶. Bu alana yerleşme nedenleri arasında kurak dönemlerde Dicle Nehri'nden yararlanmak ve höyüğün bulunduğu alanın Dicle'den kolayca karşıya geçilebilen stratejik bir nokta olması gibi faktörler yer almaktadır¹³⁷. Salat Çayı, Dicle Nehri'nin kuzeyinden gelen önemli bir akarsu vadisi oluşturmaktadır. Bölgenin kuzeyindeki Güneydoğu Toros Dağları'nın oluşturduğu yay içinde, en iç kesimde yer alan Uzuncaseki (Raman) Dağları'na kadar uzanan Salat Çayı ve kolları Kuzey Mezopotamya'nın en kuzey limitlerinden güneye doğru uzanan doğal bir güzergâh

¹³⁵ Şenyurt, 2002a, 672.

¹³⁶ Akçay, A. (2005). *Aşağı Salat Höyüğü Erken Tunç I mezarlığının Kuzey Mezopotamya'daki yeri ve önemi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

¹³⁷ Doğan, 2003, 136.

sunmaktadır. Salat Çayı ve kollarını oluşturan kaynaklar, Kulp Geçidi vasıtasıyla Doğu Anadolu Bölgesi'ne geçişi sağlayan önemli bir bölgeyi Dicle Nehri'ne ulaştırmaktadır. Aşağı Salat'ın bulunduğu noktada daha geniş olan Dicle taşkın yatağının, kuzeyde Abir Tepe ve Beyaztoprak Tepe, güneyde ise Tavya Sırtı'nın neden olduğu daralmaya bağlı olarak bir nehir geçişi imkânı doğmaktadır¹³⁸. Yukarı Dicle Bölgesi'nin güneyindeki Tur Abdin Dağları; Mardin Eşiği, Demirci Geçidi, Savur Vadisi ve Şanlıurfa Yolu ile aşılabilmektedir. Dolayısıyla bu bölge, Mezopotamya, Suriye ve Anadolu'yu birleştiren önemli yolların kavşak noktasında olmasıyla da stratejik öneme sahiptir.

Aşağı Salat'ın Toros Dağları'nın Anadolu eteklerindeki Dicle Nehri ve Salat Çayı'na yakın konumu, höyüğün tarihini şekillendirmede çok etkili olmuştur. Yakınoğu'nun tarihi boyunca Toros Dağları'nın Güneydoğu Anadolu'daki etekleri, Irak'ın Mezopotamya Ovası ile Kuzey Suriye ve Orta Anadolu'nun yüksek bölgeleri arasında çetin bir sınırı temsil etmiştir. Söz konusu bölge Mezopotamya devletleri ve uygarlıkları ile Anadolu'nun küçük krallıkları ve dağınık kabileleri arasında siyasi bir sınır değil, aynı zamanda hammadde yoksunu Mezopotamya ovaları ile hammadde zengini Anadolu yaylaları arasında ekonomik bir sınır olmuştur¹³⁹. Nitekim çalışma konumuzu oluşturan Yeni Asur Dönemi'nde, bölgede uygulanan farklı politikalarla egemenlik sağlanmış ve Asur çekirdek bölgesi ile Yukarı Dicle Havzası'nın uyumu sağlanmıştır. Söz konusu dönem için Dicle Nehri sınır kabul edilse de yukarıda bahsedilen duruma paralel olarak Asur'un kültürel, ekonomik ve demografik sınırları çok daha geniş alanlara uzanmıştır.

Yukarı Dicle Havzası içinde geniş bir alan kaplayan ve hafif engebeli bir plato sahasında yer alan Bismil ilçesi, jeolojik ve jeomorfolojik gelişim aşamalarına bağlı olarak tortulanmanın süreklilik arz ettiği bir yapıya sahiptir. Karasal ortam koşullarının gelişmesiyle birlikte Dicle Nehri ve kollarının taşıdığı malzemeler de yörenin jeolojik yapısının zenginleşmesine katkıda bulunmuştur¹⁴⁰. Bismil Ovası, kuzeyindeki ve güneyindeki yüksek alanlardan taşınan alüvyal malzemelerle kaplanmıştır. Tektonik gelişmelerin etkisiyle yükselti farklarının atması sonucu Bismil Ovası'na taşınan malzemeler, Dicle Nehri ve yan kolları olan, Şeyhan, Göksu, Salat, Sinan ve Pamuk

¹³⁸ Akçay, 2005, 6.

¹³⁹ Parker, B. (2004). Yukarı Dicle arkeolojik araştırma projesi (UTARP): Kenan Tepe'nin kültürel tarihinin ön sentezi., N. Tuna, J. Greenhalgh ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *İlisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2001 yılı çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 549.

¹⁴⁰ Özgen, 2007, 24.

Çay'ları tarafından yarılarak seki sistemlerini oluşturmuşlardır. Bu seki sistemleri özellikle Dicle Nehri ve Batman Çayı kıyısı boyunca geniş bir yayılım göstermektedir¹⁴¹. Bismil Ovası'na yerleşen Dicle Nehri beş seki (taraça) sistemi oluşturmuştur. Bu taraçalar; T1 (40 m), T2 (30 m), T3 (10 m), T4 (4-5 m) ve T5 (2-3 m) olarak sıralanmaktadır. Sel ve Holosen taraçaları (T4-T5) hariç diğer tüm taraça sistemleri Pleistosen Döneme aittir¹⁴².

Yukarıda bahsedilenler doğrultusunda söz konusu bölgede yer alan Aşağı Salat Höyüğü; Dicle Nehri'nin kuzey kıyısında yer alan, nehrin taşkınlarından dolayı tahrip olmuş, çok dönemli, küçük ve göreceli olarak alçak bir höyüktür. Höyüğün, kültür toprağının en derin olduğu merkezi kısımda höyüğün yüksekliği 4,5-5 metreyi bulmakta ve höyükte kültür toprağı kalınlığı 1-5 m. arasında değişmektedir. Güneyden, Dicle Nehri'nin tabanından 2,5-3 m. yüksekte bulunan seki dolgusu üzerindeki höyüğün kültür toprağı açık bir şekilde görülebilmektedir. Seki üzerindeki kültür toprağının tabanı, düzgün bir şekilde uzanmayıp inişli çıkışlıdır. Höyüğün orta kesiminde daha derin olan kültür toprağı kenarlara doğru 1-2 m. yükselmektedir¹⁴³.

Aşağı Salat'ın bugünkü topografyası Dicle Nehri ve Salat Çayı'nın taşkın alanı içerisinde, üzerine köy evlerinin kurulu olduğu hafif bir yükselti görünümündedir. Höyüğün doğu, kuzey ve batı kısmı Dicle Nehri ve özellikle Salat Çayı'nın oluşturduğu yoğun alüvyon dolgusu nedeniyle belirsiz hale gelmiştir. Bu nedenle höyüğün topografyası daha çok kazı alanları, sondajlar ve Dicle Nehri'nin tahrip ettiği erozyon kesitinden anlaşılabilir¹⁴⁴. Höyük, Dicle Nehri'nin büyük taşkın yatağı karakterindeki Holosen'e ait 4-5 m. sekisi üzerinde ve nehir yatağının hemen kenarında bulunmaktadır¹⁴⁵. Höyükte ilk yerleşimin başladığı Kalkolitik Çağ'da iklimin kurak olduğu ve dolayısıyla Dicle Nehri'nde taşkınlar meydana gelmediği için ilk yerleşimciler, nehrin kenarında fazla yüksek olmayan bu alana yerleşebilmişlerdir. Yapılan araştırmalar sonucu ETC I evresinde iklimin Kalkolitik Dönem'e göre yavaş yavaş daha nemli olmaya başladığı, buna bağlı olarak da höyüğü tehdit eden ilk taşkınların başladığı ve ETC I sonunda ise iklim değişikliğinin zirve noktasına ulaştığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bölgede değişken olan paleoklimatik koşullar ile Dicle Nehri'nin taşkınları ve Aşağı Salat Höyüğü'ndeki yerleşim

¹⁴¹ Özgen, 2007, 37.

¹⁴² Doğan, 2005, 76.

¹⁴³ Doğan, 2003, 133.

¹⁴⁴ Akçay, 2005, 7.

¹⁴⁵ Doğan, 2003, 131.

dönemleri arasında tam bir uyum görülmektedir¹⁴⁶. Dicle Nehri'nin taşkınlarıyla güneyi oldukça fazla tahribata uğramış olan höyüğün doğu-kuzey-batı kesimleri ise Salat Çayı'nın getirdiği kalın bir alüvyon manto altında kalmıştır. Dicle Nehri'nin tahrip ettiği kesitten Aşağı Salat'ın yaklaşık 5 m. yüksekliğinde, 150x100 m. boyutlarında küçük bir höyük olduğu anlaşılabilmektedir¹⁴⁷. Daha yüksek teraslar yerine, Dicle kenarındaki yaklaşık 3 m. yüksekliğindeki seki dolgusu üzerine yerleşen Aşağı Salat'ın en eski sakinleri Dicle Nehri ve Salat Çayı'nın birleştiği bu noktayı sulu tarıma uygun olmasının yanı sıra jeostratejik konumu nedeniyle de seçmiş olmalıdır¹⁴⁸.

Yukarı Dicle Vadisi'nde, Dicle Nehri'nin kıyılarına kurulmuş çok sayıdaki Yeni Asur Dönemi yerleşimlerinden birisi olan Aşağı Salat Höyüğü, yakın çevresindeki yerleşmelerle bulguları ve kalıntılarıyla ortak özellikler içermektedir. Gre Dimse, Boztepe, Gre Abdurrahman gibi köy tipi yerleşmelerle birlikte, Dicle Nehri'nin kuzeyinde yer alan höyük, eyalet merkezi Ziyaret Tepe'nin (Tuşhan) 12 km. kuzeydoğusunda yer almaktadır. Dicle Nehri'nin güneyindeki Yeni Asur Dönemi yerleşmeleri olan Kavuşan Höyük, Hakemi Use, Üçtepe gibi merkezlere olan yakınlığı da Aşağı Salat Höyüğü'nün önemini arttırmaktadır. Bu dönemde Yukarı Dicle Vadisi'ndeki küçük tarım köylerinin sayısındaki büyük artış, üretimin yoğunlaştırılması ve yerel ekonominin düzenlenmesi adına dikkat çekicidir. Sonuç olarak bölgenin siyasi yapılanmasında yeni bir dönem başlatan Asur yayılımı, aynı zamanda yerel yerleşim dokusunda da köklü değişikliklere yol açmıştır. Çevredeki diğer yerleşmelerle birlikte Aşağı Salat'tan ele geçen veriler bölgenin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapısının anlaşılmasına önemli katkılar sağlamaktadır.

¹⁴⁶ Doğan, 2003, 136; Doğan, 2005, 82.

¹⁴⁷ Şenyurt, Y. (2002b). Ilisu barajı-Aşağı Salat 2000 yılı kazısı. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2(23), 445.

¹⁴⁸ Akçay, 2005, 8.

3.2. Araştırma ve Kazı Tarihçesi

Dicle Nehri üzerinde yapılması planlanan Ilısu, Batman ve Cizre barajları, Fırat Nehri'nde kurulması planlanan Kargamış Barajı nedeniyle 1988-1990 yılları arasında Guillermo Algaze, "Dicle-Fırat Arkeolojik Yüzey Araştırmaları" projesi kapsamında bölgede detaylı bir yüzey araştırması gerçekleştirmiştir. Bu proje kapsamında Bismil'den itibaren Dicle Nehri havzası ve kollarının oluşturduğu vadiler araştırılmıştır. Aşağı Salat Höyüğü bilim dünyasına ilk kez bu çalışma ile tanıtılmıştır¹⁴⁹. 1999 yılında ise Eyüp Ay, "Ilısu Baraj Gölü Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi" kapsamında Aşağı Salat'ın da içinde bulunduğu Yukarı Dicle Havzası'nda yüzey araştırması yapmıştır. Ay, çalışmasında Aşağı Salat'ı 300x75x3 metre boyutlarında basık bir höyük olarak tanımlamıştır. Ayrıca Dicle Nehri'nin aşındırmalarıyla 1/3 oranında tahrip olduğu belirtilen höyükten toplanan seramik parçaları içerisinde, gri perdahlı Uruk seramiği ile yerel özellikler gösteren seramik parçalarının ele geçtiği belirtilmiştir¹⁵⁰.

Yüzey araştırmaları sonrasında Ilısu Barajı Projesi çerçevesinde Aşağı Salat Höyüğü'nde, ODTÜ-TAÇDAM'ın desteği, Diyarbakır Müzesinin başkanlığı ve S. Yücel Şenyurt'un bilimsel sorumluluğu altında 2000-2002 yılları arasında¹⁵¹ ve 2009-2010 yıllarında olmak üzere toplam 5 dönem süren kurtarma kazıları gerçekleştirilmiştir.

2000 yılında Ilısu Barajı Kurtarma Kazıları Projesi çerçevesinde, Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un bilimsel sorumluluğu altında kazı çalışmaları başlamıştır. İlk dönem kazıları 2002 yılına kadar 3 sezon devam etmiş, 2009-2010 yılları arasında ise ikinci dönem kazıları gerçekleştirilmiştir.

İlk sezon kazıları kapsamında "Doğu Kazı Alanı" olarak adlandırılan kesimde 1 adet 10x10 m ve 1 adet 7.5 x 2.5 m boyutlarında iki açmada çalışılmıştır¹⁵². Doğu Kazı Alanı'nda mimari açıdan son derece zayıf olan, daha çok seramik parçaları ve sikkeler yardımıyla geç aşaması M.S. 14. yüzyıla, erken aşaması ise M.S. 11. yüzyıla tarihlenen iki Ortaçağ tabakası tespit edilmiştir¹⁵³. Dicle Nehri'nin hemen kıyısında yer alan bir sondaj ile kazılarına başlanılan kesim "Merkez Kazı Alanı" olarak isimlendirilmiştir. Y-33 plan

¹⁴⁹ Algaze, G. (1991). The Tigris-Euphrates archaeological reconnaissance project: A preliminary report of the 1989-1990 seasons. *Anatolica* (17), 213.

¹⁵⁰ Ay, 2001, 697.

¹⁵¹ Şenyurt, 2002a, 671.

¹⁵² Şenyurt 2002a, 673; Şenyurt 2002b, 445.

¹⁵³ Şenyurt 2002b, Res, 3-6.

karesi içerisinde kalan bu stratigrafi sondajı¹⁵⁴ çevredeki modern yapılar nedeniyle ancak 4 x 5 m ölçülerinde tutulabilmiştir¹⁵⁵.

İkinci dönem çalışmalarında, söz konusu sondajın hemen doğusundaki alanda 10 x 10 m boyutlarındaki 3 açmada (V-35, V-36, Y-36) tüm kültür tabakaları, ana toprak seviyesine kadar tespit edilmiştir. Söz konusu alanda Ortaçağ (1-2), Yeni Asur Dönemi (3a-c), Erken Demir Çağı (4), Geç Uruk-Erken Tunç Geçiş (5a-c), Geç Uruk (6), Geç Ubeyd (7) tabakaları olmak üzere toplam 7 tabaka ve 11 mimari evre açığa çıkarılmıştır.

Höyükte ilk iki tabakayı oluşturan Ortaçağ, tek sıra taş ve kerpiç duvarlar, açık hava işlikleri ve mezarlar ile temsil edilmektedir. 3. tabakayı oluşturan Yeni Asur Dönemi'ne ait 3 mimari evre (3a-c) açığa çıkarılmıştır. Söz konusu evreler, genellikle taş temelsiz kerpiç duvarlar, sıkıştırılmış toprak tabanlar, avlu niteliğinde kullanıldığı düşünülen, açık alan düzenlemesine işaret eden taş döşemeler ve mezarlar ile temsil edilmektedir¹⁵⁶. 4. tabaka bölgedeki yerleşmelerde de görülen ve Erken Demir Çağı'na ait çukurlar ve basit mimari düzenlemeler ile temsil edilir ve ele geçen çanak çömlek parçaları bu veriyi destekler niteliktedir. Höyükte 5. tabakayı 3 evreli Geç Uruk-ETÇ I geçiş tabakası oluşturmaktadır. Taş temelli yapılar, tek sıra duvarlar ve mezarlık alanı söz konusu tabakanın özelliklerindedir. Ayrıca söz konusu tabakada bulunan çanak çömlek parçaları, Ninive 5 seramiği özellikleri taşımakta olup yerleşim alanının batısındaki mezarlık alanının da bu tabakaya ait olduğu tespit edilmiştir. Geçiş özellikleri göstermeyen, Geç Uruk Dönemi'ne tarihlenen 6. tabaka ve Geç Ubeyd Dönemi'ne ait 7. tabakalar çok sınırlı alanlarda tespit edilmiş olmakla birlikte, daha zayıf mimari karakterli tabakalardır.

¹⁵⁴ 2000-2002 yılı kazı sezonlarında bu açma "T-26 Stratigrafi Sondajı" olarak adlandırılmış (bkz. Şenyurt 2002a, 2002b), ikinci dönem kazı çalışmalarında revize edilerek Y-33 açması olarak değiştirilmiştir.

¹⁵⁵ Şenyurt 2002a, 675.

¹⁵⁶ Şenyurt, 2002a, 675.

Çizelge 3.1. Aşağı Salat Höyüğü Tabakalanması

TABAKA	DÖNEM
1	Ortaçağ
2	
a	Yeni Asur
3 b	
c	
4	Erken Demir Çağ
a	Geç Uruk-ETÇ Geçiş
5 b	
c	
6	Geç Uruk
7	Geç Ubeyd

4. MİMARİ

Aşağı Salat Höyüğünde Ortaçağ tabakasının hemen altında, yoğun tahribata uğramış Yeni Asur Dönemi tabakası, bölgedeki diğer Yeni Asur Dönemi köy tipi yerleşmeleri gibi zayıf bir mimari görünüm sergilemektedir. V-35, V-36, Y-36 açmalarında 3 mimari evre olarak tespit edilen Yeni Asur Dönemi tabakası, modern silo çukurları ve Ortaçağ tabakasının tahribatından dolayı mimari bütünlükten uzaktır. Kerpiç duvarlar, zayıf taş temelli duvar kalıntıları, sıkıştırılmış toprak tabanlar, taş döşeme tabanlar, ocaklar, tandırlar ve höyükteki kültür katlarının ciddi bir biçimde tahrip olmasına yol açtığı düşünülen çöp çukurları bu tabakanın öne çıkan arkeolojik bulgularını oluşturmaktadır.

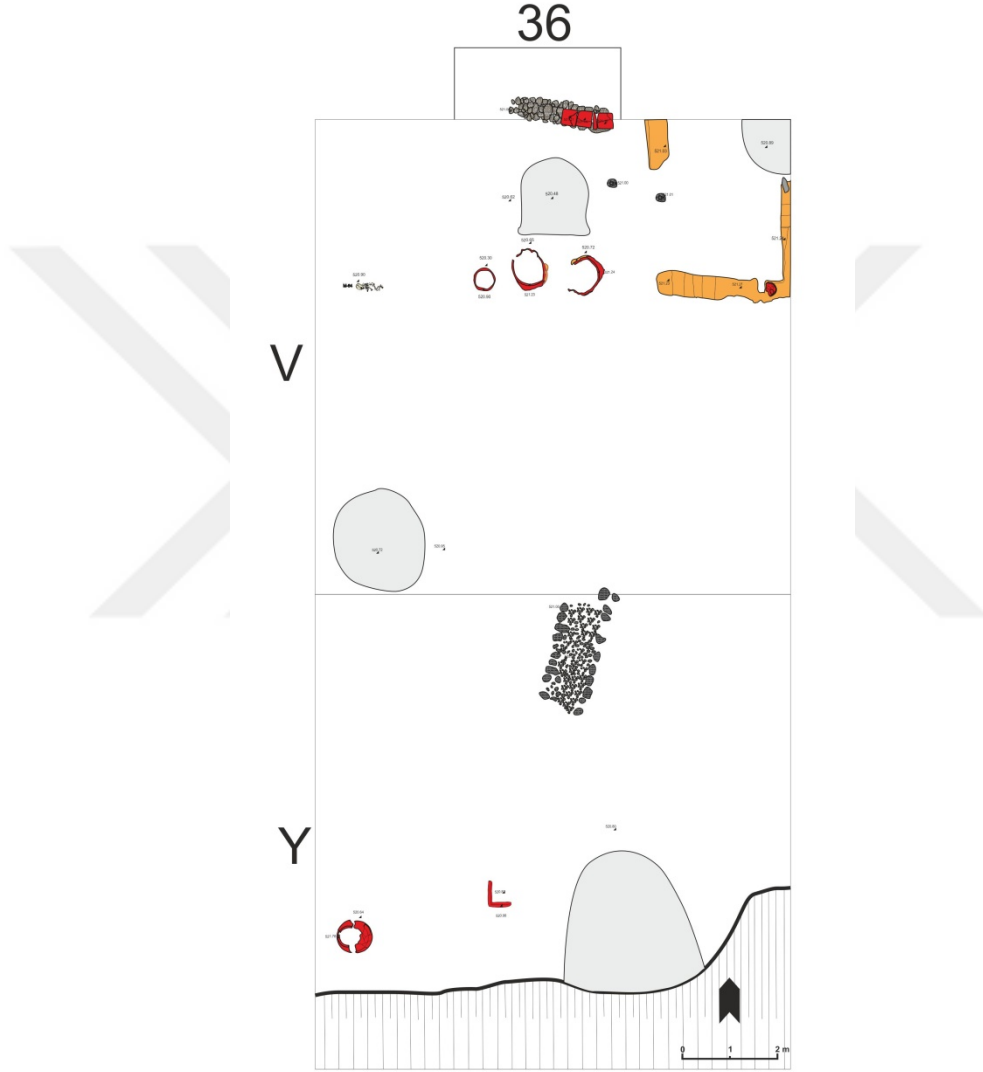
4.1. 1. Mimari Evre

Aşağı Salat Höyüğünde Yeni Asur Dönemi'ne ait 1. mimari evre, V-36 açmasının kuzeyinde açığa çıkarılan 3 adet tandır ve bu tandırlarla ilişkili küllü alan, tandırların hemen doğusunda ve kuzeyinde yer alan kısmen korunmuş duvarlar ve Y-36 açmasında tespit edilen taş döşeme ile temsil edilmektedir (**Resim 4.1**).

V-36 açmasında, 4/h-j plankaresinde açığa çıkarılan doğu-batı uzantılı taş temelsiz kerpiç duvar yaklaşık 3 m. uzunluğa ve 60 cm genişliğe sahiptir. Bu duvarla birleşip köşe yapan kuzey-güney uzantılı kerpiç duvar ise açmanın doğu kesitinde kalmaktadır ve kısmen korunmuştur. Söz konusu duvarlarla ilişkili olduğu düşünülen kuzey-güney uzantılı 3. kerpiç duvar V-36 açmasının kuzeyinde 1-2-/h plankarelerinde tespit edilmiştir. Korunan uzunluğu yaklaşık 1 m., genişliği 50 cm olan taş temelsiz kerpiç duvarla birlikte söz konusu duvarlar bir mekan oluşturmaktadır. Mekânın batısında tespit edilen 2 adet söve taşı, mekân girişinin batıda olduğunu kanıtlar niteliktedir. Bu duvarların batısında, çapları 55 ile 75 cm arasında değişen tandırlar, tandırlarla ilişki küllü alan ve mekân çevresinde ele geçen ezgi taşları mekânın pişirme ile alakalı bir işlik/mutfak işlevini destekler niteliktedir. Söz konusu mekânın kuzeybatısında, bir kısmı U-36 açmasında yer alan kuzeybatı-güneydoğu uzantılı taş temelli kerpiç duvar ise diğer duvarlara oranla daha iyi bir işçiliğe sahip olsa da mimari bütünlüğü yansıtmaktan uzaktır. Yaklaşık 2 m. uzunluğunda ve 50 cm genişliğindeki taş temelde 31 x 31 cm. boyutlarında kerpiç bloklar kullanılmıştır¹⁵⁷. Kuzey Suriye ve Kuzey Mezopotamya için tipik olan kare biçimli yassı kerpiçler, Orta ve Yeni Asur Dönemi'nde yaklaşık olarak benzer boyutlarda

¹⁵⁷ Aşağı Salat Höyük kazı arşivi

üretmişlerdir¹⁵⁸. Yukarı Dicle Bölgesinde yer alan Yeni Asur Dönemi yerleşmelerinden Girnavaz'da¹⁵⁹ 40x40, Boztepe'de¹⁶⁰ 38x38, Üçtepe'de¹⁶¹ 35x35, 36x36, Salat Tepe'de¹⁶² 33x33, Kavuşan Höyük'te¹⁶³ 27x27 cm boyutlarında kerpiç bloklar kullanılmıştır. Y-36 açmasında açığa çıkarılan, dere taşlarından oluşan kısmen korunmuş taş döşeme, 1. mimari evrenin bu açmadaki tek temsilcisidir.

Resim 4.1. Yeni Asur Dönemi 1. mimari evre (AS 3a)

¹⁵⁸ Ökse, T. (2004). Salat Tepe 2001 yılı kurtarma kazısı., N. Tuna, J. Greenhalgh ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilisu ve Kargamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2001 yılı çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre ve Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 603.

¹⁵⁹ Erkanal, H. (1991). 1989 Girnavaz kazıları. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(12), 279.

¹⁶⁰ Parker, B., Creekmore, A. (2002). The Upper Tigris archaeological research project: a final report from the 1999 field season. *Anatolian Studies*, (52), 19-74.

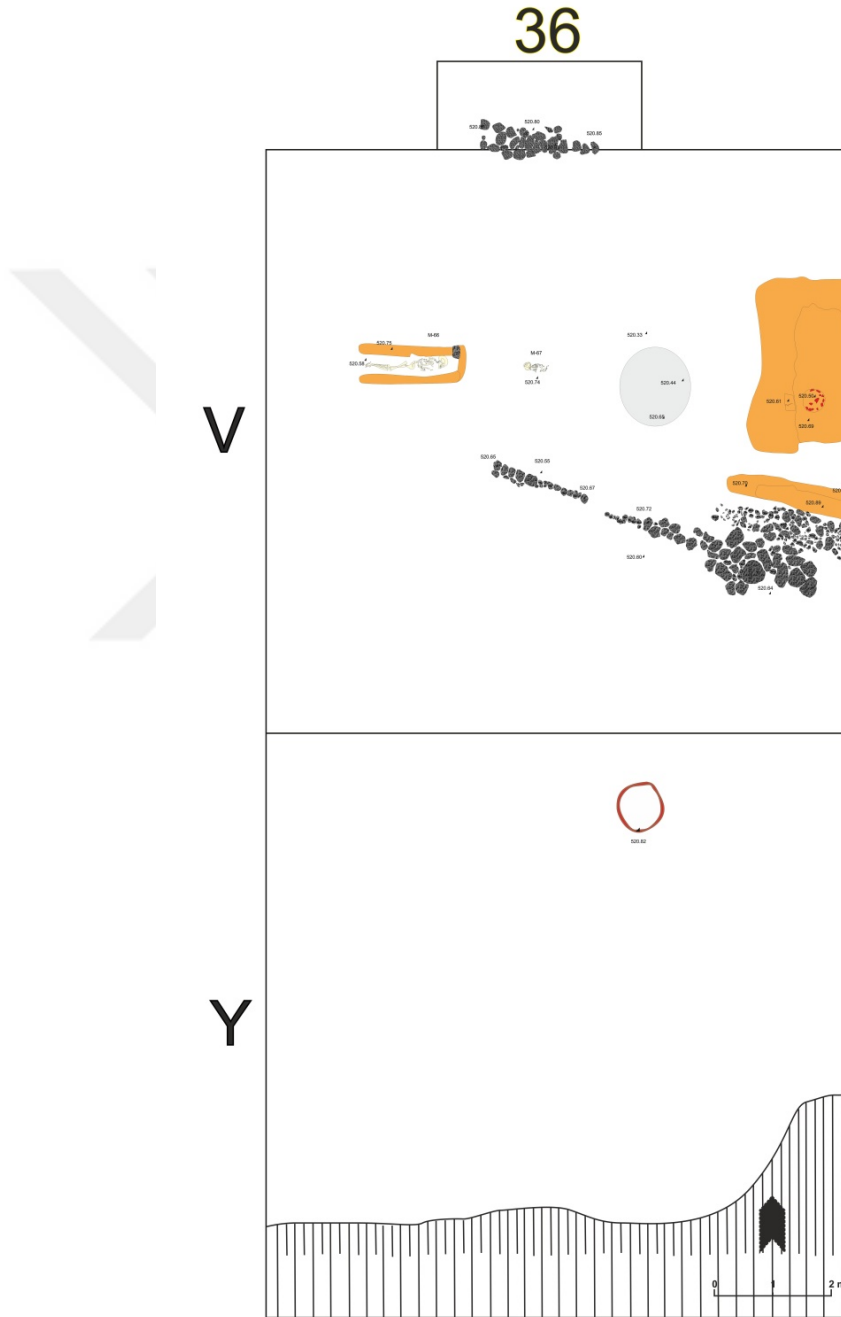
¹⁶¹ Köroğlu, 1998, 33.

¹⁶² Ökse, 2004, 605.

¹⁶³ Kozbe, 2007, 578.

4.2. 2. Mimari Evre

Aşağı Salat höyüğünde Yeni Asur Dönemi'ne ait 2. mimari evre, V-36 açmasındaki sıkıştırılmış toprak taban, taban ile bağlantılı kısmen korunmuş kerpiç duvar ve bu duvarın güneyinde bir bölümü korunmuş taş döşeme ile temsil edilmektedir (**Resim 4.2**).

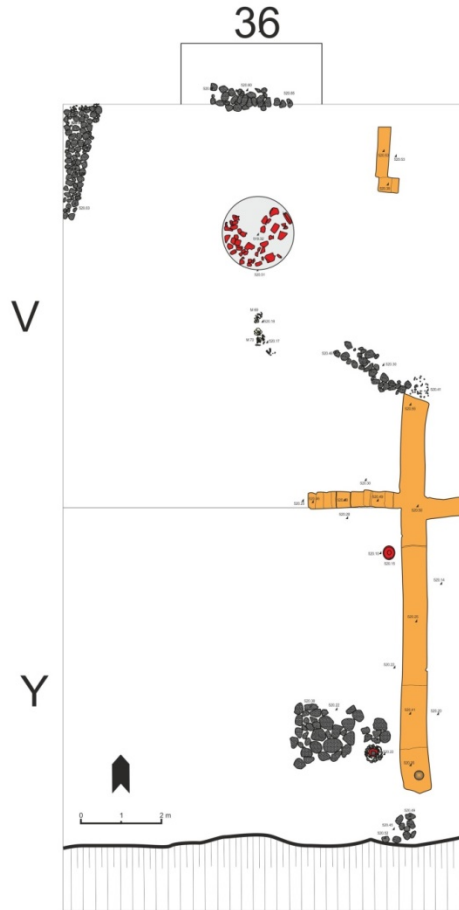

Resim 4.2 Yeni Asur Dönemi 2. mimari evre (AS 3b)

Söz konusu evre Y-36 açmasında da bir tandır ile temsil edilmektedir. V-36 açmasının doğu kesiti yakınlarında, 4-6/1-j plankaresinde 3 x 1,5 m. ölçülerinde olan tabanın 1. evre tahribatından etkilendiği anlaşılmıştır. Söz konusu taban üzerinde, 40 cm çapında ve 16 cm derinliğinde, kesiti seramik parçaları ile döşeli çukur ve çukur önündeki kerpiç blok bu alanın günlük aktivitelerin gerçekleştirildiği bir işlik alanı olduğuna işaret etmektedir. Alanla ilişkili 2 m. uzunluğundaki kerpiç duvar, 1. mimari evrede görüldüğü gibi taş temelsiz olarak inşa edilmiştir¹⁶⁴.

4.3. 3. Mimari Evre

Yeni Asur tabakası içinde en erken evre olan 3. mimari evre, V-36 ve Y-36 açmalarında, yaklaşık 9 m. uzunluğunda bir kerpiç duvar, duvarın batısında kısmen korunmuş taş döşeme ve birkaç duvar kalıntısı ile temsil edilmektedir (**Resim 4.3**).

Resim 4.3. Yeni Asur Dönemi 3. mimari evre (AS 3c)

¹⁶⁴ Aşağı Salat Höyük kazı arşivi

Kuzey-güney uzantılı, yaklaşık uzunluğu 9 m. ve genişliği 60 cm olan taş temelsiz kerpiç duvar, 3. mimari evrenin günümüze en sağlam kalan mimari ögesidir (**Resim 4.4**). Söz konusu 9 metrelik ana duvarı doğu-batı uzantılı ekseninden kesen 4 m. uzunluğundaki duvar ise ana duvara ek olarak yapılan duvarlardır. Bu iki duvar her ne kadar iyi korunsa da, mimari bütünlük sağlamada yetersiz kalmaktadır. Bu duvarların batısında yer alan taş döşeme, yapının batısında bir avlu veya açık alan varlığını kuvvetlendirir. Taş döşemenin bulunduğu alanda, etrafı küçük taşlarla çevrelenmiş ocak yapısı ve ocak ile ilgili bazalttan yapılmış pota, metal işçiliğine işaret etmektedir.

Resim 4.4. Y-36 açması Yeni Asur Dönemi 3. mimari evre (**AS 3c**)

Genel olarak bakıldığında Yukarı Dicle Vadisi'ndeki küçük boyutlu diğer Yeni Asur Dönemi yerleşimlerdeki gibi Aşağı Salat Höyük mimarisindeki veriler oldukça sınırlıdır. Ağırlıklı olarak taş temelsiz kerpiç mimarinin kullanıldığı yerleşmelerde, taş duvar kalıntıları, sıkıştırılmış tabanlar, bu tabanlarla ilgili ocak ve tandırlar ve avlu düzenlemesine işaret eden tahrip olmuş taş döşemeler Aşağı Salat mimarisini yansıtan unsurlardır. G. Kozbe'ye göre çakıl veya dere taşı döşeli tahrip olmuş tabanların duvarlardan yoksun olması ve genellikle küçük bir alanı kaplaması, bölgedeki köy tipi yerleşimlerde karşılaşılan bir durumdur. Söz konusu durum, günümüzdeki gibi küçük yaşam alanlarının ahşaplarla çevrilmesi ve daha çok sezonluk kullanım ile açıklanabilir. Özellikle bu durumun Demir Çağ'ında daha mümkün olduğu

düşünülmektedir¹⁶⁵. Geçici yapılanmaya ve sezonluk kullanıma bir başka örnek, Salat Tepe’de M.Ö. 8-7. yüzyıllara tarihlenen Yeni Asur Dönemi malzemesinin bazı çukur barınaklarda ele geçmesidir¹⁶⁶. Yeni Asur Dönemi’nde savunma kaygılarının yönlendirdiği tepelik alanlar üzerine inşa edilmiş yerleşim anlayışından ziyade, vadi genelinde tarımsal alanlar tercih edilmiş, daha önce köy ve mezralardan oluşan dağınık sisteme hiyerarşik bir düzen getirilmiştir. Ziyaret Tepe/Tuşhan, Üçtepe/Taidu gibi merkezi birimlere bağlı tarımsal köylerin yerleşim kapasitelerinde küçülmenin belirgin bir şekilde gözlemlenmesi de bu anlayışın başka bir göstergesidir. Asur’un bölgede ekonomik kaygılarla hayata geçirdiği bu yerleşim politikası esas alındığında, bölgedeki Yeni Asur yerleşmelerinin kapsadıkları alan itibari ile merkezi bir birime bağlı küçük bir köy yerleşmesi olduğu, tarım ve hayvancılığa dayalı ekonomik kaygıyla tesis edildikleri söylenebilir. Dolayısıyla, doğal bir yapılanmadan çok, hızlı bir yapılanmadan söz etmek olasıdır. Bu durum doğal olarak kalıcı yapılanmayı olumsuz yönde etkilemiştir¹⁶⁷.

¹⁶⁵ Kozbe, 2007, 579.

¹⁶⁶ Ökse, T. (2013). Salat Tepe/Diyarbakır depremle kapanan çağ. *Arkeoatlas*, (8), 89.

¹⁶⁷ Özkaya, Coşkun, 2011, 110.

5. MEZARLAR

Toplumların öteki dünya görüşlerini yansıtan gömme türü, mezar türü ve ölü hediyelerinin birlikte değerlendirilmesini içeren ölü gömme adetleri, nesiller boyunca inançlardaki değişime bağlı olarak günümüze kadar süregelmiştir¹⁶⁸. Belirli bir extramural mezarlık anlayışı taşımayan Asurlular, ölümlerini genellikle konutların içindeki odaların tabanları altına veya yakın çevrelerine çeşitli biçimlerde gömmüşler ve ölümlerine yakın bir biçimde yaşamayı uygun bulmuşlardır.¹⁶⁹ Yukarı Dicle Bölgesi'nde yapılan kazılarda Aşağı Salat'ın yanı sıra, Ziyaret Tepe, Kavuşan Höyük, Hakemi Use ve Ilısu Barajı inşaat sahası içerisinde yer alan Kumru Tarlası (Mardin) gibi Yeni Asur Dönemi yerleşmelerinde ortaya çıkarılan farklı türdeki mezarlar, Asur İmparatorluğu'nun taşrası olan bu bölgedeki gömü geleneklerini anlamamız açısından son derece önemlidir. Nitekim bölgedeki merkezlerde açığa çıkarılan mezarlar ile Asur çekirdek bölgesinde ortaya çıkarılan mezarların birlikte değerlendirilmesini sağlayan en önemli unsur, mezarlardan ele geçen buluntulardır. Yukarıda bahsedilen merkezlerde, inhumasyon/basit toprak gömü, kremasyon/yakarak gömme, çömlek içi inhumasyon, sandık mezar ve tuğla mezar gibi farklı gömme uygulamalarının görülmesi, topluluklar arasında kültürel ve sosyo-ekonomik farklılıklara işaret etmektedir.

Aşağı Salat Höyüğünde, 2000-2002 ve 2009-2010 yıllarında yapılan kazılarda iki farklı mezar tipi açığa çıkarılmıştır. 2001 yılı çalışmalarında ortaya çıkarılan tuğla mezar (M-29) ve 2009-2010 yıllarında açığa çıkarılan 9 adet basit toprak/inhumasyon mezarla birlikte toplamda 10 adet mezar, Aşağı Salat'ta bu dönemin ölü gömme geleneklerini yansıtmaktadır. Aşağı Salat'ta 2009 ve 2010 yılı kazı çalışmalarında, "Merkez Kazı Alanı" olarak tanımlanan açmalarda Yeni Asur Dönemine tarihlenen 3 mimari evre tespit edilmiştir. Söz konusu mimari evrelerin tahribatına uğramış olan mezarların tamamı basit toprak mezarlardan oluşmaktadır¹⁷⁰. İnsanoğlunun inhumasyon tekniğini Orta/Üst Paleolitik Çağ'dan itibaren istisnasız her coğrafyada kullandığı düşünülürse, basit toprak gömülerin Yeni Asur Dönemi gömüleri arasında baskın gömme biçimi olması ve toplumlararası ayırt edici özelliğe sahip olmaması çok olağandır¹⁷¹. Benzerleri Asur

¹⁶⁸ Akyurt, İ. M. (1998). *M.Ö. 2. binde Anadolu'da ölü gömme adetleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1.

¹⁶⁹ Sevin, V. (1999). *Yeni Assur sanatı I: mimarlık*. (İkinci Baskı). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 154.

¹⁷⁰ Başoğlu, O., Akçay, A., Kırmızıoğlu, P., Gökkoçun, S., Şener, T. (2013). Diyarbakır/Aşağı Salat Höyüğü iskeletleri. *Olba*, (XXI), 8.

¹⁷¹ Kozbe, 2014, 262.

çekirdek bölgesinden bilinen, Aşağı Salat'ta 2001 yılında açığa çıkarılan tuğla mezar (M-29) ise, Yukarı Dicle Bölgesi'nde şu an için tek örnektir.

5.1. M-29 Mezarı

2001 yılı çalışmaları sırasında Batı Kazı Alanı'nda, V-14 açmasında açığa çıkarılan mezar, höyüğün batısındaki kalın alüvyon dolgu altında, yüzeyden 170 cm derinlikte tahribata uğramış olarak tespit edilmiştir (**Resim 5.1**). Söz konusu tahribat mezarın üst kısmını tamamen yok etmiş, sadece kafatası, etrafa dağılmış birkaç kemik parçası ve bir kısım mezar eşyası korunmuştur. Kafatası mezarın doğu kısmında bulunmuştur. Özellikle kafatasının çevresinde yoğunlaşan buluntu grubu, iskeletin doğu-batı yönünde yatırılmış olduğunu düşündürmektedir. İskelet 30 yaş civarında bir yetişkine aittir¹⁷².

Resim 5.1. M-29 Mezarı

M-29 mezarının üst kısmında biri sağlam (33x33x6), diğeri parçalar halinde olmak üzere iki tuğla ele geçmiştir. Asur'da Yeni Asur Dönemi'nden bilinen tuğla mezarlarla karşılaştırıldığında¹⁷³ M-29'un da aynı gruba ait olabileceği anlaşılmaktadır. Mezarda kullanıldığı düşünülen tuğlaların ölçüleri, mezar üzerine tek sıra kapak olarak örtülebilmeye uygun değildir. Bu nedenle, mezarın üzerindeki tuğlaların üçgen çatı biçiminde düzenlenmiş mezar kapaklarına ait olabileceği düşünülmektedir.

¹⁷² Şenyurt, 2006a, 697.

¹⁷³ Haller, A. (1954). *Die gräber und grüfte von Assur*. Berlin: Verlag Gebr. Mann, 33.

M-29 mezarında pişmiş toprak, cam, metal ve taş malzemeden oluşan toplam 11 adet mezar eşyası ele geçmiştir. Kafatası çevresinden ele geçen pişmiş toprak kulplu çömlek, çark yapımıdır ve gri hamur rengine sahiptir. Çömlekte katkı malzemesi olarak, saman, kalker, kum, ince ve orta boyutta taşçık kullanılmıştır. Kabin dış yüzeyi tümüyle gri renkte olup, nemliken düzeltilmiştir. Çömlek, dışa yatık, hafif kalınlaştırılmış ağız kenarlı, dar ve uzun boyunlu, yumurta gövdeli, omuzu üzerinde karşılıklı iki küçük dikey kulplu ve küçük düz diplidir. Boynunun alt kısmında kabartma bant bezeme, omuz üzerinde ise friz halinde düzenlenmiş, iç kısımları üçgen şeklinde çentiklerle doldurulmuş, birbirini takip eden üçgenlerden oluşan çizi bezeme bulunmaktadır¹⁷⁴. Çömleğin yakın benzerleri Asur¹⁷⁵, Nimrud'da¹⁷⁶ ele geçen Yeni Asur Dönemi seramikleri arasında görülmektedir.

Mezar çevresinden ele geçen çark yapımı pişmiş toprak şişe devetüyü hamur rengine sahiptir ve katkı malzemesi olarak az saman, ince kalker ve kum kullanılmıştır. Şişe, kırmızımsı devetüyü astarlı ve sert ağızlıdır. Hafif dışa eğik, dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, ince boyunlu, ince uzun gövdeli ve sivriltilmiş bir forma sahiptir. Benzer forma sahip boya bezemeli şişeler, Nimrud, Ninive, Khirbet Hatuniye, Girnavaz, Zincirli ve Samaria'da ele geçmiştir. Aşağı Salat şişesinin hem form, hem de yüzey özellikleri açısından en yakın benzeri Nimrud'da, Fort Salmanassar'da yağmalanan tabakada bulunmuştur¹⁷⁷. Mezarın baş kısmında ele geçen pişmiş toprak çanak ise devetüyü hamur rengine sahiptir. Çanakta katkı malzemesi olarak az saman, ince kalker, kum ve ince taşçık kullanılmıştır. Sarımsı devetüyü renkte ince astarlı çanak, dışa eğik, yayvan ve basit yuvarlak ağız kenarlı, çıkıntılı omuzlu, içe çekik dipli bir forma sahiptir¹⁷⁸. Aşağı Salat çanağı içe çekik dibi ile biraz daha farklı olsa da, kabin formu Nimrud'da M.Ö. 7. yy. sonlarına tarihlenen tabakalarda ele geçen benzer örneklerle bir arada değerlendirilebilir¹⁷⁹. S-formlu çanaklar içinde değerlendirilen çanağın erken örneğine Tille Höyük Erken Demir Çağı tabakasında rastlanmıştır¹⁸⁰. Tille Höyük'te Yeni Asur Dönemi'nin sonlarına

¹⁷⁴ Şenyurt, 2006, 698.

¹⁷⁵ Haller, 1954, 162, Taf. 3:k

¹⁷⁶ Oates, J. (1959). Late Assyrian pottery from Fort Shalmaneser. *Iraq*, 2 (21), 130-146, Pl. XXXIX: 101.

¹⁷⁷ Şenyurt, 2006a, 698.

¹⁷⁸ Şenyurt, 2006a, 698.

¹⁷⁹ Oates, 1959, 140-141.

¹⁸⁰ Blaylock, R. S. (1999). Iron Age pottery from Tille Höyük, South-Eastern Turkey. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp.263-286, Fig. 2:3.

tarihlenen VIII. tabaka seramikleri arasında Aşağı Salat çanağının hem kaba hem de kaliteli çok sayıda örneği mevcuttur¹⁸¹.

M-29 mezarının dikkat çeken buluntularından biri de camdan yapılmış at ritonudur (Şek. 9: 33). Bazı parçaları kırık olarak ele geçen, gece mavisi renkte cam ritonun üzerinde bej ve koyu krem renk macunla yapılmış motifler bulunmaktadır. Üst kısmı ele geçmiş riton at biçimindedir. Özellikle, boyun, yele ve sağrı kısımlarından at olduğu kolayca anlaşılan hayvanın kafası oldukça stilize biçimde belirtilmiştir. Ritonda, kabın asıl dolum ağız kısmı sırt üzerinde bulunurken, akıtacak olarak atın baş kısmındaki delik kullanılmıştır. Boynun başa yakın kısmından itibaren başlayan yele, giderek kalınlaşıp baş üzerinde bir perçem halinde görülür. Ritonda, kulak, göz, burun ve ağız çizgisi gibi detayların verilmemiş olması, o dönemdeki cam işleme tekniğinin zorladığı bir sonuç olmalıdır¹⁸².

Batı'da Rodos ve Kıbrıs'ta ele geçmiş pişmiş toprak at ritonları, bu tipin erken örnekleri olarak değerlendirilebilir. Rodos'ta Ialysos'ta, M.Ö. 12. yy.'a tarihlenen 73 numaralı mezarda bulunmuş, üzeri bezemeli pişmiş toprak at ritonu, Aşağı Salat ritonu ile ortak özelliklere sahiptir. Kıbrıs'ta ele geçen boya bezemeli pişmiş toprak at ritonu, sırtındaki minyatür testi biçimindeki dolum ağız ile biraz daha farklıdır. Asur'dan sadece baş kısmı ele geçmiş, M.Ö. 8.-7. yy'a tarihlenen pişmiş toprak at figürünü Aşağı Salat ritonu ile karşılaştırılabilir. Aşağı Salat ritonunun camdan yapılmış başka bir örneğine henüz rastlanmamıştır. Bu durum, cam eserlerin üretiminin pahalı ve korunmasının zor olmasının yanı sıra, Mezopotamya cam endüstrisinde henüz bu tip karmaşık plastik eserlerin yaygın olmamasıyla açıklanabilir¹⁸³. Ancak Aşağı Salat ritonundan form olarak farklı, bezeme üslubu olarak çok yakın bir benzeri Kazakistan'da Lebedevka II nekropolündeki 6 nolu kurganda ele geçmiştir. Ele geçen ördek ritonu mavi camdan yapılmıştır ve ritonun gövde kısmında boynun altına kadar mavi, beyaz ve açık kahverenginin kullanıldığı zikzak bezeme yer almaktadır. Aynı zamanda sırtta bulunan dolum ağız kısmında, ağız çevreleyen yiv türü bezemeler Aşağı Salat ritonu ile ortak özellikler göstermektedir. Buluntuları açısından Akamenid özelliği gösteren kurgandan ele

¹⁸¹ Blaylock, 1999, 278.

¹⁸² Şenyurt, 2006a, 698.

¹⁸³ Şenyurt, 2006a, 699.

geçen buluntular M.Ö. 5. yy'a tarihlendirilmişlerdir¹⁸⁴. Bezeme üslubu açısından bir başka yakın benzer örnek ise Kuzeybatı İran'da ele geçmiştir ve günümüzde George Ortiz koleksiyonunda bulunmaktadır. Söz konusu cam ördek ritonu da Aşağı Salat ve Lebedevka II ritonları gibi mavi cam üzerine sarı ve beyaz renklerde zikzaklarla bezenmiştir ve sırtta yer alan kabın dolun ağzı çevresinde sarı boya ile bezeme çizgileri yer almaktadır. Söz konusu riton M.Ö. 8.-2. yy. gibi geniş bir zaman aralığına verilmiş olsa da, gerek kabın yapılış tekniği gerekse bezeme üslubu bakımından Akamenid özellikleri taşımaktadır¹⁸⁵.

M-29 mezarında iki adet bronz bıçak ele geçmiştir. Bunlardan uzunluğu 23,05 cm olan ilk bıçağın düz sap kısmında kabzayı tutturacak herhangi bir perçin deliği veya çıkıntı bulunmamaktadır (**Şek. 3: 6**). Sivri uçlu bıçağın orta kesimi kullanım ve bilemeye bağlı olarak aşınmıştır. Uzunluğu 23,3 cm olan ikinci bıçağın düz sap kısmında diğerindeki gibi kabzayı tutturacak bir perçin deliği veya çıkıntı bulunmamaktadır (**Şek. 3: 7**). Bıçağın orta kesimi kullanım ve bilemeye bağlı olarak diğerine oranla daha az aşınmıştır¹⁸⁶. M-29 mezarının dikkat çeken buluntularından bir diğeri iç içe geçirilmiş iki bronz kâsedir. Söz konusu bronz kâseler, M-29 mezarında kafatasının hemen doğusunda bulunmuştur. Ağız çapı yaklaşık 19 cm olan ilk kâsenin gövde kısmı, uçları oval, ince yaprak biçimli kabartma bezemeye çepçevre sarılıdır (**Şek. 4: 8**). Kabın alt kısmında ise omphalosun etrafını saran rozet görünümünde, damla veya daha kalın yaprak ve aralarındaki lotus dizilerinden oluşan bir bezeme bulunmaktadır.

Aşırı korozyon nedeniyle yerinde kırılmış durumda olan ikinci kâsenin alt kısmında, ilki omphalos çevreleyen ince yaprak dizisi, ikincisi ise bu diziyi çevreleyen, uç kısımları sivri ince yapraklar ve aralarındaki damarlardan oluşan motif dizisi olmak üzere, iç içe iki bezeme şeridi bulunmaktadır (**Şek. 4: 9**). Söz konusu kâseler, eyalet merkezi Tuşhan/Ziyarettepe'de G alanındaki Geç Asur binasında 7 nolu oda içindeki kerpiç döküntüye oturtulmuş G-622 mezarında ele geçen bronz kâse ile yakın paralellik göstermektedir¹⁸⁷. Kâselerin diğer benzerlerine, Deve Höyükte M.Ö. 6. yy'a tarihlenen mezarlarda rastlanılmıştır¹⁸⁸.

¹⁸⁴ Bonatz, D., Treister, M. (2013). Vorderasiatische importobjekte in grabern der frühen nomaden im westlichen Kasachstan. In T. Stöllner and Z. Samasev (Eds.), *Unbekanntes Kasachstan II. Archäologie im Herzen Asiens*. Bochum. Veröff. aus dem Deutschen Bergbau-Museum, s. 715-731.

¹⁸⁵ İnternet: George Ortiz Collection. (2016). *Achaemenid Period*. Web:

<http://www.georgeortiz.com/objects/achaemenid/208-duck/> adresinden 20.04.2016 tarihinde alınmıştır.

¹⁸⁶ Şenyurt, 2006a, 699.

¹⁸⁷ Matney, T., MacGinnis, J., McDonald, H., Roaf, M., Smith, L. M. (2011). Ziyaret Tepe kazıları., N. Tuna, O. Doonan. (Editörler). *İlisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma*

Her iki bronz kâse de, daha sığ olmaları nedeniyle “phiale omphalos” olarak adlandırılan gruba girmektedir. Asur saraylarında kralların ve seçkin insanların bu tür kaplarla tasvir edilmiş olmaları, bu kapların metal ağırlıklarının ötesinde bir değere sahip olduklarını göstermektedir. Kâse veya tabak görünümünde olmaları nedeniyle krem kabı oldukları ileri sürülse de, tasvirli eserlerdeki örneklere bakıldığında, bunların daha çok içki kabı olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Aşağı Salat bronz göbekli kâselerinin, diğer buluntuların da desteklediği gibi M.Ö. 7. yy. sonlarına tarihlenmesi mümkündür¹⁸⁹.

Mezarın önemli buluntularından biri de, baş çevresinde ele geçen damga mühürdür (Şek. 7: 29). Siyah steatit'ten yapılmış olan konik biçimli mührün baskı yüzeyi yuvarlaktır. Mührün gövdesinde yatay ip deliği mevcuttur. Aşağı Salat damga mührü tipolojik olarak, A. Nunn'un sınıflandırmasına göre 16a grubuna ait olup damga yüzeyi yuvarlaktır. Linear üslubun kullanıldığı mührün ana motifini başını arkaya çevirmiş bir at tasviri oluşturmaktadır. Hayvanın sırtında oldukça stilize işlenmiş küçük bir insan (?) figürü ve hayvanın arka kısmında doldurma motifi olarak hilal ve bir daire bulunmaktadır. Yeni Asur silindir mühürlerinde linear üslupta yaygın görülen derin çizgilerle belirtilmiş motiflerde olduğu gibi, hayvanın ayakları ve ağzı, üstteki insan (?) figürünün başı ve hilal içindeki yuvarlak motif, matkapla yapılmış kaba çukurcuklarla verilmiştir. Mührün yüzeyinde görülen iri hilal, Yeni Asur gliptiğinde ay tanrısını sembolize eden ve çok sık görülen bir motiftir. Bu motif Yeni Babil Dönemi'nde de sevilerek kullanılmış olsa da, gerek tematik ve gerekse üslup özellikleri açısından Aşağı Salat mührü, Yeni Asur özellikleri taşımaktadır¹⁹⁰.

projesi 2002 yılı çalışmaları. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 554, Şekil 12.

¹⁸⁸ Moorey, P.R.S. (1980). *Cemeteries of the first millennium B.C. at Deve Höyük, near Carchemish, salvaged by T.E. Lawrence and C.L. Woolley in 1931*. Oxford: British Archaeological Reports, 33, Fig. 6:85.

¹⁸⁹ Şenyurt, 2006a, 699.

¹⁹⁰ Şenyurt, 2006a, 700.

5.2. M-58 Mezarı

V-36 açmasının doğu kesiti yakınlarında bulunan basit toprak mezar, Ortaçağ tabakası tarafından tahrip edilmiş ve kötü durumda ele geçmiştir. Erişkin bir kadına ait olan mezarda sınırlı sayıda kemik ele geçtiğinden, bireyin yatış yönü tespit edilememiştir. Sadece tek ayak bileği korunmuş ve mezar bütünlüğü tamamen kaybolmuş bu gömünün yakın çevresinde taş ve frit boncuklar, bir adet frit silindir mühür ve bronz halhallar açığa çıkarılmıştır. Halhallardan biri iskeletin ayak bileği üzerinde in-situ olarak tespit edilmiştir (**Resim 5.2**). Bu alanda ele geçen lapis lazuliden yapılmış boğa figürinin ise kolye tanesi olarak kullanılmış olduğu düşünülmektedir.

Resim 5.2. M-58 Mezarı

Mezardan ele geçen mühür sütlü beyaz renkte frit taştan yapılmıştır (**Şek. 7: 30**). Silindir formulu olan mühürde arka arkaya iki sıra kuş dizisi işlenmiştir. Kuşlar stilize tasvir edilmiştir. Negatif baskısında kartuş genişliği 1,9 cm'dir. Silindir mührün daha çizgisel üsluba sahip bir benzeri Sultantepe'de¹⁹¹ ele geçmiştir. Khorsabad/Dur-Şarrukin Sarayı 165 no'lu odada ele geçen silindir mühür¹⁹² ise Aşağı Salat örneği ile yakın benzerlik göstermektedir. Alishar'da¹⁹³ Post Hitit/ Frig tabakasında ele geçen frit silindir mühürde

¹⁹¹ Lloyd, S. (1954). Sultantepe part II. Post-Assyrian pottery and small objects found by the Anglo Turkish joint expedition in 1952. *Anatolian Studies*, (4), 108, fig. 8.2.

¹⁹² Loud, G., Altman, C. (1938). *Khorsabad part II, The citadel and the town*. Chicago: The University of Chicago Press, Pl. 58.

¹⁹³ von Der Osten, H. H. (1937). *The Alishar Hüyük, season of 1930-32, part II*. Chicago: The University of Chicago Press, 419, Fig. 479.

tasvir edilen kuş veya kuş adam sahnesi çizgisel olarak daha farklı olsa da, H. von der Osten söz konusu mührün ithal olduğunu belirtip, mührü Asur stilinde değerlendirmiştir.

Kolye tanesi olarak kullanıldığı düşünülen boğa biçimli boncuk ise opak mavi renkte, sert yapılı lapis lazuli taşından yapılmıştır (**Şek. 7: 16**). Oturur, başı dik pozisyonda duran boğa tasvir edilmiştir. Arka kısmı yuvarlak işlenmiştir, kuyruk belirtilmemiştir. Kafa kısmında boyun oldukça iri tutulmuş, çene altından gövdeye kadar ön boyun keskin ve şişkince işlenmiştir. Böylece oldukça iri boyutlu bir boğa tasvir edilmiştir. Tüm tasvir önden dikdörtgen, arkadan daha oval biçimli bir podyum üzerinde tasvir edilmiştir. Asur'da Yeni Asur Dönemi'ne tarihlenen 182 no'lu mezarda ele geçen, lapis lazuliden yapılmış, oturur vaziyette betimlenmiş hayvan biçimli boncuk ile Aşağı Salat örneği karşılaştırılabilir¹⁹⁴. Nuzi/Yorgantepe'de ise hayvan biçimli taştan boncuğun Mitanni Dönemi'ne tarihlenen farklı bir örneği bulunmaktadır¹⁹⁵. Boğa biçimli boncuğun bir diğer benzeri, Persepolis'te ele geçmiştir. Oturur biçimde büyükbaş bir hayvana ait olan lapis lazuli boncuk Akamenid eseri olarak değerlendirilmiş ve M.Ö. 6.yy. sonlarına tarihlenmiştir¹⁹⁶.

M-58 mezarında iki adet bronz halhal mezar hediyesi olarak ele geçmiştir. Halhallardan ilki yalnızca bir ayak ve bilek kısmının bulunduğu mezarda, bilek üzerinde in-situ olarak ele geçmiştir (**Şek. 5: 10**). Demir Çağ mezarlarında yaygın olarak ele geçen ve çapı 8,8 cm olan halhalın benzerleri, Üçtepe'de Orta Asur Dönemi sonu, Yeni Asur Dönemi başına tarihlenen mezarda¹⁹⁷, Kargamış yakınlarındaki M.Ö. 1. binyıl mezarlığı olan Deve Höyük¹⁹⁸,te ve Til Barsip¹⁹⁹,te ele geçmiştir. Til Barsip örneği uç kısımlarının yuvarlatılmış olması ile Aşağı Salat örneğinden farklılık göstermektedir. Mezardan ele geçen diğer halhal ise masif bronzdan kalıpla şekillendirilmiştir (**Şek. 5: 11**). Korozyonlu olup, bronz gövde sağlam yapıdadır. Baş kısımları keskin profillidir. Yukarı Diele Havzası'nda yapılan kazılarda çok sayıda bilezik ele geçmesine rağmen, bulunan halhallar sınırlı sayıdadır. Moorey, bilezik ve hallalların ayırımının çap ölçüsüne göre yapılabileceğini belirtip, 4,5 cm ile 7,5 cm çapındakileri bilezik, 7,5 cm'den daha büyük çaptakileri ise halhal olarak sınıflandırmıştır. Ancak daha geniş çap ölçüsüne sahip

¹⁹⁴ Haller, 1954, 22, Taf. 12:b.

¹⁹⁵ Starr, R. (1937). *Nuzi volume II*. London: Oxford University Press, Pl. 131g.

¹⁹⁶ Schmidt, E. F. (1957). *Persepolis II*. Chicago: The University of Chicago Press, Pl. 43/1.

¹⁹⁷ Köroğlu, 1997, 29.

¹⁹⁸ Moorey, 1980, 75, Fig. 11.

¹⁹⁹ Thureau-Dangin, F., Dunand, M. (1936). *Til-Barsib album*. Paris: Librairie Orientaliste Paul Geuthner, Plate: XVI.

bileziklerin Asur kültüründe pazubandı olarak kullanıldığını ve bunların halhaller ile karşılaştırılabileceğini öne sürmektedir²⁰⁰. Bu bağlamda Aşağı Salat halhalleri Moorey tarafından verilen ölçülere uymakla beraber, in situ durumda bulunmaları ile de Yukarı Dicle Bölgesi'ndeki nadir örneklerdendir.

M-58 mezarında çapları 0,8 cm ile 1,2 cm arasında değişen 5 adet taş boncuk da mezar hediyesi olarak ele geçmiştir. Kireç taşından, konik formlu, orta kısmı portakal dilimi biçiminde işlenmiş boncuğun (Şek. 7: 17) benzerleri Yeni Asur Dönemi'ne tarihlenen Kavuşan Höyük²⁰¹, Kumru Tarlası²⁰², Asur'daki 811 no'lu mezarda²⁰³ ve Akamenid Dönemi'ne tarihlenen Deve Höyük²⁰⁴, Persepolis²⁰⁵ gibi merkezlerde ele geçmiştir. Yeşil taştan yapılmış dışa basık yuvarlak formlu boncuğun (Şek. 7: 18) dışında kalan, yuvarlak ve silindir formlu diğer üç boncuk (Şek.7: 19, 20, 21) ise kireç taşından yapılmıştır ve söz konusu boncuklar Yukarı Dicle Bölgesi'nde ortaya çıkarılan Yeni Asur Dönemi mezarlarında rastlanan tipik mezar hediyelerindendir.

5.3. M-60 Mezarı

V-36 açmasının kuzey kesiti yakınlarında açığa çıkarılan basit toprak niteliğindeki mezar bir bebeğe aittir. Kuzey-güney doğrultusunda uzanan iskelet, hoker pozisyonunda yatırılmıştır. Mezarda, mezar hediyesi olarak iki adet bronz küpe ele geçmiştir. Küpelerden ilki yoğun korozyona uğramış, yuvarlak bir forma sahiptir (Şek. 6: 12). Diğerine göre tamamı korunmuş olan yarım ay biçimli bronz küpe kahverengiye yakın renklidir ve daha az korozyona uğramıştır (Şek. 6: 13). Yarım ay biçimli küpenin form olarak benzerleri Nimrud'ta bir mezarda²⁰⁶, Nabu Tapınağı'nda²⁰⁷ ve özel bir konutta²⁰⁸ ele geçmiştir ve 7. yy. ortalarına tarihlenmektedir. Yukarı Dicle Havzası'nda ise yarım ay biçimli, üzerinde

²⁰⁰ Moorey, 1980, 74.

²⁰¹ Kozbe, G., Erdalkıran, M., Ona, S. (2008). Diyarbakır/Bismil Kavuşan Höyük 2006 yılı kazı raporu. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(29), 403, Res. 5.

²⁰² Ökse, T., Görmüş, A., Erdoğan, N., Atay, E. (2014). *İlisu barajı inşaat sahası kurtarma projesi I: Demir Çağı*. Mardin: Mardin Müze Müdürlüğü, 252, Şek.66, 6.

²⁰³ Haller, 1954, 71, Abb.8.

²⁰⁴ Moorey, 1980, 119, Fig. 20, 503d.

²⁰⁵ Schmidt, 1957, Pl. 43/31.

²⁰⁶ Curtis, J. (1983). Late Assyrian bronze coffins. *Anatolian Studies*, Vol.33, Special number in honor of the seventy-fifth birthday of Dr. Richard Barnett, Pl. 28b.

²⁰⁷ Curtis, J., Maxwell Hyslop, K.R. (1971). The gold jewellery from Nimrud. *Iraq*, 2(33), 108, pl. XXXI.

²⁰⁸ Curtis., Maxwell Hyslop, 1971, 107,pl. XXX.

damar şeklinde süslemeler olan küpeler, Üçtepe'de²⁰⁹ Orta Asur sonu Yeni Asur Dönemi başına tarihlenen mezardan bilinmektedir.

5.4. M-61 Mezarı

V-36 açmasının batı kesiti yakınlığında açığa çıkarılan basit toprak mezar, 10 aylık bir bebeğe aittir (**Resim 5.3**). Doğu-batı doğrultulu iskelet, sol yanı üzerine yatırılmıştır ve hoker pozisyonundadır. Mezar etrafında mezar hediyesi olarak nitelenecek bir buluntu ele geçmemiştir.

5.5. M-64 Mezarı

V-36 açmasının batısında ortaya çıkarılan basit toprak mezar, 7 aylık bir bebeğe aittir. Doğu-batı doğrultulu iskelet, sağ yanı üzerine, hoker pozisyonunda yatırılmıştır. M-64 mezarından, mezar hediyesi olarak herhangi bir buluntu ele geçmemiştir.

Resim 5.3. M-61 mezarı

5.6. M-66 Mezarı

V-36 açmasında açığa çıkarılan basit toprak mezarda diğer mezarlardan farklı olarak mezar sınırları kerpiçlerle belirlenmiştir (**Resim 5.4**). Yetişkin bir kadına ait olan mezardaki iskelet doğu-batı doğrultusunda, sol kol üzerine yatırılmıştır. İskeletin kolları göğse doğru çekik ve sağ bacak, sol bacağın üzerinde durur pozisyonundadır. Yapılan

²⁰⁹ Köroğlu, 1998, Lev. 9.

patolojik analiz sonucunda M-66 numaralı kadın bireyin sağlık durumunun ve yaşam koşullarının son derece kötü olduğu ortaya çıkmıştır²¹⁰. M-66 numaralı mezardan herhangi bir mezar buluntusu ele geçmemiştir.

5.7. M-67 Mezarı

V-36 açmasında açığa çıkarılan basit toprak mezar, 6 aylık bir bebeğe aittir. Doğubatı doğrultusundaki iskelet, sağ yanı üzerine hoker pozisyonunda yatırılmıştır. Söz konusu mezarda herhangi bir mezar buluntusuna rastlanılmamıştır.

5.8. M-68 Mezarı

Y-36 açmasında 5-6/e plankaresinde dağınık durumda tespit edilen mezar, erişkin bir erkeğe aittir. Kuzey-güney doğrultusunda dorsal pozisyonda yatırılan iskelet için açılan mezar çukuru, Erken Tunç Çağı'nın 1. evresine ait mekânın güney duvarını tahrip etmiştir. M-68 mezarında herhangi bir mezar buluntusuna rastlanmamıştır.

5.9. M-69 Mezarı

V-36 açmasında tahrip olmuş şekilde ele geçen basit toprak mezardaki iskelet 1,5 aylık bir bebeğe aittir. Güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda, dorsal pozisyonda yatırılan iskeletin sağ ayağı sol ayak üzerinde durur vaziyettedir. Mezarda herhangi bir mezar buluntusu ele geçmemiştir.

5.10. M-70 Mezarı

V-36 açmasında M-69 mezarının hemen güneyinde açığa çıkarılan basit toprak mezardaki iskelet 3 aylık bir bebeğe aittir. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan iskelet, hoker pozisyonunda yatırılmıştır. Söz konusu mezarda herhangi bir mezar buluntusuna rastlanmamıştır.

²¹⁰ Başoğlu, Akçay, Kırmızıoğlu, Gökkoçun, Şener, 2013, 11.

Resim 5.4. M-66 mezarı

Aşağı Salat Yeni Asur Dönemi mezarlarında bir yön birliği olmadığı ve mezarların genellikle mekânların çevresinde buldukları görülmektedir. Ortaya çıkarılan mezarların sayısal olarak azlığı ve bu mezarlarda ele geçen iskeletlerin kısmen çok parçalı oluşu antropolojik inceleme ve değerlendirmeyi zorlaştırırsa da ait oldukları dönemle ilgili bilgi vermesi açısından önemlidir²¹¹. Aşağı Salat mezarlarında dikkat çeken durum, bebek ölümlerinin fazlalığıdır. Bebeklerin 5'i bir yaşını doldurmadan yaşamlarını yitirmişlerdir. Bebek ve çocuk ölümleri, toplumların gelişmişlik durumlarının, çevre koşullarının, sağlık ve beslenme şekillerinin bir göstergesi olarak görülmektedir. Söz konusu ölümler üzerinde biyolojik çevre, fiziki çevre ve sosyal çevre gibi faktörler etkili olmaktadır. Bu faktörler toplumların gelişmişlik durumlarının bir göstergesi olarak ele alınabilir. Aşağı Salat höyüğü iskeletlerinde tespit edilen bulguların benzerlerine, Kavuşan Höyük²¹², Hakemi Use gibi yerleşmelerde de rastlanması, Yukarı Dicle Havzası'nda bu dönemde görülen köy tipi tarım yerleşmelerindeki yaşam koşullarının yetersiz olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

²¹¹ Başoğlu, Akçay, Kırmızıoğlu, Gökkoçun, Şener, 2013, 12.

²¹² Kozbe, Erdalkıran, Ona, 2008, 389.

Çizelge 5.1. Mezar Tiplerinin Dağılımı

Mezar No	Mezar Tipi	Cinsiyet	Yaş
M-29	Tuğla ?	Erkek	Erişkin
M-58	Basit Toprak	Kadın	Erişkin
M-60	Basit Toprak	Bebek	18 ay
M-61	Basit Toprak	Bebek	10 ay
M-64	Basit Toprak	Bebek	7 ay
M-66	Basit Toprak	Kadın	35-45
M-67	Basit Toprak	Bebek	6 ay
M-68	Basit Toprak	Erkek	Erişkin
M-69	Basit Toprak	Bebek	1,5 ay
M-70	Basit Toprak	Bebek	3 ay

6. KÜÇÜK BULUNTULAR

Aşağı Salat Höyüğü 2009-2010 yılı kazı sezonlarında Merkez Kazı Alanı'nda bulunan V-35, V36, Y36 açmalarında mimari kalıntılar, mezarlar ve seramiklerin yanı sıra pişmiş toprak, taş, metal, kemik ve cam olmak üzere farklı işlev ve formlara sahip küçük buluntular ele geçmiştir. Söz konusu küçük buluntuların bir bölümüne çalışmanın beşinci bölümündeki mezarlar ve mezar hediyeleri kapsamında değinilmiştir.

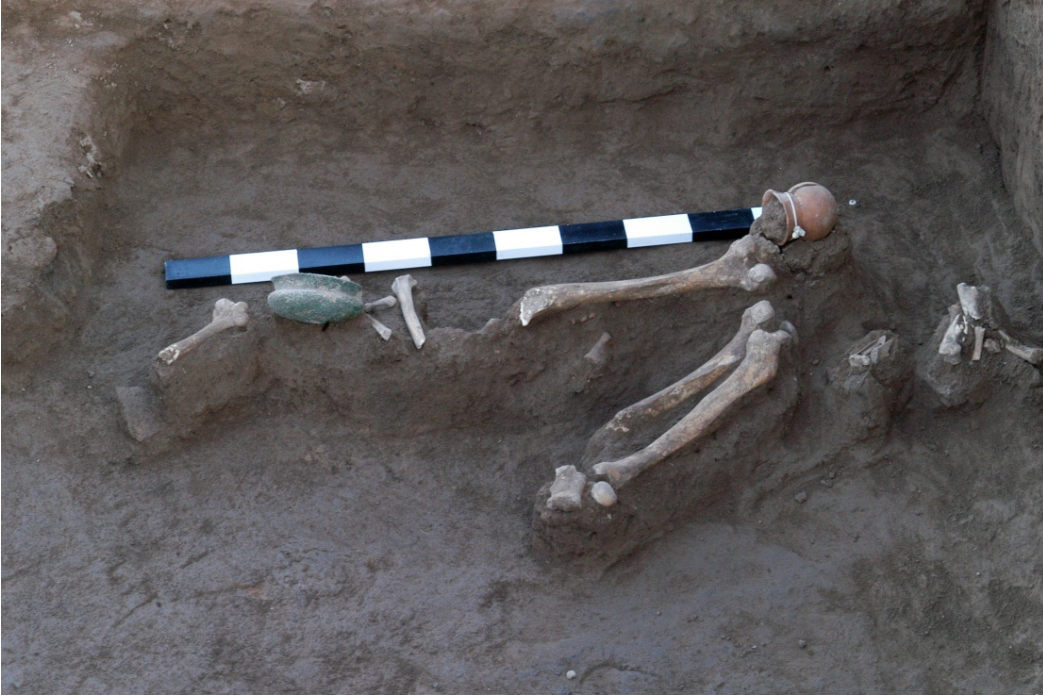
6.1. Pişmiş Toprak Buluntular

Aşağı Salat Höyüğü kazılarında bir adet p.t. tekerlek, p.t. hayvan figürini, bir adet p.t. boncuk, bir adet p.t. ağırlık ve p.t. kandil olmak üzere toplam 5 adet p.t. buluntuya ulaşılmıştır. Düzensiz yuvarlak formlu, kaba hamurlu, orta kısmı delik tekerlek (**Şek. 1: 1**) V-36 açmasında ele geçmiştir. Hamuru iri taşçık ve mika katkılıdır. Tekerleğin yüzeyinde pişirmeden kaynaklı alacalanmalar görülmektedir. V-36 açmasında ele geçen hayvan figürininin (**Şek. 1: 2**) gövdesinin büyük kısmı eksik olmakla birlikte, arka ayaklarının dize kadar olan bölümü ve sağrısı korunmuştur. V-36 açmasında ele geçen p.t. boncuk (**Şek. 1: 3**) ise basık silindir formludur. Kahverengi boncukta ip deliği dikine açılmış olup form kaba ve düzensizdir. Y-36 açmasında ele geçen p.t. ağırlık ise silindir formlu kaba hamurlu, astarsız ve perdahsızdır ve sütlü kahverengi renkte yüzey renklerine sahiptir (**Şek. 1: 4**). Dikine açılmış deliği ve kaba görünümü sebebiyle boncuktan daha çok ağırlık olarak kullanılmış olduğu düşünülmektedir. V-36 açmasında ele geçen p.t. kandilin ise dört ayağından ikisi korunmuştur. Eksik olan iki ayağın üzerindeki akıtacak uzantısı kırıktır. Hamur, iç ve dış yüzey açık kırmızımsı kahverengi renk ve tonlarındadır (**Şek. 2: 5**).

6.2. Madeni Buluntular

Aşağı Salat kazısında ele geçen madeni buluntular, taş buluntularla birlikte en yoğun küçük buluntu grubunu oluşturmaktadır. Ele geçen 10 adet madeni buluntunun tamamı bronz olmakla birlikte bunlardan 9 tanesi, M-29, M-58 ve M-60 no'lu mezarlarda açığa çıkarılmıştır. Mezarlar dışında ele geçen bir adet bronz kase ise Merkez Kazı Alanı'nda V35 açmasında ele geçmiştir (**Resim 6.1**).

V35 açmasında açığa çıkarılan bronz kâse (**Şek. 6: 15**) yoğun korozyona uğramıştır. Kâsenin tamamı sağlam olup ayrışmamış çatlakları mevcuttur. Ağız dışı çekik olup boyun gövdeden dışı çekiktir. Karın kısmı ağızla simetrik dışı çekik şişkincedir. Düz diplidir, dibe doğru hat yuvarlaklaşmaktadır. Bronz kâse, hayvan iskeleti ile birlikte ortaçağ silo çukurlarının tahrip ettiği bir kontekste ele geçmiştir.

Resim 6.1. Hayvan iskeleti ile birlikte ele geçen bronz kase

6.3. Taş Buluntular

Aşağı Salat Höyüğü kazısının en yoğun küçük buluntu grubu taş buluntulardır. Ele geçen toplam 16 adet taş buluntunun 13 tanesini çeşitli form ve ölçülerde frit ve kireç taşından yapılmış boncuklar oluşturmaktadır. Söz konusu boncukların bir bölümü M-29 ve M-58 mezarlarından, mezar hediyesi olarak ele geçmiştir. Diğer boncuklar Merkez Kazı Alanı Y-36 açmasında açığa çıkarılmıştır. Çapları 1 cm ile 1,4 cm arasında değişen boncuklardan Y-36 açmasında bir küp içinden ele geçen yuvarlak formlu, karpuz dilimli frit boncuk (**Şek. 7: 22**) ve kireç taşından yapılmış dikdörtgen formlu boncuk, formları bakımından diğerlerinden farklı özellik gösterirler. Ön ve arka yüzünde buğday başağını andıran bezeme bulunan dikdörtgen formlu boncukta, bezemeler yan yana iki sıra ve alt alta 3 sıra olarak işlenmiştir (**Şek. 7: 23**). Bezemelerin etrafı bir kartuş ile sınırlandırılmıştır. Söz konusu boncuğun kolye ucu olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Boncuğun benzeri Nuzi'de ele geçmekle beraber Nuzi örneğinde buğday başağını andıran

bezemenin daha sık yapıldığı ve kartuş içinin tamamen doldurulduğu görülmektedir²¹³. Y-36 açmasında ele geçen silindir formlu boncuk (**Şek. 7: 26**) ise siyah renkli yumuşak taştan yapılmıştır ve yüzeyi kaygan görünümlüdür. Siyah renkli taştan yapılmış bir başka boncuk V-36 açmasında ele geçmiştir (**Şek. 7: 27**). Olasılıkla sığır figürini olarak biçimlendirilen boncukta, uzun gövdenin arka kısmındaki ayaklar dışında kuyruk detayı verilmemiştir. Ön ayaklar öne doğru çıkmalı olup yüz detayında sadece sivri burun ve göz alanları belirtilmiştir. Baş kısmında çıkan yükselteler boynuzdan daha ziyade kulak gibi görülmektedir.

Y-36 açmasında 3. evre mimarisine ait kerpiç duvarın kuzeyinde ele geçen silindir formlu, gözenekli bazalttan yapılmış ezgi taşı (**Şek. 7: 28**), taş buluntu grubunun diğer örneklerindedir. Avuç içini dolduracak büyüklükteki ezgi taşının alt kısmı kullanımdan kaynaklı olarak oval biçimlidir.

6.4. Kemik Buluntular

Aşağı Salat kazısında biri delici alet (bız), diğeri işlenmiş kemik obje olmak üzere yalnızca iki adet kemik buluntu ele geçmiştir. V-35 açmasında ele geçen kemik bız oldukça ince ve yassı bir yapıya sahiptir (**Şek. 8: 31**). İki ucu da sivriltilmiş olan bızın üzeri parlak perdahlıdır. Bu tip kemik bız aletlerin dokumacılıkta kullanılmış olduğu düşünülmektedir. V-36 açmasında ele geçen 11 cm uzunluğundaki kemik obje alt kısmı kırık olarak ele geçmiştir (**Şek. 8: 32**). Ön ve yanlarda içi içe geçmiş konsantrik dairelerin yer aldığı objenin ön yüzünde ise iç içe geçmiş daireler içine alınmış haç işareti yer almaktadır. Uç kısmı kuleyi andıran kemik objenin, metal nesnelerin sap kısmı olarak kullanım gördüğü düşünülmektedir. Kemik sapın benzerleri Değirmentepe'de²¹⁴ Demir Çağ tabakasında, aynı formda bezemesiz bir örneği Şarhöyük/Dorylaion'da²¹⁵, Alişar'da²¹⁶ Post Hitit/ Frig tabakasında ve Seyitömer Höyüğü²¹⁷ Akamenid tabakasında ele geçmiştir. Ele geçen bazı örneklerde söz konusu saplar ilişkili bulunduğu kesici veya delici aletlerle birlikte in situ durumda bulunmuşlardır. Aşağı Salat Höyüğü'nde ele geçen örneğin diğerlerinden farkı, bezemelerinin daha sık ve daha özenli yapılmış olmasıdır. Belki de bu

²¹³ Starr, 1937, pl. 120v1.

²¹⁴ Esin, U., Harmanakaya, S. (1985). 1984 Değirmentepe (Malatya) kurtarma kazısı. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, (7), 77, Lev. IX, 84-32.

²¹⁵ Darga, M., Sivas, T., Sivas, H. (2003). 2001 Yılı Şarhöyük/Dorylaion kazısı ve Karatuzla nekropolü temizlik çalışmaları. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2 (24), 56, Res. 8.

²¹⁶ von Der Osten, 1937, 434, Fig. 489.

²¹⁷ Çırakoğlu, S. (2010). *Seyitömer Höyüğü'nde bulunmuş kemik saplar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, Lev. XIX, XXXI, XX.

sebeple, kemik sap veya kabza olarak düşünölen objenin günlük kullanımdan ziyade ayna gibi daha özel ve kişisel bir nesneye ait olduğu düşünölebilir. Bu tip saplar üzerinde görölen konsantrik daire motifi çeşitli kemik objeler üzerinde, Orta Tunç Çağı'ndan Roma Dönemi'ne kadar geniş bir zaman aralığında kullanım görmüştür.

7. YENİ ASUR DÖNEMİ SERAMİĞİ

Aşağı Salat Höyüğü Yeni Asur Dönemi yerleşim tabakasında ele geçen çanak çömlek buluntularını değerlendirmeye başlamadan önce Yukarı Dicle Havzası ve çevresindeki Yeni Asur Dönemi çanak çömleğinin genel özelliklerini tanımlamak faydalı olacaktır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki kazılarda ele geçmiş olan Yeni Asur Dönemi çanak çömlekleri, daha erken aşamalarındaki Geç Tunç ve Erken Demir Çağ seramiklerine (Mitanni ve Orta Asur) göre çok daha homojen bir görünüm sergilemektedir²¹⁸. Yeni Asur İmparatorluk Dönemi'nin başlamasıyla birlikte baskın mal grubunu, Orta Asur seramiği gibi merkezi otoritenin kontrolü altında, seri olarak üretilen Yeni Asur seramiği almıştır²¹⁹. Yukarı Dicle Havzası'nda Yeni Asur Dönemi çanak çömleklerine Asur başkentleri ve eyalet merkezleri dışında çok geniş bir coğrafyada (**Harita 7.1**) rastlanmış olması söz konusu seramiklerin küçük tarımsal yerleşim birimlerinde de yaygın olarak kullanıldıklarına işaret etmektedir²²⁰. Yukarı Dicle Bölgesi içerisinde idari merkez konumundaki Ziyaret Tepe²²¹ ve Üçtepe'nin²²² yanı sıra Aşağı Salat²²³, Kavuşan Höyük²²⁴, Hakemi Use²²⁵, Hirbemerdon²²⁶, Gre Abdurrahman²²⁷, Boztepe²²⁸, Talavaş Tepe²²⁹ ve Gre Dimse²³⁰ gibi daha küçük boyutlu yerleşimlerde ele geçen Yeni Asur seramikleri, bölgedeki yoğun Asur etkisini göstermesi açısından önemlidir. Yeni Asur Dönemi seramikleri, devetüyünün çeşitli tonlarından kahverengiye²³¹, açık kırmızımsı kahverengiden pembeye ve açık yeşil tonlarında değişen hamur renklerinde olup genellikle hamurlarının renginde bazen de krem ve kahverenginde astarlanmışlardır. Söz konusu

²¹⁸ Coşkun, N. (2014). Mardin müzesinden bir grup Yeni Asur çanak çömleği. *Olba*, (XXII), 16-25.

²¹⁹ Kozbe, 2006, 498.

²²⁰ Coşkun, N. (2013). Diyarbakır müzesinden bir grup Yeni Asur çanak çömleği. *Colloquium Anatolicum*, (XII), 145-164.

²²¹ Matney, T., Roaf, M., MacGinnis, J., McDonald, H. (2002). Archaeological excavations at Ziyaret Tepe, 2000 and 2001. *Anatolica*, (XXVIII), 47-89.

²²² Köroğlu, 1998, 37.

²²³ Şenyurt, S. Y. (2004). Aşağı Salat 2001 yılı kazısı., N. Tuna, J. Greenhalgh ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2001 yılı çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 641-668.

²²⁴ Kozbe, 2007, 573.

²²⁵ Tekin, 2013, 103.

²²⁶ Laneri, Ur, 2010, 213.

²²⁷ Özkaya, Coşkun, 2013, 1.

²²⁸ Parker, Creekmore, 2002, 19.

²²⁹ Parker, B., Creekmore, A., Easton, C. (2001). The Upper archaeological research project (Utarp): 1999 excavations at Boztepe and surveys at Talavaş Tepe. *Araştırma sonuçları Toplantısı*, 2(18), 25.

²³⁰ Karg, 1999, 241.

²³¹ Coşkun, 2014, 19.

seramikler genellikle taşçık ve yoğun bitki katkıdır. Bununla birlikte, daha kaliteli olan seramiklerde katkı malzemesi olarak ince kum kullanılmıştır. El yapımı olan az sayıda örnek dışında, genellikle çark yapımı olan seramiklerde perdahlama işlemi daha çok (fine ware) kaliteli mallarda görülmektedir. Seramik tipleri içerisinde formlarına göre çeşitli alt gruplara ayrılabilen çanaklar en yaygın grubu oluşturmaktadırlar. Basit ağız kenarlı, omurgalı, keskin omuzlu²³², keskin karınlı ve içe eğik gövdeli çanaklar yaygın örneklerdendir. Çanaklarda dışa doğru kalınlaştırılmış ve şerit ağız kenarlı örnekler oldukça sık kullanılmıştır²³³. Çömlekler arasında dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, boyunlu çömlekler, Asur çekirdek bölgesi ve Kuzey Suriye’de olduğu gibi Yukarı Dicle Havzası’nda da dönemin standart kap biçimlerindedir²³⁴. Yaygın olarak kullanılan çömlekler arasında boyunsuz yuvarlak veya küresel gövdeli örneklerin yanında “S” profilli kısa ya da uzun boyunlu örnekler sıkça kullanılmıştır²³⁵.

Yeni Asur Dönemi’nin karakteristik tipleri arasında yer alan memecikli/düğme dipli kadehlerin ve vazoların kaliteli ve kaba örnekleri idari merkez veya tarımsal köy yerleşimi ayırmaksızın bölgede görülmektedir. Olasılıkla ithal olan kaliteli örneklerin yanında kaba örnekler Asur taklidi olarak yapılmışlardır. Diğer kap formlarının yanı sıra, özellikle kaliteli ve ince bir cidara sahip olmasıyla tanınan ve “Asur Saray Seramiği” içinde değerlendirilen düğme dipli vazoların Asur seramik repertuarı içinde önemli bir yeri vardır. Saray seramiği grubuna giren düğme dipli vazoların hamuru, iyice inceltilmiş ve katkı malzemesi olarak çok az miktarda mika ile kum kullanılmıştır²³⁶. Diğer kaplarda olduğu gibi söz konusu kaplarda da astar çoğunlukla hamur renginde olmasına karşın, bazı örneklerde devetüyü ve yeşilimsi krem renklerinde ince bir tabaka halinde karşımıza çıkmaktadır. Perdahlama ise çok az örnekte yatay izler halinde görülmektedir²³⁷.

Son yıllarda bölgede yapılan yüzey araştırmaları ve kazılarla birlikte bölgedeki Asur egemenliği ve bu egemenliğin materyal kültüre yansımaları ile ilgili bilinenler hatırı sayılır derecede artmıştır. Önceki bilinenlerin aksine Dicle Nehri’nin hem güneyinde hem de kuzeyindeki yoğun Asur etkisi seramik kültüründe net bir biçimde izlenebilmektedir. Genel olarak yerli halk tarafından üretilen Asur etkili günlük kullanıma yönelik

²³² Köroğlu, 1998, 40.

²³³ Coşkun, 2014, 19.

²³⁴ Kozbe, 2006, 499.

²³⁵ Coşkun, 2014, 19.

²³⁶ Şenyurt, S. Y. (1988). Gırnava kazıları ışığında Geç Assur Devri düğme dipli vazoları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, XXXII (1-2), 281-291.

²³⁷ Şenyurt, 1988, 282.

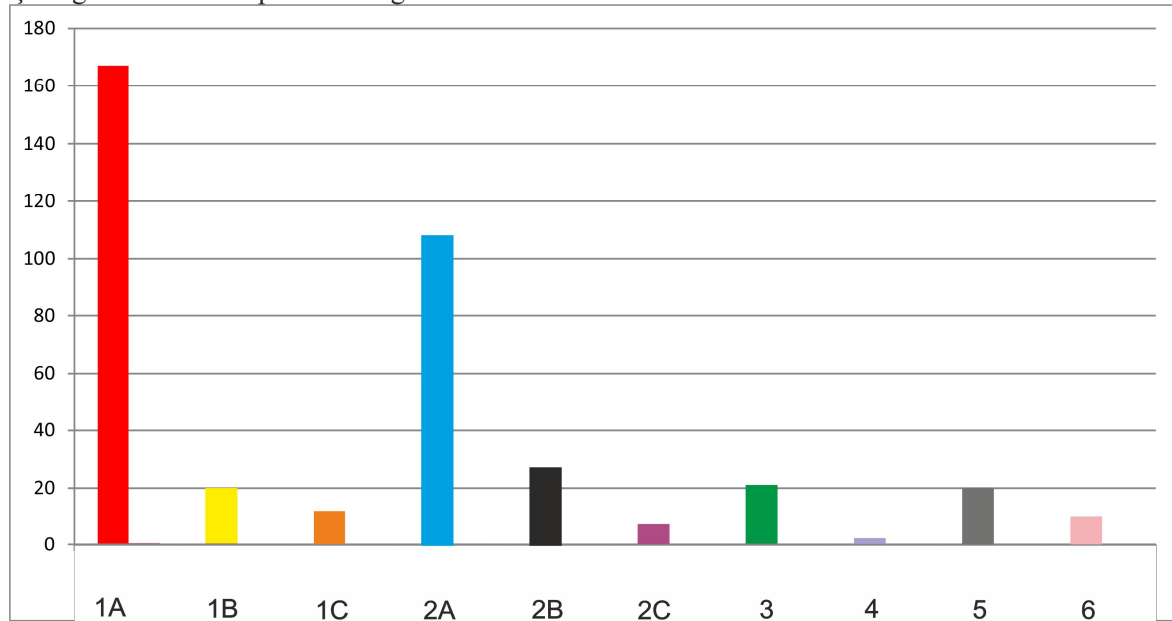
seramiklerin dışında, büyük merkezlerde görülen ve olasılıkla Asur ülkesinden ithal edilen kaliteli mallar ve bunların taklitleri olan seramikler bölgenin söz konusu dönem için seramik repertuarını oluşturmaktadırlar.

7.1. Mal Grupları

Aşağı Salat höyüğünden 2009-2010 yıllarında ele geçen toplam 394 seramik parçası tez çalışması kapsamında değerlendirilmiştir. Mal gruplarının belirlenmesine yönelik olarak her parça, yapım teknikleri, katkı maddeleri, pişme dereceleri ve yüzey işleme teknikleri açısından incelenmiştir. Ele geçen parçaların ortak özelliklerinin belirlenmesinden sonra, ağırlıklı olarak parçaların yüzey özelliklerini ve renklerini esas alan bir mal grubu ayrımı yapılmıştır. İkinci aşamada kap formu özelliklerine göre tipolojik bir değerlendirme yapılmış ve istatistiksel sonuçlar elde edilmiştir. Son aşamada ise incelenen seramikler başta Yukarı Dicle Havzası olmak üzere Asur çekirdek bölgesi ve Kuzey Suriye'deki diğer merkezlerden bulunmuş örnekler ile karşılaştırılmıştır.

Aşağı Salat Yeni Asur Dönemi seramiği 6'sı ana grup olmak üzere toplam 10 mal grubuna ayrılmıştır. Alt grupların ayrımında, parçaların astarlı, astarsız, perdahlı ve perdahsız olma özellikleri ayırt edici bir unsur olarak kabul edilmiştir. Ana mal gruplarında, astarlı olan örnekler a, perdahlı örnekler b, ince ve nitelikli örnekler c olmak üzere alt gruplara ayrılmıştır.

Çizelge 7.1. Mal Gruplarının Dağılımı

7.1.1. Kahverengi Mal

199 Parça % 50,51

1a: % 83,92 **1b:** % 10,05 **1c:** % 6,03

Katkı Maddeleri: Yoğun bitkisel, orta kum, kireç ve az taşçık

Hamur Rengi: Kahverengi ve tonları (7,5YR 5/4, 10YR 6/6)

Kahverengi mal grubu Aşağı Salat Yeni Asur Dönemi seramikleri içerisinde 199 parça ile en yoğun grubu oluşturmaktadır. Söz konusu grup, tüm mal grupları içerisinde %50,51'lik oranla temsil edilmektedir. Hamur rengi kahverengi ve tonlarında olup kaplar genellikle hamurlarının renginde astarlanmışlardır. Tamamı çarkta yapılmış olan örnekler genel olarak orta derecede pişirilmişlerdir. İnce ve kaliteli olan az sayıdaki örnek ise iyi pişmiş olmaları ile dikkat çekmektedir. Bu mal grubu, özellikle yuvarlak gövdeli çanaklar (Tip 4), omurgalı çanaklar (Tip 6) ve geniş ağızlı çömleklerde (Tip 9) daha yaygındır. Büyük çoğunluğu astarlı örneklerden (MG 1a) oluşan grupta, az sayıda perdahlı (MG 1b) örnekte mevcuttur. Söz konusu mal grubunda ince mal (MG 1c) olarak adlandırılan ve kaliteli örneklerden oluşan grup ise, en az örnekle temsil edilen gruptur. Perdahlı örneklerin büyük çoğunluğunu çanaklar oluştururken, ince mal olarak adlandırılan ve az sayıda örnek ile temsil edilen grupta vazo ve çanak formları ağırlıktadır. Astarlı (MG 1a) örneklere göre, perdahlı (MG 1b) ve ince mal (MG 1c) gruplarında katkı malzemesi olarak orta ve ince kum kullanıldığı ve bitkisel katkının azaldığı görülmektedir. Kahverengi mal grubunun benzerleri Yukarı Dicle Havzası'nda Üçtepe²³⁸, Kavuşan Höyük²³⁹, Gre Abdurrahman²⁴⁰, Hirbemerdon²⁴¹, Hakemi Use²⁴², Boztepe ve Talavaş Tepe²⁴³, Kuzey Suriye'de Tell Ahmar (Til Barsip)²⁴⁴, Tell Jurn Kabir²⁴⁵ gibi merkezlerde ele geçmiştir.

²³⁸ Köroğlu, 1998, 43-53.

²³⁹ Kozbe, 2006, 499.

²⁴⁰ Özkaya, V., Coşun, A., Şahin, F. (2012) Gre Abdurrahman 2010 yılı kazısı. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(33), 295-311.

²⁴¹ Guarducci, 2011,35, 65-90.

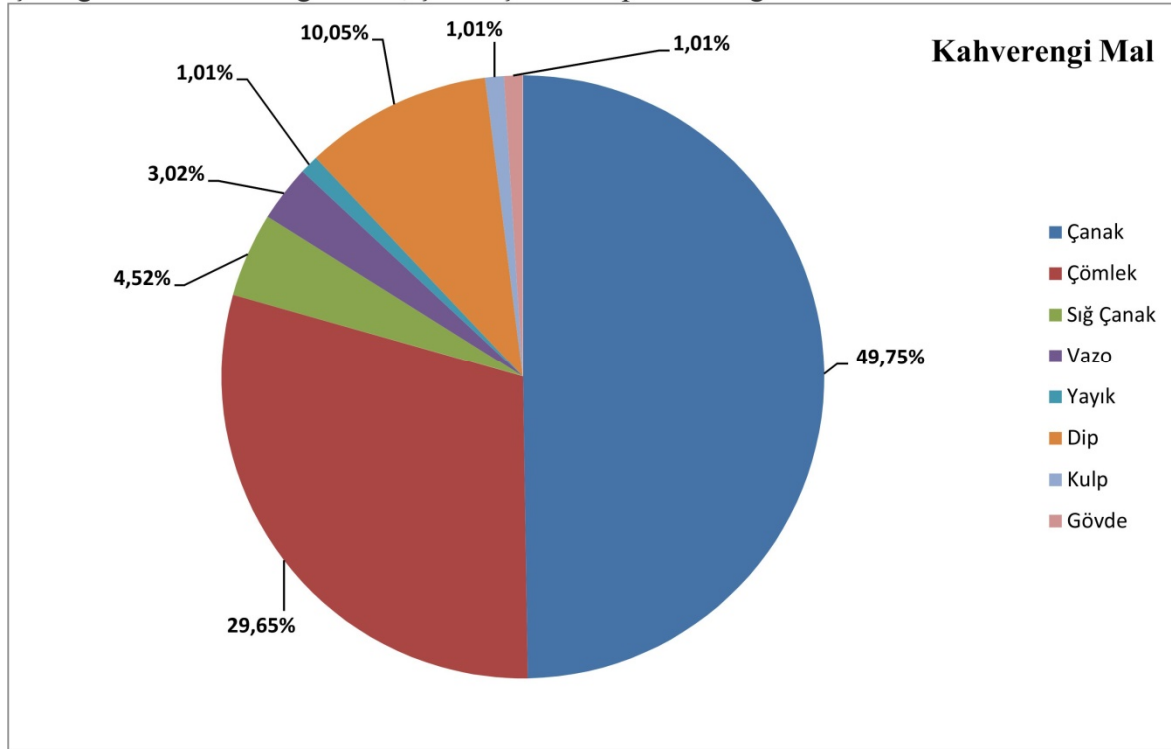
²⁴² Tekin, 2009a, 193-211.

²⁴³ Parker, Creekmore, Easton, 2001, 23-36.

²⁴⁴ Jamieson, A. S. (1999). Neo-Assyrian pottery from Tell Ahmar. In A. Hausleiter and A. Reiche (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 287-308.

²⁴⁵ Eidem, J., Ackermann, R. (1999). The Iron Age ceramics from Tell Jurn Kabir. In A. Hausleiter and A. Reiche (Eds.), *Iron Age Pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 309-324.

Çizelge 7.2. Kahverengi malın, çanak çömlek tiplerine dağılımı

7.1.2. Kırmızı Mal

142 Parça % 36,04

2a: % 76,06 **2b:** % 19,01 **2c:** % 4,93

Katkı Maddeleri: Bitkisel, orta kum, taşçık ve az kireç

Hamur Rengi: Açık kırmızı, kırmızı, kiremit kırmızısı (2,5YR 5/6, 7,5YR 5/6)

Kırmızı mal grubu Aşağı Salat Yeni Asur Dönemi seramiği içinde 142 parça ile temsil edilmekte olup ikinci yoğun grubu oluşturmaktadır. Bu grup, tüm mal grupları içerisinde % 36,04'lik oran ile temsil edilmektedir. Hamur rengi açık kırmızı, kırmızı ve pembemsi kırmızı renkte olup, kaplar hamurlarının renginde astarlanmışlardır. Orta derecede pişirilmiş örneklerin tümü hızlı çarkta biçimlendirilmiştir. Kırmızı mal grubunda katkı maddesi olarak yoğunlukla bitkisel ve kum katkı kullanılmış olmasına rağmen çok az örnekte, özellikle çömleklerde taşçık ve kireç katkı da görülmektedir. Söz konusu mal grubu omurgalı çanak (Tip 6) ve yuvarlak gövdeli çanak (Tip 4) formlarında yaygındır. Kırmızı mal grubunda büyük çoğunluğu oluşturan astarlı örneklerin (MG 2a) dışında, az sayıda perdahlı (MG 2b) ve ince (MG 2c), nitelikli örnekler de görülmektedir. Perdahlı

örneklerde bitkisel katkı oranı azalırken, ince ve nitelikli örnekler de yalnızca kumun katkı malzemesi olarak kullanıldığı görülmektedir. Kırmızı mal grubunun benzerlerine Yukarı Dicle Havzası'nda Üçtepe²⁴⁶, Hirbemerdon²⁴⁷, Boztepe ve Talavaş Tepe²⁴⁸, Ziyaret Tepe'de²⁴⁹, Kuzey Irak'ta Musul'un 30 km. kuzeybatısında bulunan Khirbet Khatuniyeh²⁵⁰, Fort Salmanassar²⁵¹ ve Nimrud'da²⁵² rastlanmıştır.

Yukarıdaki bahsedilenler ve yapılan istatistiksel değerlendirme sonucunda Aşağı Salat höyüğü seramik repertuarının büyük bir bölümünü oluşturan kahverengi ve kırmızı mal gruplarında perdahlı örneklerin sayıca az olduğu görülmektedir. Bu dönemde Asur'un merkezinde perdahlama işlemi, kırmızı astarlı ya da gri hamurlu mallar ve nadiren de olsa pişirme kapları gibi belirli hamur grupları ve yüzey işlemi görmüş kaplarla sınırlandırılmıştır. Ancak Güneydoğu Anadolu'daki yerleşimlerde devetüyü ya da kahverengi hamurlu sıradan çanak tipleri üzerinde de perdah görülmektedir. Perdahlama işleminin Anadolu'da tüm dönemlerde Mezopotamya'da olduğundan daha yaygın olduğu göz önüne alındığında, Yeni Asur tiplerine bu tarz yerel unsurlar yapılmış olması şaşırtıcı değildir²⁵³.

²⁴⁶ Köroğlu, 2002, 450-475.

²⁴⁷ Guarducci, 2011, 65-90.

²⁴⁸ Parker, Creekmore, Easton, 2001, 23-36.

²⁴⁹ Matney, MacGinnis, McDonald, Roaf, Smith, 2011, 533-555.

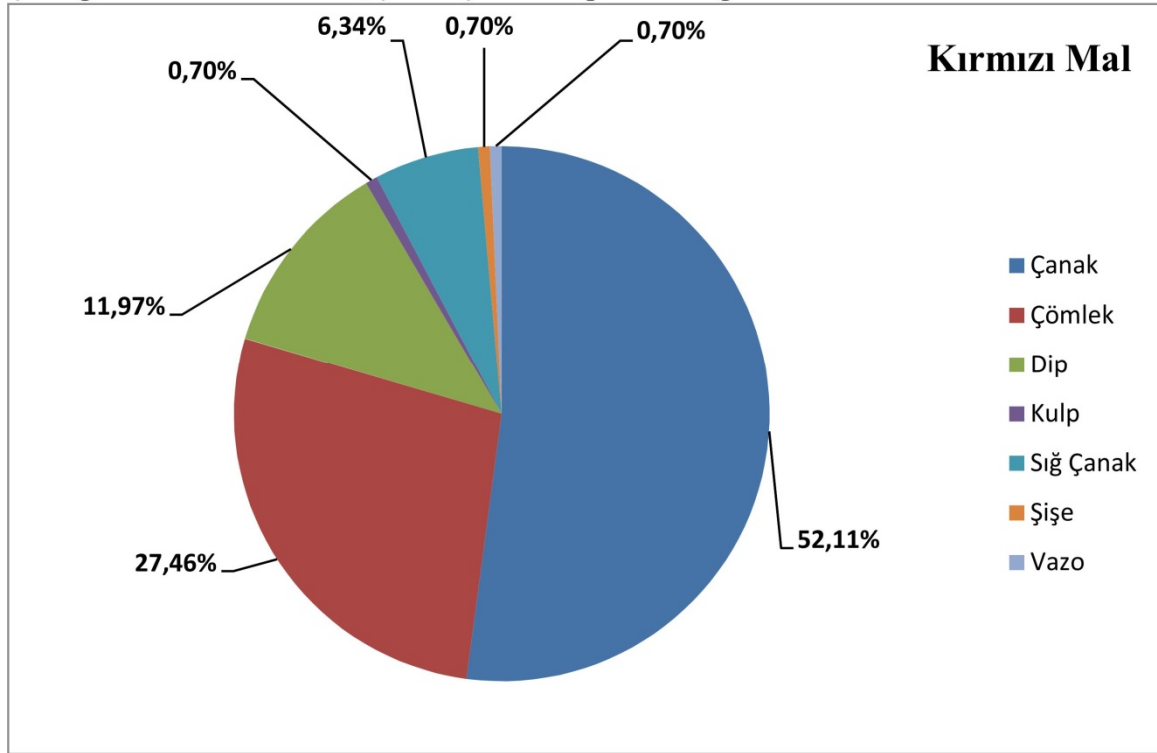
²⁵⁰ Curtis, J., Green, A. (1997). *Excavation at Khirbet Khatuniyeh*. London: British Museum Press, 81.

²⁵¹ Oates, 1959, 130-146.

²⁵² Hausleiter, A. (1999a). Neo-Assyrian pottery from Kalhu/Nimrud. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 17-60.

²⁵³ Matney, MacGinnis, McDonald, Roaf, Smith, 2011, 533-555

Çizelge 7.3. Kırmızı malın, çanak çömlek tiplerine dağılımı

7.1.3. Kaba Mal

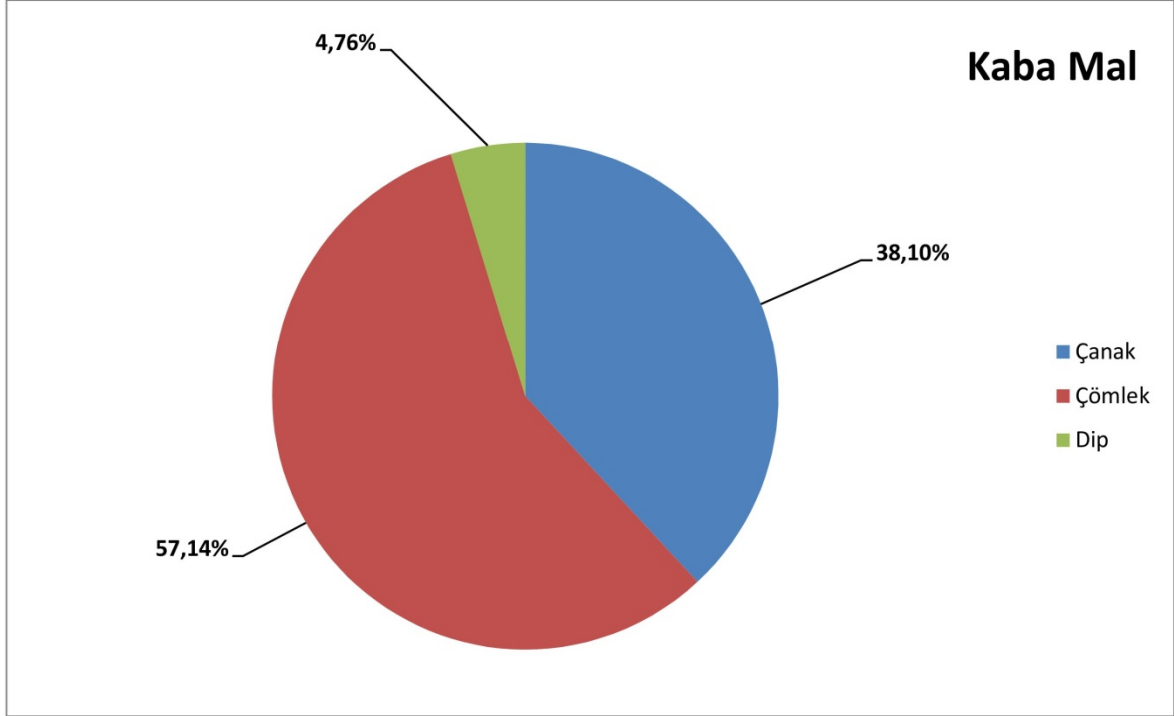
21 Parça % 5,33

Katkı Maddeleri: Bitkisel, kireç, kum, yoğun taşıçık

Hamur Rengi: Koyu gri, kahverengi tonları (5YR 5/6, 7,5YR 3/1)

Aşağı Salat'ta kaba mal (MG 3) olarak adlandırılan ve pişirme kaplarından oluşan seramikler 21 parça ile temsil edilmektedir ve bu grubun toplam sayı içerisindeki oranı yalnızca % 5,33'dür. Ağır dönen çarkta yapılmış örneklerin dışında az sayıda elde biçimlendirilmiş örnek bulunmaktadır. Yüksek ısıya maruz kalmalarından dolayı genel olarak gri özlü olan seramiklerde hamur rengi koyu gri tonlarından kahverengi tonlarına değişmektedir. Hamur renginde astarlanmış olanların dışında, açık kahverengi ve koyu kahverengi örnekler de mevcuttur. Özellikle bu mal grubuna ait çömleklere katkı malzemesi olarak taşıçığın yoğun kullanıldığı görülmektedir. Diğer gruplarda olduğu gibi bitkisel katkı da yoğun olarak kullanım görmüştür. Kaba mal grubu ağırlıklı olarak geniş ağızlı çömlek tipinde (Tip 9) görülmektedir.

Çizelge 7.4. Kaba malın, çanak çömlek tiplerine dağılımı

7.1.4. Boyalı Mal

2 Parça % 0,51

Katkı Maddeleri: Bitkisel, kum, kireç

Hamur Rengi: Açık kahverengi ve kırmızımsı sarı (5YR 6/6, 7,5YR 6/3)

Boya Bezeme: Açık kahverengi, açık yeşilimsi kahverengi (2,5YR5/4, 2,5YR 5/6)

Gerek Asur çekirdek bölgesinde gerekse Yukarı Dicle Havzası'nda az sayıda ele geçen boyalı mallar (MG 4), Aşağı Salat'ta da yalnızca iki örnek ile temsil edilmektedir. Açık kahverengi ve kırmızımsı sarı hamur rengine sahip örneklerden birinde katkı malzemesi olarak yalnızca ince kum kullanılmışken, diğer örnekte ise bitkisel katkı ve kireç kullanılmıştır. Boyalı örneklerin her ikisinin de gövde parçası olmasından dolayı ait oldukları form belirlenememiştir. Ancak kaliteli örnekler olan ve fine ware olarak adlandırılan boyalı örnekler, form olarak genellikle şişelerde, kozmetik ürünlerin saklanması için kullanılmaktadır²⁵⁴. Her iki parçada da bant veya çizgi şeklinde boya

²⁵⁴ Oates, 1959, pl. XXXVIII, Blaylock, 1999, fig. 10.

bezeme görülmektedir. Boyalı örnekler Yukarı Dicle Havzası'nda Üçtepe²⁵⁵ ve Ziyaret Tepe'de²⁵⁶, Kuzey Irak'ta Khirbet Khatuniyeh²⁵⁷, Khirbet Qasrij²⁵⁸ ve Nimrud'ta²⁵⁹ ele geçmiştir.

7.1.5. Krem Astarlı Mal

21 Parça % 5,08

Katkı Maddeleri: Bitkisel, orta ve ince kum, kireç

Hamur Rengi: Gri, Sarımsı kahverengi, açık kahverengi, pembe (2,5YR 5/1, 5YR 5/6, 7,5YR 7/3)

Astar: (2,5 Y 7/3, 10YR 7/3)

20 parça ile temsil edilen krem astarlı mal grubunun (MG 5), toplam sayı içerisindeki oranı %5,08'dir. Az sayıda ele geçen örneklerde hamur rengi gri tonlarından, kahverengi tonlarına değişmektedir. Ağırlıklı olarak bitkisel katkının kullanıldığı grupta, bazı nitelikli parçalarda yalnızca kum kullanılmıştır. Üzerlerinde ince astar bulunan parçalarda astar rengi olarak krem ve çok açık kahverengi görülmektedir. Krem astarlı mal grubunda yoğunluğu omurgalı çanak formları (Tip 6) oluşturmaktadır. Bölgede yapılan yüzey araştırmaları, Diyarbakır Müzesi²⁶⁰ ve Mardin Müzesi'ne²⁶¹ satın alma yoluyla kazandırılmış örnekler dışında, Yukarı Dicle Havzası'nda Ziyaret Tepe²⁶² ve Hirbemerdon'da²⁶³, Yukarı Habur Vadisi'nde Girnavaz²⁶⁴ ve Tell Rad Shaqrah'da²⁶⁵ krem astarlı örnekler ele geçmiştir.

²⁵⁵ Köroğlu, 1998, 53.

²⁵⁶ Matney, MacGinnis, McDonald, Roaf, Smith, 2011, 533-555.

²⁵⁷ Curtis, Green, 1997, 88.

²⁵⁸ Curtis, J. (1989). *Excavation at Qasrij Cliff and Khirbet Qasrij*. London: British Museum Press, 41.

²⁵⁹ Oates, 1959, 130-146.

²⁶⁰ Coşkun, 2013, 145-164.

²⁶¹ Coşkun, 2014, 16-31.

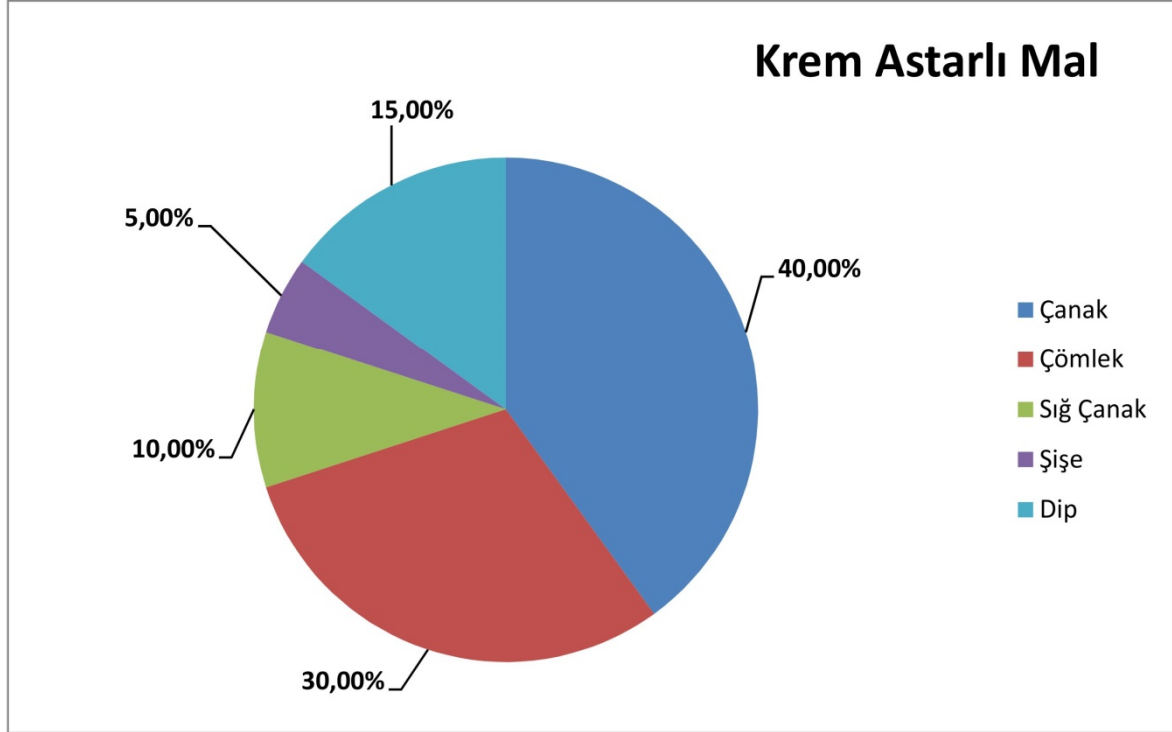
²⁶² Matney, MacGinnis, McDonald, Roaf, Smith, 2011, 533-555

²⁶³ Guarducci, 2011, 65-90.

²⁶⁴ Şenyurt, 1988, 281-291.

²⁶⁵ Reiche, A. (1999). Iron Age pottery from Tell Rad Shagrah. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 231-259.

Çizelge 7.5. Krem astarlı malın, çanak çömlek tiplerine dağılımı

7.1.6. Perdahlı Gri Mal

10 Parça %2,54

Katkı Maddeleri: Bitkisel, orta ve ince kum

Hamur Rengi: Gri ve kahverengi tonları (7,5YR 4/3, 10YR 3/1)

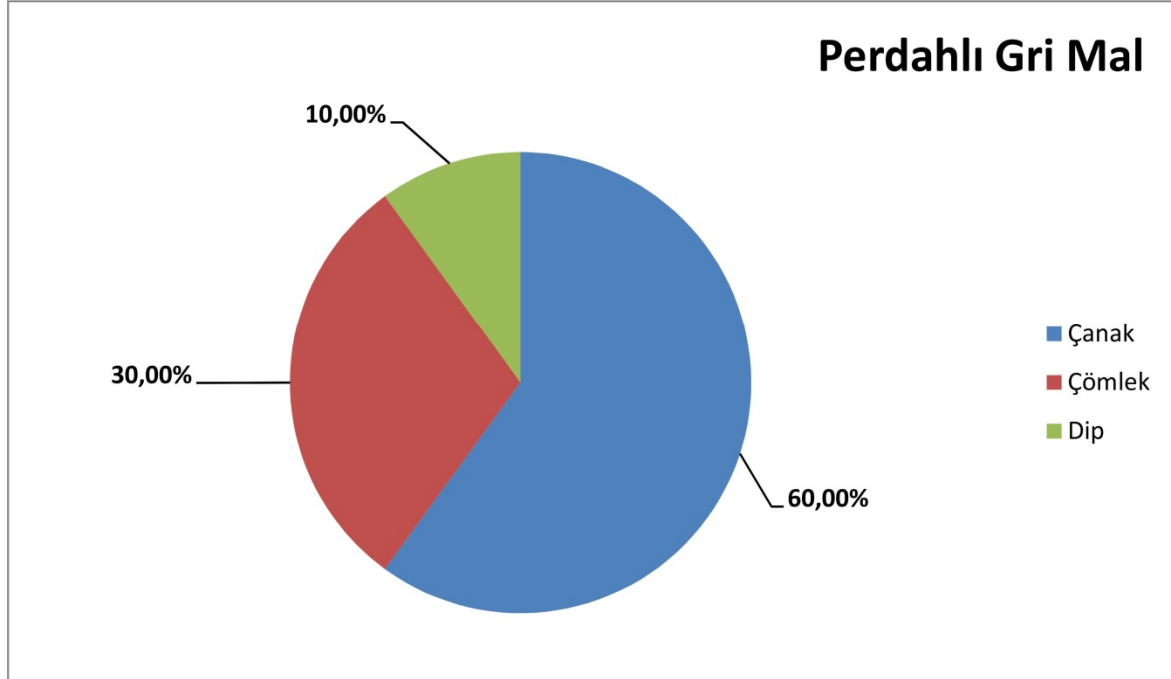
Astar: Koyu gri ve gri (10 YR 3/1, 10YR 4/1)

Asur seramik repertuarında, Asur çekirdek bölgesi de dâhil olmak üzere nadir görülen ve kaliteli örneklerden oluşan perdahlı gri mallar (MG 6), Aşağı Salat kazılarında da sınırlı sayıda ele geçmiştir. Gri ve kahverengi tonlarında hamur rengine sahip seramiklerde, koyu gri ve gri astar görülmekle birlikte, söz konusu örnekler son derece iyi perdahlanmışlardır. Perdahlı gri mal grubunun toplam seramik sayısına oranı % 2,54'dür. Söz konusu mal grubu 6 çanak parçası, 3 çömlek parçası ve 1 adet dip olarak dağılım göstermektedir. Yukarı Dicle Havzası'nda Ziyaret Tepe²⁶⁶, Asur çekirdek bölgesinde

²⁶⁶ Matney, MacGinnis, McDonald, Roaf, Smith, 2011, 533-555.

Nimrud²⁶⁷, Musul yakınlarında Khirbet Khatuniyeh²⁶⁸, Fırat Nehri'nin batısında Tille Höyük²⁶⁹, Kuzey Suriye'de Tell Ahmar²⁷⁰, Tell Jurn Kabir²⁷¹, Yukarı Habur Vadisi'nde Tell Rad Shagrah²⁷² perdahlı gri mal örneklerinin görüldüğü merkezlerdendir.

Çizelge 7.6. Perdahlı gri malın, çanak çömlek tiplerine dağılımı

²⁶⁷ Oates, 1959, 130-146.

²⁶⁸ Curtis, Green, 1997, 81.

²⁶⁹ Blaylock, 1999, 263-286.

²⁷⁰ Jamieson, 1999, 287-308.

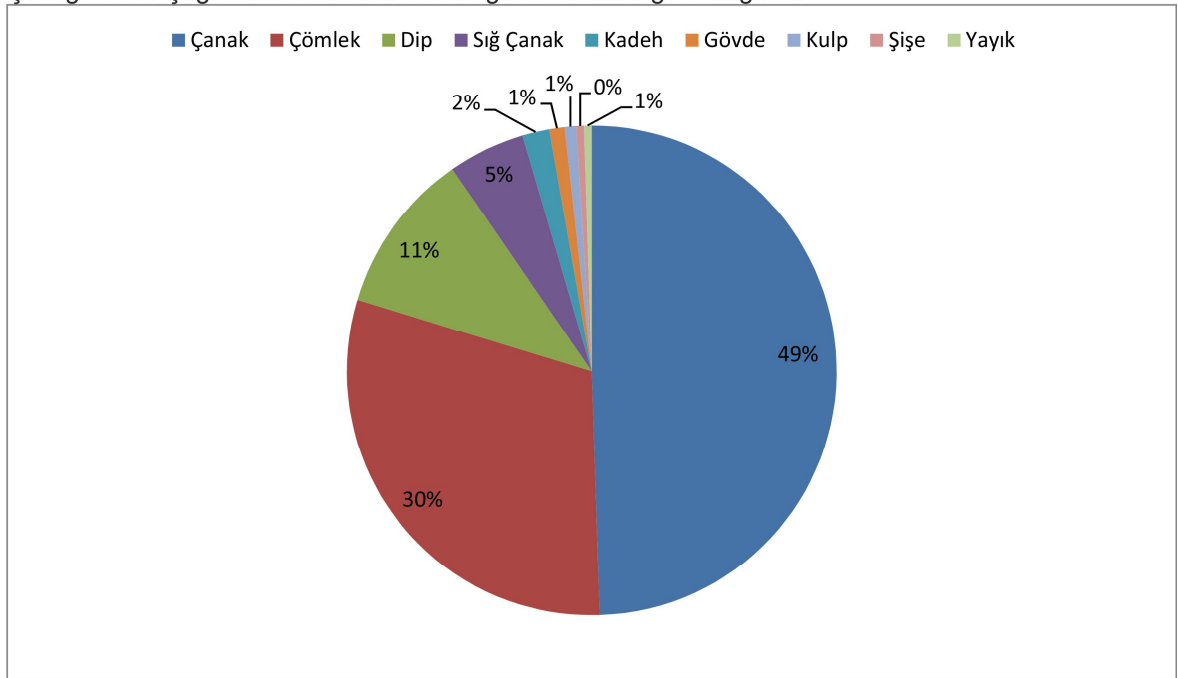
²⁷¹ Eidem, Ackermann, 1999, 309-324.

²⁷² Reiche, 1999, 231-259.

7.2. Kap Formları

Yukarıda genel hamur özellikleri anlatılan 394 adet seramik parçası, bu bölümde form özellikleri açısından değerlendirilmiştir. Aşağı Salat Yeni Asur Dönemi seramiği öncelikle ağız ve gövde çapı ilişkisi açısından “Açık Kaplar” ve “Kapalı Kaplar” olmak üzere iki ana gruba ayrılmıştır. Buna göre ağız çapı, gövde çapından büyük olan çanaklar (Tip 1-6) ve kadehler (Tip 7) açık kaplar grubunda değerlendirilmiştir. Ağız çapı, gövde çapından küçük olan boyunsuz çömlekler (Tip 8), geniş ağızlı çömlekler (Tip 9), uzun boyunlu çömlekler (Tip 10), kısa boyunlu çömlekler (Tip 11), şişeler (Tip 12) ve yayıklar (Tip 13) kapalı kaplar grubunda ele alınmıştır. Söz konusu formlar ana kap tiplerine ayrıldıktan sonra, her grup kendi içinde daha spesifik özelliklerin ön planda olduğu alt gruplara ayrılmıştır.

Çizelge 7.7. Aşağı Salat Yeni Asur seramiğinin formlara göre dağılımı

7.2.1. Açık kaplar

Aşağı Salat Yeni Asur Dönemi açık kaplar grubunda değerlendirilen formlar, çan gövdeli çanaklar (Tip 1), yarım küresel gövdeli çanaklar (Tip 2), yayvan gövdeli çanaklar (Tip 3), yuvarlak gövdeli çanaklar (Tip 4), sığ çanaklar (Tip 5), omurgalı çanaklar (Tip 6) ve kadehler (Tip 7) olmak üzere 7 ana grupta sınıflandırılmıştır.

7.2.1.1. Çanaklar

Aşağı Salat Höyüğü seramiği içerisinde çanaklar % 49,49'luk oranla en yoğun grubu oluşturmaktadır. Aşağı Salat'ta çanak formuna sahip kaplar 6 ana form (Tip 1-6) ile temsil edilmektedir. Söz konusu ana kap tipleri kendi içinde önce gövde biçimlerine daha sonra ise dudak, ağız ve boyun özelliklerine göre alt tiplere ayrılmıştır.

Tip 1: Çan Gövdeli Çanaklar

Aşağı Salat'ta 11 parça ile temsil edilen bu grup, gövdenin çana benzemesi nedeni ile “çan biçimli çanaklar” olarak tanımlanmıştır. Çan gövdeli çanaklar, ağız kenarı biçimine göre üç alt tipe ayrılmıştır.

Tip 1.1: Bu tipe ait 8 ağız kenarı parçası ele geçmiştir. Düz ve basit ağız kenarlı çanakların gövdeleri yatık ve düz bir biçimde dibe doğru inmektedir (**Şek. 10: 1-8**). Söz konusu çanaklarda bazı örneklerde (**Şek. 10: 5-8**) gövdede hafif kavis görülmektedir. Genel olarak Demir Çağ boyunca yaygın olarak görülen basit formulu bu çanak tipinin benzerlerine Fırat Nehri'nin doğu kıyısındaki Mezraa-Teleilat'ta²⁷³ ve Lidar Höyük'te²⁷⁴ Asur çekirdek bölgesinde Kar-Tukulti-Ninurta'da²⁷⁵, Khirbet Khatuniyeh'de²⁷⁶, Doğu Anadolu Bölgesi'nde Büyükardıç'ta²⁷⁷ rastlanmaktadır.

²⁷³ Savaş, B. (2005). *Mezra-Teleilat Demir Çağ seramikleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

²⁷⁴ Müller, Uwe. (1999). Die Eisenzeitliche keramik des Lidar Höyük. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 403-434.

²⁷⁵ Schmidt, C. (1999). Die keramik der areale a-f in Kar-Tukulti-Ninurta. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 61-90.

²⁷⁶ Curtis, Green, 1997, fig. 37-153.

²⁷⁷ Şenyurt, Y. (2006b). *Büyükardıç Doğu Anadolu'da bir Erken Demir Çağı tepe yerleşmesi*. Ankara: Mert Basın Yayın San. Tic., 169.

Tip 1.2: Aşağı Salat'ta bu tipe ait yalnızca iki örnek ele geçmiştir. Çan gövdeli çanakların diğer tiplerine göre daha dik gövdeli olan bu örneklerde (Şek. 10: 9-10) ağız kenarı dışa çekiktir.

Tip 1.3: Yalnızca tek örnekle temsil edilen bu tipte (Şek. 10: 11) ağız kenarı içe doğru çekiktir ve gövde dibe doğru hafif kavis yapmaktadır.

Tip 2: Yarım Küresel Gövdeli Çanaklar

Çanak tipleri içerisinde 14 parça ile temsil edilen bu gruptaki örnekler (Şek. 11: 12-25), gövde biçiminin dış bükey kavis yapması ve yuvarlak profilli olmasından dolayı “yarım küresel gövdeli çanaklar” olarak adlandırılmıştır. Genellikle basit ağız kenarlı formlardan oluşan bu tip, ağız kenarı biçimlerine göre üç alt tipe ayrılmıştır.

Tip 2.1: Basit ağız kenarlı, içe hafif eğik, yarım küresel gövdeli örneklerden oluşan bu grupta (Şek. 11: 12-20) derinliği fazla olan çoğunluktadır. Genellikle sade görünüme sahip bu kaplar arasında tek bir örnekte (Şek. 11: 13) ağız kenarında yiv bulunmaktadır. Gövdelerinin dibe doğru kavis yaptığı örnekler (Şek. 11: 12, 13, 14, 16) diğer kaplara oranla daha sığ bir görünüm sergilemektedirler. Daha kavisli gövdeye sahip ve ağız üzerinde yiv olan örneklerin (Şek. 11: 12-13) benzerlerine Üçtepe'de²⁷⁸ Orta Asur yapı katında, Salat Tepe'de²⁷⁹ rastlanmıştır. Kalın cidarlı ve daha derin kapların (Şek. 11: 15-20) benzerleri ise Kumru Tarlası²⁸⁰ ve Kilokki Tarlasında, Yukarı Dicle Havzası'nda Gre Abdurrahman'da²⁸¹ ve Talavaş Tepe'de²⁸² Doğu Anadolu Bölgesi'nde Büyükardıç'ta²⁸³ ele geçmiştir. Genellikle el yapımı olan ve Aşağı Salat'ta yivsiz örnekleri bulunan bu seramikler bölgelere göre biçim ve bezeme teknikleri açısından farklılık göstermektedirler. Söz konusu kap formları Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yaygın olup M.Ö. 1300-850 yılları arasına tarihlenmektedir²⁸⁴.

Tip 2.2: Basit ağızlı çanaklardan daha sığ ve ağız kenarlarının hafif dışa çekik olması ile ayrılan bu tip (Şek. 11: 21-22) Aşağı Salat'ta iki örnekle temsil edilmektedir.

²⁷⁸ Köroğlu, 1998, Res.8:9-10.

²⁷⁹ Ökse, 2014, Res 3: L11/0003, Res 5: M13/0082, Res 7: M13/0071.

²⁸⁰ Ökse ve diğerleri, 2014, Res:70, 105, 110-112.

²⁸¹ Özkaya ve diğerleri, 2012, Çiz. 2: 376.

²⁸² Parker, B., Creekmore, A. (2002). The Upper Tigris archaeological research project : a final report from the 1999 field season. *Anatolian Studies*, (52), 19-74.

²⁸³ Şenyurt, 2006b, Fig. 39:8, Fig. 42: 2.

²⁸⁴ Ökse ve diğerleri, 2014, 141.

Ağız üzerinde yiv olan ve daha derin forma sahip örneğin (Şek. 11: 21) benzerlerine Hirbemerdon Tepe'de²⁸⁵, Kuzey Suriye'de Tell Afis'te²⁸⁶ rastlanmıştır.

Tip 2.3: Aşağı Salat'ta bu tipe ait yalnızca üç örnek ele geçmiştir. Yarım küresel gövdeli çanakların diğer tiplerine göre gövdeleri daha kavisli ve daha büyük boyutlu olan bu örneklerde (Şek. 11: 23-25) ağız kenarı içe çekiktir.

Tip 3: Yayvan Gövdeli Çanaklar

Ağız çaplarının genişliği ve yayvan gövdeleri ile daha çok servis kapları niteliğindeki bu tip Aşağı Salat'ta 28 örnek ile temsil edilmektedir. Dışa çekik ağız kenarlı (Şek. 12: 26-43) ve içe çekik ağız kenarlı (Şek. 13: 44-53) olmak üzere 2 alt tipe ayrılan bu grupta form olarak daha sığ özellik gösteren tipler içe çekik ağız kenarlı örneklerde daha yaygındır.

Tip 3.1: Bu tipte ağız kenarı altında tek sıra yiv olan örnekler (Şek. 12: 26-33), ağız kenarlarının bariz dışa çekik olması ile diğer örneklerden ayrılmaktadırlar. Söz konusu seramiklerin benzerlerinin Kavuşan Höyük'te²⁸⁷ Yeni Asur Dönemi'ne tarihlenen çömlek içi mezarlarda kapak amaçlı kullanıldığı görülmektedir. Yukarı Dicle Havzası'nda Gre Dimse²⁸⁸, Hirbemerdon Tepe²⁸⁹, Ziyaret Tepe'de²⁹⁰, Musul'un kuzeybatısında, Dicle Nehri kıyısındaki Tell Abu Dhahir'de²⁹¹ bu tipin Yeni Asur Dönemi'ne tarihlenen benzerleri mevcuttur. Fırat'ın doğusunda Lidar Höyük'te iki farklı yapı katında ele geçen benzerleri²⁹² ise Yeni Asur Dönemi başlarına ve M.Ö. 7. yy. sonlarına tarihlenmektedir. Bu gruptaki diğer örneklerle göre ağız kenarı altında birden fazla yiv veya oluk olan ve ağız kenarı dışa hafif çekik veya hafif kalınlaştırılmış örneklerin (Şek. 12: 34-43) benzerleri Mardin/Kumru Tarlasında²⁹³ mevcuttur. Ağız ve gövde üzerinde yivler olan ve diğer örneklerle göre daha yuvarlak gövdeye sahip parçaların (Şek. 12: 34-35) benzerleri

²⁸⁵ Guarducci, 2011, Fig. 35: 32, Fig. 41. 114.

²⁸⁶ Oggiano, I. (1999). The Experience at Tell Afis, Syria, In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 377-399, fig. 5: 14.

²⁸⁷ Kozbe, 2014, Res. 13.

²⁸⁸ Karg, 1999, Şek. 11: 7.

²⁸⁹ Guarducci, 2011, fig. 37: 56-60.

²⁹⁰ Matney, T. (2007). Report on excavations at Ziyaret Tepe, 2006 season. *Anatolica*, (33), 23-74, Fig.18: d.

²⁹¹ Green, A. (1999). The Ninevite countryside, pots and places of the Eski-Mosul region in the Neo Assyrian and Post assyrian periods. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 91-126, fig 4: 7.

²⁹² Müller, 1999, Abb. 7: AA 02-AA 04-AA 05, Abb. 24: AB 31.

²⁹³ Ökse ve diğerleri, 2014, 164-127.

Hirbemerdon Tepe'de²⁹⁴ Erken Demir Çağ tabakasında, Yukarı Habur Vadisi'nde Tell Rad Shagrah'ta²⁹⁵ M.Ö. 7. yy'a Asur tabakasında mevcuttur. Ağız kenarı dışa çekik kalınlaştırılmış ve ağız kenarı altında oluk bulunan örneklerin (Şek. 12: 40-41) benzerlerine Kuzey Suriye'de Tell Sheikh Hassan'da²⁹⁶ M.Ö. 8. yy.'a tarihlenen tabakada ve yine aynı merkezde Asur kâseleri²⁹⁷ olarak değerlendirilen ve M.Ö. 8.yy. ile 7. yy. arasına tarihlenen grupta rastlanmaktadır. Fırat'ın doğusundaki Lidar Höyük'te²⁹⁸ söz konusu tipin M.Ö. 1000-900 yılları arasına tarihlenen başka bir örneği de mevcuttur.

Tip 3.2: Aşağı Salat'ta 10 örnek ile temsil edilen bu tipteki parçalar kendi içlerinde ağız kenarlarına göre spesifik özellikler göstermektedir ve bu sebeple tüm örnekler için genel bir isimle içe çekik ağız kenarlı tanımlaması kullanılmıştır. İçe çekik ağız kenarlı örneklerden oluşan bu grupta ağız kenarının üzeri düzleştirilmiş örneklerin benzerleri (Şek. 13: 44, 47, 51) Doğu Anadolu Bölgesi'nde Tasmator'da²⁹⁹ ele geçmiştir. Fırat'ın doğusunda Mezraa-Teleilat'ta³⁰⁰ Yukarı Dicle Havzası'ndaki Hirbemerdon Tepe'de³⁰¹ Yeni Asur Dönemi'ne tarihlenen örnekler ağız kenarında yivli olmaları ile Aşağı Salat örneklerinden ayrılmaktadır. Asur çekirdek bölgesinde Nineve³⁰², Kar-Tukulti-Ninurta³⁰³, Kuzey Suriye' Tell Jurn Kabir³⁰⁴ ve Tell Sheikh Hassan³⁰⁵ söz konusu tipin ele geçtiği merkezlerdendir. Diğer örneklerle nazaran ağız kenarı içe hafif kalınlaştırılmış veya içe hafif çekik örnekler içerisinde gövdeleri dibe doğru düz inen örneklerin (Şek. 13: 52-53) benzeri Khirbet Khatuniyeh'de³⁰⁶ post asur tabakasında görülmektedir. Söz konusu grupta

²⁹⁴ Guarducci, 2011, Fig. 33: 11.

²⁹⁵ Reiche, 1999, Fig. 3: k.

²⁹⁶ Schneider, E. (1999a). Die eisenzeitliche keramik von Tell Sheikh Hassan (Syrien). In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 325-346, Abb. 4: 1.

²⁹⁷ Schneider, E. (1999b). Assyrische schalen aus Tell Sheikh Hassan und ihre stellung innerhalb der keramik des assyrischen einflussgebietes. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 347-375, Abb. 5: E 1-3.

²⁹⁸ Müller, 1999, Abb. 10: AB 08.

²⁹⁹ Şenyurt, Y., Kamış, Y., Akçay, A. (2011). Tasmator Geç Demir Çağı çanak çömlek buluntuları., Y. Şenyurt. (Editör). *Tasmator*. Ankara. Bilgin Yayınları, s. 228.

³⁰⁰ Savaş, 2005, Lev.8: 1-2.

³⁰¹ Guarducci, G. (2016). Phase IVA and IVB: The Early and Middle Iron Age. In N. Laneri (ed.), *Hirbemerdon Tepe archaeological project 2003-2013 final report*. Bologna, Bradypus, pp. 95-98, Pl. CVI: 11-12.

³⁰² Lumsden, S. (1999). Neo-Assyrian pottery from Nineveh. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 3-15, Fig. 4: 4.

³⁰³ Schmidt, 1999, Abb. 3a: 5, Abb. 6a: 8

³⁰⁴ Eidem, Ackermann, 1999, Fig. 6: 10.

³⁰⁵ Schneider, 1999, Abb.6: 2.

³⁰⁶ Curtis, Green, 1997, Fig. 59: 402.

ağız kenarı ve altında yiv bulunan örneğin (Şek. 13: 46) benzerleri Mezraa-Teleilat'ta³⁰⁷, diğer örneklere göre daha sığ özellik gösteren parçaların (Şek. 13: 48-50) paralelleri Khirbet Khatuniyeh³⁰⁸, Mezraa-Teleilat³⁰⁹ gibi yerleşimlerde ele geçmiştir.

Tip 4: Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

Aşağı Salat'ta 77 örnek ile temsil edilen bu tip, çanak formları arasında en yoğun grubu oluşturmaktadır. Ağız kenarından başlayarak gövdeye doğru yuvarlak bir form özelliği göstermelerinden dolayı, bu tipteki çanaklar için yuvarlak gövdeli çanaklar tanımı kullanılmıştır. Söz konusu bu tip ağız biçimlerine göre beş alt tipe ayrılmaktadır.

Tip 4.1: Aşağı Salat'ta 8 örneği ele geçen bu tipe ait çanaklar (Şek. 14: 54-61), sade görünüşleri ve basit ağız kenarlı oluşlarıyla bu grubun diğer tiplerinden ayrılmaktadır. Söz konusu tipte ağız kenarı altında yiv (Şek. 14: 54-56, 59-61) veya tek bir oluk bulunan (Şek. 14: 57-58) örnekler mevcuttur. Bu tipin Erken Demir Çağ sonlarına tarihlenen benzerlerine Gre Abdurrahman³¹⁰ Hirbemerdon Tepe³¹¹ ve Kumru Tarlasında³¹², Yeni Asur Dönemi'ne tarihlenen örneği ise Kilokki Tarlasında³¹³, M.Ö. 9. yy'a tarihlenen benzeri Tille Höyük'te³¹⁴, Lidar Höyük'te³¹⁵ ele geçmiştir. Daha küçük boyutlu olan Aşağı Salat örneğinin (Şek. 14: 56) benzeri Tell Sheikh Hassan'da³¹⁶ M.Ö. 8.-5. yy. arasına tarihlenen tabakada, ağız kenarı altında kalın oluk olan örneğin (Şek. 14: 61) benzeri Lidar Höyük'te³¹⁷ bulunmaktadır. Ağız kenarı altında tek bir oluk bulunan tiplerin, ağız kenarı dışı kalınlaştırılmış veya çekik olan örnekleri daha yaygınken, basit ağız kenarı örneklerin daha az ele geçtiği görülmüştür.

Tip 4.2: Ağız kenarlarının düzleştirilmiş olması ile bu tipteki diğer gruplardan ayrılan örneklerden (Şek. 15: 62-64), ağız kenarı altında ve gövde de yiv bezeme görülen örnek (Şek. 15: 64) Yukarı Dicle Havzası'nda Erken Demir Çağ³¹⁸ ve Yeni Asur³¹⁹ tabakalarında mevcuttur. Daha nadir ele geçen, dik gövdeye sahip ve derin yapıda olan iki

³⁰⁷ Savaş, 2005, Lev.8: 3.

³⁰⁸ Curtis, Green, 1997, Fig. 31: 51.

³⁰⁹ Savaş, 2005, Lev.11: 3.

³¹⁰ Özkaya ve diğerleri, 2012, Çiz. 2: S164.

³¹¹ Guarducci, 2016, Pl. XCIII: 44-45.

³¹² Ökse ve diğerleri, 2014, Res 70: 99-103.

³¹³ Ökse ve diğerleri, 2014, 196: 360.

³¹⁴ Blaylock, 1999, Fig. 4: 3.

³¹⁵ Müller, 1999, Abb. 19:25.

³¹⁶ Schneider, 1999a, Abb. 6: 4.

³¹⁷ Müller, 1999, Abb.2: 03, Abb.13: 12.

³¹⁸ Guarducci, 2011, Fig. 41: 125.

³¹⁹ Ökse ve diğerleri, 2014, 200:386.

örneğin (Şek. 15: 62-63) benzerleri Erken Demir Çağı'ndan³²⁰ Geç Demir Çağı'na³²¹ kadar kullanılan formlar arasındadır.

Tip 4.3: Aşağı Salat'ta içe çekik ağız kenarlı, ağız kenarının altında oluk bulunan yalnızca 3 örnek (Şek. 15: 65-67) ele geçmiştir. Bu tipin benzerlerine Kavuşan Höyük'te³²², Tell Abu Dhahir'de³²³, Tell Rad Shagrah'ta³²⁴ Yeni Asur Dönemi tabakalarında rastlanmaktadır.

Tip 4.4: Yuvarlak gövdeli çanaklar içerisinde 14 örnekle temsil edilen dışa çekik ağız kenarlı çanaklarda, daha derin ve gövde yapısı daha kavisli olan örneklerde (Şek. 16: 68-73) dışa çekik olan ağız kenarı üzeri düzleştirilmiştir. Bu tipin benzerleri Yukarı Dicle Havzası'nda Kavuşan Höyük'te³²⁵, Hirbemerdon Tepe'de³²⁶, Ziyaret Tepe'de³²⁷, Fırat kıyısında Mezraa-Teleilat'ta³²⁸ Yeni Asur Dönemi yapı katlarında ele geçmiştir. Dışa çekik ağız kenarlı örnekler içerisinde gövde yapısı daha dik olan ve cidarlarının kalın olmasıyla bu grup içerisinden örnekler (Şek. 16: 74-77) daha sığ forma sahiptir. Bu tip Kilokki Tarlası'nda³²⁹ M.Ö. 9.-8.yy'a, Tell Rad Shagrah'ta³³⁰ M.Ö. 8.yy'a, Lidar Höyük'te³³¹ M.Ö. 900-850 yıllarına tarihlendirilmiştir.

Tip 4.5: Aşağı Salat'ta yoğun olarak görülen "S" profilli çanakların (Şek. 17: 82-95), ağız çapları 12 cm ile 35 cm arasında değişen örnekleri mevcuttur. Ağız kenarı altında yiv veya kalın bir oluk bulunan bu tarz çanaklar yaygın olarak kullanılan tiplerdendir. Gre Dimse³³², Kavuşan Höyük³³³, Kumru Tarlası³³⁴ Khirbet Qasrij³³⁵, Kar-Tukulti-Ninurta³³⁶ bu tipin görüldüğü merkezlerdendir.

³²⁰ Şenyurt, 2006b, Res. 41: 1.

³²¹ Şenyurt ve diğerleri, 2011, Fig. 9: 109, Fig. 15: 176.

³²² Kozbe, 2006, Res. 20: 4.

³²³ Green, 1999, Fig. 4: 5.

³²⁴ Reiche, 1999, Fig. 3: m.

³²⁵ Kozbe, 2006, Res. 20: 3.

³²⁶ Guarducci, 2006, Pl. CVI: 11.

³²⁷ Matney ve diğerleri. (2009). Excavations at Ziyaret Tepe 2007-2008. *Anatolica*, (35), Fig. 14: g-h.

³²⁸ Savaş, 2005, Lev. 6-7.

³²⁹ Ökse ve diğerleri, 2014, Şek. 3: 342.

³³⁰ Reiche, 1999, Fig. 7: j.

³³¹ Müller, 1999, Abb. 13: 10.

³³² Karg, 1999, Şek. 11: 9-10.

³³³ Kozbe, G. (2010) Kavuşan Höyük Kazısı 2008. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 4 (31), 173-196, Çiz. 7.

³³⁴ Ökse ve diğerleri, 2014, Şek. 10: 392.

³³⁵ Curtis, 1989, Fig. 23:6.

³³⁶ Schmidt, 1999, Abb.6a: 26.

Tip 4.6: Aşağı Salat'ta 36 örnekle en yoğun grubu oluşturan içe ve dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı çanaklar (**Şek. 18, 19: 96-131**) Asur seramik repertuarında sıklıkla görülen tiplerdendir. Söz konusu formun çok çeşidi olmasına rağmen, ağız kenarında veya ağız kenarı altında kalın bir oluk veya yiv bulunan örnekler bu dönemin tipik formlarındandır. İçe ve dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı ve yuvarlak gövdeli çanakların benzerlerine Asur çekirdek bölgesinin yanı sıra, Yukarı Dicle Havzası, Orta Fırat Havzası ve Habur Vadisi'ndeki pek çok merkezde rastlanmaktadır³³⁷.

Tip 5: Sığ Çanaklar

Daha çok günlük kullanıma yönelik basit servis kapları niteliğindeki bu tip Aşağı Salat'ta 20 örnek ile temsil edilmektedir. Basit ağız kenarlı tiplerin yoğunlukta olduğu bu tip, ağız biçimlerine göre 3 ayrı alt gruba ayrılmıştır.

Tip 5.1: Mitanni ve Orta Asur Dönemi'nde yoğun olan bu tip Yeni Asur Dönemi'nde nadir de olsa kullanım görmüştür. Basit ağız kenarlı, yayvan gövdeli (**Şek. 20: 132-140**) bu tipin benzerleri Mezraa-Teleilat³³⁸, Tel Afis³³⁹, Lidar Höyük³⁴⁰, Khirbet Khatuniyeh³⁴¹ gibi yerleşmelerde mevcuttur.

Tip 5.2: Basit ağız kenarlı sığ çanaklardan ağız kenarının sivriltilmiş olması ile ayrılan bu grup (**Şek. 20: 141-144**) Aşağı Salat'ta yalnızca 4 örnekle temsil edilmektedir.

Tip 5.3: Aşağı Salat'ta bu tipe ait 7 örnek ele geçmiştir. Ağız kenarında kalın bir oluk (**Şek. 20: 145, 151**) veya ağız kenarı altında yiv bezeme (**Şek. 20: 148-150**) bulunan sığ çanaklarda dışa çekik ağız kenarı küt bir biçimde sonlandırılmıştır. Ağız kenarında kalın oluk bulunan, dışa çekik ağız kenarlı örneğin Yeni Asur Dönemi'ne tarihlenen benzerleri Gre Dimse³⁴², Mezra-Teleilat³⁴³, Tell Sheikh Hassan³⁴⁴ ve Lidar Höyük'te³⁴⁵ ele geçmiştir.

³³⁷ Kozbe, 2006, Res. 20: 5-9., Karg, 1999, Şek. 11: 6., Coşkun, 2013, Res. 2: 2-11., Tekin, 2003, Çiz. 2:1., Parker, Creekmore, 2002, Fig. 15: A., Guarducci, 2016, Pl. CVI: 8-9., Köroğlu, 1998, Res. 10: 7., Res. 15: 10., Blaylock, 1999, Fig. 5: 1-2., Müller, 1999, Abb. 13: 15., Jamieson, 1999, Fig. 1: 8,10., Eidem, Ackermann, 1999, Fig. 8: 8-11., Oggiano, 1999, Fig. 5: 8-11, Oates, 1959, Pl. XXXVI: 35.

³³⁸ Savaş, 2005, Lev. 22: 5.

³³⁹ Oggiano, 1999, Fig. 2: 7.

³⁴⁰ Müller, 1999, Abb. 4: 1, Abb. 7: 1.

³⁴¹ Curtis, Green, 1997, Fig. 55. 344.

³⁴² Karg, 1999, Şek. 11: 7.

³⁴³ Savaş, 2005, Lev. 16: 1-2.

³⁴⁴ Schneider, 1999a, Abb. 16: 2., Schneider, 1999b, Abb. 5: 1-3.

³⁴⁵ Müller, 1999, Abb. 19: 28.

Tip 6: Omurgalı Çanaklar

Tipik Asur formlarından olan omurgalı çanaklar Aşağı Salat'ta yuvarlak gövdeli çanaklarla birlikte en yoğun grubu oluşturmaktadır. Çok çeşitlenmesi olan ve 65 örnekle temsil edilen omurgalı çanak tipi, ağız biçimleri ve gövde boyun ilişkisi göz önünde tutularak 5 alt tipe ayrılmıştır.

Tip 6.1: Çoğunluğunu dışa yayvan boyunlu basit ağız kenarlı parçaların (**Şek. 21: 152-156**) oluşturduğu bu grup, boyunlarının dik olması ile diğerlerinden ayrılan örneklerle (**Şek. 21: 157, 158**) birlikte toplam 7 örnek ile temsil edilmektedir. Dışa yayvan, basit ağız kenarlı tiplerin M.Ö. 9.-7.yy'a tarihlenen benzerleri Asur'da Yeni Asur Dönemi'ne tarihlenen mezarlarda³⁴⁶, Til Barsip (Tell Ahmar)'da³⁴⁷, Tell Jurn Kabir'de³⁴⁸, Tell Shalgiyah'da³⁴⁹ ele geçmiştir. Khirbet Khatuniye'de³⁵⁰ ise bu tipin dik boyunlu örneklerine rastlamak mümkündür.

Tip 6.2: Aşağı Salat'ta bu tipin diğer grubundan dik boyun ve hafif dışa kalınlaştırılmış ağız kenarı ile ayrılan 3 örnek (**Şek. 21: 159-161**) ele geçmiştir. Ağız kenarı altında kalın bir oluk bulunan çanakların benzerlerine Lidar Höyük'te³⁵¹, M.Ö. 8.yy. ortası ile M.Ö. 612 yılları arasında tarihlenen bir başka örneğine Khirbat Hatara'da³⁵² ve Qasr Shamamuk'ta³⁵³ rastlanmaktadır.

Tip 6.3: Yalnızca tek örnek (**Şek. 21: 162**) ele geçen bu tipte dışa hafif yatık boyunlu çanakta içe dönük ağız kenarı yer almaktadır. Bu tipin Yeni Asur Dönemi'ne tarihlenen bir benzeri Tell Jurn Kabir'de³⁵⁴ mevcuttur.

Tip 6.4: Omurgalı çanaklar içerisinde 54 örnekle temsil edilen dışa çekik ağız kenarlı çanakların ağız biçimi ve gövde boyun ilişkisi bakımından çok çeşitlenmesi mevcuttur. Ağız kenarında ve gövdede yiv veya bant şeklinde kabartma bulunan, dışa yayvan boyunlu ve dışa hafif çekik ağız kenarlı örneklerin (**Şek. 22: 163-166, 175-177**)

³⁴⁶ Hausleiter, A. (1999b). Graves, chronology and ceramics: some considerations on Neo-Assyrian Assur. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, Fig. 8: 8.

³⁴⁷ Jamieson, 1999, Fig. 1: 2.

³⁴⁸ Eidem, Ackermann, 1999, Fig. 6:8., Fig. 9b: 2.

³⁴⁹ Green, 1999, Fig. 6: 11.

³⁵⁰ Curtis, Green, 1997, Fig. 33: 84.

³⁵¹ Müller, 1999, Abb.7: 12.

³⁵² Anastasio, S. (2010). Atlas of the Assyrian pottery of the Iron Age. *Subartu*, (XXIV),1-194, Pl. 37: 5.

³⁵³ Anastasio, 2010, Pl. 12: 2.

³⁵⁴ Eidem, Ackermann, 1999, Fig. 5: 13.

benzerleri Kavuşan Höyük³⁵⁵ ve Kar- Tukulti- Ninurta'da³⁵⁶ Yeni Asur Dönemi tabakasında ele geçmiştir. Yeni Asur Dönemi için tipik olan, dik boyunlu, hafif dışa çekik ağız kenarlı omurgalı çanaklar (Şek. 22: 168-171), bu tipin derin örneklerindedir. Benzeri Khirbet Qasrij'de³⁵⁷ bulunan çanakların, daha sığ ve ağız kenarı dışa kalınlaştırılmış örnekleri geniş bir yayılım göstermektedir. Aşağı Salat'ta ele geçen keskin omuzlu örneklerin (Şek. 22: 172-173) bir benzerine Assur'da³⁵⁸ rastlanmaktadır.

Dışa çekik ağız kenarlı örnekler arasında daha sığ görünüme sahip ve ağız kenarı düzleştirilmiş örneklerin (Şek. 23: 178-182) M.Ö. 7. yy. ortalarına tarihlenen benzeri Nineveh'de³⁵⁹, Yeni Asur Dönemine tarihlenen benzerleri Yukarı Dicle Havzası'nda Boztepe'de³⁶⁰ Cizre Bölgesi'nde Takyan Tepe'de³⁶¹ Kar-Tukulti-Ninurta'da³⁶², Tell Sheikh Hassan'da³⁶³ ve Lidar Höyük'te³⁶⁴ mevcuttur. Bu grup içerisinde, dik boyunlu, ağız kenarı içe kesik, dışa çekik örnekler (Şek. 23: 183-189) Asur imparatorluk döneminin yaygın formları arasındadır. Bu tipin benzerlerine Gre Abdurrahman³⁶⁵, Khirbet Qasrij³⁶⁶, Nineveh³⁶⁷, Tell Abu Dhahir³⁶⁸, Tille Höyük³⁶⁹, Tell Afis³⁷⁰ ve Lidar Höyük'te³⁷¹ rastlanmaktadır.

Omurgalı çanaklar arasında ağız kenarı dışa eğik veya kıvrık olan 5 örnek ele geçmiştir (Şek. 23: 190-196). Ağız kenarı altında kalın bir oluk bulunan örneklerin paralelleri Khirbet Qasrij³⁷², Nineveh³⁷³, Kar-Tukulti-Ninurta³⁷⁴ gibi merkezlerde ele geçmiştir. Bu grupta dik gövdeli, kalınlaştırılmış ağız kenarlı örneklerin (Şek. 24: 197-

³⁵⁵ Kozbe, 2006, Res. 26: 7., Kozbe, 2007, Çiz. 4.

³⁵⁶ Schmidt, 1999, Abb. 6a: 21.

³⁵⁷ Curtis, 1989, Fig. 25: 48.

³⁵⁸ Haller, 1954, Taf. 6: av.

³⁵⁹ Lumsden, 1999, Fig.5: 22.

³⁶⁰ Parker, Creekmore, 2002, Fig. 17: o.

³⁶¹ Parker, 2003, Fig. 9: H.

³⁶² Schmidt, 1999, Abb. 6a: 14.

³⁶³ Schneider, 1999b, Abb. 5: 3.

³⁶⁴ Müller, 1999, Abb. 7: 12.

³⁶⁵ Özkaya ve diğerleri, 2012, Çiz. 4: 276.

³⁶⁶ Curtis, 1989, Fig. 23. 10.

³⁶⁷ Lumsden, 1999, Fig. 5: 16.

³⁶⁸ Green, 1999, Fig. 4: 9.

³⁶⁹ Blaylock, 1999, Fig. 11: 27.

³⁷⁰ Oggiano, 1999, Fig. 6: 9.

³⁷¹ Müller, 1999, Abb. 15: 22.

³⁷² Curtis, 1989, Fig. 24.

³⁷³ Lumsden, 1999, Fig. 5: 23.

³⁷⁴ Schmidt, 1999, Abb. 5a: 30-31.

208) benzerlerine ise Asur çekirdek bölgesinde³⁷⁵, Habur Vadisi'nde³⁷⁶ ve Fırat Havzası'nda³⁷⁷ rastlanmıştır.

Omurgalı çanaklar içerisinde daha nitelikli olan küçük boyutlu, huni boyunlu, keskin omuzlu çanaklar genellikle düz ya da halka diplidir. Aşağı Salat'ta 6 örnek ile temsil edilen bu gruptaki çanakların (**Şek. 24: 209-214**) benzerlerine Asur çekirdek bölgesinin yanı sıra Mardin ve çevresindeki Yeni Asur yerleşmelerinde ve Fırat Havzası'nda rastlanmaktadır.³⁷⁸

Tip 6.5: Omurgalı tipler içerisindeki son grubu kısa gövdeli, içe ve dışa çekik ağız kenarlı iki örnek oluşturmaktadır (**Şek. 24: 215-216**). Yukarı Dicle Havzası'nda nadir görülen bu örneğin benzerleri Asur çekirdek bölgesindeki yerleşimlerden ele geçmiştir.³⁷⁹

7.2.1.2. Kadehler

Günlük kullanım kaplarına göre daha özenli işçilik gösteren formlar arasında yer alan kadehlerden Aşağı Salat'ta 7 örnek ele geçmiştir (**Şek. 25: 217-223**). Söz konusu kadehlerin (Tip 7) ağız kenarları genelde dışa eğik ya da hafif kalınlaştırılmıştır. Dışa eğik ve geniş olan boyun kısmı daha çok basık küre ya da oval biçimli gövdeye keskin bir bağlantı yaparak birleşmektedir. Söz konusu kadehlerde süsleme tekniği olarak kabartma bant ve çizgi bezeme kullanılmıştır³⁸⁰. Basit ve dışa doğru kalınlaştırılmış ağız kenarlı örneklerin benzerlerine Yukarı Dicle Havzası, Yukarı Habur Vadisi ve Orta Dicle Havzası'nda rastlanmaktadır³⁸¹.

³⁷⁵ Curtis, 1989, Fig. 9., Green, 1999, Fig. 6: 6

³⁷⁶ Bonacossi, D. M. (1999). Die eisenzeitliche keramik der tavo gelandebegehung des unteren Habur gebiet. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, Abb.1. b-c.

³⁷⁷ Schneider, 1999b, Abb.5: 3.

³⁷⁸ Hausleiter, 1999, Fig. 8. 6., Ökse ve diğerleri, 2014, 405-408., Coşkun, 2014, Fig.4: 1-3., Jamieson, 1999, Fig.1: 7,9., Schmidt, 1999, Abb.5a. 5.

³⁷⁹ Anastasio, 2010, Pl. 57: 9., Pl. 42: 12., Pl. 38: 14., Curtis, 1989, Fig. 7: 5.

³⁸⁰ Şenyurt, 1988, 281-291.

³⁸¹ Coşkun, 2014, Fig. 2: 1-2., Şenyurt, 1988, Lev. 1: 1., Matney, Rainville, 2005, Fig. 16: 34., Matney, 2007, Fig. 19: c., Curtis and Green, 1997, Fig. 32: 72-74., Fig. 38: 160., Lumsden, 1999, Fig. 8: 45-46., Hausleiter, 1999, Fig. 2: 4., Fig. 6: 78-79.

7.2.2. Kapalı kaplar

Aşağı Salat Yeni Asur Dönemi kapalı kaplar grubunda değerlendirilen formlar, boyunsuz çömlekler (Tip 8), geniş ağızlı çömlekler (Tip 9), uzun boyunlu çömlekler (Tip 10), kısa boyunlu (Tip 11), şişeler (Tip 12), yayıklar (Tip 13) olmak üzere 6 ana grupta sınıflandırılmıştır.

7.2.2.1. Çömlekler

Aşağı Salat Höyüğü seramiği içerisinde çömlekler % 30,20'lik oranla çanaklardan sonra en yoğun ikinci grubu oluşturmaktadır. Aşağı Salat'ta çömlek formuna sahip kaplar 4 ana form (Tip 8-11) ile temsil edilmektedir. Söz konusu ana kap tipleri kendi içinde önce gövde biçimlerine daha sonra ise dudak, ağız ve boyun özelliklerine göre alt tiplere ayrılmıştır.

Tip 8: Boyunsuz Çömlekler

7 örnekle az rastlanan tipler arasında yer alan boyunsuz çömlekler 3 alt tipe ayrılmıştır. Erken Demir Çağ tiplerinin devamı niteliğindeki parçalar genellikle basit ağız kenarlıdır.

Tip 8.1: Basit ağız kenarlı, ağız kenarından dibe doğru genişleyen gövdeye sahip çömlekler (**Şek. 26: 224-226**) el yapımı olup, Orta Demir Çağı'na tarihlenen benzerleri Khirbet Khatuniyeh³⁸², Tell Afis³⁸³ ve Lidar Höyük'te³⁸⁴, daha dik gövdeli örneğin (**Şek. 26: 227**) benzerleri ise Kilokki Tarlası³⁸⁵ ve Lidar Höyük'te³⁸⁶ ele geçmiştir.

Tip 8.2: Bu tip içerisinde içe eğik, basit ağız kenarlı örneklerin (**Şek. 26. 228-229**) M.Ö. 1000-900 yıllarına tarihlenen benzerine Lidar Höyük'te³⁸⁷, daha geç örneklerine Habur Bölgesi'nde³⁸⁸ rastlanmıştır.

³⁸² Curtis, Green, 1997, Fig. 50: 233.

³⁸³ Oggiano, 1999, Fig. 10: 5.

³⁸⁴ Müller, 1999, Abb.11: 2.

³⁸⁵ Ökse ve diğerleri, 2014, 228: 563-564.

³⁸⁶ Müller, 1999, Abb. 17: 4.

³⁸⁷ Müller, Abb. 11: 2.,

³⁸⁸ Bonacossi, 1999, Abb.7: h.

Tip 8.3: Aşağı Salat'ta dik gövdeli, dışa hafif çekik tek örneği bulunan formun (Şek. 26: 230) benzerlerine Khirbet Khatuniyeh³⁸⁹ ve Gre Dimse³⁹⁰ gibi merkezlerde rastlanmaktadır.

Tip 9: Geniş Ağızlı Çömlekler

Aşağı Salat'ta ele geçen çömlekler arasında 55 örnekle en yoğun grubu oluşturan geniş ağız kenarlı çömlekler, ağız biçimlerine göre 3 alt tipe ayrılmıştır.

Tip 9.1: Ağız genişliği 40 cm'ye ulaşan iri boyutlu parçalar arasında yer alan basit ağız kenarlı, çok kısa boyunlu, küresel gövdeli (Şek. 27: 231-232) bu tipin Orta Demir veya Yeni Asur Dönemi'ne ait yayınlanmış benzerine rastlanmamıştır.

Tip 9.2: Aşağı Salat'ta geniş ağızlı çömlekler içerisinde en yoğun grubu oluşturan bu gruptaki parçaların ağız biçimleri kendi içlerinde küçük farklılıklar gösterse de, bu tip için genel olarak dışa çekik ağız kenarlı çömlekler tanımlaması kullanılmıştır. Söz konusu tip içerisinde ağız kenarı dışa hafif kıvrık, geniş boyunlu örneklerin (Şek. 27: 233-235) Yeni Asur Dönemi'ne ait benzerlerine Khirbet Khatuniyeh, Qasrij Cliff, Khirbet Qasrij ve Nineveh'de rastlanmıştır³⁹¹. Dışa çekik, kalınlaştırılmış ağız kenarlı, uzun gövdeli örneklerin benzerlerine ise (Şek. 27: 236-239) Gre Abdurrahman, Talavaş Tepe, Hirbemerdon Tepe, Gre Dimse, Kar-Tukulti-Ninurta, Tell Abu Danne (Suriye) ve Tell Sheikh Hassan'da rastlanmaktadır³⁹². Dışa çekik ağız kenarlı, geniş boyunlu, uzun gövdeli çömlekler Aşağı Salat'ta 8 örnekle temsil edilmektedir (Şek. 27: 241-248). Bu grubun M.Ö. 650-600 yılları arasına tarihlenen örnekleri Lidar Höyük'te, M.Ö. 6.yy'a ait örnekleri ise Tille Höyük'te ele geçmiştir³⁹³. Ağız kenarında ve altında yiv veya bant bezeme bulunan, dışa çekik ağız kenarlı, geniş boyunlu çömlekler (Şek. 28: 249-259) formları itibari ile tencereye benzemektedirler. Söz konusu örneklerin benzerleri Nineveh, Khirbet Khatuniye, Kar-Tukulti-Ninurta, Tell Abu Dahir'de ele geçmiştir³⁹⁴. Bu grup arasında ağız kenarı düzleştirilmiş ve dışa kalınlaştırılmış, daha dar boyna sahip iki örneğin (Şek.

³⁸⁹ Curtis, Green, 1997, Fig. 50: 240.

³⁹⁰ Karg, 1999, Şek. 9: 10.

³⁹¹ Curtis, Green, 1997, Fig. 51: 258., Curtis, 1989, Fig. 12: 65., Fig. 36: 220-224, Lumsden, 1999, Fig. 7: 38.

³⁹² Özkaya ve diğerleri, 2012, Çiz. 3: 452., Parker and Creekmore, 2002, Fig. 39: a., Guarducci, 2016, Pl. CVIII: 32., Karg, 1999, Şek. 10: 13., Schmidt, 1999, Abb. 5b: 6., Bonacossi, 1999, Abb. 9: b., Schneider, 1999a, Abb. 10: 1-2.

³⁹³ Müller, 1999, Abb.20: 16,18, 2., Blaylock, 1999, Fig. 11: 17-19.

³⁹⁴ Lumsden, 1999, Fig.7: 39., Green, 1999, Fig.5: 4., Curtis and Green, 1997, Fig.51., Schmidt, 1999, Abb.5b: 20.

28: 249-250) Yeni Asur Dönemi'ne ait benzerleri Kumru Tarlası ve Kilokki Tarlasında mevcuttur³⁹⁵.

Bu grup içerisinde geniş boyunlu ve geniş gövdeli örneklerin dışa çekik ağız kenarları hafif yuvarlatılmıştır (**Şek. 29: 260, 262, 264, 267, 270**). Bu örneklerin benzerleri Pir Hüseyin ve Kumru Tarlası'nda ele geçmiştir³⁹⁶. Kalınlaştırılmış ağız kenarlı ve ağız kenarı hafif dışa sarkık örneğin (**Şek. 29: 269**) bir benzeri ise Kilokki Tarlası'nda mevcuttur³⁹⁷. Dışa çekik ağız kenarlı grup içerisinde hafif sivriltilmiş dudağa sahip, geniş boyunlu örneklerin (**Şek. 29: 263, 266, 271**) benzerine Qasrij Cliff ve Khirbet Qasrij'da rastlanmaktadır³⁹⁸.

Tip 9.3: Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, geniş ve uzun gövdeli, ağız kenarı veya boynun altında bant şeklinde kabartma bulunan bu tip (**Şek. 30: 274-281**), Aşağı Salat'ta 8 örnekle temsil edilmektedir. Bu tipin Yeni Asur Dönemi'ne tarihlenen benzerlerine Kavuşan Höyük, Khirbet Khatuniyeh, Khirbet Qasrij, Lidar Höyük ve Tell Taya'da rastlanmıştır³⁹⁹.

Tip 10: Uzun Boyunlu Çömlekler

Yeni Asur çanak çömleği içinde yer alan dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, boyunlu çömlekler, Asur ülkesi ve Kuzey Suriye'de olduğu gibi Yukarı Dicle Bölgesi'nde de bu dönemin standart kap biçimlerindedir⁴⁰⁰. Aşağı Salat'ta 26 örnekle temsil edilen uzun boyunlu çömlekler, ağız biçimlerine göre iki alt tipe ayrılmıştır.

Tip 10.1: Dışa yatık boyunlu ve dışa çekik ağız kenarlı çömleklerden oluşan bu tipteki örneklerin (**Şek. 31: 282-295**) ağız kenarında Asur seramiğinde karakteristik olan kabartma halinde bant bulunmaktadır. Bu tipin benzerleri Yukarı Dicle Bölgesi'nde Boztepe, Ziyaret Tepe, Gre Dimse, Hirbemerdon Tepe, Asur çekirdek bölgesinde Kar-Tukulti-Ninurta, Tell Shelgiyya, Habur Vadisi'nde Tell Rad Shagrah gibi merkezlerde mevcuttur⁴⁰¹.

³⁹⁵ Ökse ve diğerleri, 2014, 210: 456.

³⁹⁶ Köroğlu, 1998, Res.15: 16-17., Ökse ve diğerleri, 2014, 176:219.

³⁹⁷ Ökse ve diğerleri, 2014, 204: 419.

³⁹⁸ Curtis, 1989, Fig.12: 68., Fig.32: 164.

³⁹⁹ Curtis, 1989, Fig.33: 182, Anastasio, 2010, Pl.43: 13., Curtis and Green, 1997, Fig. 47: 218., Kozbe, 2014, Res. 7: 13,17,20., Müller, 1999, Abb.21: 4., Hausleiter, 2010, Taf.117: R4.

⁴⁰⁰ Kozbe, 2006, 499.

⁴⁰¹ Parker and Creekmore, 2002, Fig.17: p., Matney ve diğerleri, 2002, Fig.13:4., Karg, 1999, Şek.10:12., Guarducci, 2016, Pl.CV: 1., Schmidt, 1999, Abb.5b: 17-19., Green, 1999, Fig.6: 15,16., Reiche, 1999, Fig.10: s.

Tip 10.2: Uzun boyunlu çömlekler arasında dik boyunlu, dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı çömlekler, (**Şek. 31: 296-307**) Asur coğrafyasında geniş bir yayılım alanına sahip ve sıklıkla kullanılan depo kaplarından. Söz konusu dar ağızlı çömleklerin yüksekçe olan boyun kısımlarını bilezik gibi çevreleyen tek bir kabartma halka (**Şek. 31: 297**) önemli bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tipin benzerlerine Yukarı Dicle Bölgesi'nde tarımsal üretime yönelik merkezlerden Kavuşan Höyük, Gre Abdurrahman, Boztepe'de, Cizre Bölgesi'nde Yankale Höyük ve Silopi Höyük'te rastlanmaktadır⁴⁰². Asur çekirdek bölgesinde Nineveh, Nimrud, Khirbet Khatuniyeh, Fort Salmannassar bu tipin görüldüğü başlıca merkezler arasındadır⁴⁰³.

Tip 11: Kısa Boyunlu Çömlekler

Aşağı Salat'ta 35 örnekle temsil edilen kısa boyunlu çömlekler ağız biçimlerine göre kendi içerisinde 3 alt tipe ayrılmıştır.

Tip 11.1: Bu tip içerisindeki dik ve çok kısa boyunlu, geniş gövdeli çömleklerin ağız biçimi olarak çok çeşitlenmesi olmasına rağmen, basit ağız kenarlı örnekler (**Şek. 32: 308-313**) nadir olarak ele geçmiştir. Daha yerel bir işçiliğe işaret eden formun benzerleri Lidar Höyük, Kar-Tukulti-Ninurta ve Qasrij Cliff'te ele geçmiştir⁴⁰⁴. Bu grup içerisinde çömlekçik olarak değerlendirilebilecek, kısa ve yuvarlak gövdeli, basit ağız kenarlı formun (**Şek. 32: 314-316**) benzerleri Kavuşan Höyük'ten bilinmektedir⁴⁰⁵.

Tip 11.2: Bu tip içerisinde yer alan örnekler, boyun, gövde ilişkisi gözetilerek kendi içinde de gruplara ayrılmış ve tüm örnekler için dışa çekik ağız kenarlı tanımlaması kullanılmıştır. Geniş ve dışa hafif yatık boyunlu, dışa çekik 6 örneğin (**Şek. 33: 317-322**) benzerleri Gre Dimse ve Hirbemerdon Tepe'de ele geçmiştir⁴⁰⁶. Geniş boyunlu, dışa hafif kıvrık ağız kenarlı örneklerin (**Şek. 33: 325, 326**) benzerlerine ise Khirbet Qasrij, Tell Sheikh Hassan ve Lidar Höyük'te rastlanmıştır⁴⁰⁷. Bu grup içerisinde dar boyunlu, yuvarlak veya küresel gövdeli, dışa çekik ağız kenarlı çömlekler 6 örnekle (**Şek. 34: 329-334**) temsil edilmektedir. Benzerlerine Tille Höyük, Tell Rad Shagrah ve Tell Sheikh

⁴⁰² Kozbe, 2006, Res.25. 1-8., Özkaya ve diğerleri, 2012, Çiz.3: 223., Parker, 2003, Fig.10: b,c., Parker and Creekmore, 2002, Fig.17: c.

⁴⁰³ Lumsden, 1999, Fig.6: 30,31., Hausleiter, 1999, Fig.2: 6., Curtis and Green, 1997, Fig.39: 167-169., Oates, 1959, Pl.38.99., Pl.39: 101.

⁴⁰⁴ Müller, 1999, Abb.18: 11., Schmidt, 1999, Abb.4: 23., Curtis, 1989, Fig.13: 79.

⁴⁰⁵ Kozbe, 2006, Res.7: 5,6.

⁴⁰⁶ Karg, 1999, Şek.11: 4., Guarducci, 2016, Pl.CVII: 22.

⁴⁰⁷ Müller, 1999, Abb.14: 4., Schneider, 1999a, Abb.9: 1., Curtis, 1989, Fig.36: 222.

Hassan gibi merkezlerde rastlanan bu tip, uzun boyunlu çömlekler gibi karakteristik tiplerdendir⁴⁰⁸. Kısa boyunlu çömlekler arasında son grubu, dışa eğik boyunlu, dışa çekik ağız kenarlı örnekler (Şek. 34: 335-339) oluşturmaktadır. Bu tipin Kumru Tarlasında ele geçen benzerleri Orta Demir Çağ'a tarihlendirilmiştir⁴⁰⁹.

Tip 11.3: Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, kısa boyunlu ve geniş gövdeli parçalardan oluşan bu grup 3 örnekle temsil edilmektedir. Dik boyunlu, kısa ve yuvarlak gövdeli örneğin (Şek. 34: 340) bir benzeri Tell Sheikh Hassan'da, geniş gövdeli örneklerin (Şek. 34: 341, 342) benzeri ise Khirbet Khatuniyeh'de ele geçmiştir⁴¹⁰.

7.2.2.2. Şişeler

Tip 12: Şişeler

Aşağı Salat'ta 2 örnekle temsil edilen bu tipin Asur sermik repertuarında çok fazla çeşidi bulunmaktadır. Genellikle kulpsuz olan bu formda boyun ve dip, gövdeden her zaman daha dar bir yapıya sahiptir⁴¹¹. Ağız kenarı altı ve boyunda, kabartma şeklinde bant bezeme yer alan, hafif omuzlu örneğin (Şek. 35: 343) Erken Yeni Asur Dönemi ve M.Ö. 7.yy.'a tarihlenen dışa çekik ağız kenarlı benzerleri Assur'da⁴¹², dışa hafif çekik ağız kenarlı, geniş gövdeli örneğin benzeri (Şek. 35: 344) ise Tell Shelgiyya'da⁴¹³ ele geçmiştir.

7.2.2.3. Yayıklar

Tip 13: Yayıklar

Aşağı Salat'ta olasılıkla yayık işlevine sahip kaplara ait iki ağız parçası (Şek. 35: 345-346) ele geçmiştir. Yayınlanmış herhangi bir benzerine rastlanmayan söz konusu formun ağız kenarı konik bir yapıya sahiptir.

7.2.3. Dipler

Aşağı Salat Yeni Asur Dönemi seramiği içinde 42 dip parçası ele geçmiştir. Bunlar öncelikle halka dipler, düğme dipler, düz dipler, sivri dipler ve yuvarlatılmış dipler olmak üzere 5 ana gruba ayrılmıştır.

⁴⁰⁸ Blaylock, 1999, Fig.13: 1,2., Reiche, 1999, Fig.10:g., Fig.11: k., Schneider, 1999b, Abb.13:1.

⁴⁰⁹ Ökse ve diğerleri, 2014, 146: 16.

⁴¹⁰ Schneider, 1999, Abb.7: 8., Curtis and Green, 1997, Fig.50: 250.

⁴¹¹ Anastasio, 2010, 48.

⁴¹² Hausleiter, 2010, Taf.2: kn., Taf.21:d.

⁴¹³ Green, 1999, Fig.6: 14.

Tip 1: Halka Dipler

Aşağı Salat'ta 22 örnekle temsil edilen ve dipler arasında en yoğun grubu oluşturan halka dipler 4 ayrı alt tipe ayrılmıştır.

Tip 1.1: İçi çukur düz dip olarak da tanımlanabilecek bu dip türünde⁴¹⁴ daha sığ halka dipler bulunmaktadır (**Şek. 36: 1-5, 10, 11**). Söz konusu diplerin benzerlerine Kar-Tukulti-Ninurta, Khirbet Karhasan, Tell Rad Shagrah'ta rastlanmaktadır⁴¹⁵. Diğerlerine göre daha yüksekçe ve belirgin olan halka diplerin (**Şek. 36: 6, 8, 9**) benzerleri Nineveh'de mevcuttur⁴¹⁶. Düğme dibi andıran daha küçük boyutlu halka dibin (**Şek. 36: 7**) benzeri ise Tell Rad Shagrah'ta ele geçmiştir⁴¹⁷.

Tip 1.2: Daha yüksek ve daha yağın olan bu tipteki halka diplerin (**Şek. 36: 12-18**) benzerleri Tille Höyük ve Oasrij Cliff'te ele geçmiştir⁴¹⁸.

Tip 1.3: Aşağı Salat'ta halka biçimli 4 örnek ele geçmiştir. Daha prestijli kaplara ait olan yüksek halka şeklindeki kaidenin (**Şek. 36: 20**) benzerlerine Fort Salmanassar, Tille Höyük ve Tell Sheikh Hamad'da rastlanmıştır⁴¹⁹.

Tip 1.4: Düz bir dibe halka biçimli bir oluk açılarak biçimlendirilmiş bu dipler, yivli halka dip olarak adlandırılmıştır⁴²⁰. Aşağı Salat'ta bu tipe ait sadece bir örnek ele geçmiştir (**Şek. 36: 23**). Bu örneğin Yeni Asur Dönemi'ne ait benzeri Oasrij Cliff'te mevcuttur⁴²¹.

Tip 2: Düğme Dipler

Yeni Asur Dönemi'nin karakteristik tipleri arasında yer alan, genellikle düğme dipli kadehlere ait olan bu tip, prestijli kaplar arasında yer alsa da, başkent ve eyalet merkezlerinin yanı sıra merkezden uzakta bulunan köy niteliğindeki küçük yerleşmelerde de ele geçmiştir. Aşağı Salat'ta 5 örnekle temsil edilen bu tip 2 alt gruba ayrılmıştır.

⁴¹⁴ Şenyurt, 2006b, 143.

⁴¹⁵ Schmidt, 1999, Abb. 6b: 37., Green, 1999, Fig. 8: 8-9., Reiche, 1999, Fig. 12: k.

⁴¹⁶ Lumsden, 1999, Fig. 8: 50.

⁴¹⁷ Reiche, 1999, Fig. 8: j.

⁴¹⁸ Blaylock, 1999, Fig. 11: 31., Fig. 12: 11., Curtis, 1989, Fig. 14: 89.

⁴¹⁹ Oates, 1959, Pl. 38: 56., Blaylock, 1999, Fig. 10: 20., Anastasio, 2010, Pl. 16: 3.

⁴²⁰ Ökse, T. (1999). *Önasya arkeolojisi seramik terimleri*. (İkinci baskı). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 91.

⁴²¹ Curtis, 1989, Fig. 14: 84.

Tip 2.1: Aşağı Salat'ta 4 örnekle temsil edilen bu tipte (**Şek. 37: 24-27**) meme ucu şeklinde olan dip kısım, çoğunlukla kap çarkta iken içten bir sopa ile bastırma tekniği ile yapılmış olmalıdır. Bu tarz diplerde içte ve dışta görülen çatlak ile bozuklukların yanı sıra, iç kısımdaki çöküntü de diplerin bu teknikle yapıldığını ortaya koymaktadır⁴²². Bu tiplerin benzerlerine Asur çekirdek bölgesinin yanı sıra Yukarı Dicle Bölgesi ve Habur Vadisi'nde rastlanmaktadır⁴²³.

Tip 2.2: Sivri ve diğer düğme diplere göre daha az belirgin olan bu tipin (**Şek. 37: 28**) bir örneği Fort Salmanassar'da mevcuttur⁴²⁴.

Tip 3: Düz Dipler

Aşağı Salat'ta 11 örnekle temsil edilen düz dipler 2 ayrı alt tipe ayrılmıştır.

Tip 3.1: Aşağı Salat'ta gövdenin alt kısmı doğrudan düz dibe bağlanan bu tipe ait 5 örnek ele geçmiştir (**Şek. 37: 29-33**).

Tip 3.2. Kabın alt kısmının dip kısmı ile köşe yaparak birleştiği ve dip kısmının daha belirgin olduğu bu tipe ait 6 örnek ele geçmiştir (**Şek. 37: 34-39**).

Tip 4: Sivri Dip

Aşağı Salat'ta bu tipe ait yalnızca tek örnek (**Şek. 37: 40**) ele geçmiştir. Genellikle uzun gövdeli çömlek veya kadehlere ait olan diplerin Yeni Asur Dönemi'ne ait benzerleri Nimrud, Kar-Tukulti-Ninurta, Tille Höyük, Tell Ahmar gibi merkezlerde ele geçmiştir⁴²⁵.

Tip 5: Yuvarlak Dip

Bu tip Aşağı Salat'ta 2 örnek ile temsil edilmektedir. Bardak formuna ait olan yuvarlak dibin (**Şek. 37: 42**) benzerleri Asur coğrafyasında yaygın kullanılmış olup, Aşağı Salat örneğinin paralelleri Kar-Tukulti-Ninurta, Tell Ahmar, Tell Rimah, Qasrij Cliff'te ele geçmiştir⁴²⁶.

⁴²² Şenyurt, 1988, 281-291.

⁴²³ Parker and Creekmore, 2002, Fig. 15: P.R., Tekin, 2009a, Res. 13: 2., Köroğlu, 1998, Res. 9: 5-10., Şenyurt, 1988, Lev. 1: 2., Lev. 4: 1-6., Coşkun, 2013, Res. 3: 17-19., Coşkun, 2014, Fig. 4: 6,7., Schmidt, 1999, Abb. 5b: 35, 36, 38., Hausleiter, 1999, Fig. 5: 9, Fig. 6: 1., Curtis and Green, 1997, Fig. 51: 271-273.

⁴²⁴ Oates, 1959, Pl. 37:80.,

⁴²⁵ Jamieson, 1999, Fig. 2:5., Blaylock, 1999, Fig. 10: 15., Schmidt, 1999, Abb. 5b: 49., Hausleiter, 1999, Fig. 2: 3.

⁴²⁶ Hausleiter, 2010, Taf. 77: 1.11., Schmidt, 1999, Abb. 4:17., Jamieson, 1999, Fig. 4: 4., Curtis, 1989, Fig. 10: 36.

7.2.4 Gövde parçaları ve kulplar

Aşağı Salat'ta bezemeli gövde parçaları 4 örnekle temsil edilmektedir. Yeni Asur seramiğinde az görülen boya bezemeli parçaların dışında (**şek. 38: 1, 3**) Erken Demir ağ'ında sıklıkla görülen ve Orta Demir ağ'ında da kullanımı devam eden yiv bezeme (**şek. 38: 2**) ve kabartma bezemeli parçalar (**şek. 38: 4**) da ele geçmiştir. Yiv bezemeli örneğin benzerine Talavaş Tepe'de rastlanmıřtır⁴²⁷.

⁴²⁷ Parker, 2003, Fig. 15: k.

8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Yukarı Dicle Havzası, Dicle Nehri ve kollarının beslediği verimli ovalara ve zengin yer altı kaynaklarına sahip olması bakımından M.Ö. 13. yy'dan itibaren Asur Devleti'nin ilgilendiği başlıca bölgelerden biri olmuştur. Yazılı kaynaklardan öğrenildiği kadarı ile Orta Asur Dönemi'nde bölgede bir hâkimiyet sağlanmış olsa da, söz konusu egemenlik bölgenin yerleşim şablonunda köklü değişiklikler yapmamış ve bu dönemde bölgede kurulan *Dunnu Sistemi*⁴²⁸ ile tarımsal organizasyon sağlanmıştır.

Her ne kadar bölgede Orta Asur Dönemi'nde de tahkimli büyük kentler kurulmuş olsa da, yazılı kaynaklarda Yukarı Dicle Havzası'nda II. Asurnasirpal'den (M.Ö. 883-859) önce önemli Asur merkezleri ve garnizon niteliğindeki kaleler yer almaz⁴²⁹. Gerek M.Ö. 12. yy'da Önasya'da yaşanan siyasi bunalım gerekse bölgedeki yoğun Arami göçleri nedeni ile Asur Devleti bölgede güç kaybetmiş ve neredeyse çekirdek bölgesine çekilmek zorunda kalmıştır. Erken Demir Çağı'nda bölgede hiyerarşik bir sistemin olmadığı ve yerel kültürün baskın olduğu bir yerleşim düzeni kurulmuş olup, bölgede yapılan yüzey araştırmaları ve kazılarda ele geçen veriler bu durumu destekler niteliktedir. Erken Demir Çağı'ndaki kısa kesintinin ardından M.Ö. 10. yy'ın sonu ve 9. yy'ın başında bölgenin doğusuna ve güneyine yapılan seferler II. Asurnasirpal'e bölgedeki egemenlik için zemin hazırlamış ve bir nevi Yukarı Dicle Havzası'nın kapılarını Asur İmparatorluğu'na yeniden açmıştır⁴³⁰.

Yeni Asur Dönemi ile birlikte Erken Demir Çağ'da terkedilen merkezlere tekrar yerleşirken, Dicle Nehri kıyısında yeni yerleşimler de kurulmuştur. Bölgede gerçekleştirilen yüzey araştırmaları, Erken Demir Çağ'da yerleşilen 32 hektarlık alanın Yeni Asur Dönemi'nde yaklaşık 90 hektara çıktığını göstermektedir⁴³¹. Büyük çoğunluğu 1 hektardan küçük olan köy niteliğindeki yerleşmelerle birlikte Dicle Nehri'nin kuzeyinde ve güneyinde, eyalet merkezi Ziyaret Tepe'yi çevreleyecek bir yerleşim ağı kurulmuştur. Asur İmparatorluğu'nun bu dönemde ekonomik çıkarları doğrultusunda uyguladığı tarımsal kolonizasyona bağlı yerleşim şablonu, bölgeye yapılan toplu nüfus aktarımları ile de desteklenmiştir.

⁴²⁸ Bkz. (sayfa 17).

⁴²⁹ Parker, B. (2001). *The mechanics of empire. The northern frontier of Assyria as a case study in imperial dynamics*. Helsinki: Vammalan Kirjapaino Oy, 206.

⁴³⁰ Parker, 2001, 206.

⁴³¹ Parker, 2003, 525-556.

Yeni Asur kralları, ele geçirdikleri bölgeleri birbirinden farklı yöntemlerle Asur'a bağlamış ve öncelik verimli tarım alanlarına, hammadde kaynaklarına giden yollara verilmiştir. Merkeze yakın bölgeler inşa programları, nüfus nakilleri ve merkezden yapılan yönetici atamaları ile Asurlulaştırılmış, Kuzey Suriye ve Güney Mezopotamya'daki köklü merkezlerdeki düzen fazla değiştirilmeden vasal konuma getirilmiştir⁴³².

Doğrudan ve dolaylı olarak ikiye ayrılan bu kontrol yöntemlerinde, bir bölgeden sağlanacak ekonomik çıkar ile uygulanacak kontrolün yarattığı masraf arasındaki oran önemlidir. Eyalet sistemini içeren doğrudan kontrol hem masraflı hem de geliri fazla olan bir yöntemdir. Tuşhan/Ziyaret Tepe eyaletinde görüldüğü gibi bir bölgeyi tamamen kendi toprakları gibi kullanarak ekonomik ve jeopolitik konumundan çıkar sağlamak, aynı zamanda o bölgeye alt yapıdan askeri güvenliğe kadar pek çok alanda hizmet götürmek anlamına gelmektedir. Dolayısıyla eyalet sisteminin uygulanacağı bölgenin, yapılan masrafların karşılığını ödeyecek ve artı ürün bırakacak kadar verimli olması ön koşuldur ki Yukarı Dicle Bölgesi söz konusu koşulların hepsine sahiptir⁴³³.

Boyutları ve buluntuları bakımından dikkat çekici merkezlerin Dicle Nehri kıyısında olması, Asur İmparatorluğu'nun sınırlarının bu nehir tarafından çizildiği anlamına gelmemektedir. Özellikle yaz aylarında azalan suları nedeni ile kolayca geçilebilen nehir yatağı, bir engel oluşturması nedeni ile değil, verimli tarım alanları nedeniyle kentleşmede önemsenmiştir⁴³⁴. Tez çalışmasının konusunu oluşturan Aşağı Salat Höyüğü'nde Dicle Nehri'nin kuzeyinde, nehir kıyısında, verimli tarım arazisinde yer alan yerleşmelerden biridir. Yeni Asur Dönemi içinde küçük köy tipi olarak değerlendirilen yerleşimlerden olan Aşağı Salat Höyüğü, stratejik konumu nedeni ile önemlidir. Dicle Vadisi'ni doğuya götüren doğal güzergâh, nehrin kuzey yakasında Abir Tepe ve Beyaztoprak Tepe, güney yakasında Tavya sırtı tarafından engellendiği için bugün de olduğu gibi nehir ancak höyüğün bulunduğu noktada geçilmeye uygundur⁴³⁵. Aşağı Salat Mevkii'nin Dicle Nehri'nden en azından yaz aylarında geçit sağlayan bir geçiş noktası konumunda olması ekonomik açıdan olduğu kadar jeostratejik açıdan da önemlidir⁴³⁶.

⁴³² Florioti Duymuş, H. (2012). Yeni Asur Devri'nde gerçekleştirilen toplu nüfus nakillerinden örnekler. *History Studies*, 4 (2), 149-168.

⁴³³ Baştürk, 2006, 101.

⁴³⁴ Köroğlu, 2002,449-475.

⁴³⁵ Şenyurt, 2002a, 672.

⁴³⁶ Şenyurt, 2002a, 673.

Stratejik konumu ve verimli tarım arazilerine sahip olması nedeni ile yerleşilen Aşağı Salat Höyüğü'ne, M.Ö. 2. binyılda görülen boşluktan sonra Erken Demir Çağ'da tekrar yerleşilmiş ve bölgedeki diğer yerleşimlerde görüldüğü üzere geçici bir yapılanma ile birlikte yerel kültürün baskın olduğu bir dönem yaşanmıştır.

Yeni Asur Dönemi'nde Asur İmparatorluğu'nun bölgede uyguladığı politika ile uyumlu olarak Tuşhan'ın denetiminde tarımsal üretimin amaçlandığı köy niteliğindeki yerleşimde açığa çıkarılan 3 evreli mimari, aynı amaca hizmet eden Kavuşan Höyük, Hakemi Use, Gre Abdurrahman, Boztepe yerleşmeleri ile benzerlikler göstermektedir. Genellikle bütünlükten uzak mimari unsurların tespit edilmesindeki en büyük sorun Yeni Asur Dönemi tabakasının Ortaçağ'da açılan çukur ve mezarların tahribatına uğramasıdır. Söz konusu yerleşmelerin üzerinde günümüzde modern tarım yapılması da mimari bütünlüğün bozulmasında etkindir. Genellikle taş temelsiz kerpiç duvarlar, az da olsa zayıf taş temelli duvar kalıntıları, sıkıştırılmış toprak tabanlar, dere taşlarının kullanıldığı taş döşeme tabanlar Aşağı Salat Yeni Asur Dönemi mimari geleneğini oluşturmaktadır. Aşağı Salat'ta Yeni Asur Dönemi'nin erken evresine (AS 3c) ait olan kerpiç duvarlar, diğer evrelere göre daha düzenli olup, her ne kadar sınırlı bir bölümü kazılmış olsa da, bu alanda daha muntazam ve daha büyük bir yapının varlığına işaret etmektedir. Kuzey-güney uzantılı 9 m. uzunluğundaki duvar ve bu duvarı kesen yan duvarlar, birden fazla odaya sahip bir mekâna, bu yapı çevresinde ele geçen ocak ve bazalt öğütme taşları da yapının işlevine işaret eder. Her 3 evrede de açığa çıkarılan tandır ve ocaklar mekânların dışında, ortak kullanım alanlarında bulunmaktadır ve bu ortak kullanım şekli, günümüzde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki köy ve kasabalarda da görülmektedir.

Aşağı Salat'ta açığa çıkarılan 10 mezarın 1'i tuğla mezar, 9'u basit toprak mezarlardan oluşmaktadır. Exrtamural mezarlık anlayışının benimsenmediği mezarlar genellikle yerleşim birimi içinde ortaya çıkarılmıştır. Genellikle doğu-batı uzantılı mezarlar her zaman tek bir birey için kullanılmış, çoklu gömü tespit edilmemiştir. Höyükteki günümüz tahribatı ve Orta Çağ tabakasının tahribatından etkilenen mezarlarda, kimi gömülerin bazı kemiklerinde eksiklikler olduğu ve mezar hediyelerinin de mezar çevresine dağıldığı tespit edilmiştir.

Yukarı Dicle Bölgesi'nde *Asur tipi seramik* olarak adlandırılan ve çark yapımı olan kap parçaları, ince kum, taşçık, mika ve kireç katkılıdır. Hamur renkleri gri, kahverengi tonlardan, kırmızının tonlarına kadar değişmektedir. Dış yüzeyleri genellikle devetüyü ve

kahverengi tonlarından kırmızı tonlarına değişen seramikler genellikle kendinden astarlıdır⁴³⁷. Aşağı Salat'ta ele geçen seramikler, bölgedeki diğer yerleşimlerle ve Asur çekirdek bölgesindeki merkezlerle paralellik göstermektedir. Asur etkisinin yoğun olarak görüldüğü Aşağı Salat seramiklerinde, yerel üretim olan el yapımı basit formlar da yer almaktadır. Daha çok kuzeyli topluluklara işaret eden bu kaplar, Aşağı Salat'ta Yeni Asur Dönemi'nde farklı toplulukların kültür ve yaşam tarzlarına işaret etmesi açısından önemlidir.

Formlarına göre çeşitli alt gruplara ayrılan çanaklar en yoğun grubu oluşturmaktadır. Bunlar arasında yuvarlak gövdeli çanaklar ve omurgalı çanaklar sık karşılaşılan tiplerdendir. Yerleşmenin tarımsal üretime dönük işlevi ile ele geçen çömlek veya depolama kaplarının sayısında da bir uyum söz konusudur. Ele geçen çömler arasında geniş ağızlı olarak tanımlanan çömler en yoğun grubu oluşturmaktadır. Saray malı olarak tanımlanan memecik dipli kadehlerin, ince mal olarak tanımlanan kaliteli örneklerin ve nitelikli formların Aşağı Salat gibi tarımsal köy tipi yerleşiminde ele geçmesi yerleşimin eyalet başkenti Ziyaret Tepe'ye yakınlığı ve Aşağı Salat'taki hiyerarşi veya statü farkıyla açıklanabilir. Nitekim Yeni Asur Dönemi'nin son evresine tarihlenen M-29 ve M-58 mezarları Aşağı Salat'taki hiyerarşik düzen hakkında fikir sahibi olmamızı sağlar.

Aşağı Salat'ta incelenen tüm veriler, yerleşmenin Erken Demir Çağ'daki zayıf organizasyonlu yapısının Yeni Asur Dönemi'nde (M.Ö. 9.-7.yy.) değiştiğini göstermektedir. Ziyaret Tepe ve Üçtepe gibi büyük merkezlerin başını çektiği ve bu merkezlerin etrafındaki küçük tarım köyleri tarafından desteklenen, sosyal ve ekonomik açıdan güçlü bir organizasyon içinde Aşağı Salat yerleşmesi de kendine yer bulmuş ve deyim yerindeyse zincirin bir halkasını oluşturmuştur. Asur İmparatorluğu'nun yıkılması ile birlikte bölge uzun bir aradan sonra tekrar karanlığa gömülmüş ve Aşağı Salat Höyüğü'de bu dönemde terk edilmiş (M.Ö. 612-609), höyüğe uzun bir aradan sonra Orta Çağ'da tekrar yerleşilmiştir.

Görüldüğü üzere Yukarı Dicle Bölgesi'nde Yeni Asur Dönemi'ne ait arkeolojik malzemenin Dicle'nin kuzeyi, güneyi fark etmeksizin irili ufaklı pek çok merkezde ele geçmiş olması Assur yayılımının sonuçlarını göstermesi açısından önemlidir. Bu yayılım bölge adına olumlu sayılabilecek ve hayatın tüm alanlarını kapsayacak bir takım değişimlerle sonuçlanmıştır. Ancak bu değişimler hâkimiyet altına alınan diğer topraklarda

⁴³⁷ Ökse, 2014, 236.

olduğu gibi tamamen Asur'un ihtiyaçlarını karşılamak adına bölgenin ekonomik ve stratejik olanaklarından en st düzeyde yararlanabilmek için gerçekleştirilen, sömürüye yönelik bir yayılımın zorunlu uygulamalarıdır⁴³⁸.

⁴³⁸ Baştürk, 2006, 109.

9. KÜÇÜK BULUNTU KATALOĞU

ŞEKİL 1

Env. no: AS 10-3

Şekil no: 1 **Kat. no:** 1

Buluntu Yeri: AS 10 V36-21

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Tekerlek

Üretildiği Madde: Pişmiş Toprak

Ç: 8,9 cm. **DÇ:** 0,7 cm. **K:** 2,2 cm.

Tanım: Düzensiz yuvarlak formlu kaba hamurlu orta kısmı delikli tekerlek. Hamur iri taşçık ve mika katkılıdır. Kötü pişirilmiş olup yüzeyde pişirmeden kaynaklı alacalanmalar görülmektedir. Hamur, iç ve dış yüzey kırmızımsı sarı ve tonlarındadır. (5YR 6/6)

Env. no: ---

Şekil no: 1 **Kat. no:** 2

Buluntu Yeri: AS 10 V36-19

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Hayvan Figürini

Üretildiği Madde: Pişmiş Toprak

U: 4,5 cm. **Y:** 4,3 cm.

Tanım: Pişmiş topraktan yapılmış, gövdesinin büyük kısmı eksik olmakla birlikte, arka ayaklarının dize kadar olan bölümü ve sağrısı korunmuştur. Kaba hamurludur. Hamur, iç ve dış yüzey kırmızı ve tonlarındadır. (2,5 YR 5/6)

Env. no: AS 10-21

Şekil no: 1 **Kat. no:** 3

Buluntu Yeri: AS 10 V36-31

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Boncuk

Üretildiği Madde: Pişmiş Toprak

U: 2,4 cm. **DÇ:** 0,6 cm. **K:** 2 cm.

Tanım: Basık silindir formlu, kahverengi renkte boncuk. İp deliği dikine açılmış olup form kaba ve düzensizdir. Hamur, iç ve dış yüzey sarımsı kırmızı ve tonlarındadır. (5YR 5/6).

Env. no: AS 10-11

Şekil no: 1 **Kat. no:** 4

Buluntu Yeri: AS 10 Y36-19

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Ağırılık

Üretildiği Madde: Pişmiş Toprak

U: 4,2 cm. **DÇ:** 1 cm. **K:** 2,5 cm.

Tanım: Silindir formulu kaba hamurlu, astarsız ve perdahsız ağırılık sütlü kahverengi renkte yüzey renklerine sahiptir. Hamur, iç ve dış pembemsi gri ve tonlarındadır. (7,5 YR 7/2)

ŞEKİL 2

Env. no: ----

Şekil no: 2 **Kat. no:** 5

Buluntu Yeri: AS 10 V36-90

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Kandil

Üretildiği Madde: Pişmiş Toprak

U: 8,3 cm. **Y:** 3,8 cm. **G:** 8,1 cm.

Tanım: Pişmiş topraktan yapılmış olup, dört ayağından ikisi korunmuştur. Eksik olan iki ayağın üzerindeki akıtacak uzantısı kırıktır. Hamur, iç ve dış yüzey açık kırmızımsı kahverengi renk ve tonlarındadır. (5YR 6/4)

ŞEKİL 3

Env. no: ----

Şekil no: 3 **Kat. no:** 6

Buluntu Yeri: AS 01 M29-5

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Bıçak

Üretildiği Madde: Bronz

U: 23,05 cm. **SU:** 10,5 cm. **AU:** 12,6 cm.

Tanım: Bıçağın uzunca düz sap kısmında kabzayı tutturacak herhangi bir perçin deliği bulunmamaktadır. Sivri uçlu bıçağın orta kesimi kullanım ve bilemeye bağlı olarak aşınmıştır.

Env. no: ----

Şekil no: 3 **Kat. no:** 7

Buluntu Yeri: AS 01 M29-6

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Bıçak

Üretildiği Madde: Bronz

U: 23,35 cm. **SU:** 9,6 cm. **AU:** 13,6 cm.

Tanım: Bıçağın uzunca düz sap kısmında kabzayı tutturacak herhangi bir perçin deliği veya çıkıntı bulunmamaktadır. Sivri uçlu bıçağın orta kesimi kullanım ve bilemeye bağlı olarak, diğerine oranla daha az aşınmıştır.

ŞEKİL 4

Env. no: ----

Şekil no: 4 **Kat. no:** 8

Buluntu Yeri: AS 01 M29-3

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Göbekli Kâse

Üretildiği Madde: Bronz

Ç: 18,4 cm.

Tanım: Kâsenin gövde kısmı uçları oval, ince yaprak biçimli kabartma bezemeyle çepeçevre sarılıdır. Kabın alt kısmında ise omphalosun etrafını saran rozet görünümünde, damla veya daha kalın yaprak ve aralarındaki lotus dizilerinden oluşan bir bezeme bulunmaktadır.

Env. no: ----

Şekil no: 4 **Kat. no:** 9

Buluntu Yeri: AS 01 M29-4

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Göbekli Kase

Üretildiği Madde: Bronz

Ç: ---

Tanım: Aşırı korozyon nedeni ile yerinde kırılmış durumda. Kabın alt kısmında, ilki omphalosunu çevreleyen ince yaprak dizisi, ikincisi ise bu diziyi çevreleyen, uç kısımları sivri ince yapraklar ve aralarındaki damlalardan oluşan motif dizisi olmak üzere, iç içe iki bezeme şeridi bulunmaktadır.

ŞEKİL 5**Env. no:** AS 09-04**Şekil no:** 5 **Kat. no:** 10**Buluntu Yeri:** AS 09 V36-48**Yayın:** Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.**Cinsi:** Halhal**Üretildiği Madde:** Bronz**Ç:** 8,8 cm. **K:** 1,1 cm.

Tanım: Masif bronzdan kalıpla şekillendirilmiştir. Korozyonlu olup, bronz gövde sağlam yapıdadır. Baş kısımları keskin profillidir.

Env. no: AS 09-05**Şekil no:** 5 **Kat. no:** 11**Buluntu Yeri:** AS 09 V36-32**Yayın:** Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.**Cinsi:** Halhal**Üretildiği Madde:** Bronz**Ç:** 8,9 cm. **K:** 0,7 cm.

Tanım: Masif bronzdan kalıpla şekillendirilmiştir. Korozyonlu olup, bronz gövde sağlam yapıdadır. Baş kısımları keskin profillidir.

ŞEKİL 6**Env. no:** AS 09-69**Şekil no:** 6 **Kat. no:** 12**Buluntu Yeri:** AS 09 V36-67**Yayın:** Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.**Cinsi:** Küpe**Üretildiği Madde:** Bronz**Ç:** 1,3 cm.

Tanım: Yuvarlak formlu, yoğun korozyonlu bronz küpe.

Env. no: AS 09-06

Şekil no: 6 **Kat. no:** 13

Buluntu Yeri: AS 09 V36-62

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Küpe

Üretildiği Madde: Bronz

Ç: 1,3 cm.

Tanım: Yarım ay biçimli bronz küpe. Korozyonu fazla olmayıp kahverengiye yakın renklidir.

Env. no: ----

Şekil no: 6 **Kat. no:** 14

Buluntu Yeri: AS 09 V36-39

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Yüzük

Üretildiği Madde: Bronz

Ç: 1,7 cm.

Tanım: V36 açmasında p.t. şişe içinde ele geçmiştir.

Env. no: AS 09-63

Şekil no: 6 **Kat. no:** 15

Buluntu Yeri: AS 09 V35-32

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Kase

Üretildiği Madde: Bronz

Ç: 12,5 cm.

Tanım: Ağız dışı çekik olup boyun gövdeden dışı çekiktir. Karın kısmı ağızla simetrik dışı çekik şişkindir. Düz diplidir, dibe doğru hat yuvarlaklaşmaktadır. P.T. Şişe ve hayvan iskeleti ile birlikte ortaçağ silo çukurlarının tahrip ettiği bir kontekste ele geçmiştir.

ŞEKİL 7**Env. no:** AS 09-02**Şekil no:** 7 **Kat. no:** 16**Buluntu Yeri:** AS 09 V36-6**Yayın:** Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.**Cinsi:** Boncuk**Üretildiği Madde:** Mavi Taş (Lapis)**U:** 1,5 cm. **Y:** 1,4 cm.

Tanım: Oturur başı dik pozisyonda duran boğa tasvir edilmiştir. Arka kısmı yuvarlak işlenmiştir, kuyruk belirtilmemiştir. Kafa kısmında boyun oldukça iri tutulmuş çene altından gövdeye kadar ön boyun keskin ve şişkince işlenmiştir. Böylece oldukça iri boyutlu bir boğa tasvir edilmiştir. Tüm tasvir önden dikdörtgen, arkadan daha oval biçimli bir podyum üzerinde tasvir edilmiştir.

Env. no: AS 09-03**Şekil no:** 7 **Kat. no:** 17**Buluntu Yeri:** AS 09 V36-33/5**Yayın:** Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.**Cinsi:** Boncuk**Üretildiği Madde:** Frit**U:** 0,8 cm. **K:** 0,8 cm.

Tanım: Konik formlu, orta kısmı portakal dilimi biçiminde işlenmiş boncuk.

Env. no: AS 09-03**Şekil no:** 7 **Kat. no:** 18**Buluntu Yeri:** AS 09 V36-33/6**Yayın:** Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.**Cinsi:** Boncuk**Üretildiği Madde:** Frit**U:** 0,8 cm. **K:** 0,6 cm.

Tanım: Dışa basık yuvarlak formlu boncuk.

Env. no: AS 09-03

Şekil no: 7 **Kat. no:** 19

Buluntu Yeri: AS 09 V36-33/4

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Boncuk

Üretildiği Madde: Frit

U: 1,2 cm. **K:** 0,5 cm.

Tanım: Silindir formu boncuk.

Env. no: AS 09-03

Şekil no: 7 **Kat. no:** 20

Buluntu Yeri: AS 09 V36-33/2

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Boncuk

Üretildiği Madde: Frit

U: 1,1 cm. **K:** 0,5 cm.

Tanım: Elips formu boncuk.

Env. no: AS 09-03

Şekil no: 7 **Kat. no:** 21

Buluntu Yeri: AS 09 V36-33/3

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Boncuk

Üretildiği Madde: Frit

U: 1,2 cm. **K:** 0,5 cm.

Tanım: Basık düzensiz yuvarlak formu boncuk.

Env. no: AS 10-23

Şekil no: 7 **Kat. no:** 22

Buluntu Yeri: AS 10 Y36-28

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Boncuk

Üretildiği Madde: Frit

Y: 1 cm. **G:** 1,4 cm. **DÇ:** 0,4 cm.

Tanım: Karpuz dilimi biçimli beyaz renkli boncuk. Fritten şekillendirilmiş basık küresel formu boncuk üzerinde karpuz dilimi motifinde yiv bezemeler görülmektedir.

Env. no: AS 10-22

Şekil no: 7 **Kat. no:** 23

Buluntu Yeri: AS 10 Y36-44

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Boncuk

Üretildiği Madde: Frit

U: 1,4 cm. **G:** 1,1 cm.

Tanım: Ön ve arka yüzeyinde kartuş içerisinde çentik bezemeler yer alan fritten yapılmış boncuk.

Env. no: ---

Şekil no: 7 **Kat. no:** 24

Buluntu Yeri: AS 10 Y36-43

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Boncuk

Üretildiği Madde: Frit

Ç: 1,2 cm. **Y:** 0,4 cm.

Tanım: Basık düzensiz yuvarlak formlu boncuk.

Env. no: AS 10-18

Şekil no: 7 **Kat. no:** 25

Buluntu Yeri: AS 10 Y36-42

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Boncuk

Üretildiği Madde: Taş

U: 1,9 cm. **K:** 1,5 cm. **DÇ:** 0,3 cm.

Tanım: Siyah renkli, yumuşak taştan yapılmış silindir formlu boncuk. Taş oldukça yumuşak kayaktan kesilmiş olup dikine açılmış deliğin çapı oldukça küçüktür.

Env. no: AS 10-19

Şekil no: 7 **Kat. no:** 26

Buluntu Yeri: AS 10 Y36-11

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Boncuk

Üretildiği Madde: Taş

Y: 1,6 cm. **K:** 0,9 cm. **DC:** 0,3 cm.

Tanım: Siyah renkli yumuşak taştan yapılmış, düzenli kesilmiş silindir formulu boncuk.

Env. no: AS 10-20

Şekil no: 7 **Kat. no:** 27

Buluntu Yeri: AS 10 V36-87

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Hayvan figürünü biçimli Boncuk

Üretildiği Madde: Taş

U: 2,3 cm.

Tanım: Siyah renkli taştan yapılmış, hayvan figürünü biçimli boncuk. Uzun gövdenin arka kısmındaki ayaklar dışında kuyruk detayı verilmemiştir. Ön ayaklar öne doğru çıkmalı olup yüz detayında sadece sivri burun ve göz alanları belirtilmiştir. Baş kısmında çıkan yükseltiler boynuzdan daha ziyade kulak gibi görülmektedir.

Env. no: AS 10-16

Şekil no: 7 **Kat. no:** 28

Buluntu Yeri: AS 10 V36-67

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Ezgi Taşı

Üretildiği Madde: Bazalt

Y: 5,2 cm. **Ç:** 4,7 cm.

Tanım: Silindir formulu gözenekli bazalttan yapılmış ezgi taşı.

Env. no: ---

Şekil no: 7 **Kat. no:** 29

Buluntu Yeri: AS 01 M29-1

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Damga Mühür

Üretildiği Madde: Steatit

Y: 1,4 cm. **Damga Yüzeyi:** 1,3 cm. **DÇ:** 0,2 cm.

Tanım: Konik biçimli mührün damga yüzeyi yuvarlaktır. Gövdesinde yatay ip deliği mevcuttur. Linear üslubun kullanıldığı mührün ana motifini başını arkaya çevirmiş bir at tasviri oluşturmaktadır.

Env. no: AS 09-1

Şekil no: 7 **Kat. no:** 30

Buluntu Yeri: AS 09 V36-38

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Silindir Mühür

Üretildiği Madde: Frit

U: 2,5 cm. **K:** 0,8 cm.

Tanım: Sütlü beyaz renkte frit taştan yapılmıştır. Mühürde arka arkaya iki sıra kuş dizisi ile işlenmiştir. Kuşlar stilize tasvir edilmiştir.

ŞEKİL 8

Env. no: AS 09-07

Şekil no: 8 **Kat. no:** 31

Buluntu Yeri: AS 09 V35-54

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Bız (Delici)

Üretildiği Madde: Kemik

U: 10,2 cm. **K:** 0,2 cm. **G:** 1,6 cm.

Tanım: Oldukça ince ve yassı bir yapıya sahip kemik bızın iki ucu da sivrileştirilmiştir. Üzeri parlak perdahlıdır.

Env. no: AS 10-26

Şekil no: 8 **Kat. no:** 32

Buluntu Yeri: AS 10 V36-20

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: Kule başlı sap (kabza)

Üretildiği Madde: Kemik

U: 11,3 cm. **K:** 2,7 cm. **G:** 3,2 cm.

Tanım: Üst kısmı kule biçiminde işlenmiş, üzeri bezemeli sap veya kabza. Eserin alt arka kısmınının bir bölümü eksik olmakla birlikte ön yüzden tam form vermektedir. Orta bölüm iki sıra derin yatay oluk aralığına alınmış konsantrik daire ve nokta bezemelidir.

ŞEKİL 9

Env. no: ----

Şekil no: 9 **Kat. no:** 33

Buluntu Yeri: AS 01 M29-8

Yayın: Prof. Dr. S. Yücel Şenyurt'un izni ile.

Cinsi: At ritonu

Üretildiği Madde: Cam

U: 16,5 cm. **Ağız Çapı:** 5,2 cm. **Korunan Yükseklik:** 6,5 cm.

Tanım: Gece mavisi renkteki ritonun üzerinde bej ve koyu renk macunla yapılmış motifler bulunmaktadır. Özellikle boyun, yele ve sağrı kısımlarından at olduğu anlaşılan hayvanın kafası oldukça stilize biçimde belirtilmiştir.

10. SERAMİK KATALOĞU

ŞEKİL 10

Buluntu Yeri: AS 10 V36 65/11
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: Var

Kat. no: 1
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 23/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 2
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 10 YR 6/4
A. ç.: 28 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 77/6
Mal Grubu: 6
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: Var

Kat. no: 3
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 4/2 **Astar:** 10 YR 5/2
A. ç.: 30 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 23/14
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 4
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/3 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 9 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 91/9
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 5
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 19 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/15
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 6
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/10
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Kum, Taşçık, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 7
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 3/1 **Astar:** 7,5 YR 5/3
A. ç.: 21 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 56/1
Mal Grubu: 6
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: Var

Kat. no: 8
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 29 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 53/8
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 9
Tip: 1.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 3/1 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 29/9
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 10
Tip: 1.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 19 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 77/2
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık, Kum
Perdah: -

Kat. no: 11
Tip: 1.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 24 cm.

ŞEKİL 11

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 39/8
Mal Grubu: 2C
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 12
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 2,5 YR 5/6
A. ç.: 11 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/2
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 13
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 13 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 40/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 14
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 30 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/21
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: Var

Kat. no: 15
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 6,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/9
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 16
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 13 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/18
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 17
Tip: 2.1. **Yapım:** El
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 17/7
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 18
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 91/7
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 19
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 17 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 40/9
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 20
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 3/1 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 27 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 36/10
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 21
Tip: 2.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 17 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/5
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 22
Tip: 2.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 28 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 91/5
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 23
Tip: 2.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 3/1 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 9/8
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Taşçık, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 24
Tip: 2.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 7,5 YR 5/4
A. ç.: 23 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 56/35
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 25
Tip: 2.3. **Yapım:** El
Hamur: 5 YR 3/1 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 30 cm.

ŞEKİL 12

Buluntu Yeri: AS 09 V35 59/15
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 26
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 38/6
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kireç
Perdah: -

Kat. no: 27
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 40/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 28
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/4 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/1
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 29
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 28 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 30/8
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 30
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 27,4 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 17/9
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 31
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 30 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 17/3
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 32
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 34 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 33/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 33
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 6/4
A. ç.: 36 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 41/12	Kat. no: 34	
Mal Grubu: 2B	Tip: 3.1.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kum	Hamur: 5 YR 5/6	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: Var	A. ç.: 20 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V35 53/20	Kat. no: 35	
Mal Grubu: 2A	Tip: 3.1.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kum	Hamur: 5 YR 5/6	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 20 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V35 49/20	Kat. no: 36	
Mal Grubu: 2A	Tip: 3.1.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç	Hamur: 7,5 YR 4/1	Astar: 7,5 YR 6/6
Perdah: -	A. ç.: 24 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 69/20	Kat. no: 37	
Mal Grubu: 3	Tip: 3.1.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık	Hamur: 7,5 YR 6/4	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 28 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/17	Kat. no: 38	
Mal Grubu: 1A	Tip: 3.1.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç	Hamur: 10 YR 6/6	Astar: 10 YR 7/4
Perdah: -	A. ç.: 28 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 65/7	Kat. no: 39	
Mal Grubu: 2B	Tip: 3.1.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık	Hamur: 7,5 YR 6/6	Astar: 5 YR 5/6
Perdah: Var	A. ç.: 30 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/1	Kat. no: 40	
Mal Grubu: 2A	Tip: 3.1.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kum	Hamur: 5 YR 3/1	Astar: 7,5 YR 7/4
Perdah: -	A. ç.: 32 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/31	Kat. no: 41	
Mal Grubu: 2A	Tip: 3.1.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç	Hamur: 5 YR 6/6	Astar: 10 YR 7/3
Perdah: -	A. ç.: 32 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/4	Kat. no: 42	
Mal Grubu: 6	Tip: 3.1.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 10 YR 3/1	Astar: 10 YR 5/1
Perdah: Var	A. ç.: 32 cm.	

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 14/3
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Taşçık, Kum
Perdah: -

Kat. no: 43
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 36 cm.

ŞEKİL 13

Buluntu Yeri: AS 09 V35 40/10
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 44
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/27
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 45
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 7/3 **Astar:** 2,5 Y 7/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 36/4
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 46
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 22/14
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 47
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/4
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 48
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 2,5 Y 7/2
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/14
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 49
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 26 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/38
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 50
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 7/4 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 28 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/38
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 51
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 7/4
A. ç.: 30 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 14/2
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Taşçık
Perdah: Var

Kat. no: 52
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 34 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 17/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 53
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 40 cm.

ŞEKİL 14

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/20
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 54
Tip: 4.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 9 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/4
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 55
Tip: 4.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 7/4
A. ç.: 12 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 77/4
Mal Grubu: 2C
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 56
Tip: 4.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 12 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 39/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 57
Tip: 4.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 10YR 6/4
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 91/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 58
Tip: 4.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 6/2 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 11/6
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 59
Tip: 4.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 25/7
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 60
Tip: 4.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 25 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 40/5
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 61
Tip: 4.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 7/4
A. ç.: 32 cm.

ŞEKİL 15

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 39/6
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık
Perdah: Var

Kat. no: 62
Tip: 4.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 3/1 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 39/9
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 63
Tip: 4.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 11/3
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 64
Tip: 4.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 40 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/15
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 65
Tip: 4.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 41/2
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 66
Tip: 4.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 29 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 67
Tip: 4.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 34 cm.

ŞEKİL 16

Buluntu Yeri: AS 10 V36 32/5
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 68
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/3 **Astar:** 7,5 YR 5/3
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 59/14
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 69
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/3
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 70
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 40/4
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 71
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/3 **Astar:** 7,5 YR 5/4
A. ç.: 17 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 72
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 59/8
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: Var

Kat. no: 73
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 52/5
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 74
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/4 **Astar:** 5 YR 5/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 39/2
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 75
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 67/13
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 76
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 25 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 77
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 26 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 11/11
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 78
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/1 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/7
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 79
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 25 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 18/11
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 80
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 40 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 14/10
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 81
Tip: 4.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 2,5 Y 7/3
A. ç.: 40 cm.

ŞEKİL 17

Buluntu Yeri: AS 09 V35 28/14
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: Var

Kat. no: 82
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 62/14
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 83
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 6/3 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 42/18
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 84
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/16
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 85
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/15
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 86
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/4 **Astar:** 5 YR 5/4
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 67/18
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 87
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 5/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V6 54/5
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 88
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 23/10
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 89
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/6
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 59/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 90
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 26 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 69/12
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 91
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 3/1 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 26 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 30/12
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 92
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 26 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/3
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 93
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 5/4 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 26,4 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/10
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 94
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 28 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/25
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 95
Tip: 4.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 30 cm.

ŞEKİL 18

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 40/1
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 96
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 7/4
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 28/9
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 97
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/20
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 98
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 56/34
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 99
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/3
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 100
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 7/4 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 23/15
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 101
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 23/3
Mal Grubu: 6
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 102
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/3 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/17
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 103
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 19 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 42/25
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 104
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 7/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/19
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 105
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 19,2 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/15
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 106
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 7/3 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 56/24
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 107
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 22/15
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 108
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 4/1 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 21 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 53/17
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 109
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 40/33
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 110
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 28/1
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 111
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 5/1 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 28 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 38/19
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 112
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 30 cm.

ŞEKİL 19

Buluntu Yeri: AS 09 V36 23/21
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 113
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 19 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/22
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 114
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/21
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 115
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 20,7 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 67/4
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 116
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/10	Kat. no: 117	
Mal Grubu: 1A	Tip: 4.6.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 7,5 YR 6/4	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 20 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/20	Kat. no: 118	
Mal Grubu: 2A	Tip: 4.6.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kum	Hamur: 7,5 YR 6/6	Astar: 5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 22 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V35 67/22	Kat. no: 119	
Mal Grubu: 2A	Tip: 4.6.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kireç	Hamur: 5 YR 5/6	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 24 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/33	Kat. no: 120	
Mal Grubu: 2A	Tip: 4.6.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 5 YR 6/6	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 24 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V35 62/9	Kat. no: 121	
Mal Grubu: 1B	Tip: 4.6.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum	Hamur: 7,5 YR 5/4	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: Var	A. ç.: 26 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V35 49/24	Kat. no: 122	
Mal Grubu: 1A	Tip: 4.6.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 5 YR 5/6	Astar: 7,5 YR 7/4
Perdah: -	A. ç.: 26 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V36 18/11	Kat. no: 123	
Mal Grubu: 1A	Tip: 4.6.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum	Hamur: 5 YR 5/6	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 26 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/18	Kat. no: 124	
Mal Grubu: 1A	Tip: 4.6.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Taşçık	Hamur: 7,5 YR 6/4	Astar: 5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 24 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/23	Kat. no: 125	
Mal Grubu: 1A	Tip: 4.6.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç	Hamur: 7,5 YR 6/4	Astar: 7,5 YR 6/3
Perdah: -	A. ç.: 28 cm.	

Buluntu Yeri: AS 10 V36 6/3
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 126
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 30 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 49/13
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 127
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 28,7 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 128
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 30 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/28
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 129
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 31 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 41/11
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 130
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 33 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/26
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 131
Tip: 4.6. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 41 cm.

ŞEKİL 20

Buluntu Yeri: AS 10 V36 26/12
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 132
Tip: 5.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 17 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 2/10
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 133
Tip: 5.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/3 **Astar:** 7,5 YR 5/3
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 17/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 134
Tip: 5.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 20,4 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 65/2
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 135
Tip: 5.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 2,5 Y 7/3
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 29/5
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 136
Tip: 5.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 2,5 YR 5/6 **Astar:** 5 Y 6/6
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/16
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 137
Tip: 5.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 26 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 11/8
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 138
Tip: 5.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 29 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 30/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 139
Tip: 5.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 7/4 **Astar:** 7,5 YR 7/4
A. ç.: 36 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/19
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 140
Tip: 5.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 37 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 2/3
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 141
Tip: 5.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 7,5 YR 6/2
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/6
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık
Perdah: Var

Kat. no: 142
Tip: 5.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 21,6 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/20
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: Var

Kat. no: 143
Tip: 5.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 32,6 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 36/1
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: Var

Kat. no: 144
Tip: 5.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 33 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 47/1
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 145
Tip: 5.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 2,5 Y 6/3 **Astar:** 2,5 Y 6/3
A. ç.: 21 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 69/30
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 146
Tip: 5.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 5 YR 5/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/4
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 147
Tip: 5.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 56/17
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 148
Tip: 5.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 23/4
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 149
Tip: 5.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 25 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 29/4
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 150
Tip: 5.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 30 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 49/36
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 151
Tip: 5.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 29 cm.

ŞEKİL 21

Buluntu Yeri: AS 10 V36 83/3
Mal Grubu: 2C
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 152
Tip: 6.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 2,5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 9 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 61/35
Mal Grubu: 2C
Katkı Malz.: Kireç
Perdah: -

Kat. no: 153
Tip: 6.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 49/21
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 154
Tip: 6.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 77/3
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 155
Tip: 6.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 25 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/36
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 156
Tip: 6.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 7/3 **Astar:** 2,5 Y 8/2
A. ç.: 26 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/11
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 157
Tip: 6.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 28 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/11
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 158
Tip: 6.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 5/4 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 27,6 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/21
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 159
Tip: 6.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/11
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık
Perdah: Var

Kat. no: 160
Tip: 6.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 21 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 61/14
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: Var

Kat. no: 161
Tip: 6.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/8 **Astar:** 5 YR 5/4
A. ç.: 30 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 29/10
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 162
Tip: 6.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 30 cm.

ŞEKİL 22

Buluntu Yeri: AS 09 V36 44/3
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 163
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 2,5 Y 7/3
A. ç.: 12 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 40/3
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 164
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 67/27
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Kireç
Perdah: Var

Kat. no: 165
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 56/15
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 166
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/24
Mal Grubu: 6
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: Var

Kat. no: 167
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 3/1 **Astar:** 10 YR 5/1
A. ç.: 21 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 67/33	Kat. no: 168	
Mal Grubu: 1A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık, Kum	Hamur: 7,5 YR 4/1	Astar: 7,5 YR 7/4
Perdah: -	A. ç.: 20 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 Y36 39/4	Kat. no: 169	
Mal Grubu: 2A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç	Hamur: 5 YR 5/6	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 24 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 91/1	Kat. no: 170	
Mal Grubu: 3	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 7,5 YR 3/1	Astar: 5 YR 5/4
Perdah: -	A. ç.: 23 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 91/3	Kat. no: 171	
Mal Grubu: 3	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 7,5 YR 3/1	Astar: 5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 24 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 Y36 33/3	Kat. no: 172	
Mal Grubu: 2A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kum	Hamur: 5 YR 6/6	Astar: 2,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 23 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/1	Kat. no: 173	
Mal Grubu: 2A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç	Hamur: 5 YR 5/6	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 28 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 Y36 33/6	Kat. no: 174	
Mal Grubu: 1A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum	Hamur: 7,5 YR 6/4	Astar: 10 YR 7/3
Perdah: -	A. ç.: 30 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V35 67/24	Kat. no: 175	
Mal Grubu: 1A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum	Hamur: 7,5 YR 5/6	Astar: 7,5 YR 7/4
Perdah: -	A. ç.: 30 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 77/7	Kat. no: 176	
Mal Grubu: 1A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 7,5 YR 6/4	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 34 cm.	

Buluntu Yeri: AS 10 V36 41/7
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 177
Tip: 6.4.
Hamur: 5 YR 5/6
A. ç.: 39 cm.
Yapım: Çark
Astar: 7,5 YR 6/4

ŞEKİL 23

Buluntu Yeri: AS 09 V36 23/24
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 178
Tip: 6.4.
Hamur: 5 YR 5/6
A. ç.: 14 cm.
Yapım: Çark
Astar: 2,5 Y 8/2

Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/2
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 179
Tip: 6.4.
Hamur: 5 YR 6/6
A. ç.: 16 cm.
Yapım: Çark
Astar: 2,5 YR 6/6

Buluntu Yeri: AS 09 V36 54/6
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 180
Tip: 6.4.
Hamur: 7,5 YR 5/6
A. ç.: 18 cm.
Yapım: Çark
Astar: 7,5 YR 6/3

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/7
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 181
Tip: 6.4.
Hamur: 7,5 YR 6/4
A. ç.: 20 cm.
Yapım: Çark
Astar: 7,5 YR 6/4

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 17/4
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: Var

Kat. no: 182
Tip: 6.4.
Hamur: 7,5 YR 5/6
A. ç.: 20 cm.
Yapım: Çark
Astar: 7,5 YR 6/4

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/13
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 183
Tip: 6.4.
Hamur: 5 YR 5/6
A. ç.: 22 cm.
Yapım: Çark
Astar: 7,5 YR 6/4

Buluntu Yeri: AS 09 V35 62/11
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 184
Tip: 6.4.
Hamur: 7,5 YR 5/6
A. ç.: 24 cm.
Yapım: Çark
Astar: 10 YR 7/4

Buluntu Yeri: AS 09 V35 59/6	Kat. no: 185	
Mal Grubu: 1A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kum	Hamur: 7,5 YR 6/6	Astar: 7,5 YR 7/3
Perdah: -	A. ç.: 24 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/27	Kat. no: 186	
Mal Grubu: 2A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 5 YR 6/6	Astar: 10 YR 7/3
Perdah: -	A. ç.: 26 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V35 53/3	Kat. no: 187	
Mal Grubu: 2A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kireç	Hamur: 5 YR 6/6	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 26 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 Y36 23/5	Kat. no: 188	
Mal Grubu: 2A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 5 YR 5/6	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 35 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 18/7	Kat. no: 189	
Mal Grubu: 1A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum	Hamur: 7,5 YR 6/4	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 36 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/24	Kat. no: 190	
Mal Grubu: 1A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç	Hamur: 7,5 YR 6/4	Astar: 7,5 YR 5/4
Perdah: -	A. ç.: 14 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 Y36 28/1	Kat. no: 191	
Mal Grubu: 2B	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kum	Hamur: 5 YR 6/6	Astar: 5 YR 5/6
Perdah: Var	A. ç.: 16 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/20	Kat. no: 192	
Mal Grubu: 1A	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç	Hamur: 7,5 YR 6/4	Astar: 10 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 15 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/46	Kat. no: 193	
Mal Grubu: 6	Tip: 6.4.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kum	Hamur: 10 YR 6/3	Astar: 10 YR 3/1
Perdah: Var	A. ç.: 16 cm.	

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/31
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: Var

Kat. no: 194
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 30/6
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 195
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 56/26
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 196
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 24 cm.

ŞEKİL 24

Buluntu Yeri: AS 10 V36 25/20
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 197
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 5/3 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 6 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/30
Mal Grubu: 2C
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 198
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/4
A. ç.: 7 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 25/21
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 199
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 38/45
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 200
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 23/11
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 201
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/4
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/37
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 202
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 36/7
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 203
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 21 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 6/1
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 204
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/6
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 49/7
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 205
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 21,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 44/6
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 206
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/17
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 207
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/1 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/7
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 208
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 61/30
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 209
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/29
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 210
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/14
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 211
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 2,5 YR 5/6
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 23/5
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 212
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 15 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 21/2
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 213
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 15 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 69/14
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 214
Tip: 6.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/8 **Astar:** 2,5 YR 5/4
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 42/30
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 215
Tip: 6.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 3/1 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 42/12
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 216
Tip: 6.5. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 7/4
A. ç.: 18 cm.

ŞEKİL 25

Buluntu Yeri: AS 10 V36 8/9
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 217
Tip: 7. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 8/5
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 218
Tip: 7. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/6
A. ç.: 9 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 8/5
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 219
Tip: 7. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 8 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 59/5
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kireç
Perdah: -

Kat. no: 220
Tip: 7. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 8 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 49/6
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 221
Tip: 7. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 9 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 18/4
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 222
Tip: 7. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 5/4 **Astar:** 10 YR 5/4
A. ç.: 9,2 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/26
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 223
Tip: 7. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 8 cm.

ŞEKİL 26

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/15
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Kum, Taşçık
Perdah: Var

Kat. no: 224
Tip: 8.1. **Yapım:** El
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 11 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 61/23
Mal Grubu: 2C
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 225
Tip: 8.1. **Yapım:** El
Hamur: 2,5 YR 5/6 **Astar:** 2,5 YR 6/4
A. ç.: 12 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/22
Mal Grubu: 2C
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 226
Tip: 8.1. **Yapım:** El
Hamur: 2,5 YR 5/6 **Astar:** 2,5 YR 6/4
A. ç.: 12 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/27
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 227
Tip: 8.1. **Yapım:** El
Hamur: 5 YR 5/8 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 17 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 62/13
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 228
Tip: 8.2. **Yapım:** El
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 229
Tip: 8.2. **Yapım:** El
Hamur: 7,5 YR 5/1 **Astar:** 10 YR 6/4
A. ç.: 21 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/23
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 230
Tip: 8.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 14 cm.

ŞEKİL 27

Buluntu Yeri: AS 10 V36 43/5
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 231
Tip: 9.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 30 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 40/8
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: Var

Kat. no: 232
Tip: 9.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 40 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/6
Mal Grubu: 6
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 233
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 6/3 **Astar:** 10 YR 3/1
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 71/7
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 234
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 7/2
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 25/10	Kat. no: 235	
Mal Grubu: 1A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum	Hamur: 7,5 YR 7/6	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 16 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 49/30	Kat. no: 236	
Mal Grubu: 2A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kireç	Hamur: 5 YR 6/6	Astar: 10 YR 7/4
Perdah: -	A. ç.: 18 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/15	Kat. no: 237	
Mal Grubu: 1A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık	Hamur: 7,5 YR 5/4	Astar: 7,5 YR 5/4
Perdah: -	A. ç.: 21 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/32	Kat. no: 238	
Mal Grubu: 5	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık	Hamur: 5 YR 5/6	Astar: 2,5 Y 7/3
Perdah: -	A. ç.: 21 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 18/3	Kat. no: 239	
Mal Grubu: 1A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum	Hamur: 7,5 YR 6/4	Astar: 7,5 YR 7/2
Perdah: -	A. ç.: 22 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 49/20	Kat. no: 240	
Mal Grubu: 1A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç	Hamur: 7,5 YR 5/6	Astar: 10 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 36 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 49/32	Kat. no: 241	
Mal Grubu: 2A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 5 YR 5/8	Astar: 5 YR 5/6
Perdah: -	A. ç.: 18 cm.	
Buluntu Yeri: AS 09 V36 56/23	Kat. no: 242	
Mal Grubu: 1A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Kum	Hamur: 7,5 YR 5/7	Astar: 7,5 YR 6/3
Perdah: -	A. ç.: 20 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 Y36 23/4	Kat. no: 243	
Mal Grubu: 2A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç	Hamur: 7,5 YR 3/1	Astar: 5 YR 6/6
Perdah: -	A. ç.: 20 cm.	

Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/21
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 244
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/1
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Taşçık, Kum
Perdah: -

Kat. no: 245
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/7
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 246
Tip: 9.2. **Yapım:** El
Hamur: 5 YR 3/1 **Astar:** 5 YR 5/4
A. ç.: 23 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 23/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 247
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 26 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 23/8
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 248
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 7/4 **Astar:** 10 YR 7/2
A. ç.: 30 cm.

ŞEKİL 28

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/19
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 249
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 19 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 30/24
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 250
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 69/49
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 251
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/18	Kat. no: 252	
Mal Grubu: 1A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 7,5 YR 5/4	Astar: 7,5 YR 5/4
Perdah: -	A. ç.: 25 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/13	Kat. no: 253	
Mal Grubu: 1A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 5 YR 6/6	Astar: 5 YR 7/4
Perdah: -	A. ç.: 25 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/4	Kat. no: 254	
Mal Grubu: 3	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç	Hamur: 7,5 YR 5/4	Astar: 7,5 YR 6/3
Perdah: -	A. ç.: 27,2 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/22	Kat. no: 255	
Mal Grubu: 1A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum	Hamur: 7,5 YR 6/4	Astar: 7,5 YR 6/4
Perdah: -	A. ç.: 29 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 76/2	Kat. no: 256	
Mal Grubu: 2A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 2,5 YR 6/6	Astar: 7,5 YR 7/3
Perdah: -	A. ç.: 25 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 43/3	Kat. no: 257	
Mal Grubu: 2A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel	Hamur: 5 YR 5/6	Astar: 5 YR 5/6
Perdah: -	A. ç.: 30 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 V36 25/3	Kat. no: 258	
Mal Grubu: 2A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç	Hamur: 5 YR 6/6	Astar: 10 YR 6/3
Perdah: -	A. ç.: 30 cm.	
Buluntu Yeri: AS 10 Y36 23/3	Kat. no: 259	
Mal Grubu: 2A	Tip: 9.2.	Yapım: Çark
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum	Hamur: 5 YR 4/1	Astar: 5 YR 5/6
Perdah: -	A. ç.: 32 cm.	

ŞEKİL 29**Buluntu Yeri:** AS 10 Y36 9/7**Mal Grubu:** 5**Katkı Malz.:** Bitkisel**Perdah:** -**Kat. no:** 260**Tip:** 9.2.**Hamur:** 10 YR 7/3**A. ç.:** 15 cm.**Yapım:** Çark**Astar:** 10 YR 7/3**Buluntu Yeri:** AS 10 V36 43/2**Mal Grubu:** 1A**Katkı Malz.:** Kum**Perdah:** -**Kat. no:** 261**Tip:** 9.2.**Hamur:** 7,5 YR 6/4**A. ç.:** 21 cm.**Yapım:** Çark**Astar:** 7,5 YR 6/3**Buluntu Yeri:** AS 10 V36 77/16**Mal Grubu:** 3**Katkı Malz.:** Taşçık**Perdah:** -**Kat. no:** 262**Tip:** 9.2.**Hamur:** 7,5 YR 3/1**A. ç.:** 21 cm.**Yapım:** Çark**Astar:** 7,5 YR 6/4**Buluntu Yeri:** AS 10 V36 43/8**Mal Grubu:** 1A**Katkı Malz.:** Bitkisel, Kum, Kireç**Perdah:** -**Kat. no:** 263**Tip:** 9.2.**Hamur:** 7,5 YR 6/4**A. ç.:** 21 cm.**Yapım:** Çark**Astar:** 7,5 YR 6/4**Buluntu Yeri:** AS 10 V36 28/6**Mal Grubu:** 2A**Katkı Malz.:** Bitkisel, Kireç**Perdah:** -**Kat. no:** 264**Tip:** 9.2.**Hamur:** 5 YR 6/6**A. ç.:** 22 cm.**Yapım:** Çark**Astar:** 7,5 YR 6/4**Buluntu Yeri:** AS 10 V36 69/10**Mal Grubu:** 6**Katkı Malz.:** Kum**Perdah:** Var**Kat. no:** 265**Tip:** 9.2.**Hamur:** 10 YR 6/3**A. ç.:** 24 cm.**Yapım:** Çark**Astar:** 10 YR 3/1**Buluntu Yeri:** AS 10 V36 26/15**Mal Grubu:** 2A**Katkı Malz.:** Kum**Perdah:** -**Kat. no:** 266**Tip:** 9.2.**Hamur:** 7,5 YR 4/1**A. ç.:** 24 cm.**Yapım:** Çark**Astar:** 5 YR 5/4**Buluntu Yeri:** AS 10 V36 36/11**Mal Grubu:** 3**Katkı Malz.:** Taşçık**Perdah:** -**Kat. no:** 267**Tip:** 9.2.**Hamur:** 7,5 YR 5/4**A. ç.:** 28 cm.**Yapım:** Çark**Astar:** 7,5 YR 5/4

Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/28
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 268
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 28 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 43/10
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 269
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 2,5 YR 5/6 **Astar:** 2,5 YR 5/6
A. ç.: 30 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 83/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 270
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 34 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 25/5
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 271
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5YR 4/1 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 36 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/5
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 272
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 7/2
A. ç.: 40 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 25/2
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 273
Tip: 9.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 40 cm.

ŞEKİL 30

Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/24
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 274
Tip: 9.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 42/27
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 275
Tip: 9.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 25/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 276
Tip: 9.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 15 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/5
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 277
Tip: 9.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 18 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 39/5
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 278
Tip: 9.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/14
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 279
Tip: 9.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 8/2
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 280
Tip: 9.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 30/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 281
Tip: 9.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 26 cm.

ŞEKİL 31

Buluntu Yeri: AS 09 V36 23/32
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 282
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 41/4
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 283
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 49/14
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 284
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 2,5 YR 5/4
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 43/6
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 285
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 49/21
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 286
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/3 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 49/22
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 287
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 7/4
A. ç.: 11 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 30/9
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 288
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 7/4 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 12 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 49/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 289
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 12 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 49/23
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 290
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 11,8 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 43/11
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 291
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 12 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/18
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 292
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 36/12
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 293
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/8 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 13,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 65/9
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 294
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 23/8
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 295
Tip: 10.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 17 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/16
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 296
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 7 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 18/5
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 297
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 7/4 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 8 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/33
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Taşçık, Kum
Perdah: Var

Kat. no: 298
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 4/4
A. ç.: 9 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/36
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 299
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 23/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 300
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 8/4
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 301
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 7/4
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 23/29
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 302
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/8 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 41/1
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 303
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 2,5 Y 7/3
A. ç.: 11 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 25/12
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 304
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 11 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 30/19
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum, Kireç, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 305
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 11 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 8/7
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 306
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 7/4
A. ç.: 11 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 11/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 307
Tip: 10.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 7/4 **Astar:** 7,5 YR 7/3
A. ç.: 14 cm.

ŞEKİL 32

Buluntu Yeri: AS 10 V36 25/11
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kireç
Perdah: -

Kat. no: 308
Tip: 11.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 40/10
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 309
Tip: 11.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/16
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 310
Tip: 11.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 3/1 **Astar:** 7,5 YR 5/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 83/4
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 311
Tip: 11.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 5/4
A. ç.: 23 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 56/36
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık
Perdah: Var

Kat. no: 312
Tip: 11.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/4
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/2
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 313
Tip: 11.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 3/1 **Astar:** 5 YR 5/4
A. ç.: 24 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 49/12
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kireç
Perdah: -

Kat. no: 314
Tip: 11.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 5 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 64/54
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 315
Tip: 11.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 7/2
A. ç.: 12 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/14
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık
Perdah:

Kat. no: 316
Tip: 11.1. **Yapım:** El
Hamur: 7,5 YR 2,5/1 **Astar:** 7,5 YR 2,5/1
A. ç.: 15 cm.

ŞEKİL 33

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/9
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 317
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 40/3
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 318
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 9/4
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 319
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 22 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 9/6
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 320
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 26 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/12
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 321
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 26 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 9/5
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 322
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 26 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 69/9
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 323
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 5/1 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 67/34
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 324
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/28
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 325
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/1 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/3
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 326
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 68/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 327
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 20 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/23
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 328
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 4/1 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 40 cm.

ŞEKİL 34

Buluntu Yeri: AS 09 V35 49/15
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 329
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 2,5 YR 5/4
A. ç.: 8 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/8
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 330
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 4/1
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 61/3
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 331
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 23/10
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 332
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 13 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 14/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 333
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 14 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 33/1
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 334
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 2,5 YR 5/1 **Astar:** 2,5 Y 7/3
A. ç.: 11 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 77/18
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 335
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 12 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/31
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 336
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 2,5 YR 5/8 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 15 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 65/5
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 337
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 6/6
A. ç.: 16 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 29/7
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 338
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 3/1 **Astar:** 7,5 YR 6/4
A. ç.: 19 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/21
Mal Grubu: 6
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 339
Tip: 11.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/4 **Astar:** 7,5 YR 4/4
A. ç.: 19 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 18/8
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 340
Tip: 11.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 17 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/5
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 341
Tip: 11.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/4
A. ç.: 17,6 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 25/23
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 342
Tip: 11.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/4
A. ç.: 24 cm.

ŞEKİL 35

Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/15
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 343
Tip: 12. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 7/3 **Astar:** 10 YR 7/3
A. ç.: 1,7 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 38/50
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 344
Tip: 12. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 5/6
A. ç.: 3 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 71/9
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 345
Tip: 13. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/3
A. ç.: 3,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 9/8
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 346
Tip: 13. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 10 YR 6/3
A. ç.: 4,5 cm.

ŞEKİL 36

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 40/6
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 1
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/6
D. ç.: 3,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/27
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 2
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 5/3
D. ç.: 6,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/16
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 3
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
D. ç.: 8 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 33/4
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 4
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
D. ç.: 8 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 36/14
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 5
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
D. ç.: 9 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 52/3
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 6
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 10 YR 6/3
D. ç.: 5,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/27
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 7
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/4 **Astar:** 7,5 YR 6/3
D. ç.: 3,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 53/4
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 8
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 4/1 **Astar:** 10 YR 7/2
D. ç.: 8 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 33/4
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 9
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
D. ç.: 12 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 69/16
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 10
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 6/4
D. ç.: 11 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 39/1
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 11
Tip: 1.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 5 YR 6/6
D. ç.: 13 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V35 29/25
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 12
Tip: 1.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/4
D. ç.: 4,3 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 26/6
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: Var

Kat. no: 13
Tip: 1.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/6
D. ç.: 6 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 71/1
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 14
Tip: 1.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
D. ç.: 5,2 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 25/8
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 15
Tip: 1.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/8 **Astar:** 5 YR 5/6
D. ç.: 8 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 26/4
Mal Grubu: 2B
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 16
Tip: 1.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
D. ç.: 6,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 60/9
Mal Grubu: 3
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 17
Tip: 1.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/1 **Astar:** 7,5 YR 6/3
D. ç.: 8 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/9
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 18
Tip: 1.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 7,5 YR 7/3
D. ç.: 9 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 77/5
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 19
Tip: 1.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 10 YR 7/3
D. ç.: 6,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/38
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 20
Tip: 1.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
D. ç.: 4 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 26/3
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 21
Tip: 1.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 4/3 **Astar:** 7,5 YR 6/4
D. ç.: 6 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 77/10
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 22
Tip: 1.3. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 10 YR 7/3
D. ç.: 5 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 23/2
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 23
Tip: 1.4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/1 **Astar:** 5 YR 6/6
D. ç.: 6,8 cm.

ŞEKİL 37

Buluntu Yeri: AS 09 V35 40/28
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 24
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/6 **Astar:** 10 YR 7/3
D. ç.: 0,4 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 56/13
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 25
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
D. ç.: 0,3 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/12
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 26
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 6/4
D. ç.: 0,3 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/28
Mal Grubu: 1B
Katkı Malz.: Kum
Perdah: Var

Kat. no: 27
Tip: 2.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4
D. ç.: 0,3 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/35
Mal Grubu: 1C
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 28
Tip: 2.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 5/4
D. ç.: 0,2 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 1/18
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 29
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/4
D. ç.: 2,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 63/26
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 30
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 10 YR 7/3
D. ç.: 7 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 43/4
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 31
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 2,5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 7/3
D. ç.: 8 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 26/5
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kum
Perdah: -

Kat. no: 32
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
D. ç.: 9,6 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 36/8
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 33
Tip: 3.1. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/4
D. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 49/19
Mal Grubu: 5
Katkı Malz.: Kireç
Perdah: -

Kat. no: 34
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 2,5 Y 7/2
D. ç.: 4 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 6/4
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 35
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
D. ç.: 2,3 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 36/6
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 36
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4
D. ç.: 4 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 14/12
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 37
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 4/1 **Astar:** 5 YR 5/4
D. ç.: 10 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 36/8
Mal Grubu: 6
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: Var

Kat. no: 38
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/3 **Astar:** 7,5 YR 4/1
D. ç.: 8 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 77/15
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel
Perdah: -

Kat. no: 39
Tip: 3.2. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
D. ç.: 6,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 09 V36 22/1
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 40
Tip: 4. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5YR 7/4 **Astar:** 7,5 YR 7/4
D. ç.: -

Buluntu Yeri: AS 10 V36 23/7
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Kireç
Perdah: -

Kat. no: 41
Tip: 5. **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 5 YR 5/6
D. ç.: 1,5 cm.

Buluntu Yeri: AS 10 V36 82/42
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 42
Tip: 5. **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 5/4
D. ç.: 1,6 cm.

ŞEKİL 38

Buluntu Yeri: AS 10 V36 28/2
Mal Grubu: 4
Katkı Malz.: Kum
Perdah: -

Kat. no: 1
Tip: Gövde **Yapım:** Çark
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/6
Boya: 2,5 YR 5/4

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 23/12
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Taşçık, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 2
Tip: Gövde **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 5/6 **Astar:** 7,5 YR 6/4

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 39/7
Mal Grubu: 4
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 3
Tip: Gövde **Yapım:** Çark
Hamur: 7,5 YR 6/3 **Astar:** 7,5 YR 6/3
Boya: 2,5 YR 5/6

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 14/9
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Bitkisel, Taşçık
Perdah: -

Kat. no: 4
Tip: Gövde **Yapım:** Çark
Hamur: 10 YR 3/1 **Astar:** 10 YR 7/3

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 20/24
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kireç
Perdah: -

Kat. no: 1
Tip: Kulp
Hamur: 5 YR 5/6 **Astar:** 10 YR 7/3

Buluntu Yeri: AS 10 Y36 9/3
Mal Grubu: 2A
Katkı Malz.: Bitkisel, Kireç
Perdah: -

Kat. no: 2
Tip: Kulp
Hamur: 5 YR 6/6 **Astar:** 5 YR 6/6

Buluntu Yeri: AS 10 V36 29/12
Mal Grubu: 1A
Katkı Malz.: Kireç, Kum
Perdah: -

Kat. no: 3
Tip: Kulp
Hamur: 7,5 YR 6/4 **Astar:** 7,5 YR 6/4

KAYNAKLAR

- Akçay, A. (2005). *Aşağı Salat Höyüğü Erken Tunç I Mezarlığı'nın Kuzey Mezopotamya'daki Yeri ve Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akyurt, İ. M. (1998). *M.Ö. 2. Binde Anadolu'da Ölü Gömme Adetleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1.
- Algaze, G. (1989). A New Frontier: First Results of the Tigris-Euphrates Archaeological Reconnaissance Project. *Journal of Near Eastern Studies*, 4(48), 242.
- Algaze, G. (1991). The Tigris-Euphrates Archaeological Reconnaissance Project: A Preliminary Report of the 1989-1990 Seasons. *Anatolica* (17), 213.
- Anastasio, S. (2010). Atlas of the Assyrian pottery of the Iron Age. *Subartu*, (XXIV), 1-194, Pl. 37: 5.
- Atalay, İ., Mortan, K. (2011). *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*. (Beşinci Baskı). İstanbul: İnkılap Kitabevi Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş., 391.
- Ay, E. (2001). Yukarı Dicle Vadisi 1999 Yılı Yüzey Araştırmaları., N. Tuna, J. Öztürk ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 1999 Yılı Çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihse Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 695.
- Ay, E., Ay, A., Tarhan, Ç. (2013). Müslüman Tepe Kazıları 2005-2008. , Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü-Diyarbakır Müze Müdürlüğü. (Editörler). *Ilisu Barajı ve Hes Projesi Arkeolojik Kazıları 2004-2008 Çalışmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. Arkeoloji ve Sanat Yayınları, s. 273.
- Başoğlu, O., Akçay, A., Kırmızıoğlu, P., Gökkoçun, S., Şener, T. (2013). Diyarbakır/Aşağı Salat Höyüğü İskeletleri. *Olba*, (XXI), 8.
- Baştürk, E. (2006). *Assur Devletinin Yukarı Dicle Yayılımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Baştürk, E. (2010). Asur Devletinin Yukarı Dicle Vadisi Yayılımı ve Politik Uygulamaları., B. Erciyas. (Editör). *Güneydoğu Anadolu Araştırmaları Sempozyumu*. İstanbul. Ege Yayınları, 140.
- Benedict, P. (1980). Güneydoğu Anadolu Yüzey Araştırması., 108. H. Çambel ve R. Braidwood. (Editörler). *Güneydoğu Anadolu Tarih Öncesi Araştırmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, s. 108.
- Blaylock, R. S. (1999). Iron Age Pottery from Tille Höyük, South-Eastern Turkey. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age Pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 263-286.

- Bonacossi, D. M. (1999). Die eisenzeitliche keramik der tavo gelandebegehung des unteren Habur gebiet. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, Abb.1. b-c.
- Bonatz, D., Treister, M. (2013). Vorderasiatische Importobjekte İn Grabern der Frühen Nomaden Im Westlichen Kasachstan. In T. Stöllner and Z. Samasev (Eds.), *Unbekanntes Kasachstan , II. Archäologie im Herzen Asiens*. Bochum. Veröff. aus dem Deutschen Bergbau-Mueum.
- Coşkun, N. (2005). *Diyarbakır-Bismil Yüzey Araştırmasında (Dicle'nin Güneyi) Saptanmış Yerleşimlerin Çanak Çömlek Malzemesinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Coşkun, N. (2013). Diyarbakır Müzesinden Bir Grup Yeni Asur Çanak Çömleği. *Colloquium Anatolicum*, (XII), 145-164.
- Coşkun, N. (2014). Mardin Müzesinden Bir Grup Yeni Asur Çanak Çömleği. *Olba*, (XXII), 16-25.
- Curtis, J., Maxwell Hyslop, K.R. (1971). The Gold Jewellery from Nimrud. *Iraq*, 2(33), 108.
- Curtis, J. (1983). Late Assyrian Bronze Coffins. *Anatolian Studies*, Vol.33, Special Number in Honor of the Seventy-Fifth Birthday of Dr. Richard Barnett, 90.
- Curtis, J. (1989). *Excavation at Qasrij Cliff and Khirbet Qasrij*. London: British Museum Press, 41.
- Curtis, J., Green, A. (1997). *Excavation at Khirbet Khatuniyeh*. London: British Museum Press, 81.
- Çambel, H., Braidwood, R. (1980). İstanbul ve Chicago Üniversiteleri Güneydoğu Anadolu Tarih Öncesi Araştırmaları Karma Projesi: 1963-1972 Yılı Çalışmalarına Toplu Bakış., H. Çambel ve R. Braidwood. (Editörler). *Güneydoğu Anadolu Tarih Öncesi Araştırmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, s. 1.
- Çırakoğlu, S. (2010). *Seyitömer Höyüğü'nde Bulunmuş Kemik Saplar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Çilingiroğlu, A. (1994). *Urartu Tarihi*. Bornova: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 15.
- Darga, M., Sivas, T., Sivas, H. (2003). 2001 Yılı Şarhöyük/Dorylaion Kazısı ve Karatuzla Nekropolü Temizlik Çalışmaları. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2 (24), 56.
- Doğan, U. (2003). Aşağı Salat Höyüğü'nün Jeoarkeolojisi. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, (18), 132.

- Doğan, U. (2005). Holocene Fluvial Development of the Upper Tigris Valley (Southeastern Turkey) as Documented by Archaeological Data. *Quaternary International*, (129), 76-77.
- Dönmez, A., Brice, W.C. (1949). The Distribution of Some Varieties of Early Pottery in South-East Turkey. *Iraq*, 1(11), 47.
- Eidem, J., Ackermann, R. (1999). The iron age ceramics from Tell Jurn Kabir. In A. Hausleiter and A. Reiche (Eds.), *Iron age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 309-324.
- Erdalkıran, M. (2010). *Çanak Çömlek Verilerine Dayanarak Dicle Havzasındaki Halaf Döneminin Gelişimi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Erinç, S. (1980). Kültürel Çevrebilim Açısından Güneydoğu Anadolu., H. Çambel ve R. Braidwood. (Editörler). *Güneydoğu Anadolu Tarih Öncesi Araştırmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, s. 65-83.
- Erkanal, H. (1983). 1982 Gırnava Kazıları. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, (5), 131.
- Erkanal, H. (1991). 1989 Gırnava Kazıları. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(12), 279.
- Esin, U., Harmankaya, S. (1985). 1984 Değirmentepe (Malatya) Kurtarma Kazısı. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, (7), 77.
- Florioti Duymuş, H. (2012). Yeni Asur Devri'nde gerçekleştirilen toplu nüfus nakillerinden örnekler. *History Studies*, 4 (2), 149-168.
- Frame, G. (2007). Babylonia 689-627 B.C. A Political History. *Pihans*, (69), 133.
- Genç, E., Valentini, S., D' Agostino, A. (2012). Kuriki Höyük Archaeological Project 2010 A Preliminary Report. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2(33), 463.
- Gökçe, B. (2005). *Diyarbakır-Bismil Yüzey Araştırmasında (Dicle'nin Kuzeyi) Saptanmış Olan Yerleşim Yerlerinin Çanak Çömlek Malzemesinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Gökçek, L.G. (2015). *Asurlular*. Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları, 83.
- Görsel Yayınlar. (1982). *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi (2. Cilt)*. İstanbul: Görsel Yayınlar Ansiklopedik Neşriyat.
- Grayson, A. K. (1982). Assyria: Ashur-dan II to Ashur-Nirari V (934-745 B.C.). *The Cambridge Ancient History*, 3(1), 238.
- Grayson, A. K. (1987). *The Royal Inscriptions of Mesopotamia Assyrian Periods Volume I, Assyrian Rulers of the Third and Second Millennia BC (To 1115)*. Canada: University of Toronto Press, 243-244.

- Grayson, A. K. (1991). *The Royal Inscriptions of Mesopotamia Assyrian Periods Volume 2, Assyrian Rulers of the Early First Millennium BC I (1114-859 BC)*. Canada: University of Toronto Press, 14.
- Grayson, A. K. (1996). *The Royal Inscriptions of Mesopotamia Assyrian Periods Volume 3, Assyrian Rulers of the Early First Millennium BC II (858-745 BC)*. Canada: University of Toronto Press, 39.
- Green, A. (1999). The Ninevite countryside, pots and places of the Eski-Mosul region in the Neo Assyrian and Post assyrian periods. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 91-126.
- Guarducci, G. (2011). *Facing an Empire: Hirbemerdon Tepe and the Upper Tigris Region During the Early Iron Age and Neo-Assyrian Period*. United States of America: Gorgias Press, 23.
- Guarducci, G. (2016). Phase IVA and IVB: The Early and Middle Iron age. In N. Laneri (ed.), *Hirbemerdon Tepe archaeological project 2003-2013 final report*. Bologna, Bradypus, pp. 95-98.
- Günay, D., Whallon, R. (1980). Araştırma Bölgesinde Daha Önce Yapılmış İnceleme ve Geziler., H. Çambel ve R. Braidwood. (Editörler). *Güneydoğu Anadolu Tarih Öncesi Araştırmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, s. 86.
- Haller, A. (1954). *Die gräber und grüfte von Assur*. Berlin: Verlag Gebr. Mann, 33.
- Harmanşah, Ö. (2007). 'Source of the Tigris'. Event, Place and Performance in the Assyrian Landscapes of the Early Iron Age. *Archaeological Dialogues*, 14 (2), 188.
- Harmanşah, Ö. (2012). Beyond Assur: New Cities and the Assyrian Politics of Landscape. *Bulletin of the American Schools of Oriental Research*, (365), 59.
- Hausleiter, A. (1999a). Neo-Assyrian Pottery from Kalhu/Nimrud. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age Pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 17-60.
- Hausleiter, A. (1999b). Graves, chronology and ceramics: some considerations on Neo-Assyrian Assur. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag.
- Hausleiter, A. (2010). *Neuassyrische keramik im kerngebiet assyrien*. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 403.
- İnternet: George Ortiz Collection. (2016). *Achaemenid Period*. Web: <http://www.georgeortiz.com/objects/achaemenid/208-duck/> Son Erişim Tarihi: 20. 04. 2016.

- Jamieson, A. S. (1999). Neo-assyrian pottery from Tell Ahmar. In A. Hausleiter and A. Reiche (Eds.), *Iron age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 287-308.
- Karg, N. (1999). Gre Dimse 1998: Başlangıç Raporu., N. Tuna ve J. Öztürk. (Editörler). *İlisu ve Kargamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 1998 Yılı Çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 237.
- Kertai, D. (2009). The History of Middle-Assyrian Empire. *Talanta*, (XL-XLI), 28- 29.
- Konyar, E. (2004). *Doğu Anadolu Erken Demir Çağ Kültürü: Arkeolojik Kazı ve Yüzey Araştırmaları Bulgularının Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kozbe, G. (2006). Çanak Çömlek Gelenekleri Işığında Geç Tunç Çağı Sonundan Geç Demir Çağ Sonuna dek Yukarı Dicle Bölgesi'nde Assur Varlığı., A. Erkanal-Öktü ve E. Özgen. (Editörler). *Hayat Erkanal'a Armağan: Kültürlerin Yansıması*. 496. İstanbul. Homer Yayınevi, s. 496.
- Kozbe, G. (2007). Kavuşan Höyük 2005 Yılı Kazısı. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(28), 573.
- Kozbe, G. (2008). Şırnak İli Yüzey Araştırmaları, 2006. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 1(25), 179.
- Kozbe, G. (2010) Kavuşan Höyük Kazısı 2008. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 4 (31), 173-196.
- Kozbe, G. (2013). Diyarbakır/Kavuşan Höyük 2005-2008 Kazıları., Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü-Diyarbakır Müze Müdürlüğü. (Editörler). *İlisu Barajı ve Hes Projesi Arkeolojik Kazıları 2004-2008 Çalışmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. Arkeoloji ve Sanat Yayınları, s. 331-345.
- Kozbe, G. (2014). Kavuşan Höyük/Diyarbakır Yeni Asur Dönemi Gömüleri., A. Özfirat. (Editör). *Arkeolojiyle Geçen Bir Yaşam İçin Yazılar Veli Sevin'e Armağan SCRIPTA*. İstanbul. Ege Yayınları, s. 257.
- Kozbe, G., Erdalkıran, M., Ona, S. (2008). Diyarbakır/Bismil Kavuşan Höyük 2006 Yılı Kazı Raporu. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(29), 389.
- Kökten, K. (1947). Bazı Prehistorik İstasyonlar Hakkında Yeni Gözlemler. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 5(2), 223.
- Köroğlu, K. (1998). *Üçtepe I: Yeni Kazı ve Yüzey bulguları Işığında Diyarbakır/Üçtepe ve Çevresinin Yeni Asur Dönemi Tarihi Coğrafyası*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1.
- Köroğlu, K. (2002). Demir Çağı'nda Yukarı Dicle Bölgesi. *Anadolu Araştırmaları*, (XVI), 457.

- Köroğlu, K., Konyar, E. (2005). Van Gölü Havzasında Erken Demir Çağı Problemi. *Arkeoloji ve Sanat*, (119), 36.
- Köroğlu, K. (2006). *Eski Mezopotamya Tarihi: Başlangıcından Perslere Kadar*. (Birinci Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları, 128.
- Köroğlu, K. (2008). Yukarı Dicle Bölgesinde Yeni Assur Krallığı Sonrasına İlişkin Kültürel Değişimin Tamamlanması: Geç Demir Çağı ve Hellenistik Dönem'in İzleri., T. Tarhan, A. Tibet ve E. Konyar. (Editörler). *Muhibbe Darga Armağanı*. İstanbul. Sadberk Hanım Müzesi, s. 335.
- Köroğlu, K., Yumruk, Ş. (2014). Ergani/Girgis (Kesentaş) Yeni Assur Kabartması, *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler*, (38), 5.
- Kuhrt, A. (2009). *Eski Çağ'da Yakındoğu Cilt I*. (Birinci Baskı). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 465.
- Laneri, N., Ur., J. (2010). The Hirbemerdon Tepe Archaeological Project 2008: A Preliminary Report. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 3(31), 213.
- Lloyd, S. (1954). Sultantepe Part II. Post-Assyrian Pottery and Small Objects Found by the Anglo Turkish Joint Expedition in 1952. *Anatolian Studies*, (4), 108.
- Loud, G., Altman, C. (1938). *Khorsabad Part II, The Citadel and The Town*, Chicago: The University of Chicago Press.
- Lumsden, S. (1999). Neo-Assyrian pottery from Nineveh. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 3-15.
- MacGinnis, J., Matney, T. (2009). Archaeology at the Frontiers: Excavating a Provincial Capital of the Assyrian Empire. *Journal of Assyrian Academic Studies*, 1(23), 4.
- Matney, T., Roaf, M., MacGinnis, J., McDonald, H. (2002). Archaeological Excavations at Ziyaret Tepe, 2000 and 2001. *Anatolica*, (XXVIII), 47-89.
- Matney, T. (2004). Sixth Preliminary Report on Excavations at Ziyarettepe (Diyarbakır Province), 2002 Season. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(25), 163.
- Matney, T. (2007). Report on excavations at Ziyaret Tepe, 2006 season. *Anatolica*, (33), 23-74.
- Matney, T. and Rainville, R. (2007). Archaeological investigations at Ziyaret Tepe 2003-2004. *Anatolica*, (31), 1-68.
- Matney ve diğerleri. (2009). Excavations at Ziyaret Tepe 2007-2008. *Anatolica*, (35), Fig. 14: g-h.
- Matney, T., MacGinnis, J., McDonald, H., Roaf, M., Smith, L. M. (2011). Ziyaret Tepe Kazıları., N. Tuna, O. Doonan. (Editörler). *İhsu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında*

- Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 2002 Yılı Çalışmaları.* Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 554.
- Mieroop, M. (2004). *Antik Yakındoğu'nun Tarihi.* Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, 214.
- Moorey, P.R.S. (1980). *Cemeteries of the First Millennium B.C. at Deve Höyük, near Carchemish, salvaged by T.E. Lawrence and C.L. Woolley in 1931.* Oxford: British Archaeological Reports, 75.
- Munn-Rankin, J.M. (1975). Assyrian Military Power 1300-1200 B.C., *The Cambridge Ancient History*, 2(2), 274.
- Müller, Uwe. (1999) Die Eisenzeitliche keramik des Lidar Höyük. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia.* Münster, Ugarit-Verlag, pp. 403-434.
- Oates, J. (1959). Late Assyrian Pottery from Fort Shalmaneser. *Iraq*, 2 (21), 130-146.
- Oggiano, I. (1999). The Experience at Tell Afis, Syria, In Hausleiter. A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia.* Münster, Ugarit-Verlag, pp. 377-399.
- Ona, S. (2007). *Yeni Asur Döneminde Cizre-Silopi Ovası.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Ökse, T. (1999). *Önasya arkeolojisi seramik terimleri.* (ikinci baskı). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 91.
- Ökse, T. (2004). Salat Tepe 2001 Yılı Kurtarma Kazısı., N. Tuna, J. Greenhalgh ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilisu ve Kargamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 2001 Yılı Çalışmaları.* Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre ve Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 603.
- Ökse, T. (2013). Salat Tepe/Diyarbakır Depremle Kapanan Çağ. *Arkeoatlas*, (8), 89.
- Ökse, T., Görmüş, A. (2014). Demir Çağında Salat Tepe., A. Özfirat. (Editör). *Arkeolojiyle Geçen Bir Yaşam İçin Yazılar Veli Sevin'e Armağan SCRIPTA.* İstanbul. Ege Yayınları, s. 233.
- Özdoğan, M. (1990). 1988 Yılı Diyarbakır Yüzey Araştırması. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, (7), 460.
- Özdoğan, M. (2013). Fırat uygarlıkları, Tarihin Aktığı Nehir. *Arkeoatlas*, (8), 21.
- Özfirat, A. (2005). *Üçtepe II: Tunç Çağları Kazı ve Yüzey Araştırması Işığında.* İstanbul: Ege Yayınları, 3.
- Özgen, N. (2007). *Bismil İlçesinin Coğrafyası,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Özkaya, V., Coşkun, A. (2011). Gre Abdurrahman 2009 Yılı Kazısı Başlangıç Raporu. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(32), 101.
- Özkaya, V., Coşkun, A., Şahin, F. (2012). Gre Abdurrahman 2010 Yılı Kazısı. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1(33), 295-311.
- Özkaya, V., Coşkun, A. (2013). Körtik Tepe Kazıları. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü-Diyarbakır Müze Müdürlüğü. (Editörler). *Ilisu Barajı ve Hes Projesi Arkeolojik Kazıları 2004-2008 Çalışmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. Arkeoloji ve Sanat Yayınları, s. 1.
- Parker, B. (2001). *The mechanics of empire. The northern frontier of Assyria as a case study in imperial dynamics*. Helsinki: Vammalan Kirjapaino Oy, 206.
- Parker, B., Creekmore, A., Easton, C. (2001). The Upper Archaeological Research Project (Utarp): 1999 Excavations at Boztepe and Surveys at Talavaş Tepe. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 2(18), 25.
- Parker, B and Creekmore, A. (2002). The Upper Tigris archaeological research project: a final report from the 1999 field season. *Anatolian Studies*, (52), 19-74.
- Parker, B. (2003). Archaeological Manifestations of Empire: Assyria's Imprint on Southeastern Anatolia. *American Journal of Archaeology*, 4(107), 529.
- Parker, B. (2004). Yukarı Dicle Arkeolojik Araştırma Projesi (UTARP): Kenan Tepe'nin Kültürel Tarihi'nin Ön Sentezi., N. Tuna, J. Greenhalgh ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 2001 Yılı Çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 549.
- Parker, B. (2013a). Yukarı Dicle Arkeolojik Proje Araştırması (UTARP): On Yıllık Kenan Tepe araştırmasına Genel Bir Bakış., Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü-Diyarbakır Müze Müdürlüğü. (Editörler). *Ilisu Barajı ve Hes Projesi Arkeolojik Kazıları 2004-2008 Çalışmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. Arkeoloji ve Sanat Yayınları, s. 201.
- Parker, B. (2013b). Geographies of Power: Territoriality and Empire During the Mesopotamian Iron Age. *Archeological Papers of the American Anthropological Association*, 1(22), 131.
- Postgate, J. N. (1992). The Land of Assur and the Yoke of Assur. *World Archaeology*, 3(23), 247.
- Radner, K., Schachner, A. (2001). Tuşhan'dan Amedi'ye: Asur Döneminde Yukarı Dicle Havzasıyla İlgili Topografik Sorular., N. Tuna, J. Öztürk ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilisu ve Kargamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 1999 Yılı Çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre ve Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 729.

- Roaf, M. (1996). *Mezopotamya ve Eski Yakındoğu*. (Birinci Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları, 149.
- Radner, K. (2004). Das Mittelassyrische Tontafelarchiv von Giricano/ Dunnu-sa-uzibi. *Subartu*, (XIV), 152.
- Roaf, M., Schachner, A. (2005). The Bronze age to Iron Age Transition in the Upper Tigris Region: New information from Ziyaret Tepe and Giricano., A. Çilingiroğlu ve G. Darbyshire. (Editörler). *Anatolian Iron Ages 5*. Ankara. British Institute of Archaeology, s. 119.
- Roux, G. (1992). *Ancient Iraq*. (Third Edition). Londra: Penguin Books, 372.
- Savaş, B. (2005). *Mezra-Teleilat Demir Çağ seramikleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Schachner, A. (2002). 2000 Yılı Giricano Kazıları Ön Raporu., N. Tuna ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 2000 Yılı Çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 552.
- Schachner, A., Schachner, Ş. (2003). 2000-2001 Yılı Giricano Kazıları. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2(24), 448.
- Schachner, A. (2005). Güneydoğu Anadolu'da Asur Egemenliği. *Arkeoatlas*, (4), 58.
- Schmidt, C. (1999). Die keramik der areale a-f in Kar-Tukulti-Ninurta. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 61-90.
- Schmidt, E. F. (1957). *Persepolis II*. Chicago: The University of Chicago Press, Pl. 43-1.
- Schneider, A.W., Adalı, S.F. (2014). "No Harvest Was Reaped": Demographic and Climatic Factors in the Decline of the Neo-Assyrian Empire. *Climatic Change*, 3(4), 441.
- Schneider, E. (1999a). Die eisenzeitliche keramik von Tell Sheikh Hassan (Syrien). In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 325-346.
- Schneider, E. (1999b). Assyrische schalen aus Tell Sheikh Hassan und ihre stellung innerhalb der keramik des assyrischen einflussgebietes. In Hausleiter, A and Reiche, A (Eds.), *Iron Age pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia*. Münster, Ugarit-Verlag, pp. 347-375.
- Sevin, V. (1991). The Early Iron Age in the Elazığ Region and the Problem of the Mushkians. *Anatolian Studies*, (41), 97.
- Sevin, V. (1999). *Yeni Assur Sanatı I: Mimarlık*. (İkinci Baskı). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 154.
- Starr, R. (1937). *Nuzi Volume II*, London: Oxford University Press.

- Şenyurt, S. Y. (1988). Gırnavaş Kazıları Işığında Geç Assur Devri Düşme Dipli Vazoları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, XXXII (1-2), 281-291.
- Şenyurt, S. Y. (2002a). Aşağı Salat 2000 Yılı Kazısı., N. Tuna ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *İlsu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 2000 Yılı Çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 671.
- Şenyurt, S. Y. (2002b). İlsu Barajı-Aşağı Salat 2000 Yılı Kazısı. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2(23), 445.
- Şenyurt, S.Y. (2004). Aşağı Salat 2001 Yılı Kazısı., N. Tuna, J. Greenhalgh ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *İlsu ve Kargamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 2001 Yılı Çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre ve Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. 642.
- Şenyurt, S. Y. (2006a). Aşağı Salat Tepe'den Bir Yeni Assur Mezarı (M-29)., A. Erkanal-Öktü ve E. Özgen. (Editörler). *Hayat Erkanal'a Armağan: Kültürlerin Yansıması*. 496. İstanbul. Homer Yayınevi, s. 697.
- Şenyurt, Y. (2006b). *Büyükardıç Doğu Anadolu'da bir Erken Demir Çağı tepe yerleşmesi*. Ankara: Mert Basın Yayın San. Tic, 169.
- Şenyurt, Y., Kamış, Y., Akçay, A. (2011). Tasmador Geç Demir Çağı çanak çömlek buluntuları., Y. Şenyurt. (Editör). *Tasmador*. Ankara. Bilgin Yayınları, s. 228.
- Taylor, J.G. (1865). Travels in Kurdistan, with Notices of the Sources of the Eastern and Western Tigris and Ancient Ruins in Their Neighbourhood. *Journal of the Royal Society of London*, (35), 23.
- Tekin, H. (2009a). Hakemi Use 2008 Yılı Kazılarında Keşfedilen Geç Asur Dönemi Mezarları. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 26(2), 193.
- Tekin, H. (2009b). İlsu Projesi Seramikli Neolitik Yerleşmeleri Yüzey Araştırması, 2007. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 1(26), 279.
- Tekin, H. (2013). Hakemi Use Kazıları., Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü-Diyarbakır Müze Müdürlüğü. (Editörler). *İlsu Barajı ve Hes Projesi Arkeolojik Kazıları 2004-2008 Çalışmaları*. Birinci Baskı. İstanbul. Arkeoloji ve Sanat Yayınları, s. 103.
- Thureau-Dangin, F., Dunand, M. (1936). *Til-Barsib Album*. Paris: Librairie Orientaliste Paul Geuthner, 78.
- Tuna, N. (2002). Sunuş., N. Tuna ve J. Velibeyoğlu. (Editörler). *İlsu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 2000 Yılı Çalışmaları*. Ankara. ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi (TAÇDAM), s. XXIII.
- von Der Osten, H. H. (1937). *The Alishar Hüyük, Season of 1930-32, Part II*, Chicago: The University of Chicago Press.

Wiggermann, F. A. M. (2000). Agriculture in the Northern Balikh Valley. The Case of Middle Assyrian Tell Sabi Abyad. In R. M. Jas (Eds.), *Rainfall and Agriculture in Northern Mesopotamia*. İstanbul. Nederlands Historisch Archaeological Instituut, s. 171-231.

Wilkinson, T.J., Tucker, D.J. (1995). *Settlement Development in the North Jazira, Iraq. A Study of the Archaeological Landscape*. (Birinci Baskı). Warminster: Aris & Phillips Ltd. 101.

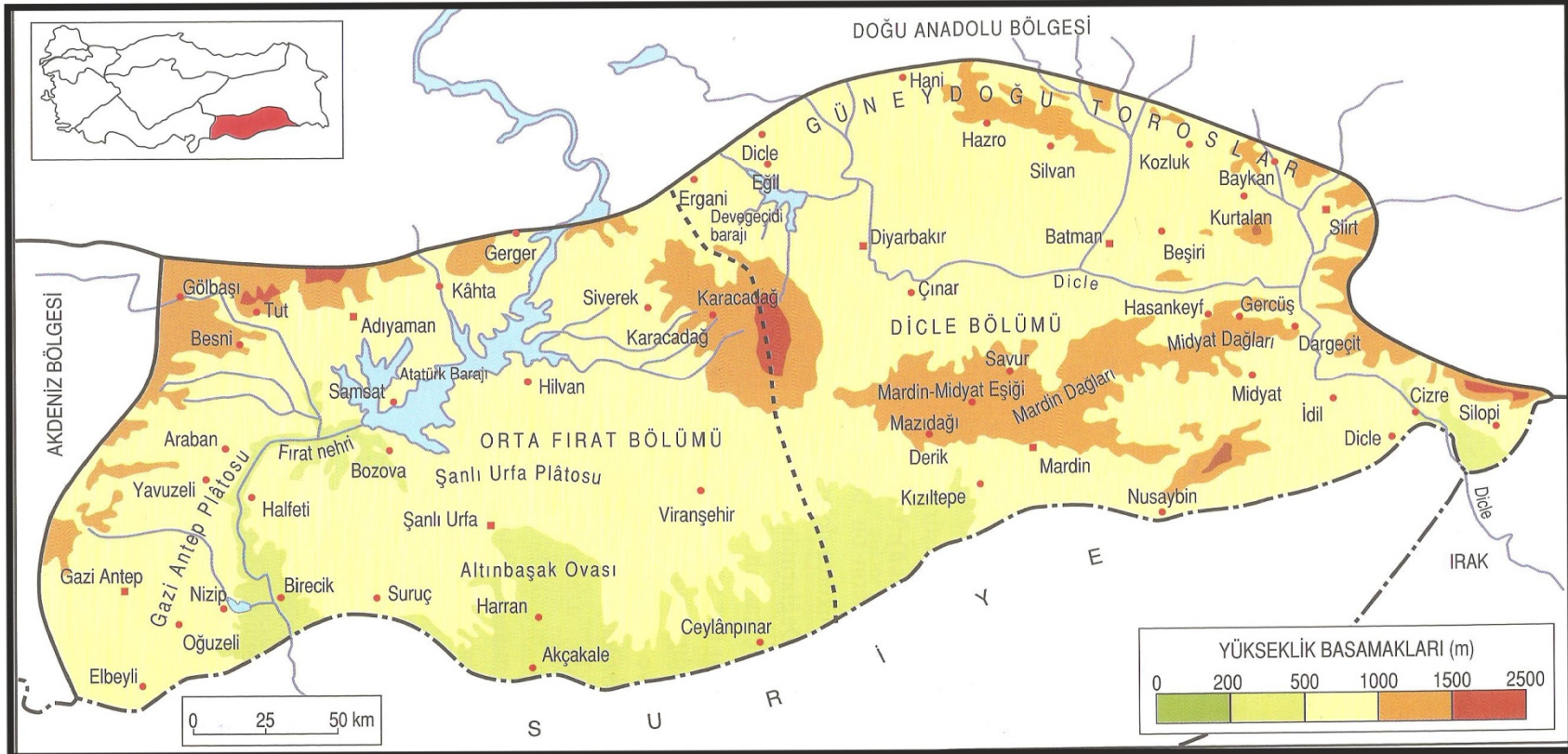

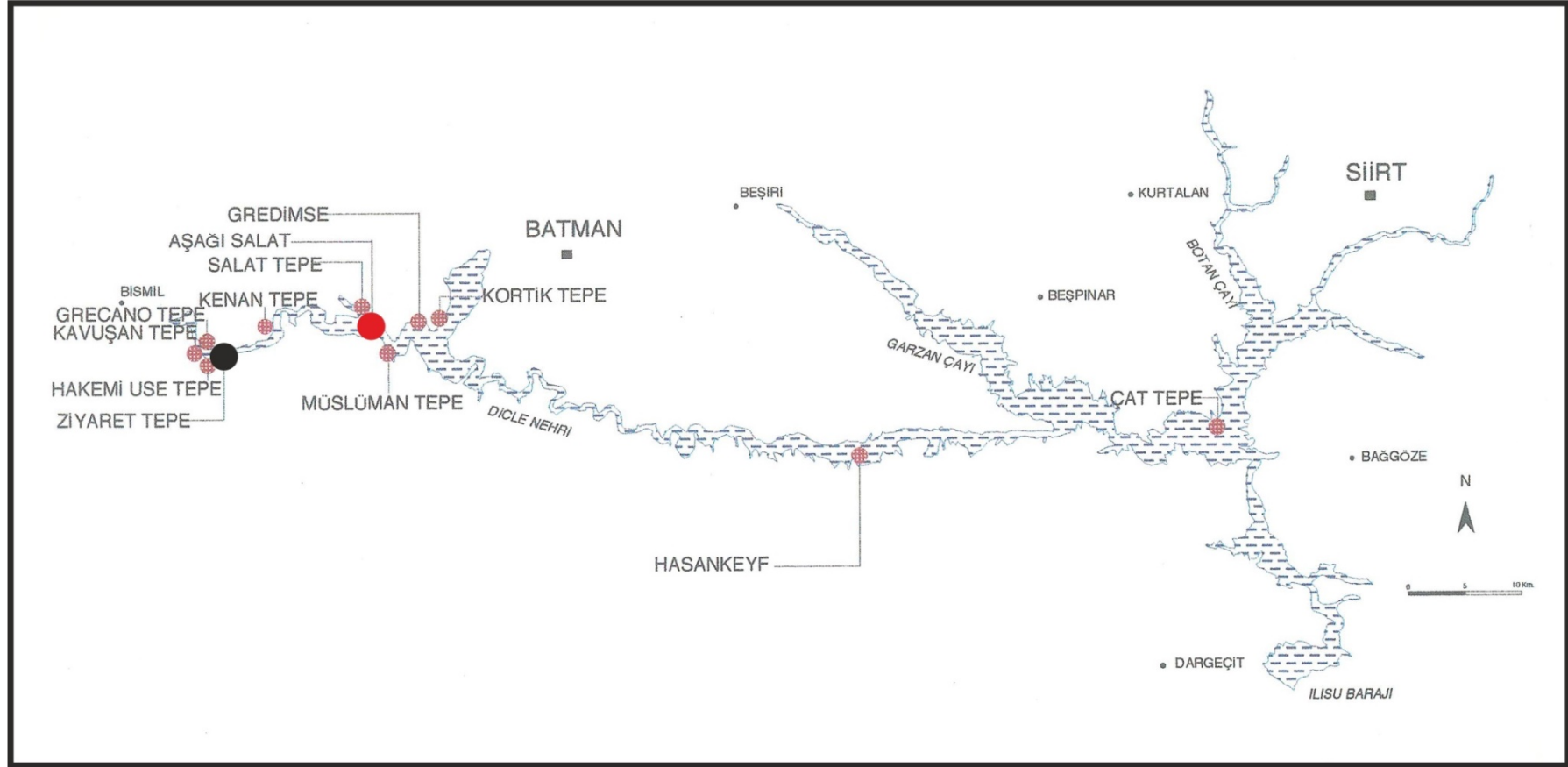
EKLER

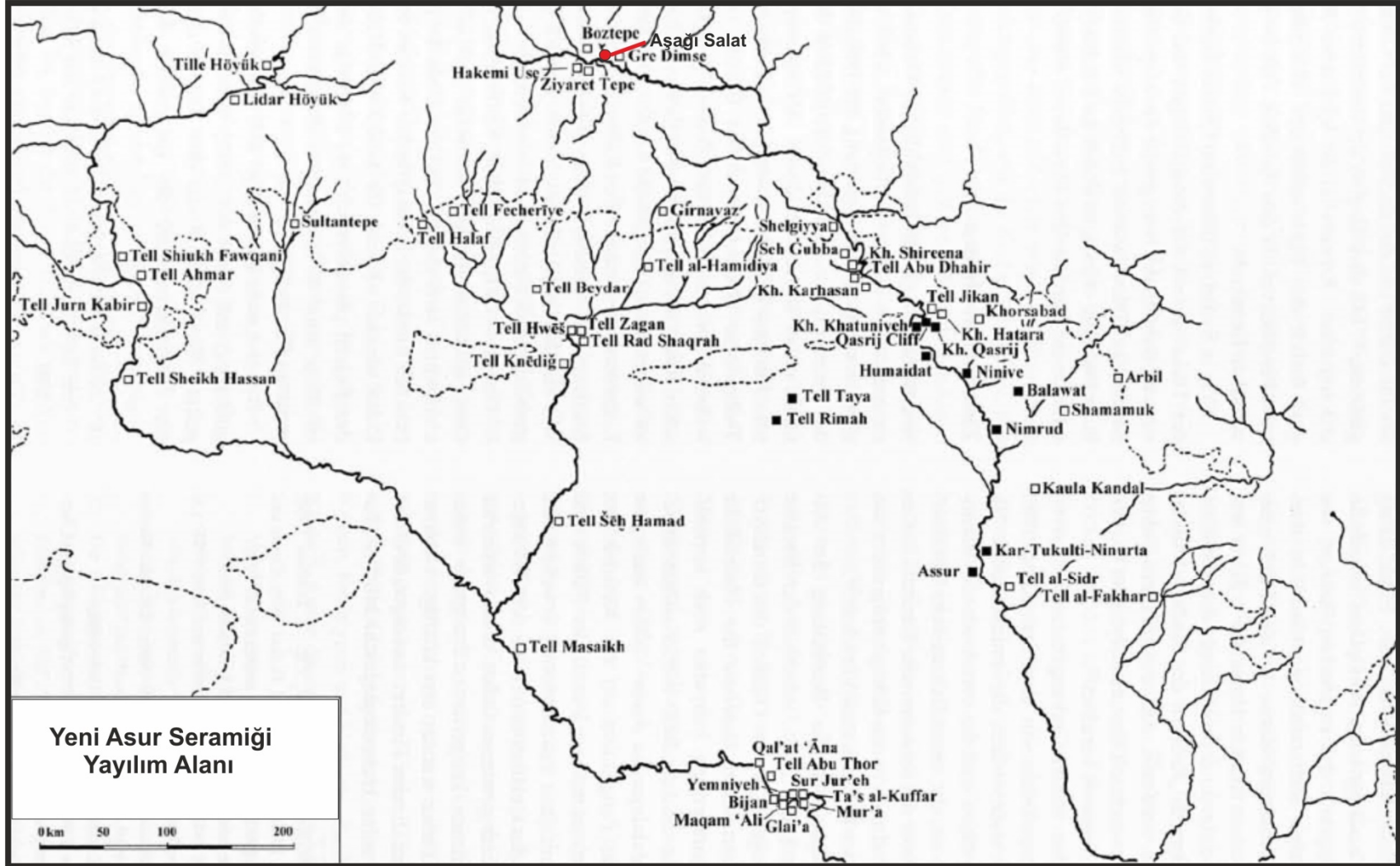
EK-1

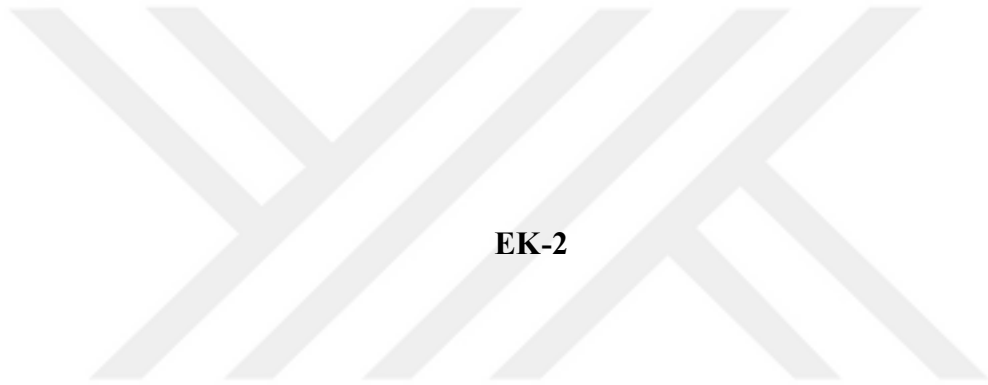
Harita 2.1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi (Atalay, Mortan, 2011, 392.)

Harita 2.2. İlisu Barajı Kurtarma Kazıları (Baştürk, 2006, Harita 13.)

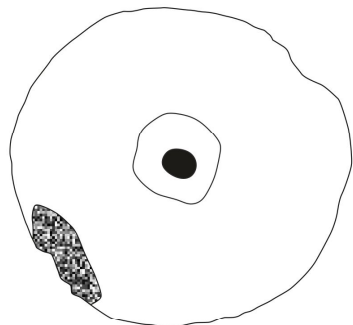

Harita 7.1. Yeni Asur Seramiğinin Yayılım Alanı (Hausleiter, 2010, Abb. 1.)

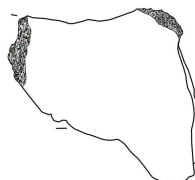
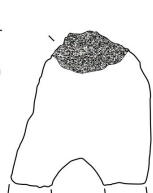
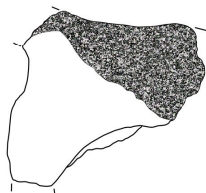
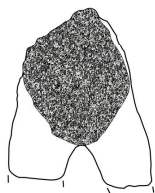

EK-2

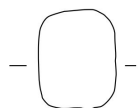
Şekil 1

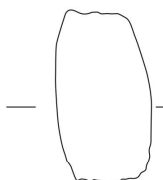
1

2

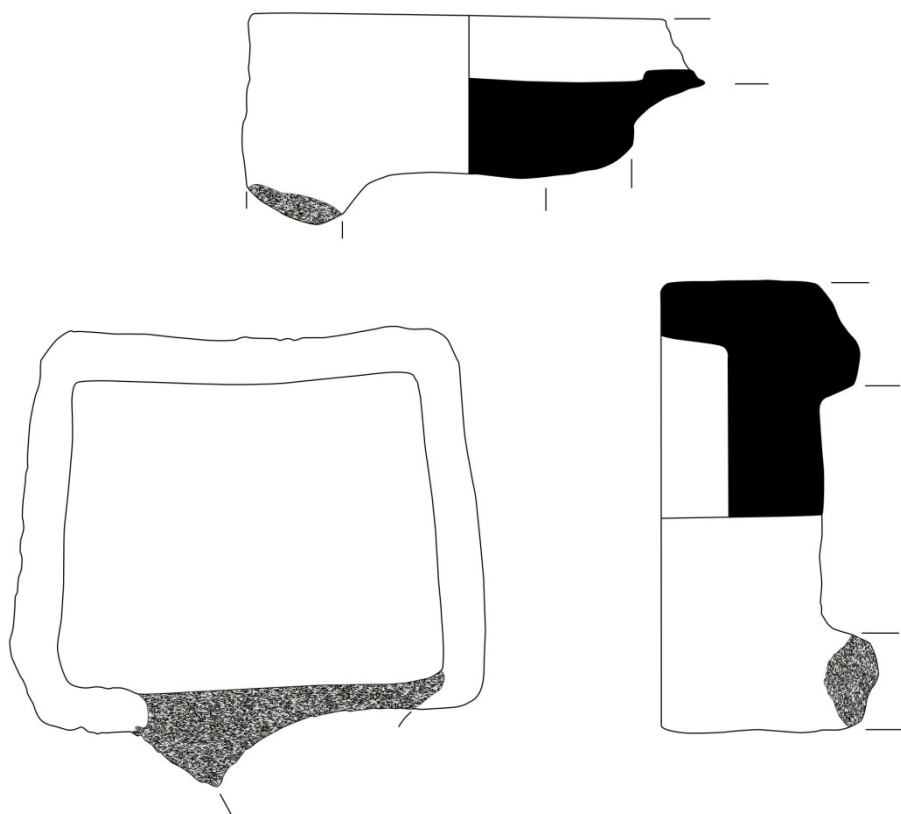
3

4

0 5 cm.

Şekil 2

5

0 5 cm.

Şekil 3

0 5 cm.

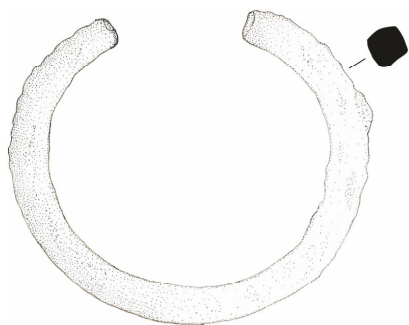

8

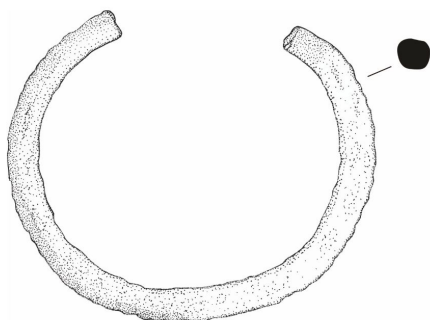

9

0 5 cm.

10

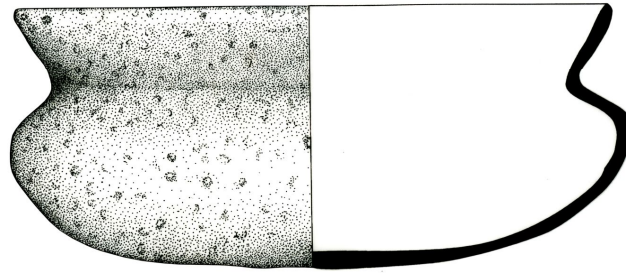

11

0 5 cm.

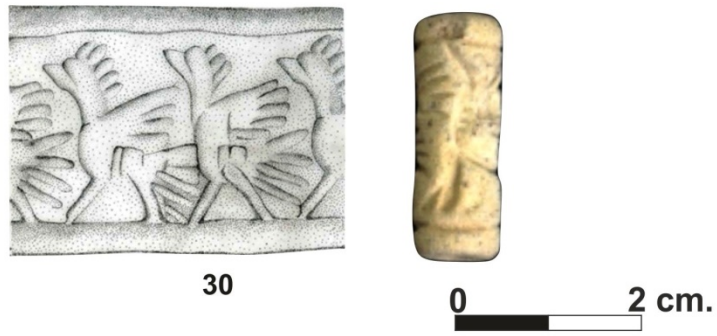
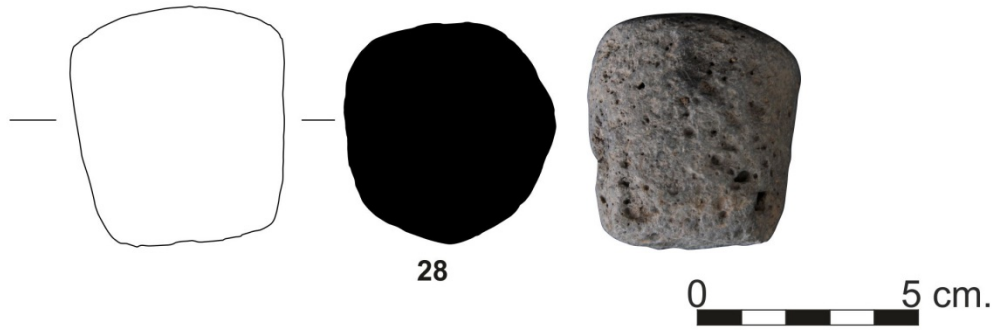
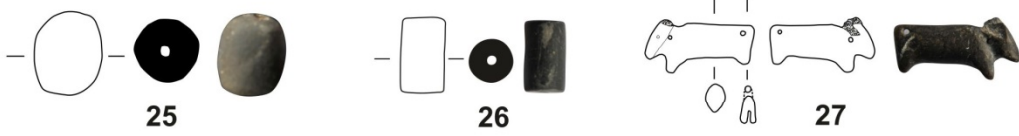
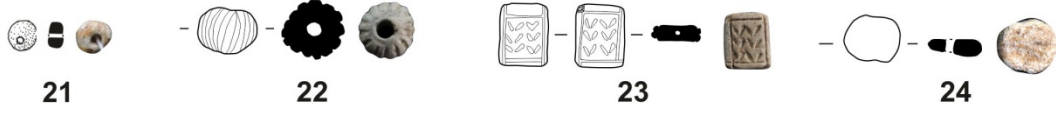
Şekil 6

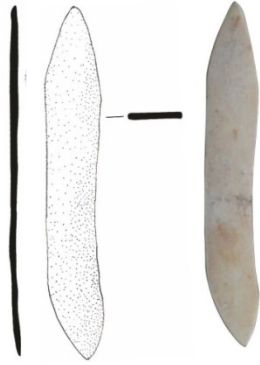

15

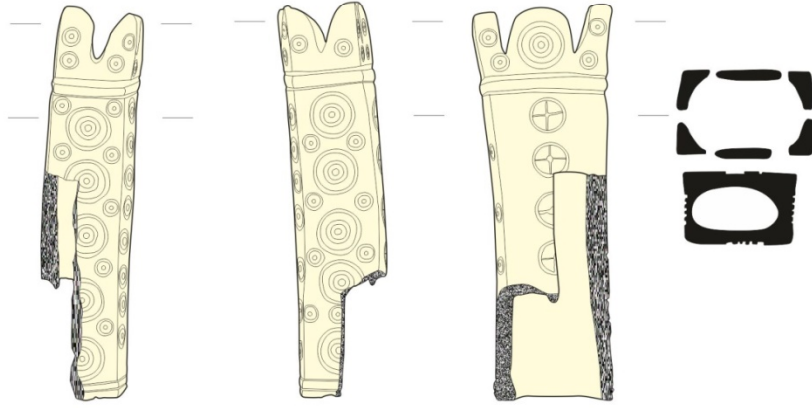

Şekil 7

31

32

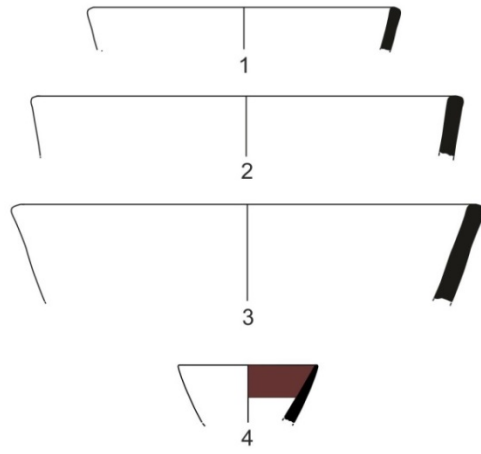
0 5cm.

Şekil 9

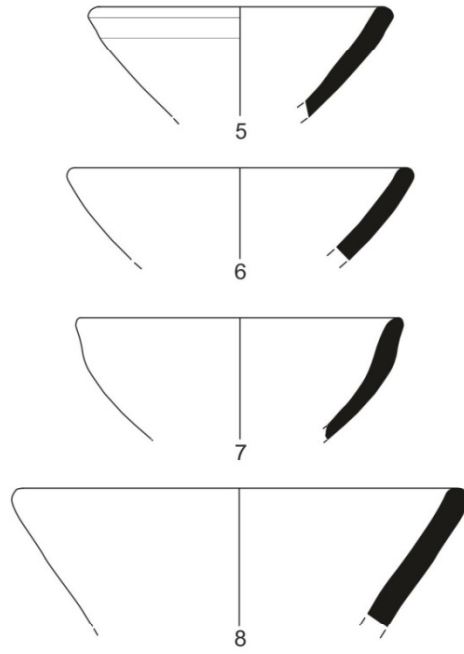

33

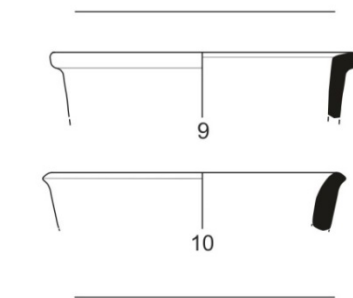
0 5 cm.

Tip 1.1.

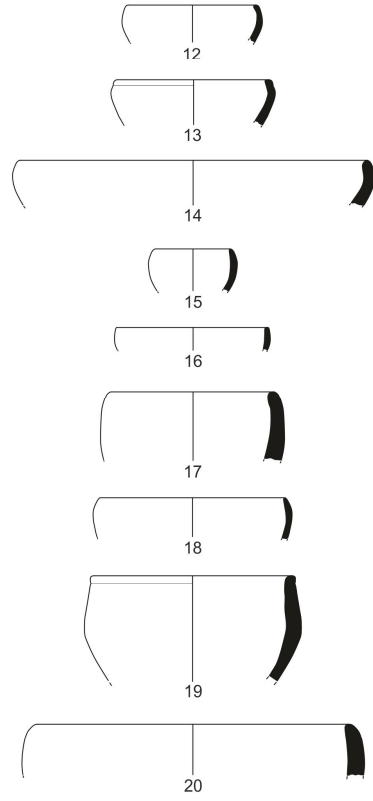
Tip 1.2.

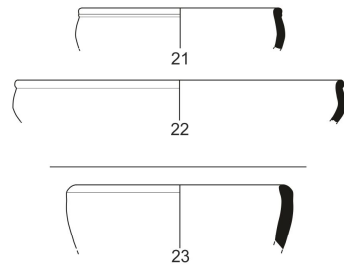
Tip 1.3.

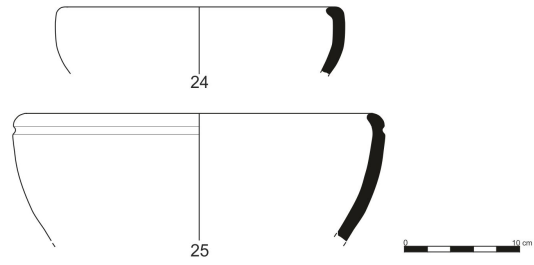
Tip 2.1.

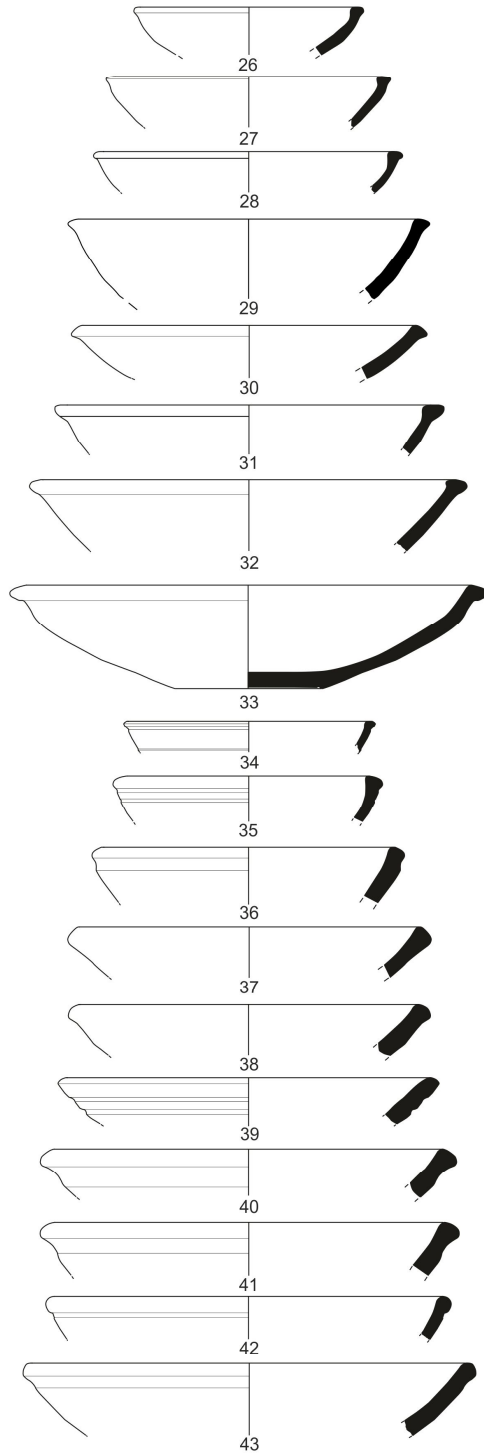
Tip 2.2.

Tip 2.3.

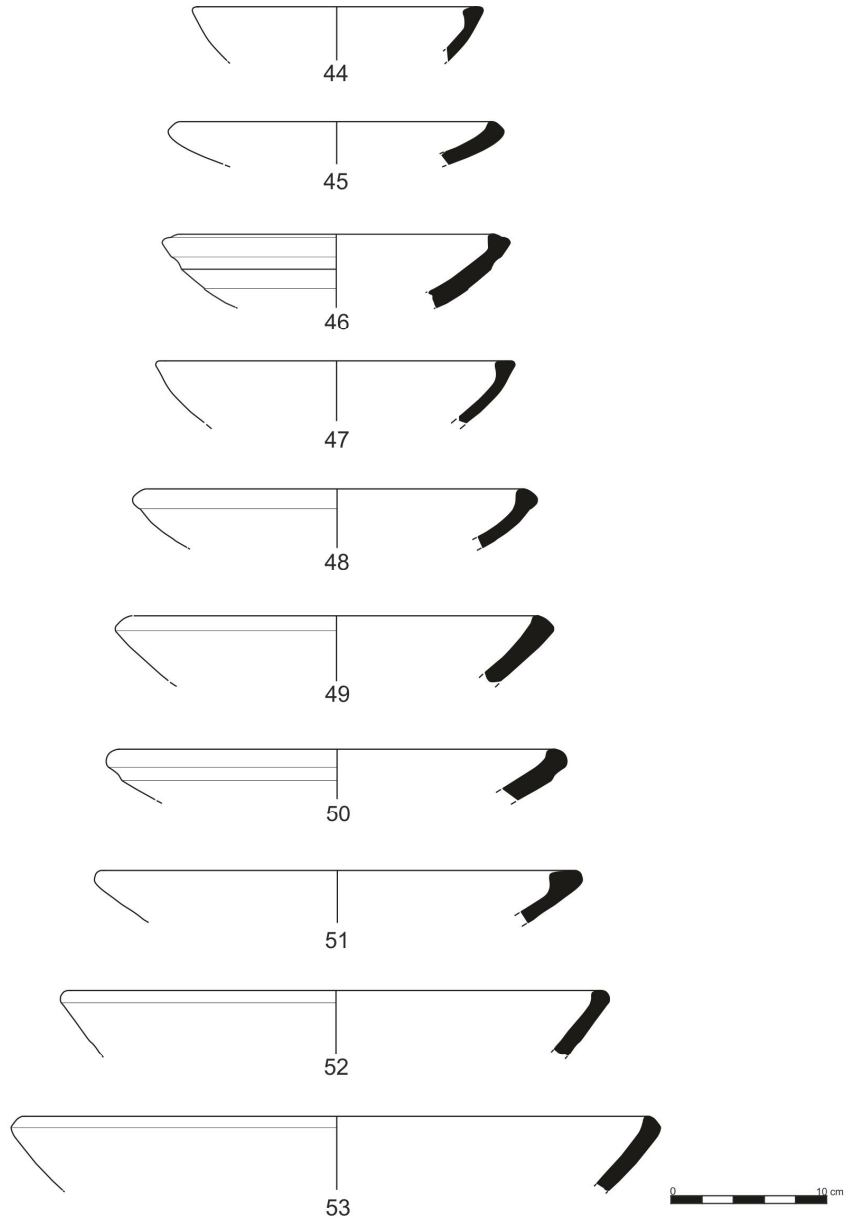

Tip 3.1.

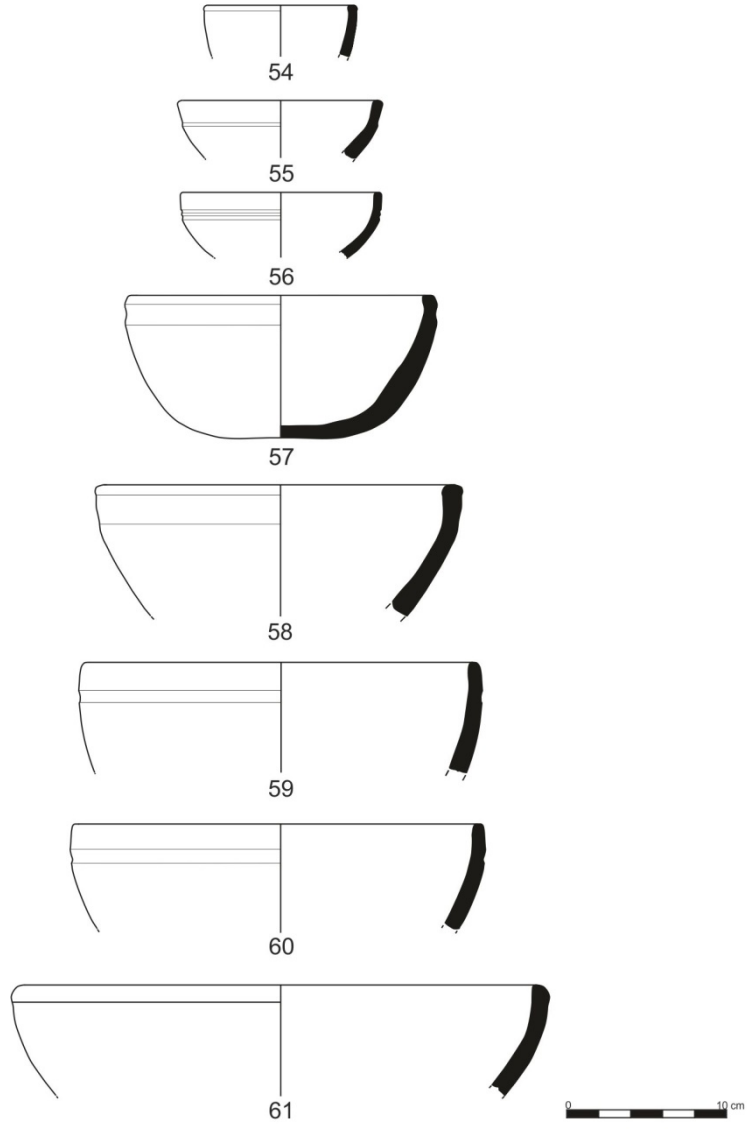

0 10 cm

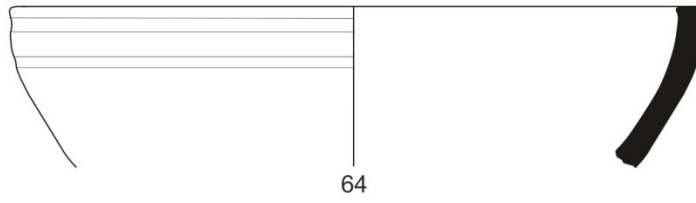
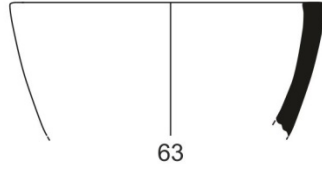
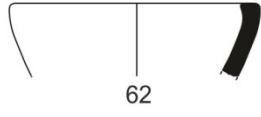
Tip 3.2.

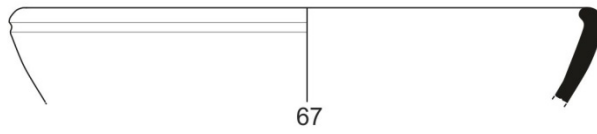
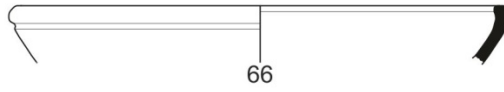
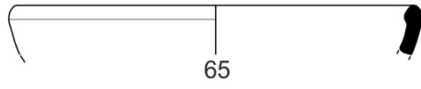
Tip 4.1.

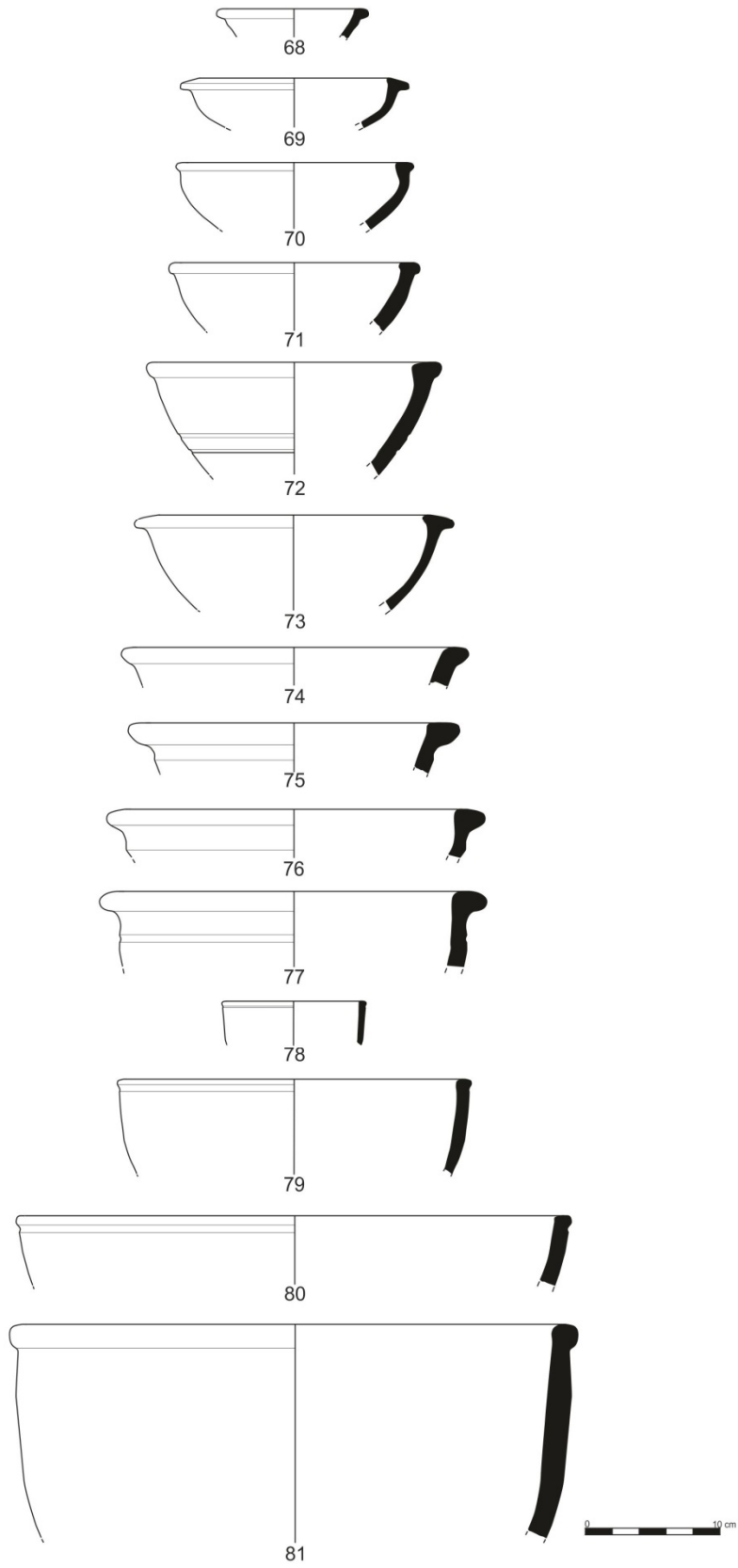
Tip 4.2.

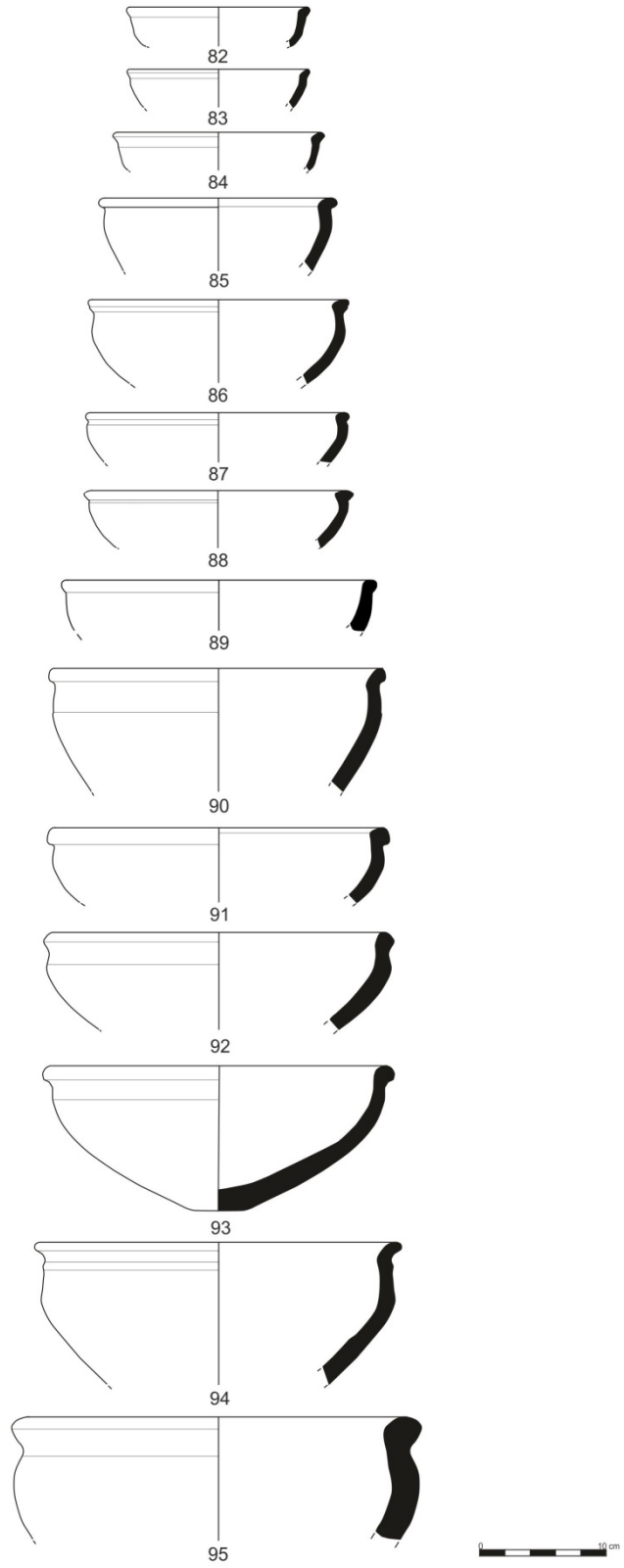
Tip 4.3.

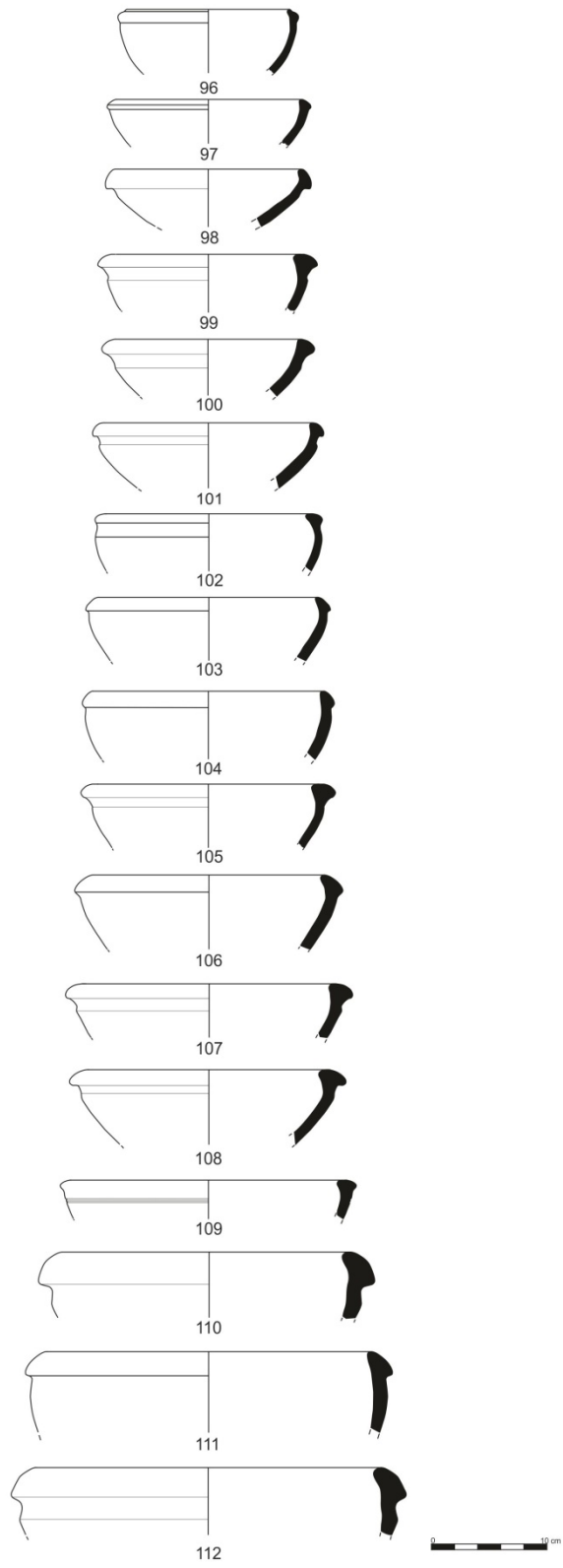
Tip 4.4.

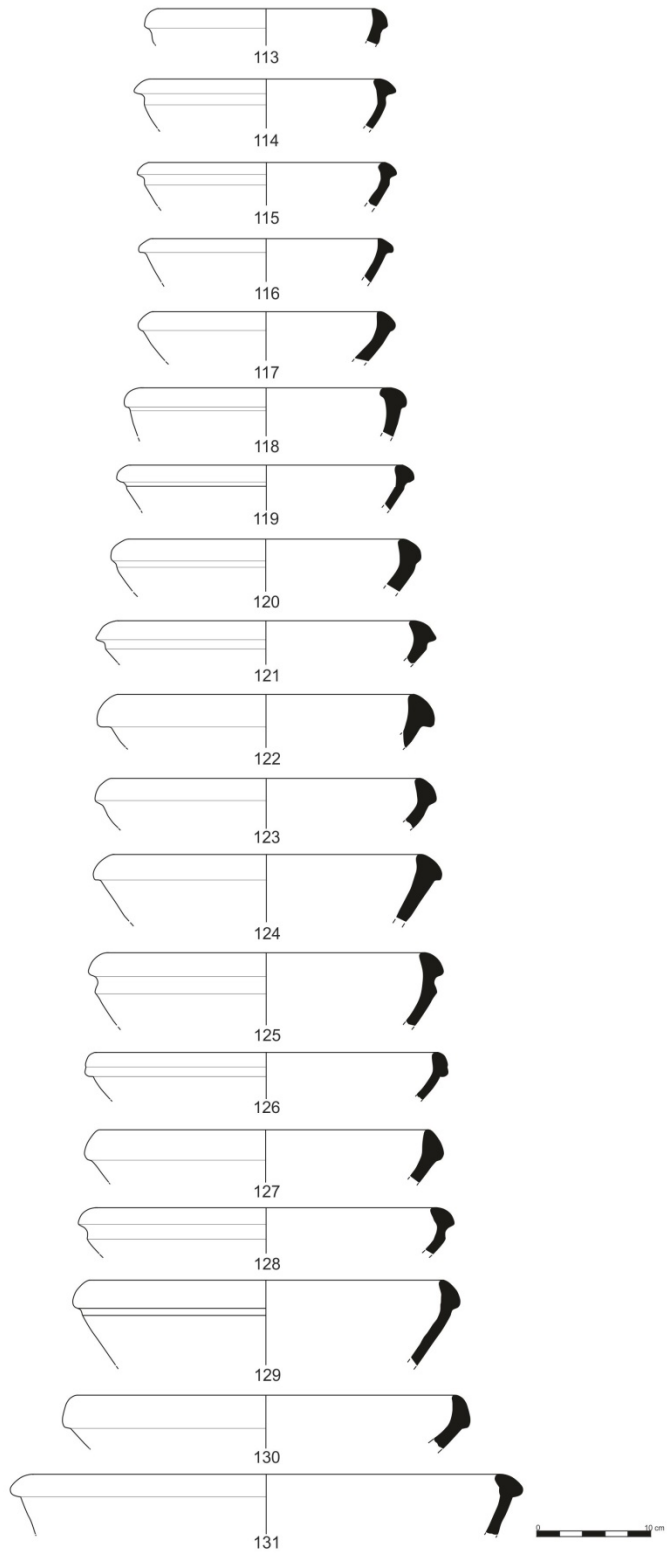
Tip 4.5.

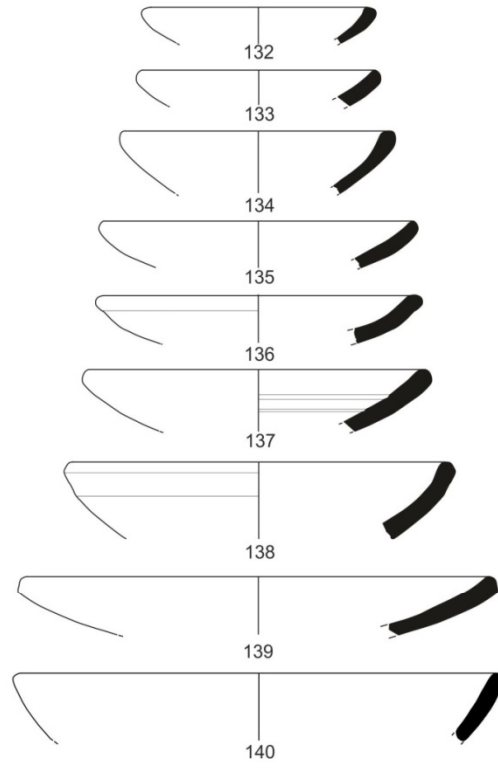
Tip 4.6.

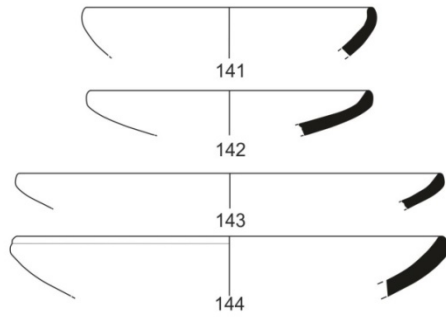
Tip 4.6.

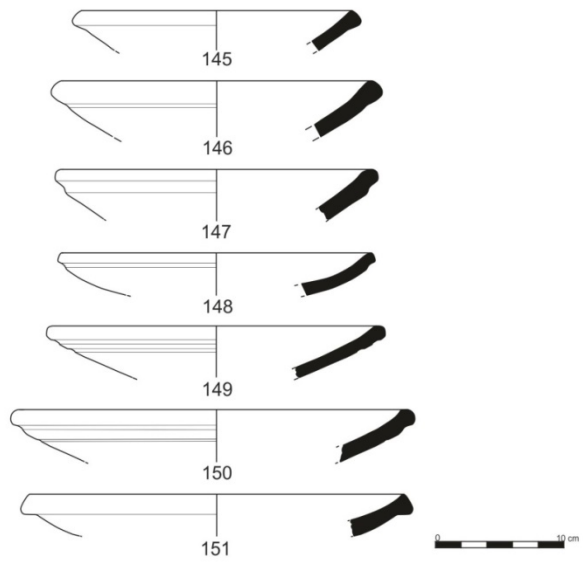
Tip 5.1.

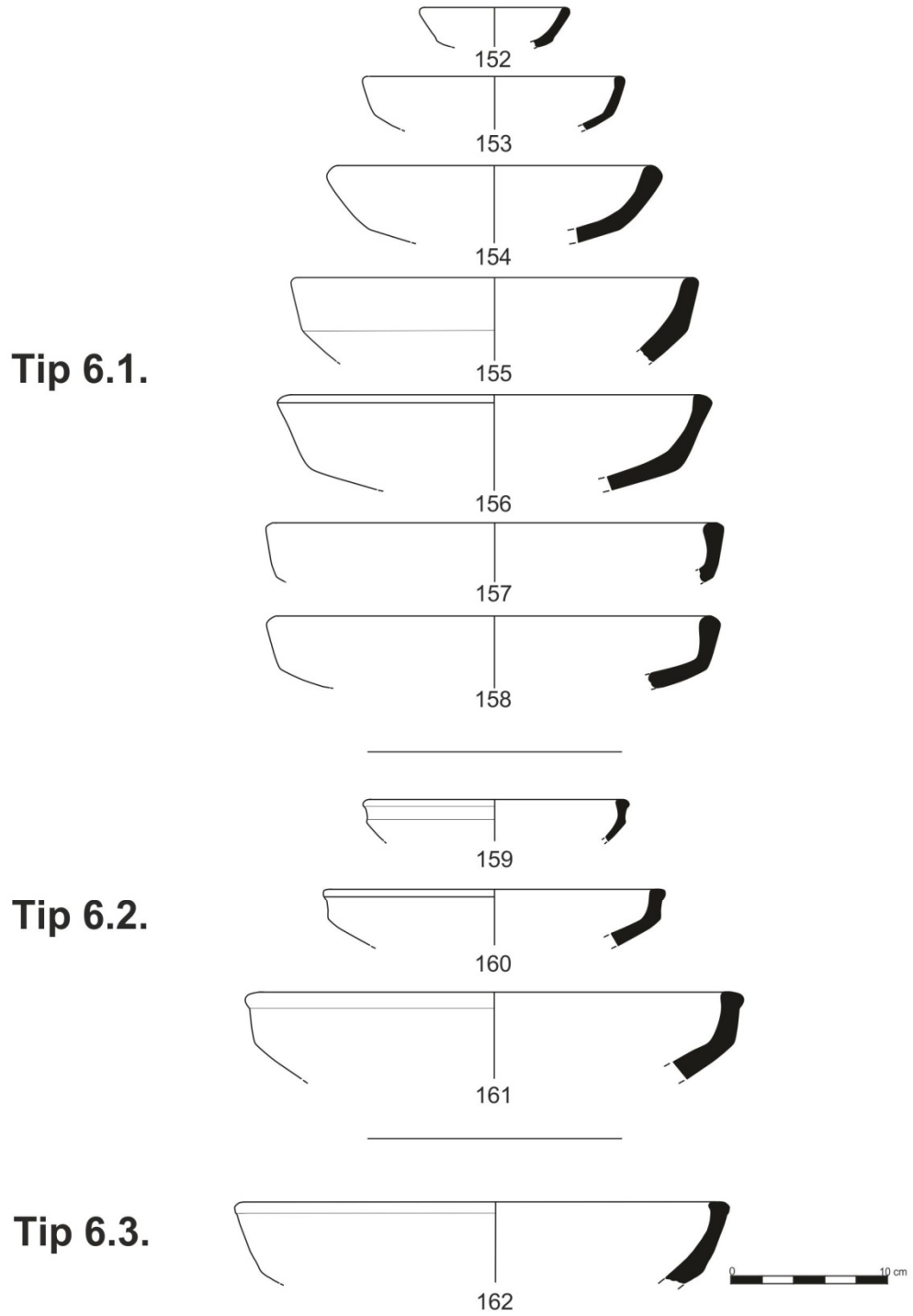

Tip 5.2.

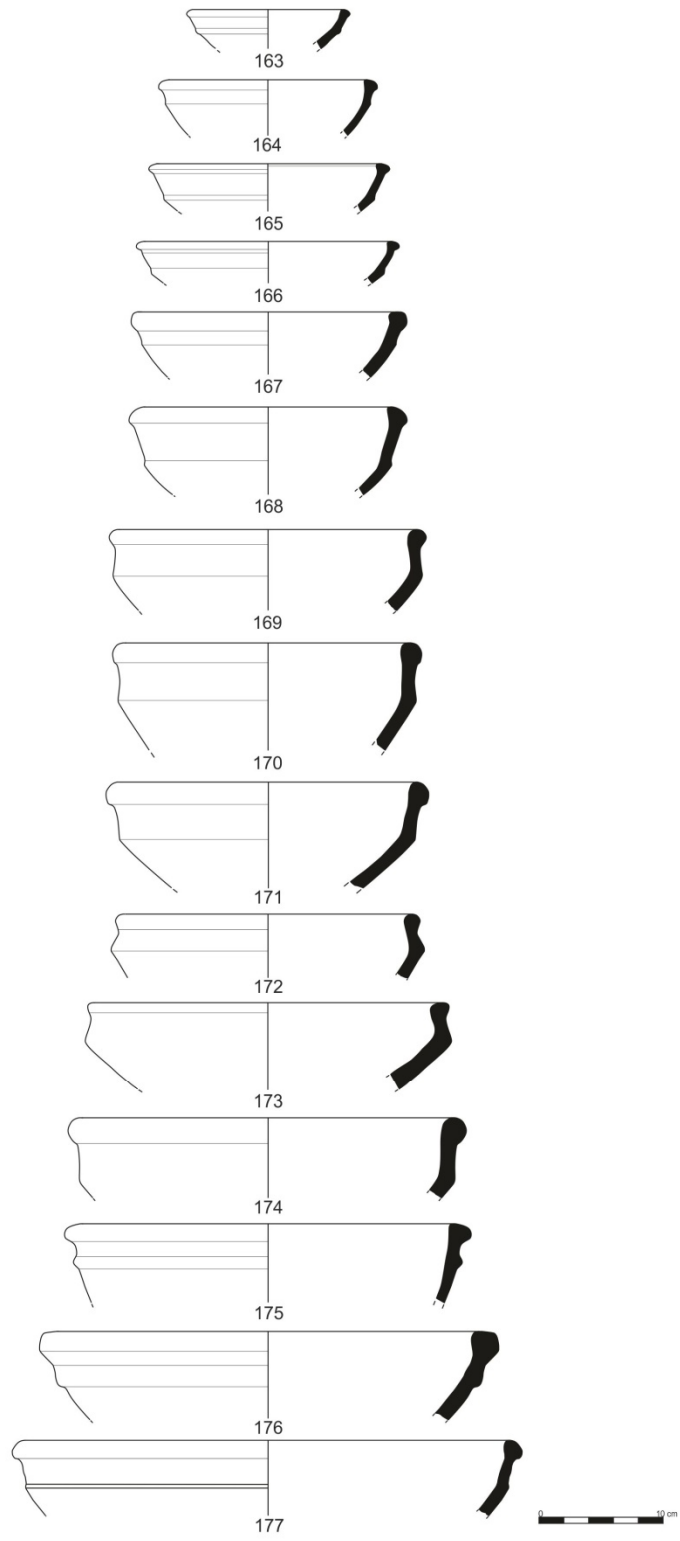

Tip 5.3.

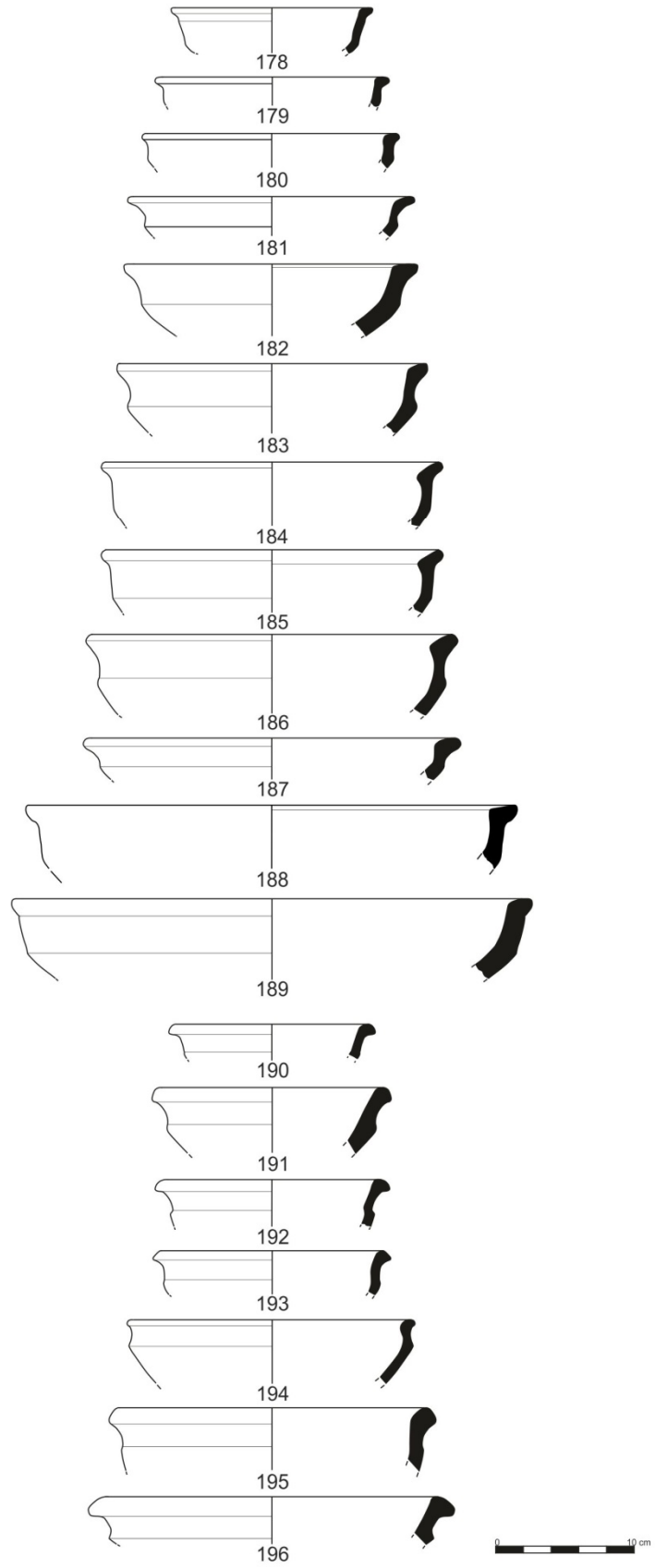

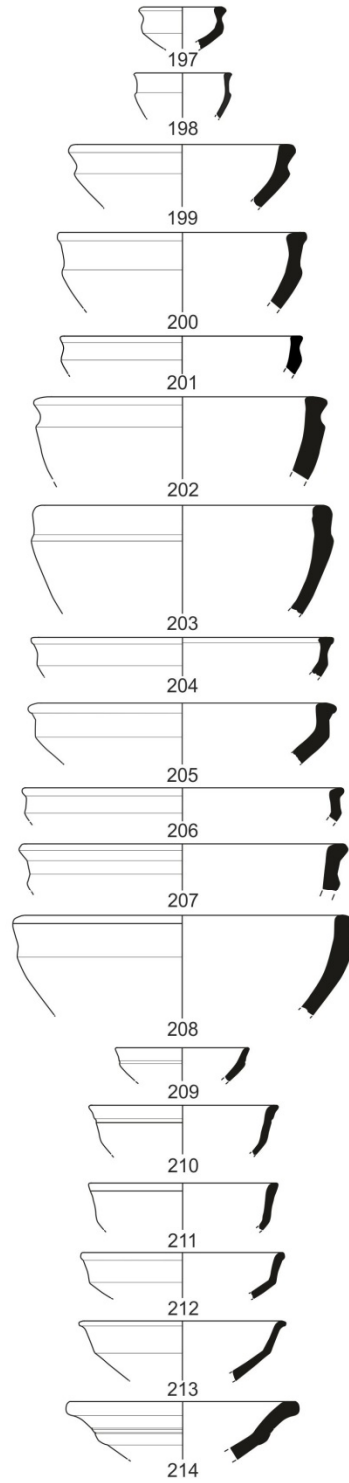
Tip 6.4.

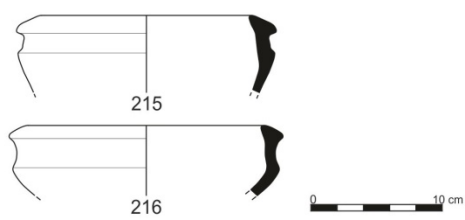
Tip 6.4.

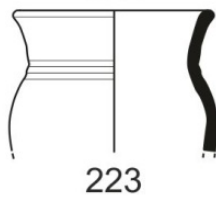
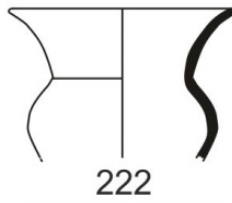
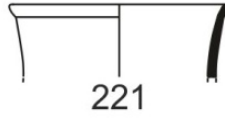
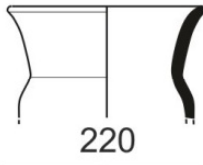
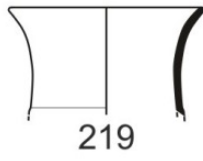
Tip 6.4.

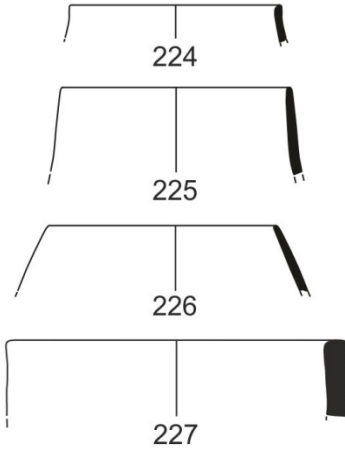
Tip 6.5.

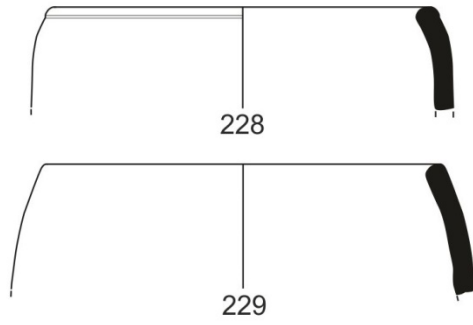
Tip 7

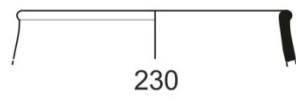
Tip 8.1.

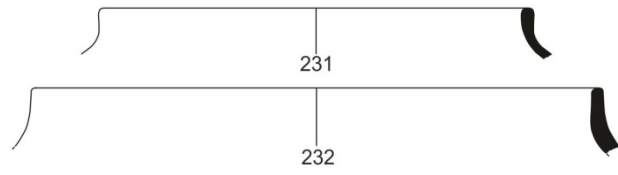
Tip 8.2.

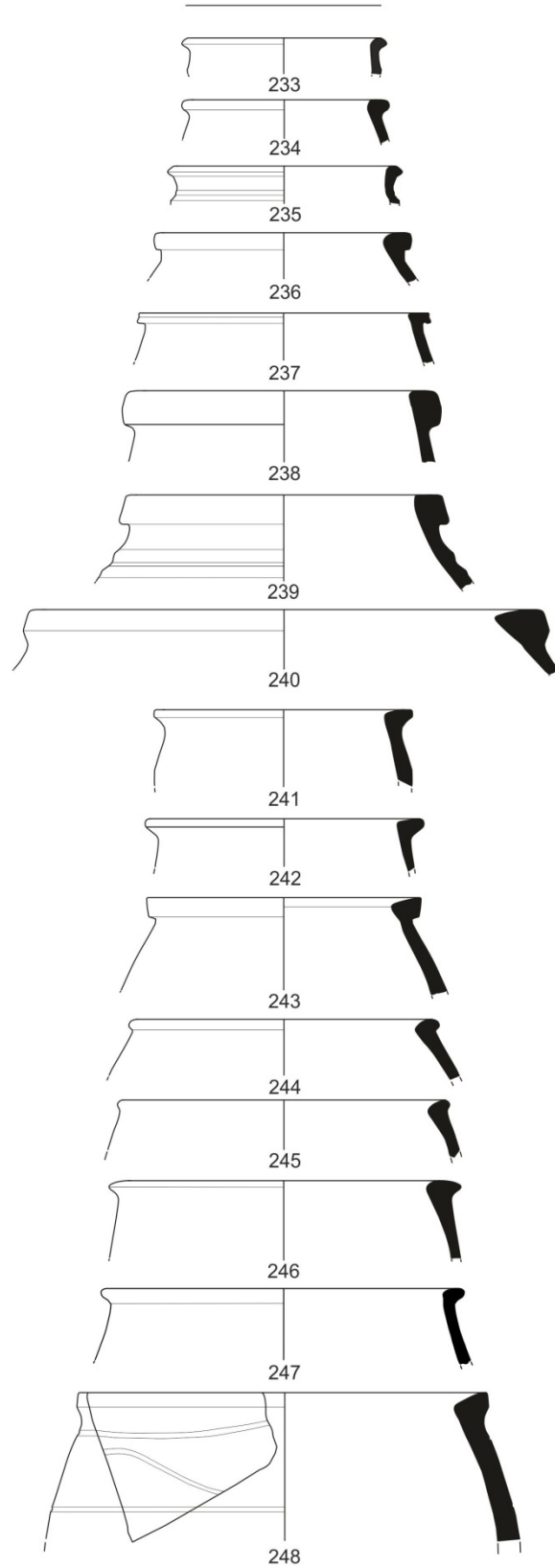
Tip 8.3.

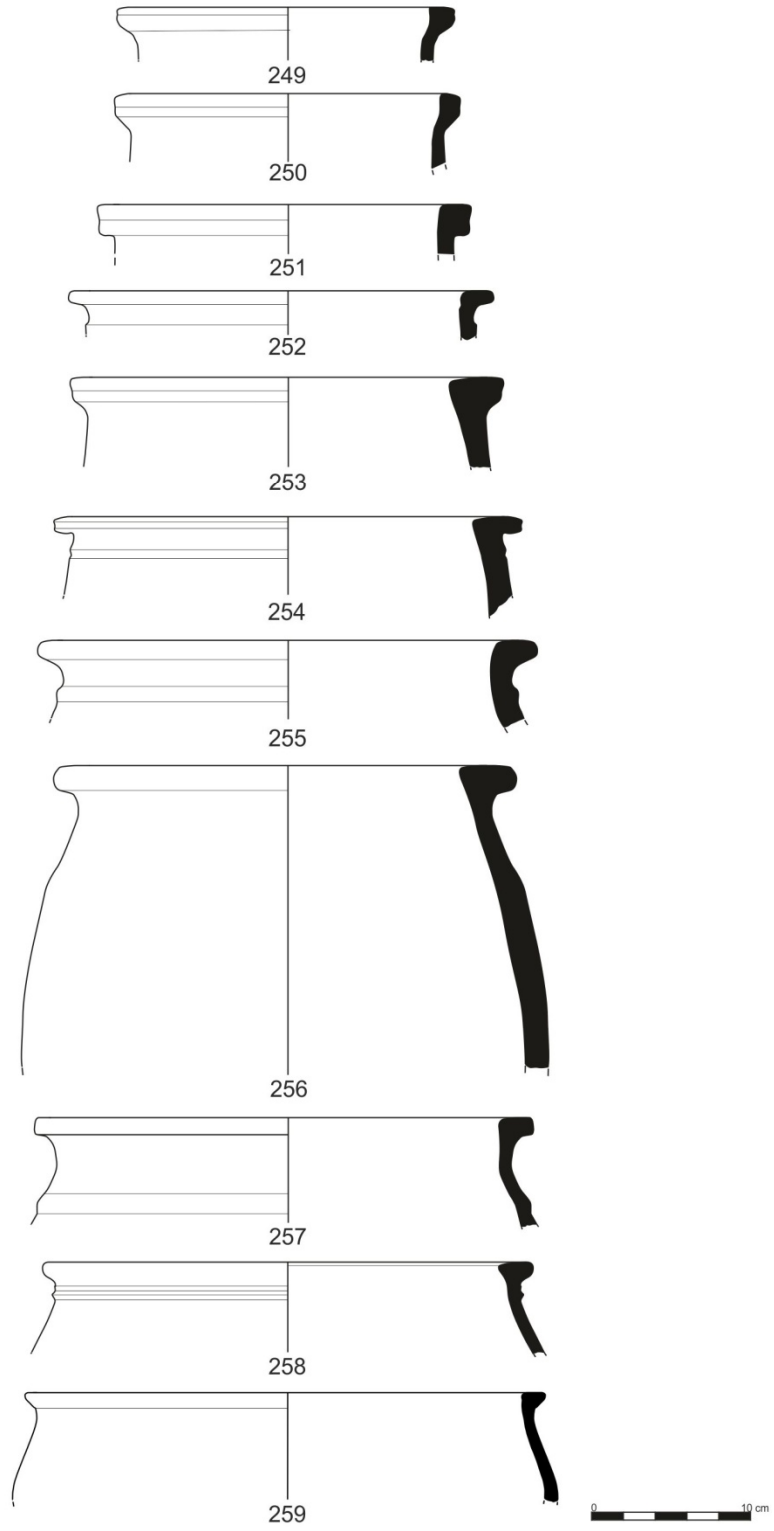
Tip 9.1.

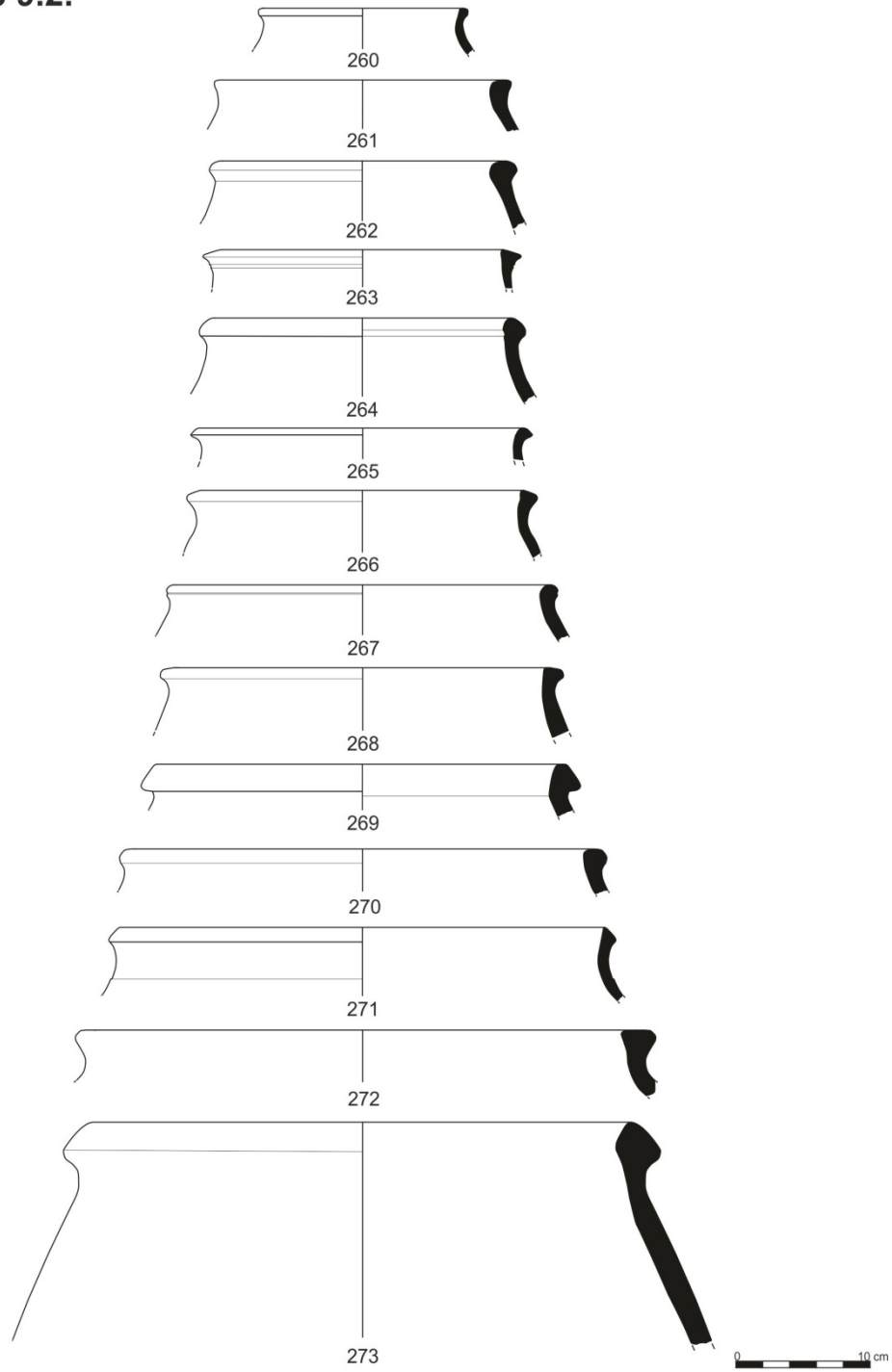
Tip 9.2.

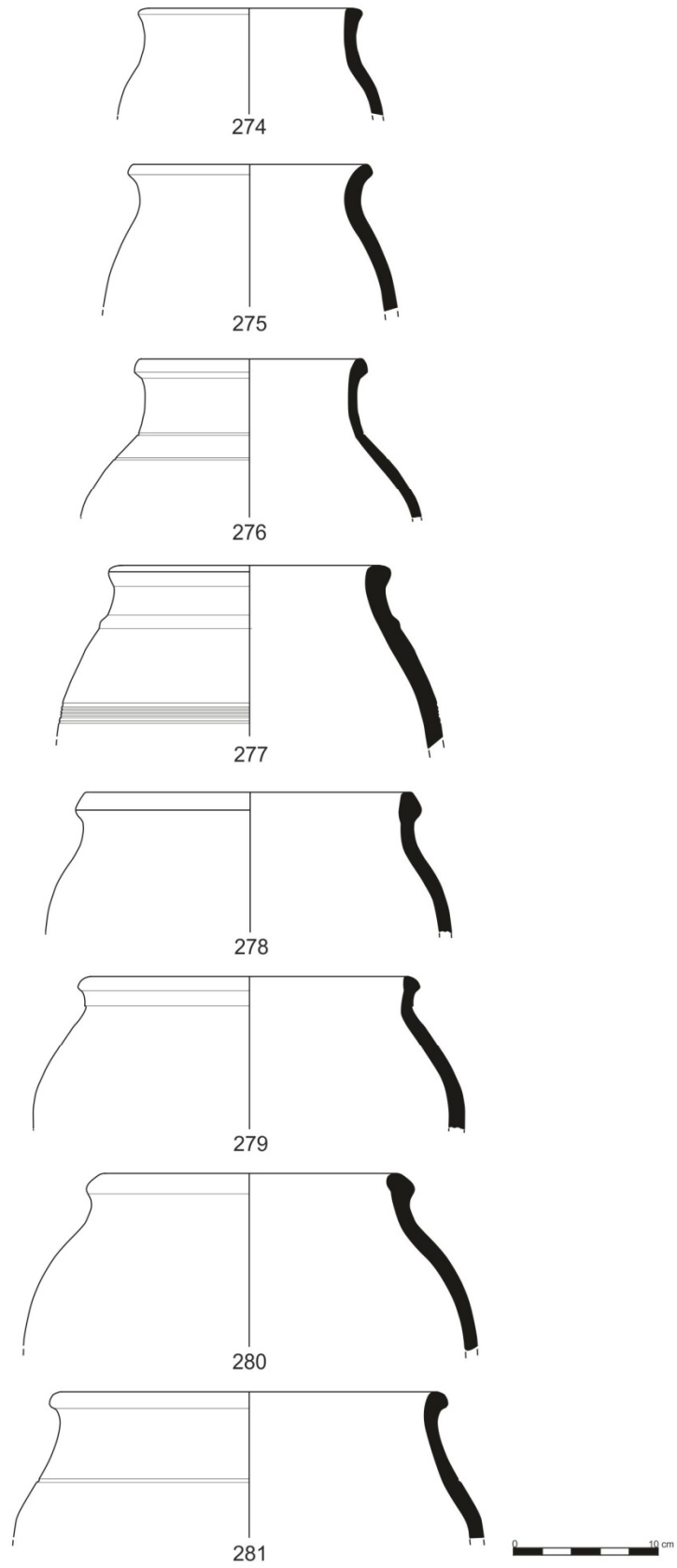
Tip 9.2.

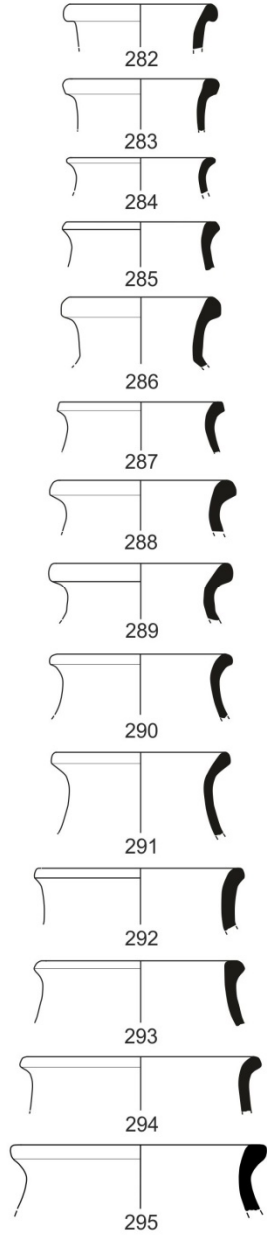
Tip 9.2.

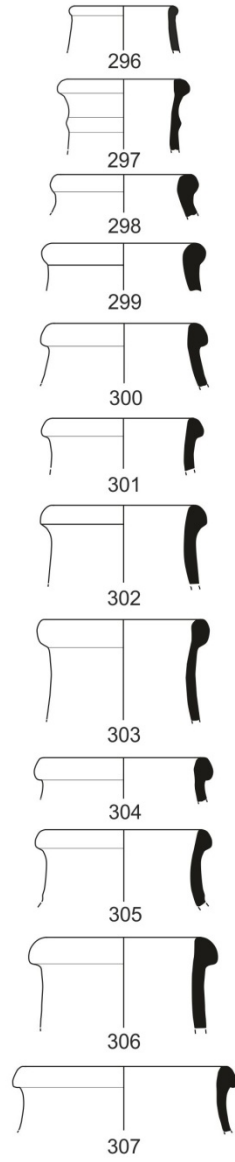
Tip 9.3.

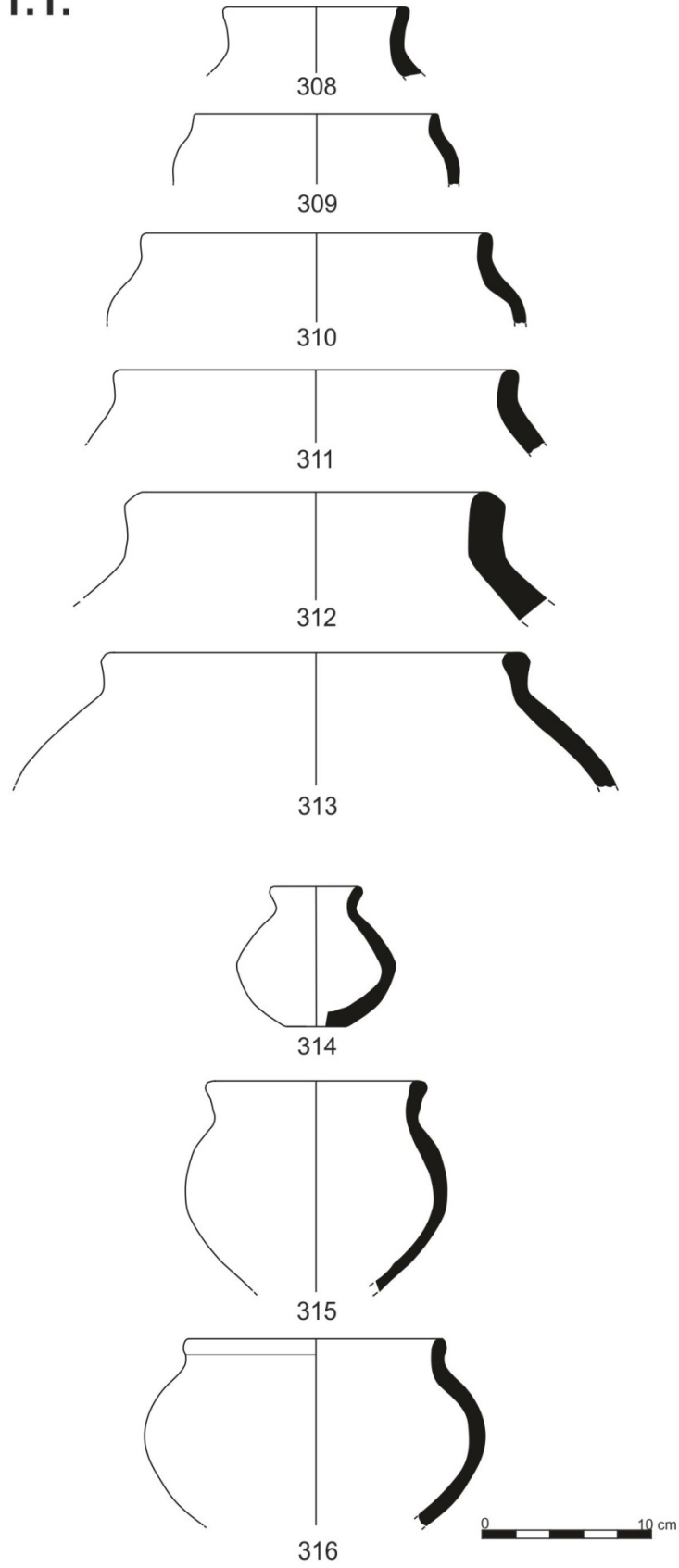
Tip 10.1.

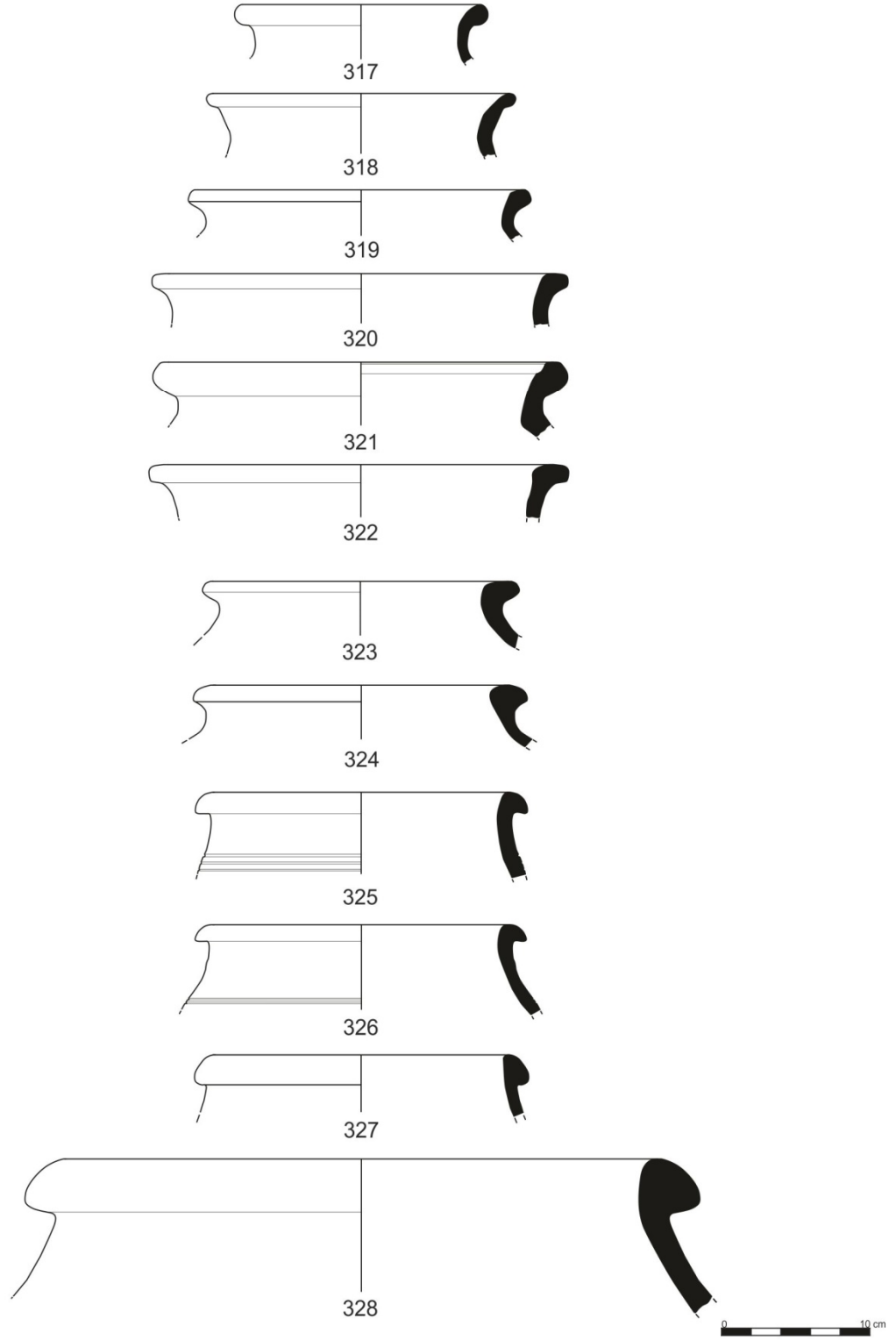
Tip 10.2.

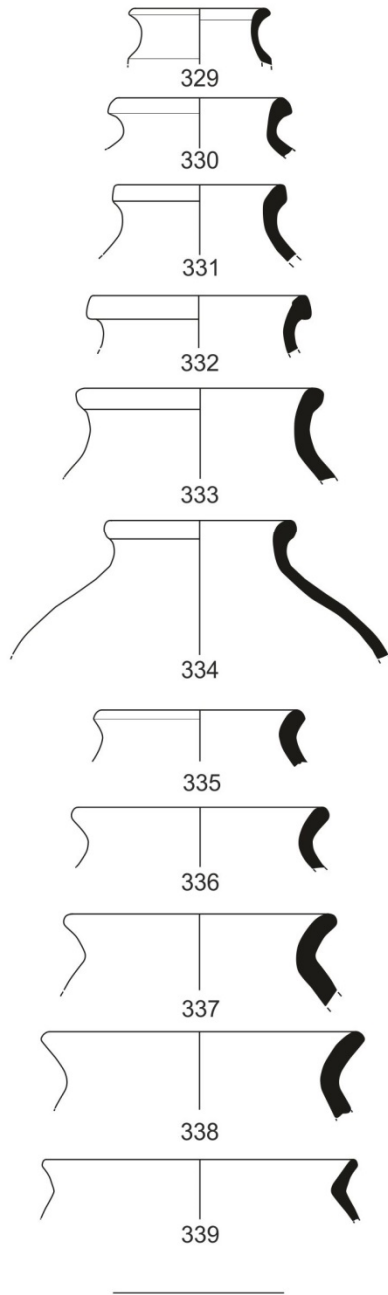
Tip 11.1.

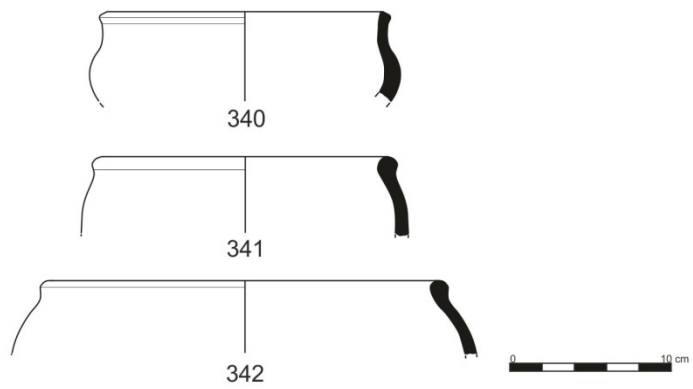
Tip 11.2.

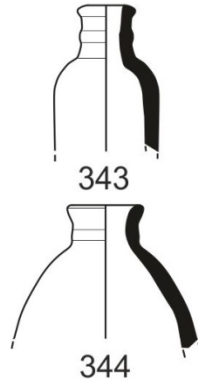
Tip 11.2.

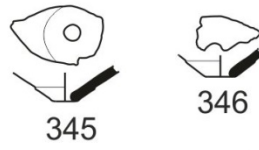
Tip 11.3.

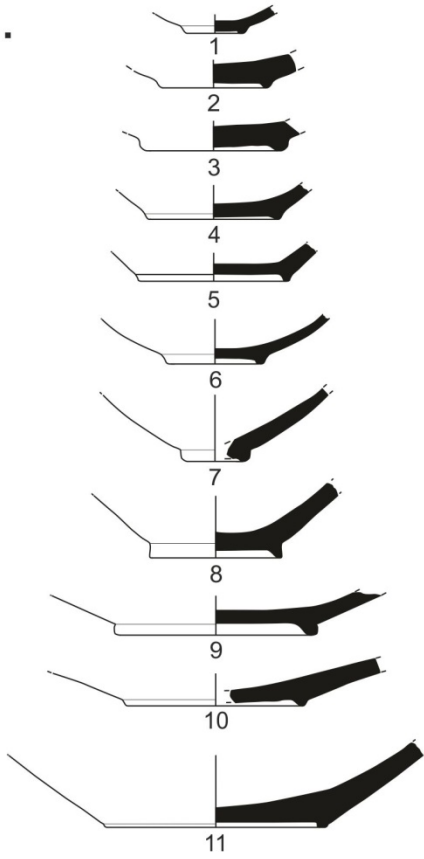
Tip 12

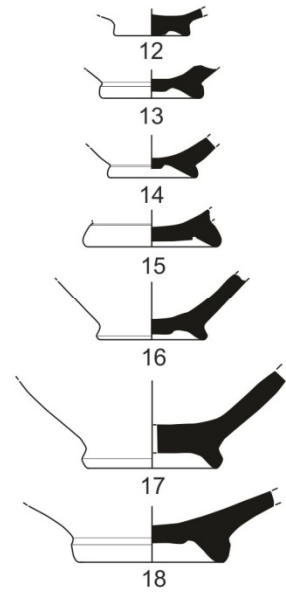
Tip 13

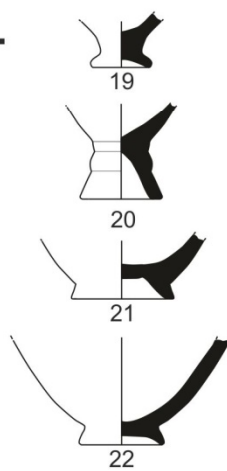
1.1.

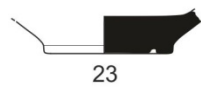
1.2.

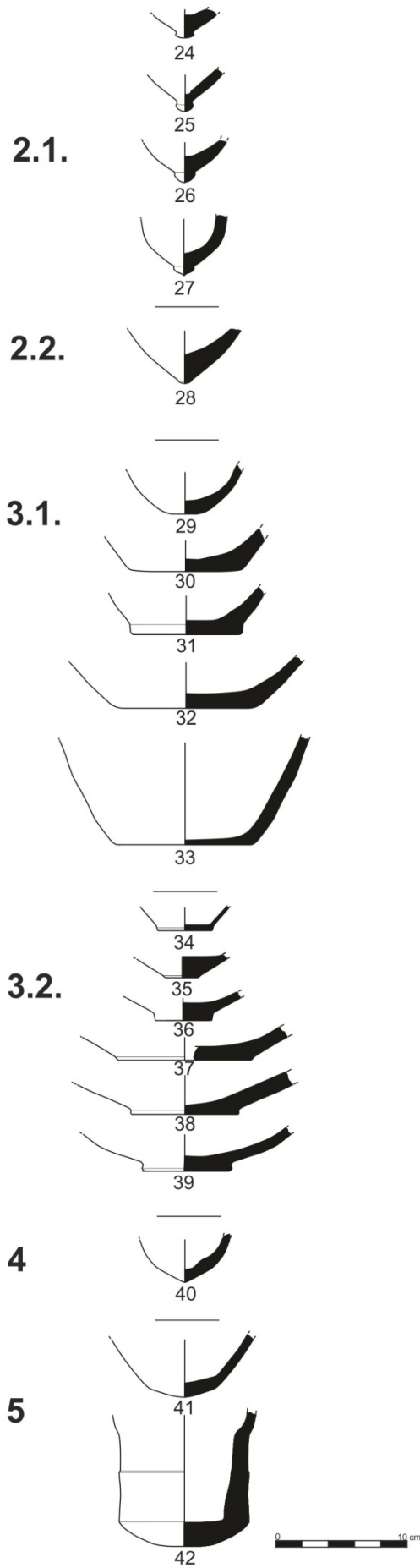

1.3.

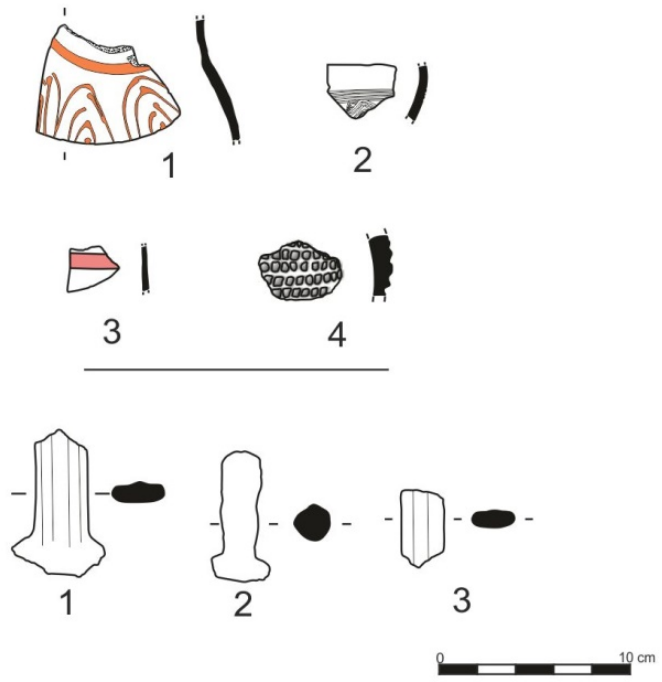

1.4.

Şekil 38

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : AKLAN, İlkay
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 13.08.1984, İzmit
Medeni hali : Evli
Telefon : 0531 460 46 21
e-mail : iaklan@cu.edu.tr

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi Arkeoloji ABD	2016
Lisans	Ege Üniversitesi Arkeoloji ABD	2009
Lise	Gölcük Atatürk Anadolu Lisesi	2002

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2011	Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü	Araştırma Görevlisi
2005	Yeşilova Höyük Kazısı, İzmir	
2006	Kavuşan Höyük Kazısı, Diyarbakır	
2007	Kavuşan Höyük Kazısı, Diyarbakır	
2008	Kavuşan Höyük Kazısı, Diyarbakır	
2011	Tatarlı Höyük Kazısı, Adana	
2012	Tatarlı Höyük Kazısı, Adana	
2012	Kuriki Höyük Kazısı, Batman	
2013	Tatarlı Höyük Kazısı, Adana	

2014

Tatarlı Höyük Kazısı, Adana

2015

Ovaören-Yassihöyük Kazısı, Nevşehir

Yabancı Dil: 71,25

GAZİ GELECEKTİR..

